

॥ अथ सदीका ताजिकनीलकवी प्रारभ्यते ॥ 16185

वाक्ये प्रा

पाविशिरोना

प्रमः श्रीसरस्वत्यनमः । श्रीगुरुवर्यारविदो-

प्र-१

म् चंडाशरिवमंडलदपरसदशयन्त्रबहुरवोजाग

॥ ४ ॥ काविहसयन्त्रः श्रयसगजताम् १ दिवाकरानामवभूवविहान् दिवाकराभोगणितं

स्वकल्पितैर्यनविहद्वदबद्धजहृशितविश्वरूपम् २ तस्यात्तजाः पंचसमाबहूदुः पंचद्रुकल्पागणितारामेषु पंचाननावादिजद्व

॥ ५ ॥ कुंडलमाकलय्यकुतुकुहडां भशुडायगृहत्वातंडवडंबरपश्रुतः खलनृव

भेदेपंचात्रिकल्पाद्विजकमगाच्च ३ अजनिष्टरुष्यानामाज्येष्ठस्तेषाकनिष्ठानाम् विद्यानवदवाचं वेताजगतः सदाचारी ४ तस्याज्ज्ञातः कनि

ष्ठोविबुधबुधराणश्चतुष्टुताप्रापजाग्रज्यातिः शास्त्रेण शस्त्राकदिताविषवायस्यशिव्यप्रशिष्याः विष्णुज्योतिर्विदुर्विपतिविदित्तराणोभूमिदर्विकरे-

द्रोग्रथव्याख्यानखर्विकृताविबुधगुरुगवहागर्विभाजाम् ५ आसीदसिंधुदासीकृतगणकगणायामणीगवभेतावेताग्रथातराणामातिगुरुनृजस्तस्य

कस्याप्यजेयः मल्लारिर्वीरैरुदग्रशमनविधेयकोपिमल्लारिनामायकाल्यक्तप्रवक्ताजगतिविशदयस्तर्विसिद्धांतवेत्ता ६ तस्यानुजः केशवनामधेयो-

ज्योतिर्विद्वानदसमुद्रचंद्रः वाणीप्रवीणावचनामृतेनसज्जिव्यामासकलाविलासी ७ तस्यानुजः संप्रतिविस्मनथाविष्णुप्रसादह्रुगमात्रजिष्णुः स

र्विज्ञद्वैवज्ञाविलासविज्ञोन्मसिंहकः साधितसर्वविदः ८ आसीदेतावेतास्मृतिनामपटुनामणीगवभेताकताग्रथातराणाकाणिपतिनामस्यापि-

वज्ञद्वैवज्ञाविलासविज्ञोन्मसिंहकः साधितसर्वविदः ८ आसीदेतावेतास्मृतिनामपटुनामणीगवभेताकताग्रथातराणाकाणिपतिनामस्यापि-

ताधिकारी वक्ताश्रीनीलकण्ठभजनपटुनीलकण्ठः सचक्रभज्ञातत्रदुर्दहसकलुभदशादृशादृशभूतं ९ गोदातिरस्थगोलाभिधपुरवसतिः पा

थीदेशैकभूषासज्ञातत्रस्यदीकाव्यदधदामिनवागधपद्यानवद्या शम्भुस्त्रोपकृत्यैविशदतरयाद्वैविहस्मनथाग्रथाग्रथिभेताग्रहाणितविदामग्र-

॥ १० ॥ गोदातिरस्थगोलाभिधपुरवसतिः पा

थीदेशैकभूषासज्ञातत्रस्यदीकाव्यदधदामिनवागधपद्यानवद्या शम्भुस्त्रोपकृत्यैविशदतरयाद्वैविहस्मनथाग्रथाग्रथिभेताग्रहाणितविदामग्र-

॥ ११ ॥ गोदातिरस्थगोलाभिधपुरवसतिः पा

थीदेशैकभूषासज्ञातत्रस्यदीकाव्यदधदामिनवागधपद्यानवद्या शम्भुस्त्रोपकृत्यैविशदतरयाद्वैविहस्मनथाग्रथाग्रथिभेताग्रहाणितविदामग्र-

॥ १२ ॥ गोदातिरस्थगोलाभिधपुरवसतिः पा

थीदेशैकभूषासज्ञातत्रस्यदीकाव्यदधदामिनवागधपद्यानवद्या शम्भुस्त्रोपकृत्यैविशदतरयाद्वैविहस्मनथाग्रथाग्रथिभेताग्रहाणितविदामग्र-

॥ १३ ॥ गोदातिरस्थगोलाभिधपुरवसतिः पा

थीदेशैकभूषासज्ञातत्रस्यदीकाव्यदधदामिनवागधपद्यानवद्या शम्भुस्त्रोपकृत्यैविशदतरयाद्वैविहस्मनथाग्रथाग्रथिभेताग्रहाणितविदामग्र-

॥ १४ ॥ गोदातिरस्थगोलाभिधपुरवसतिः पा

थीदेशैकभूषासज्ञातत्रस्यदीकाव्यदधदामिनवागधपद्यानवद्या शम्भुस्त्रोपकृत्यैविशदतरयाद्वैविहस्मनथाग्रथाग्रथिभेताग्रहाणितविदामग्र-

॥ १५ ॥ गोदातिरस्थगोलाभिधपुरवसतिः पा

थीदेशैकभूषासज्ञातत्रस्यदीकाव्यदधदामिनवागधपद्यानवद्या शम्भुस्त्रोपकृत्यैविशदतरयाद्वैविहस्मनथाग्रथाग्रथिभेताग्रहाणितविदामग्र-

॥ १६ ॥ गोदातिरस्थगोलाभिधपुरवसतिः पा

पण्यपदः १० निर्विग्रहसमास्यथमंगलमाचरन् चिकीर्षिताप्रतिजानीते व्याख्या श्रीनिलकंठः तन्नाजिकतत्पुर्वचायोजितानजिकसूक्तिभिः सदुक्तिभिः नानाछंदोभिर्विविक्तप्रकटीकरोति कथंभूतंताजिकं सूचयितुं प्रसादकत्वं मूरयः पंडितास्तोषामनः अंतःकारणतस्यप्रसादकत्वं एतद्व्यावलीकृतं नपंडितमनःप्रसन्नप्रवर्तित्यर्थः किंछत्वा हरंबाणपतिप्रणाम्य पुनः किंछत्वा अगतद्वद्वाराव्यगुरोः पदाबुजप्रणम्य

प्रणम्यहरंबमथोदिवाकरगुरोरनंतस्यतथापदाबुजम् श्रीनिलकंठोविबिक्तिसूक्तिप्रित्तनाजिकसूरिम्
नंप्रसादकत्वं १ अथद्वादशराशित्वहूपमाह तत्रादोमेषस्य पुमाश्चराग्निः सुहृदश्चतुष्पाद्रक्तव्यापितो
तिरवोद्विरुद्धः पीतोदिनप्राविषमादथाल्पसंगप्रजाकृत्सुपुंसमाजः २

१ पुमान्युक्तराशिः चरश्चरसज्ञकः अग्निरागिरि-
स्तमाषः अतिरवोमहाशब्दः अग्निः पवनचरी उग्रः क्रूरः पीतः पीतवर्णः दिनोदिन-
वर्बलीप्राकृ पूर्वदिक्त्वामीविषमोदयः अल्पसंगप्रजः अल्पवैः प्रथीत्यप्रजश्चक्रेः कांतिराहितः नृपः क्षत्रियवर्णः समः समांगः अजोमेषः एवगु-
णाविशिष्टोदयः अयंराशिर्द्विवर्णः आरक्तवर्णः पीतवर्णश्चः क्षत्रिचिंदधन्विनामेववर्णद्वयमुक्तम् कुतः समरसिंहनोक्तत्वात् २ ६५

वृषः स्थिरः स्थिरसंज्ञकः स्त्रीस्त्रीराशिः क्षितिर्भूमिराशिः शीतः
वायुप्रकृतिः मिशरात्रिबली चतुष्पाञ्चतुश्चरणः श्वेतः शुभ्रव-
श्रमः सौम्यः वैश्यवर्णः अयस्कथागः मेघसिंहधन्विनागो

॥३॥

१ भावः कृत्स्नः कांतिरहितः याम्येददक्षिणादिस्वामीसुभूः कफुभूमिचारी वधुः
शब्दोमहाशब्दः विषमोदयः मध्यमप्रजासंगः मध्यमप्रजः मध्यमस्त्रीसंगश्च
१ कृत्स्नमुक्तम् अर्थादितरेस्तथागोभ्याः ३ इदं मिथुनराशिरतादृशोदयः यथा-

अथचतुषराशिसंज्ञकमाह वृषः स्थिरः स्त्रीक्षितिर्भूमिराशिराशेनानुष्यात् श्वेतोतिशब्दोविषमो
दयश्चमध्यप्रजासंगशुभापिवश्यः ३ मिथुनराशिसंज्ञकमाह मध्यमस्त्रीसंगः शुक्रभाद्रिपान्नाहद्विभूतिर्विष-
मोदयाणाः मध्यप्रजासंगमध्यशुभ्रदोदयस्त्वमः क्षिप्रदिनदत्तयोगः ४

प्रत्यक्षपञ्चमिदं कृत्स्नामी समीरवायुराशिः शुक्रभाः

शक्रभातिः ह्रीस्तवर्णादयर्थः द्विपात् द्विचरणः नापुरुषराशिः द्विभूतिः द्विस्तभावः चरस्थिरस्वभावस्तकदत्यर्थः तत्रापिपूर्वोद्विष्टामुत्तराद्वचरमिति वि-
शेषोद्वेगः उक्तचमद्वैत्येनचराशौविपरीतं मिश्रवाच्यं द्विभूत्युदये स्थिरवत्तथमर्द्धस्यापेक्षरराशिवत्सर्वमिति विषमोदयः उष्णउष्णस्त्वभावः मध्य-
मप्रजासंगः मध्यमस्त्रीसंगश्च वनस्थोवनचारीभूदः भूद्वर्णादीर्घस्त्वमः महाशब्दः क्षिप्रः चिक्कणाः दिनददिवबली तूँशब्दयादपराशुभ्रः अयस्कथागः
४

कुलीरः कर्कराशिः एतादृशोदयः यथाबह्वप्रजासंगपदः बहुप्रजोबहुस्त्रीसंगोबहुचरणश्चरश्चरसंज्ञकः अंगनास्त्रीराशिः पादलः श्वेतरक्तवर्णीः ह्रीनशाब्दीनिःशब्दः शफ़्तः सौम्यः कफीकफप्रकृतिः सिग्धः निष्णाः जलजलराशिः अबुचराजलनरः समोदयोविप्रोब्राह्मणवर्णीः निशागान्निबलीउत्तरेशः उत्तरदिवस्वामी अयंस्त्वयागः ५ हरिः सिंहः साएतादृशोदयः पुमान्पुरुषः स्थिरः स्थिरसंज्ञकः अग्निराशिः दिनदिवाबली पीतः पीत-

अथकर्कराशिस्त्वरूपमाह बहुप्रजासंगपदः कुलीरश्चरोगनापादलहीनशब्दः शफ़्तः कफीकफप्रकृतिः सिग्धः निष्णाः जलजलराशिः अबुचराजलनरः समोदयोविप्रोब्राह्मणवर्णीः निशागान्निबलीउत्तरेशः ५ हरिः सिंहः साएतादृशोदयः पुमान्पुरुषः स्थिरः स्थिरसंज्ञकः अग्निराशिः दिनदिवाबली पीतः पीत-

वर्णः रक्तः कान्तिरहितः पित्तः पित्तप्रकृतिः उष्णः उष्णस्वभावः पूर्वैशः पूर्वोदयस्वामी दृढः दृढांगः चतुष्पाञ्चतुश्चरणाः समोदयः दीर्घरवोमहाशब्दः अल्पसंगप्रजः अल्पस्त्रीसंगोः ल्यप्रजश्च शैलः पर्वतचरीनृपः क्षान्तिवर्णीः उग्रः क्रूरः धूम्रः धूम्रवर्णीः अयराशिर्दिवर्णीः पीतोधूम्रश्च ६ ध-

कन्यास्वरूपमेतादृशम् पांडुः पिंगलवर्णः द्विपात्र द्विचरणः स्त्रीरचारीगणः हितनुर्द्विस्वभावाचरन्मित्रा द्विस्वभाविका यमाशादक्षिणादिवस्त्राभो
निगारात्रिबली मरुद्वयप्रकृतिः शीताशीतस्वभावा समोदयात्सामूहमिराशिः अर्द्धशब्दाखंडशब्दाक्रमभूमिः शसामूहिन्यारी वैश्यावैश्य
वर्णा लक्ष्म्याकारिहता अल्पसागप्रसवा अल्पसागा अल्पप्रसवाच शुभासुभसौम्यराशिः चकारः समुच्चयार्थः ७ पुमान् पुरुषराशिः

अथकन्याराशिस्वरूपमाह पांडुर्द्विपाल्त्रोहितनुयमाशानिशाभरुतशीतसमोदयदमा कन्यार्द्धशब्दा
क्रमभूमिवैश्याखंडमाः ल्यसगप्रसवाशुभाच ७ अथतुलाराशिस्वरूपमाह पुमाश्चरश्चित्रसमा
दयोष्ठाः प्रत्यङ्मरुत्स्निग्धरवो नवन्याः स्वल्पप्रजासगमभूद्रउग्रस्तुलधुवीयाद्विपदः समानः ८

चरश्चरसङ्गकः चित्रानानाविधवर्णः समोदयः उष्ठाः प्रत्यङ्मरुत्पश्चिमदिक्स्थामी मरुत्वायुराशिः स्निग्धः चक्रणः रवो नोनिः शब्दः व-
न्यः वनचारी स्वल्पप्रजासगमः स्वल्पप्रजास्वल्पस्त्रीसंगश्च भूद्रः भूद्रवर्णः उग्रः क्रूरः धुवीयो दिवाबली द्विपदः द्विचरणः समानः स
मागः अग्रस्तथागः तुलाराशिरतादृशाज्ञेयः ८ ७ ७ ७ ७ ७ ७ ७

स्थिरः स्थिरसदृशः सितः शरत्प्रवणः स्त्रीस्त्रीराशिः जलजलराशिः उत्तरेशा उत्तरदिक्स्वामी निशागनिबली रवोनोनिः शब्दः बहुपातु
बहुचरणः कफीकफप्रकृतिः समोदयः वारिचरः जलचरः अतिसंगप्रजः बहुस्त्रीसिरोबहुप्रजश्च शुभः सौम्यः स्निग्धतनुः चिक्कणतनुः द्विजः
ब्राह्मणवर्णः अलिष्टश्चिकराशिरतादृशोदयः अयं स्तथागः ९ नापुरुषराशिः स्वर्णभाः स्वर्णकातिः शैलः पर्वतचारी समोदयोऽतिशब्दः

अथष्टुश्चिकराशिस्वरूपमाह स्थिरः सितः स्त्रीजलमुत्तरेशनिशाखोनोबहुपातकफीच समोदयो-
वारिचरोऽतिसंगप्रजः शरत्प्रजः स्निग्धतनुर्द्विजोऽलिः ९ अथधनुराशिस्वरूपमाह नास्वर्णभाः शैलस
मोदयोतिशब्दोदिनप्राकृददत्तपीतः राजाध्यापीताधनुर्लप्यसूतिसर्गादिमूर्तिर्द्वयोऽतिक्रमः १०

महाशब्दश्च दिनादिवाक्यी प्राक्पूर्वदिक्स्वामी दृढः दृढांगः रक्तः कातिरहितः पीतः पीतवर्णः राजाहानियवर्णः उष्णः पीतः पीतप्रकृतिः अल्पसूति-
संगः अल्पप्रजोऽल्पस्त्रीसंगश्चोच्यते दिमूर्तिश्चस्थिरस्वभावत्सकः द्विपदः द्विचरणः तत्रापिपूर्वोद्दिपदत्वम् उत्तर्गदचतुष्यदत्वज्ञेयं स्वयमेवा
ग्रेवद्वयति अभिराशिराशिः उग्रः क्रूरः अथराशिर्द्विवर्णः रक्तवर्णवर्णः पीतवर्णश्च धनूराशिरतादृशोदयः १० ६५

मृगोपकरराशिरतादृशोदयः चरः चरसंज्ञकः क्ष्माभूमिराशिः अर्द्धबोर्द्धशब्दः यमाशा दक्षिणदिक्स्वामी स्त्रीस्त्रीराशिः पिंगः पिंगलवर्णाः कृदाः
कांतिरहितः शक्रः सौम्यः धूमिः धूमिचारी शीतः शीतलस्वभावः स्वल्पप्रजासंगः स्वल्पप्रजः स्वल्पस्त्रीसंगश्च समीरोवातप्रकृतिः रात्रिः रात्रिवली
आदौचतुष्यान् राशिपूर्वादिचतुष्यदत्तज्ञेयम् उत्तरार्द्धजलचरत्तज्ञेयम् उत्तरार्द्धजलचरत्वमित्यप्रवक्ष्यति विषमोदयः विद्वैश्यवर्णाः अय

अश्रमकरराशिस्वरूपमाह मृगश्चरः क्ष्मार्द्धबोर्द्धमाशास्त्रीपिंगकृदाः शक्रभूमिशीतः स्वल्पप्रजासंगस्त
मीररात्रिरादौचतुष्याद्विषमोदयादिदं ११ अश्रकभराशिस्वरूपमाह कुम्भापदोनादिनमध्यसंगप्रभूः
स्त्रियः कर्बुरवन्धवायुः शिथोष्णारसदत्तस्तुल्यधतुः शूद्रः प्रतन्वि विषमोदयाग्रः १२

श्लोकांगः ११ कुम्भराशिरतादृशोदयः अपदः चरणह्रितः नापुन्यराशिः दिनदिवाबली मध्यसंगप्रभूः मध्यप्रज्ञासंगोमध्यमप्रसवश्च स्थिरस्थि
रराशिः कर्बुरश्चित्रवर्णाः वन्धोवनचारी वायुवायुराशिः शिथः चिक्षणाः उष्णः रसदत्तसंगोदत्तरः तुल्यधतुः समवातपितृकप्रकृतिः शूद्रः शू-
द्रवर्णाः प्रतन्वि पश्चिमदिक्स्वामी विषमोदयः उग्रः क्रूरः अयंश्लोकांगः १२ ४ ४ ४ ४

मीनराशिरेतादृशोऽनेयः अपदश्चरणहीनः स्त्रीस्त्रीराशिः कफः कफप्रकृतिः वारिजलराशिः रात्रिः रात्रिबलीनिः शब्दः शब्दराहितः वस्तुः पिंगलवर्णः
 द्वितनुश्चरस्त्रिभवात्मकः जलस्थः जलराशिः स्निग्धः चिकूणाः अतिसंगप्रभवः अत्यंतस्त्रीसंगोऽत्यंतप्रभवश्च अपिशब्दः समुच्चये विप्रब्रा-
 ह्मणवर्णः शुक्रः सौम्यः उत्तराशेद उत्तरदिस्त्वाभी विषमोदयः अयंरुधागः १३ धराबुनोः पृथ्वीराशिजलराश्यावगमुहत्वं मित्रत्व एवं अभिसमा-
 रयोः अभिग्राशिवायुराश्यावर्षोपिमित्रत्वज्ञेयम् परतः एतद्वैप्रतीत्ये आरिभावः शत्रुभावः एतदुक्तं भवति पितापुत्रयोः स्त्रीपुरुषयोर्वा स्वामिमेव

अथमीनराशिस्वरूपमाह मीनोऽपदः स्त्रीकफवारिरात्रिनिः शब्दबलवृद्धितनुजलस्थाः स्निग्धोऽतिसंगप्रभवोऽपिविप्रशु-
 भोत्तराशेदविषमोदयश्च १३ एवराशिस्वरूपमुक्तेरदानेराशीनामित्रामित्रविभागमाह धराबुनोरात्रिसमोरयोश्चवगमुहत्वं
 परतोऽरिभावः चाणस्त्यभागस्थचतुष्वदत्तज्ञेयमृगात्यस्थजलचरत्वम् १४

कयोर्वाऽन्योर्वायस्यकस्यापिमित्रविचारो पृथ्वीराशिजलरा-
 शिसंबधेमित्रत्वक्तव्यम् एवमग्राशिवायुराशिसंबधेमित्रत्वक्तव्यम् अन्यथाशत्रुत्वम् यथाभूयस्योर्ध्वस्थनलयोरवध्योरवुवाध्ववर्गशत्रुत्वम्
 यद्वाहूयोरैकएवपृथिव्यादिवर्गः स्यात् तदाहूयोः परस्परमातिप्रतीतिरित्यर्थतः सिद्धम् अथराशिसत्वरूपकथनावसरधनुमकरयोरनुकोक्तिस्वरूप-
 विशेषेऽसिंहबलीकनन्यायेनाह चापौति चापस्य धनुषः अंत्यभागोऽन्तराद्धचतुष्वदत्तज्ञेयम् मृगस्थमकरास्थः अंत्यभागोऽन्तराद्धजलचरत्वज्ञेय १४

पित्तानिलाविति मेघः पित्तदृषोऽनिलोवायुः मिथुनः धातुसमः वातपित्तकफात्मजः कर्कः कभी तथासिंहः पित्तं कन्याऽनिलः तुलाधातुसमोदृश्चिकः क
भी एवं धनुः पित्तं मकरोऽनिलः कुम्भो धातुसमः मीनः कफोति मेघतः मेघमारभ्यमीनपर्यन्तं चतुष्कचतुष्कद्वयौ त्रिचिरादृप्तमवति एते राशयः सू
रिभिः पंडितैरूहनीयाः ज्ञातव्याः अथ राजन्याविट्भूद्रथरासुराणां द्वादशराशिषु त्रिरादृतिज्ञातव्या तदथा मेघो राजन्यः क्षत्रियवर्णाः वृषः विट् वयव
र्णः मिथुनः भूद्रवर्णाः कर्को धासुरो ब्राह्मणवर्णः तथासिंहः क्षत्रियवर्णः कन्या वैश्यवर्णा तुला भूद्रवर्णा दृश्चिको ब्राह्मणवर्णः एवं धनुः क्षत्रियवर्णः

अथोक्तं राशिस्वरूपस्य फलकथनार्थं संक्षेपेण किंचित् स्वरूपमाह
राजन्याविट्भूद्रथरासुराश्च सव फलराश्यनुसारतः स्यात् १५

पित्तानिलौ धातुसमः कफश्च त्रिमेषतः सूरीभिर्रूहनीयाः

मकरो वैश्यवर्णः कुम्भः भूद्रवर्णः मीनो ब्राह्मणवर्णः एतेषां सव-
फलराश्यनुसारतः राशिस्वरूपसदृशं फलं स्यादित्यर्थः अथ गणितं वक्ष्यति तत्रादौ ग्रहाणां चालनं वक्ष्यति तत्र चालनेन वषट्पवतिरपेक्षिता सा
च ग्रंथकत्रोऽत्रोक्ता कुतः वर्षतत्रोक्तत्वात् तनु अस्माभिरत्राप्युक्तत्वात् प्रदर्शयते अन्यच्च वर्षशनिगणयद्वांशान् तद्वांशमासप्रवेशदिनप्रवेशादि
कं अत्राप्युक्तम् तनु वर्षतत्रे प्रदर्शितमिति नाऽत्र प्रदर्शितम् अत्र तु अस्माभिः यस्य थत्रोऽपयोगः तत्र तत्र प्रदर्शयते १५ ॥ ५ ॥

गताः समाः गतवर्षाणि तद्यथा जन्मकालिकः शकोवर्त्तमानशकात् श्राद्ध्याः शेषगतसमाः ताः पादयुताः सचतुर्थशिनयुताः कार्यः प्रकृतिरेकविंशति
स्नद्धः तेनगुणितोयः समागणोवर्षगणः तस्मात् खवेदा ४० सद्यदीयुक्ताश्चत्वारिंशताभक्तात् दद्यादियल्लब्धतेनचतुर्थशयुक्तसमायुताः कार्याः
ततःजन्मवारादिजन्मकालिकवारइष्टयदीपलैः संयुताः कार्याः तदनंतरं कर्त्तव्यैकसप्ततष्टेसप्तभिर्भक्तैर्यच्छेषतत् अत्रअस्मिन्ग्रंथेअब्दप्रवेशवर्षप्रवे-
शवारादिवारघटीपलात्सकनिर्दिशेत् वदेत् अत्रवर्त्तमानवारोदयेयः १६ अब्दः गतवर्षगणः शिवद्वाः एकदशभिर्गुणयः सरवद्रिदुलवाढ्यः स्वकीयायः

अथवर्षफलसाधनार्थवर्षप्रष्टानिसमयमाह गताः समाः पादयुताः प्रकृतिभ्रसमागणात् खवेदा ४० सद्यदीयुक्ताजन्मवारादिसं
युताः अब्दप्रवेशवारादिसप्ततष्टः त्रिनिर्दिशेत् १६ अथतिथिसाधनमाह शिवद्वाः अब्दः सरवद्रिदुलवाढ्यः स्वाग्निशेषि
तः जन्मतिथ्यन्वितस्तत्रतिथावब्दप्रवेशनम् १७

सप्तत्यधिकशतभागस्तेनाढ्यः युक्तः कार्यः जन्मतिथ्यन्वितः शुकुप्रतिपदमारभ्यज
न्मकालीनवर्त्तमानतिथिसिरन्वितः युक्तः कार्यः स्वाग्निशेषितः त्रिंशताभक्तः तत्रतिथौ तस्मिन् शेषेऽपि तिथौ अब्दप्रवेशनवर्षप्रवेशाभवति अस्यान-
तिथौवर्षप्रवेशोभवतीतिनियमोनास्ति कदानित्त्वतिथौ अग्रिमतिथौचभवति अत्रवारस्येषामाण्यतिथित्रयस्यमध्यस्मिन्तिथौपूर्वतिनवारोभव-
ति साएववर्षप्रवेशोनिर्दिशेत्तद्यः यत्रकुत्रापिशेषितस्तष्टः एवमब्दआयातितत्रलब्धस्यत्यागः शेषस्यग्रहाणमितिमुद्राज्ञेयम् १७ ध

अथोदाहरणक्रमोलिख्यते तत्रादौकस्यचिज्जन्मसमयोलिख्यते संवत् १६ ४८ शके १५ १३ माघशुक्लअतिपदाबुधे घटी३६ अचणनदत्र
घटी ५४ वज्रयोगघटी ६ अस्मिन्शुभदिनेश्रीसूर्यादयादिसुघटी ३७ पलषु ५३ तथारात्रिगतघटी १२ पलानि ३१ जन्मअस्मत्मा ७१३० देशात्
रयोजनानिधनानि ३० सूर्यः ९७१३०१ जन्मलभम् ५११०१५३१५० अथवर्षप्रवेशस्योदाहरणम् तत्रजन्मकालनिः शकः १५ १३ वर्तमानशका
नृ१५ ५० शोधितः शेषाकप्रमितोजातगतवर्षाणाः ३७ अयंस्वचतुर्थांशनिधुक्तः ९१५१० गतवर्षाणाः ४६ गतवर्षाणाः ३७ एकाविंशतिभिर्गुणितः
जातोऽयमंकः ७७७ अयंस्वत्वारिंशतांशकः लब्धघटीपलात्मकम् १९१२५३० गतचतुर्थांशनिधुक्तसमागणो ४६१५१५० घटीषुयुतजात ४६१३४१५३० ग
तज्जन्मवारादिना ४१७७५३ युतजातोऽयमंकः ५९११२१८३० ऊर्ध्वकिंमततल्लेषवर्षप्रवेशवारादि ३१२११८३० अथप्रकारांतरावर्षप्रवेशान
यनमाह वर्षप्रवांशः ३६५१५१३१३० अयंगतवर्षेण ३७ गुणितः १३५१४१३४१२५३० एतज्जन्मवारादि ४३७१५३ युतजातोऽयमंकः १३५१५११२
१८३० ऊर्ध्वकिंमततल्लेषवर्षप्रवेशवारादि ३१२११८३० अयतिष्ठानयनम् गतवर्षाणाः ३७ एकादशभिर्गुणितः ४०७ अयंस्वकी
यसमत्यधिकरात्र १७० भागान् २ युक्तः ४०९ अयंजन्मकालनशकलप्रातिपदमारभ्यवर्तमान २ तिथिभिर्मुक्तः ४९१ त्रिंशतातल्लेषः शेषप्रामि
ता २१ जातावर्षप्रवेशरूपापक्षेष्ठी अस्यांतिथीपूर्वनिवारोनास्ति अग्रिमतिथीवर्तते इतिक्वणात् अस्यांतिथी २१ एकः १ युक्तः २२
जातरूपापक्षसममी अत्रयसिन्मासेजन्मभवति तसिन्मासेवर्षप्रवेशोभवति कदाचिज्जन्मभासानुपूर्वमासेऽथवाऽ द्विममासेचभवति

तत्र प्रमाणं वक्ष्यते जन्मकालीनरविणा सह तुल्यो रविः स्मिन्मासे भवति सा एव वर्षप्रवेशमासाद्वायः संवत् १७८५ शके १५५० माघ कृष्ण अश्विनी
सोमघटी ३७ पलानि ३९ हस्तनक्षत्रघटी १७५० २८ सप्तमयोगघटी ३७ पलानि ३८ अस्मिन्नुपदिने सूर्योदयाद्वातघटीषु १२ पलाः १८ वि ३० व
र्ष ३८ प्रवेशः अथैतद्वर्षप्रवेशसमये प्रमाणमाह वर्षप्रवेशकालोऽर्कः तत्कालोऽर्कजन्मकालरविणा स्याद्यतः समः सा एव मासो विज्ञेयः वर्षप्रवेश
बुधैर्ध्रुवम् यतः यस्मात्कारणात् तत्काले वर्षप्रवेशसमये करणोक्तरीत्या साधितः सूर्यो जन्मकालीनरविणा समस्तुल्यो राश्यंशकलाविक्र-
लात्मको भवति इदमेव वर्षप्रवेशसमये प्रमाणम् अस्योदाहरणमुपेन्द्रश्चेत् गणेशदेवज्ञैः स्वकृतं ताजिकभूषणजन्मकालीनसूर्येण सह वर्ष
प्रवेशकालिनोऽर्कः कलासु तुल्यो नाथति इति ज्ञात्वा वर्षप्रवेशसमये भ्रात्या अन्यसंस्काराभ्युक्तः तद्वाक्यं च शाकजन्मशकानि तं भवति य-
च्छेषगताब्दव्रजोऽधोऽधः सगुणितः शौरश्च ५ युगुलेनो गे २६ युगे ४ भाजितः लब्धतज्जननात्य १० वारं घटिकाब्देनान्वितं सप्तमिः पूर्वार्कवि-
हितैः व्रशेषकर्मितो वर्षप्रवेशोऽर्कः १ वर्षप्रवेशोऽत्यघटी पला लब्धकाले किल स्पष्टतः सनूनम् भ्रातुर्जनुर्भानुसमाना एवः सिद्धतरित्यापरिसाधनी-
यः २ जन्मकालनलिनिषिद्धा सिनानैवजा तुल्ला कलास्तेन च वर्षकालनलिनिपतिस्तथा रतरगतिहंत युतोऽनितम् ३ कार्यवर्षेऽर्कवेतस्मादसौ स्य
बुधः ज्ञायते तत्कालसंभवभावैः रवेर्द्व्यंशफलनिर्णयः ४ अथ गणेशदेवज्ञानिद्वारणाथमुदाहरणप्रदर्शयेत् जन्मसमये सिद्धतरहस्यग्रहगणः
२१ २८ चक्रं ६ सूर्यद्विपे मध्यमोऽर्कः ९६ १७ १४ २ देशंतरविकलाणि २ युतः ९६ ६ ८ १५ इत्युपवर्गमिः ३७ १५ १५ इत्युपवर्गमिः ३७ १५ १५ चालितं जातं सात्कालिकोऽर्कः ९६ १५ १५ मंद-

कै० ५।११।१४।३५ मंदफलधनम् ०।४२।२३ संस्तुतोऽर्कः ९।७।३७।४८ अयनांशाः ७७।४९ चरवडानि ७५।६०।२५ चरधनम् १३८ संस्तुतो जातो
 जन्मसमये स्पष्टोऽर्कः ९।७।३७।६ अथ वर्षप्रवेशसमये सिद्धांतरहस्याहगाणाः ३५।९५ चक्रं ९ सूचयदयमध्यामोऽर्कः १।६।३३।५८ देशांतरविकला
 सिद्धिः ९।६।३३।२० दृष्टयदीप्तिः १२।१८।३० चालितः जातस्तात्कालिकोऽर्कः ९।६।४५।२७ मंदकक्ष ५।११।१४।३३ मंदफलधनम् ०।४२।२३
 संस्तुतोऽर्कः ९।७।२७।५० अयनांशाः १८।२६ चरवडानि ७५।६०।२५ चरधनम् १३६ संस्तुतो जातो वर्षप्रवेशसमये स्पष्टोऽर्कः ९।७।३०।६ अथ
 वर्षकालीनसूर्यः पूर्वानीतजन्मकालीनसूर्येण सह तुल्यो जातइति एतेन गणेशदैवज्ञमातं निरस्तं अनयारीत्यादयो तुल्यता प्रवर्तौति गणेशदैवज्ञाने वि
 लोकितामिति ज्ञायते तैस्तु वर्षप्रवेशस्य घटीभिः पंचागस्थितसूर्यस्य चालनदत्तजन्मकालीनसूर्येण सह कलासितुल्यता नायातीति दृष्ट्वा वर्षप्र
 शयघटीषु अन्यः संस्कारो युक्तइति चेदुच्यते तत्रादिहेतुरुच्यते इदमेवांतरपततीति सत्यं अत्रादिहेतुर्तेन बुद्धः अस्माभिः प्रदर्शयते सौव्र
 ह्मव्यादृत्यादिपक्षाणां परस्परभेदे सातिजन्मकालीनसूर्यपंचागस्थितसूर्ययोरेवंतरपतति एकपक्षमगीकृत्य उभयोः साधनमेतत् क्रियते त
 दाभंतरनपतति ननु सौरपक्षाज्जन्मकालीनसूर्यः साधितः सौरपक्षावचांगस्थसूर्योऽपि वर्तते तत्राभ्यांतरपततीति चेदुच्यते हेतुः येन य
 स्य क्रस्यापि जन्मसमये ग्रहसाधनं क्रियते तेन यस्य कस्मिन् ग्रामे जन्मतद्ग्रामस्य चरदेशांतरसंस्कारः क्रियते येन यद्ग्रामस्य पंचांगक्रियते त
 तद्ग्रामस्य चरदेशांतरसंस्कारोऽग्रहयुक्रियते ग्रामे ग्रामे चरदेशांतरे पि न भिन्नइति कारणादंतरपतति उभयोरेकदेशस्य संस्कारश्चेत् क्रिय

तैतदातरसर्वथानपतति यस्माद्गुप्तात्साधिताः सूयोजन्मकालीनोयावदिः संस्कारैः संस्तुतोभवतितावदिः संस्कारैः संस्कृतः तस्माद्गुप्ताद्वर्षप्रवेशा-
 समयेसाधिताः सूर्यः विकलात्मकस्तुल्योभवतीतिभिश्चितम् अत्रार्थपूर्वमेवोदाहरणप्रदर्शितम् अनयागिर्यादयोस्तुल्यताभवतीतिज्ञात्वादेव
 ज्वकचूडामणिभिः श्रीकेशदेवज्ञानार्थेनान्यः संस्कारोवर्षप्रवेशसमयप्युक्तः गणशब्देवदेयदुक्ततदस्मत् अथवर्षप्रवेशसमयेस्पष्टाग्रहाः साध्याः
 तत्रापिस्मरार्थेपंचागस्थितग्रहपुचालनमाह गतैष्यदिवसैः कृताग्रहस्यकलादिकागतिरुपया खषड्विः षष्ठ्याभाज्यालब्धमंशशदिकं अंशकला-

अथवर्षप्रवेशसमयेस्पष्टाग्रहाः साध्याः तत्रापिस्मरार्थेपंचागस्थितग्रहपुचालनमाह
 गतैष्यदिवसाद्येनगतिनिर्माखषट्६०रुता लब्धमंशादिकशाध्ययोज्यस्पष्टाभवद्गुहः १८

विकलात्मकं पंचागस्थितग्रहशाध्ययोज्यवा यदागतमतंतदाशोध्यं यदात्वेष्यमतंरस्यात्तदायोज्यम् मतात्कालिकः स्याग्रहोभवत् वक्र
 गतिग्रहस्यराहुकेवोच्चालनमागग्रहापक्षयाविपरितन्नेयम् उदाहरणम् वर्षप्रवेशवारदिकमध्यं २।१२।१८ अवधिस्ववारादिना ६।
 १३।५६ शोधितिजाताश्चालनांकाः २।५८।२९ अनेनसर्वग्रहाश्चालिताः १८ ६४ ६४ ६४ ६४

वर्षप्रवेशसमयेयन्मक्षत्रं प्रवर्तितस्य नक्षत्रस्य ईशुकलावधियुक्तयदिकाः कार्याः ताः पश्यागुण्याः प्रभागेऽर्द्धतन्क्षेत्रस्य गतव्ययोगेन भाज्यात् ग्रह
ब्धं तत्पष्टिगुणिता किन्यादिगतनक्षत्रेषु युक्तं द्विनिघ्नं ता आश्विन्यादिनक्षत्रादिग्रहवर्धयत्तयदिका प्रवर्तते तानवभिभाज्या लब्धमंशाः शेषपश्यागु
ण्यनघ्नमिमांज्य लब्धकलाः पुनः शेषपश्यागुण्यनघ्नमभिभाज्य लब्धविकलाः एव शशीभागापूर्वाशादिकस्तात्कालिकाः स्यात् अथानिधिसाधनम्
स्वरावाप्ताष्टपदा ४८०० प्रयोगेनक्षत्रगतव्ययोगेन भक्ताः चंद्रस्य कलादिकास्पष्टगतिः स्यात् उदाहरणम् वर्षप्रवेशसमये हस्तनक्षत्रस्य

अथपंचांगस्थनक्षत्रांचंद्रानयनमाह स्वपदम् ६० भयातं प्रभागेऽर्द्धतत्क्षेत्रस्य गतव्ययोगेन भाज्यात् द्विनिघ्नम् नवांशवशीभागापूर्वस्तु
युक्तिः स्वरावाप्ताष्ट ४८०० पदा प्रभागन भक्ताः १९

पूर्वदिने युक्तयदिकाः ४१।२४ एता इष्टयवर्गिणिः १२।१८ युक्ताः इष्टयवर्धयत्त हस्तनक्षत्र
स्य युक्तयदिकाः जाताः ५३।४२ एताः पश्यागुणिताः १२।१२ नक्षत्रस्य गतव्ययोगेन ५८।५२ भक्ताः स्वगतिर्भाज्य ५१।३३।२० भाजकौ ३५।३२ प्रा
जनाल्लब्धं ५४।४४।१ अश्विन्यादिगतनक्षत्रपयत्त संख्या १२ पश्यागुणिताः ७२० पूर्वलब्ध्या ५४।४४।१ युक्ताः ७७।४४।१ दिगुणिताः ५५।४७
२८।२ नवभिप्रभक्ताः लब्धमंशादिकं १७।२।९।४७ अशास्त्रिशता ३० भक्ताः जातस्तात्कालिकाराश्यादिचंद्रः ५।२२।१०।४७ अथगत्यानयनम्
स्वरावाप्ताष्टपदानक्षत्रस्य गतव्ययोगेन ५८।५२ भक्तलब्धकलादिका चंद्रस्य स्पष्टगतिः ८१।५१।१४ उत्तरार्यासाधिता तात्कालिकस्य स्पष्टग्रहाः १९

अथपावसाधनमाह तथलभसाधनमिष्टकालादिसाधनम् दशमलभसाधनतोन्नतसाधनम् तत्रादेनतोन्नतसाधनज्ञानमाह दिनखंड-
दिनाईदिनातद्यदीभिर्हीनकाथम् रात्रौपूर्वगतस्यात् तल्लक्षणा दिनाईपूर्वमिष्टकालेसितियदादिनाईदुपरीष्टकालस्तदासूयादयादिसुधदोषुशब्द-
शोधम् द्युखंडदिनाईदिवसे अपरगतपश्चिमनतस्यात् तथारात्र्यद्दुपरीष्टकालेसतिमूयास्तादिसुधदोषुशोधम् रात्र्यद्दोषोपश्चिमन-

रव्यादयःस्पष्टाः स्फः									
सू	वे	मे	बु	गु	का	श	रा	के	
१	५	१	१	१	७	६	१	१	
७	२२	२२	१२	११	१४	१३	१२	१२	
३०	१	३६	१६	३८	३१	२८	२८	२८	
६	४७	०	०	११	४८	३६	३६	३६	
६१	८१५	४४	५०	११	७०	३	३	३	
१७	३४	१	२३	५०	७	११	११	११	

पूर्वगतस्यादिनरात्रिखंडदिवानिशोरिष्टधदोषिहीनम् दिवानिशोरिष्टधदोषु
शरद्धाद्युरात्रिखंडत्परगतस्यात् ३० तात्कालसाधनाक्रियसुक्तमागया-
शसंगुणात् सोदयात्सवमि ३० लब्धयं द्रुक्तमापरवेस्त्यजेत् २१

तस्यात् ३० अथसममिःस्त्रोक्तैर्मासविधिसाधनमाह व्याख्या तात्कालिकोऽर्कः अयमांशयुक्तः कार्यः तस्य सुक्तमागयाशसंगु-
णादिति यदायदाऽन्धालम्साध्यतेतदाशुक्ताशाः ग्राह्याः यदाधनलमाधमक्रियतेतदाभोग्याशाः ग्राह्याः तैस्तेः सोदयगुणनियः निश-
द्रुक्तः रवेर्मुक्तमयवाभोग्यलब्धतत् इष्टधदोषलेभ्यस्त्यजेत् शोधयेत् तदनंतरशेषात् रातागम्यनिजोदयात्त्यजेत् तद्यथा

यदाभुक्तकालः साध्येततदागुणितोदयात्सुष्टोदयाः शोध्याः यदाभोग्यकालः साध्येततदागुणितोदयात् अग्निमोदयाः शोध्याः शोधितयच्छेषं तत्तृषाभ्या ३० हतं अभुद्धेनयः शोधितोनशब्दयतिराः अशब्दोदयः तेनभुक्तफलं अंशादिकमाह तत् अशब्दमेहीनकार्यम् शब्दप्रयुक्कार्यम् तद्यथा अणालमसाधनेधनलमसाधनेच मेधाज्ञानयायद्राशिसंख्याक्रो अभुद्धोदयोभवति तद्द्राशिसंख्यामध्यलवादिकहीनयोज्य तदनंतरं

इष्टनाडीपलेभ्यश्चगतगम्यानिजोदयात् शेषसंख्या ३० हतंभुक्तमशब्देनलवादिकम् ३२ अशुद्धभुद्धमेहीनयुक्तमुच्ययनां शकम् एवलकोदयभुक्तभोग्यशोध्यपलीकृतात् ३३ पूर्वपश्चान्नातान्यत्यागवतद्दशमभवेत् सप्तैलमत्रवजायातुयां लभानितुयतः ३४ अत्रत्रयःपठवतेभाद्दयुक्ताःपरःपिषट् रवेदेभावसमपूर्णफलसंघिसमेतुसम् २५ षष्ठाशयुक्त नुःसंधिरयेषषष्ठाशयोजनान् त्रयःसप्तयथाभावाःषष्ठाशानेकयुक्त्करवात् २६

अयनांशकं अयनांशैरहितकार्यम् तनुःलभस्यात् एवमनयारीत्यालकोदयैः कृत्वारवेभुक्तभोग्यसाध्यम् तत्पलीकृतात् पूर्वपश्चिमन-
ताच्छोध्य अन्यदवशिष्यत्कर्मतत्प्राप्त्युपरीत्यासाध्यं तद्दशमभवेत् तद्यथा यदापूर्वनतभवति तदापूर्वनतपिषुकालप्रकल्पलकोदयैः
कृत्वारवेभुक्तशोध्यम् अन्याक्रियाभणालभवात् यदापश्चिमनतभवति तदापश्चिमनतपिषुकालप्रकल्पलकोदयैः कृत्वारवेभोग्यंशोध्यम्

अन्याक्रियाधनलभवत्कार्या तद्दशमं भवेत् अथलभदशमभावावुक्तावन्वयावसाधनमाह सषड्भूदिति लभ्याशिषद्वयुतं जयाससमभावाभवेति एवं सषड्भूदुपयुक्त्यभावाभवेति एवंभावचतुष्टयजातम् अथलभोनपुनर्यतः लभचतुष्टयभावाच्छाध्यम् शेषस्य षष्ठांशो राश्यादित्युक्तं तनुलभकायम् सलभद्वितीयभावयोः संधिः स्यात् लभस्य विरामसंधिः स्यात् धनभावस्यारंभसंधिरिति सर्वत्र द्रव्यम् अत्र षष्ठांशो राजनादिति स एवागतसंधिः तेन षष्ठांशेन युक्तोऽत्र द्वितीयभावः स्यात् द्वितीयभावः षष्ठांशयुक्तः द्वितीयतृतीयभावयोः संधिः स्यात् अयं षष्ठांशयुक्तः

भुक्तं भागं स्वैष कालान् शुद्धयेत्ति शश्व निम्नत्वे दया तं लवाद्यम्
हानयुक्तभास्करतत्तनुः स्याद्रात्रौ लभभाद्वयुक्ताद्रवस्तु २७

तृतीयभावः स्यात् अयं षष्ठांशयुक्तः तृतीयचतुर्थभावयोः संधिः स्यात् एवं त्रयः ससंध्योभावाः जाताः तदन्तरं अत्र त्रयः ससंध्योभावाः साध्याः तदथा पूर्वानिति षष्ठांशरूपमध्यसंशोध्य अनेन राश्यादिना स्मर्यभावो युक्तश्चतुर्थपंचमभावयोः संधिः स्यात् अयं पंचमसंधिः पुनस्तैनयुक्तः पंचमभावः स्यात् अनेन युक्तः पंचमषष्ठभावयोः संधिः स्यात् अयतनयुक्तः षष्ठभावाभवेति अयतनयुक्तः षष्ठसप्तमभावयोः संधिः स्यात् एवं षड्भूदसंध्योभावाः जाताः एते भाद्वयुक्ता भाद्वषड्भूदारायः तैर्युक्ताः संतः अवशिष्टषड्भूदाराः ससंध्ययः स्युः एवं भावसंधिनिष्पत्त्या

प्रयोजनमाह खेदइति योऽप्रहोयद्रावऽथो भवति स चेन्नावस्य राश्वशकलाविकलामित्युल्यः स्यात् तदा सन्तः सद्वावस्थुमभुमं वा प्रलपूणि विंश
 तिविंशत्माकद्वदिति संधितुल्यग्रहं हूय फलं भवति २६ अथ सूर्यस्य भुक्तमथवा भागपुत्रशेत्वा च नित्यद्यद्विशकलद्यद्विलेभ्यो मभुतयत् त
 दौ क्रनोपायेन लभसाधनकर्तव्यमिति आह भुक्तमिति भुक्तभागस्य दशकलनाडोपलेभ्यो न मुद्रयत् तदा द्वा नडोपलानि त्रिंशद्गुणानि कार्या
 णि सायनसूर्यस्य राश्वदयेन भाज्यानि एवलवाद्यमाहम् हीनयुक्तभास्करकायं तद्यथा यदा रवेः भुक्तमानं भवति तदा लवाद्यफलसूर्यम
 धेहीनं कायम् यदा भाग्यभागेति भवति तदा लवाद्यफलसूर्यमध्ययुक्तकायम् तत्तुल्यमस्यात् रात्रौ लभसाधनं चत् क्रियते तदाराशिषद्वयु
 क्ताद्रवेः सकाशात् लभसाध्यम् रात्रौ दशमलभसाधनेऽपि राशिषद्वयुक्ताद्रवेः सकाशाद्भुक्तभाग्यसाध्यम् अत्रोदाहरणम् अस्य जन्म
 भूमावुदयाः तालालिकोऽर्कः ९।७।३०।६ अयनांश १८।२६।५६।६ अस्य भाग्यांशः ४।३।५४ मकररा
 शे सूर्या २।९८ गुणितः १२।११।२२।१२ अयं त्रिंशः ३० द्रुक्तः जातो भाग्यकालः ४०।२२।४४ अयमिष्टनाडो १२।१८।३० फलं स्यः
 ७३८।३० यौधितः शेष ६९७।१६ यकारादयं कुंभोदयः २३९ शेषाच्छोऽधितं शेषम् ४५८।३७।१६ कुंभादयं भिनीदयः २०३
 शेषाच्छोऽधितं शेषम् २५५।३७।१६ यीनादयं मेषोदयः २०३ शेषाच्छोऽधितं शेषम् ५२।३७।१६ मेषादयं वृषभोदयः २३९
 अयं शेषात् ५२।३७।१६ नमुद्रयति अतः शेषम् ५२।३७।१६ सख्या ३० हतं १५७८।३८ अशुद्धोदयेन २३९ भक्तलब्धं अशादिकम् ६।३६।१८ इदम-

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०

शुद्धासूविषादगणकोराशितेनयुक्तं १।६।३६।१६ इदं अयनांशः १८।२६ हीनजातलम् ०।८।१०।१६ राशिषट्कयुतं जातं जायमानम् ६।१८।१०।१६

अथ दशमलग्नस्योदाहरणम् तत्र लकोदयाः दिनद्वयम् १२।४४ दिनगतधर्माभिः १२।१८।३० हीनजातं पूर्वमतं ०।२५।३० अयमिष्टकालः लकोदयैः कुरासायनांशसूच्यमुक्तमाग्राणनीयाः उपरितनाकः विशद्वुतः लब्धमुक्तकालः जातो मुक्तकालः २७९।१४।० अयं घटीपलभ्यः २५।३० नमुज्यति अतः शेष २५।३० विशद्वुति ७६५ स्वोदयेन ३३ शुक्तपलवादिकं २।२२।६ इदं राश्यादिसूर्यमध्य ९।७।३०।३०।६ हीनजातं ९।५।८।० इदं राशिषट्कयुतं जातं सप्तमं ३।५।८।० लग्नहीनचतुर्थावस्थ शेष २।६।५४।४४ इदं शुक्तलब्धराश्यादि ०।१२।

मे	२७८	मी
वृ	२९९	कु
मि	३२३	म
रु	३२३	घ
मि	३९९	च
रु	२७८	जु

४९।३७ अनेन युक्तं लग्नजातं लग्नस्य विरामसंधिः १।०।५९।५३ अयं षष्ठांशेन युतो जातो द्वितीयभावः १।१३।४९।३० अयं षष्ठांशेन युतो जातो द्वितीयभावस्य संधिः १।२६।३९।७ अयं षष्ठांशेन युतो जातस्तृतीयभावः २।९।२६।३८ अयं षष्ठांशेन युतो जातस्तृतीयभावस्य संधिः २।२२।१७।५९ प्रागानीत षष्ठांशः ०।१२।४९।३७ अयं कुर्याच्छोधितः शेष ०।१७।१०।२३ अनेन सप्तमभावो युक्तः जातः सप्तमभावस्य संधिः ३।२२।१८।२३ अयं तेन युक्तः जातः पंचमभावः ४।९।२८।४६ अयं तेन युक्तः जातः पंचमभावस्य संधिः २।२६।३९।१ अयं तेन युक्तः जातः षष्ठमानवः ५।१३।४९।३९ अयं तेन युक्तः जातो विषमभावस्य संधिः ६।०।५९।५९ एते राशिषट्कयुक्ताः अवशिष्टाः ससंघयोपावाजातः सर्वैकत्रलियते

अथभावस्थग्रहफलम् खेटसंधिद्वयात्स्थदति तद्यथा ग्रहेआरमसंधेःसकाशात् अधिकसतिविग्रामसंधेः सकाशात् न्यूनसति तदा ग्रहोयस्मिन् भावे वर्ततेतद्भावजफलमेव द्विसंधिप्याहीनेऽधिकग्रहेसति पूर्वपरभावफलमेव तद्यथा आरमसंधेःसकाशात्ग्रहेहीनेसति ग्रहावर्ततेतद्भावतृषभावस्थफलददाति यदाविरमसंधेःसकाशाद्ग्रहोऽधिकप्रवर्तिते तदा

तन्वादिदशभावः सप्तग्रहस्तुः													
तं	ध	सं	सं	सं	सं	सं	सं	सं	सं	सं	सं	सं	सं
०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१
३२	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१	४२	४३	४४	४५
४६	४७	४८	४९	५०	५१	५२	५३	५४	५५	५६	५७	५८	५९
६०	६१	६२	६३	६४	६५	६६	६७	६८	६९	७०	७१	७२	७३
७४	७५	७६	७७	७८	७९	८०	८१	८२	८३	८४	८५	८६	८७
८८	८९	९०	९१	९२	९३	९४	९५	९६	९७	९८	९९	१००	१०१

खेटसंधिद्वयात्स्थफलतद्भावजमेव
हीनेऽधिकेहिंसंधिप्याभावपूर्वपरफलम् २८
ग्रहमध्यंतरकाधिविशत्या ३० गुणितमेव
भावसंध्यंतरणात्फलंविशोपकाःस्तृताः २९

लघुकुंडलीः						भावकुंडलीः					
१	२	३	४	५	६	१	२	३	४	५	६
७	८	९	१०	११	१२	७	८	९	१०	११	१२
१३	१४	१५	१६	१७	१८	१३	१४	१५	१६	१७	१८
१९	२०	२१	२२	२३	२४	१९	२०	२१	२२	२३	२४
२५	२६	२७	२८	२९	३०	२५	२६	२७	२८	२९	३०

अग्निमभावस्थफलददाति लघुकुंडलीभावकुंडलीचक्रलिख्यते अथग्रहाणांविशोपकाः

कभावफलमाह उदाहरणमेवधारया सूर्यः १।७।३०।६ अस्यसंधिः ९।२२।१८।२३ अनयोर्गतरं १४।४८।१७ विशत्या २०गुणितं २९।६।५।४० भावः ९।५।८।० संधिः ९।२२।१८।२३ अनयोर्गतरं १७।२०।२३ भजेत् अथसवर्गितोभावः १०६।५९।० भाजकः ६४८२३

भाजनहनतेभान्येयदाप्तफलतदेवविशेषकाः स्मृताः १७१४ एवचद्रादीनाम् १९ इतिरव्यादीनांविशेषकास्त्वानिभावफलानि अथग्रहाणावलाव
लंघयति तच्चग्रहबलमधिकारंविनाग्रहो नबली तत्रादौराशीशद्रेष्काणशानाह मेघस्यभौमः दृषस्योशनाभ्युक्तः मिथुनस्यसौम्योदुधः कर्कस्य
शशीचंद्रः सिंहस्यइन्द्रः रविः कन्यायाः वितृबुधः तुलायाः सितः शुक्रः वृश्चिकस्यारोभौमः धनुषः इज्योरुफः मकरास्यार्किः शनिः कुम्भस्यमंदःश

इद्रेष्काणचक्रंलिखते-

बी.	मे	ह	मि	क	किं	कं	हू	ह	प	म	हुं	मी
१०	पं	कु	गु	फ	श	सू	सो	मं	बु	गु	कु	श
२०	र	नं	मं	बु	गु	फ	श	सू	सो	मं	बु	गु
३०	शु	श	र	सो	पं	बु	गु	फ	श	सू	सो	मं

भौमोशनःसौम्यशशीनवित्सितोरज्याकिंमदांगिरसोग्रहेश्वराः
आद्याकुजाधारवितोऽपिमथ्यमासिताहृतीयाः क्रियतोदकाणयाः ३०

निःमीनस्यांगिराः गुरुः एनेग्रहेश्वराः द्वादशराशिस्त्वामिनोभवति अथद्रेष्काणस्त्वामिनोउच्यते आद्याइति राशेस्तृतीयाशोदशाशास्त्वकोद्रेष्का
णउच्यते एकस्मिन्राशौत्रयाद्रेष्काणाः अतःएकस्मिन्राशौक्रियत्संख्याकोद्रेष्काणोस्तीतिविचार्य प्रथमश्चेत्तर्हिभौमान् द्वितीयश्चेद्भूवः तृ
तीयश्चेच्छुक्रात् अनंघारीत्याक्रियतः मेषादिद्वादशराशिषुद्रेष्काणपाः द्रेष्काणस्त्वामिनोभवतीतिद्रेष्काणचक्रम् ३० ४५

अथग्रहाणां मुचने चराशनी भोगा आह सूर्यादिनां ग्रहाणां तु गुरु उच्चशशयः स्युः सूर्यस्य अजः मेघः उच्चदिग्भिर्दशभिर्गोः चंद्रस्य उदाहृषः उच्चगुणैश्चि
भिर्गोः भौमस्य नक्रो भकारः उच्चं अष्टयमैरसां विंशतिभिर्गोः बुधस्य कन्या उच्चशशयः पंचदशभिः अश्वैः गुरोः कुलीरः कर्कः उच्चभूतैः पंचभिर्गोः शु
क्रस्यांत्यमीनः उच्चं भूमरव्यैः सप्तविंशतिभिर्गोः शनस्तुला उच्चनक्षत्रमिति विंशतिभिर्गोः परमोच्चमिति सप्तत्रय उच्चानि अथग्रहाणां नि-

ग्रहाणां मुचने चराशनी

सू	च	मं	बु	गु	शु	श	ग्रह
०	१	६	५	३	११	६	उच्च
१०	३	२०	१५	५	२०	२०	
सू	च	मं	बु	गु	शु	श	ग्रह
६	७	३	११	६	५	१	नीच
१०	३	२०	१५	५	२०	२०	

सूर्यादितु गुरुदिग्भोजनक्रकन्या कुलीरांस्तुला लवः स्युः दिग्भिर्गुणैरष्टयमैः
शरैर्कभूतैः भूमरव्यैः नक्षत्रमिति ३१ तत्सप्तमं नक्षत्रमनहानं ग्रहा उच्चक्रिय
द्रसभादिशोध्यः चक्रास्तदशां कलवैः कलस्यात् क्रियेण तैर्लौक्येण न वशाः ३२

अथाद्याचकम्

पे	व	मि	क
ति	कं	तु	व
घ	म	कु	मे

चस्थानम् उच्चबलानयनवांशस्त्वामिन्नाह व्याख्या तेषां सूर्यादुच्चराशिनां सप्तमस्तुलादि काराशिनी चम् अंशास्तत्तथा सूर्यस्य
तुलानि चिदशभिर्गोः पापम् एव च द्वादशानां त्रयम् नीचानि अननमी च न ग्रहो हिनः चंद्रसभाधिकः तदा चक्राह दशराशिभ्यः शोध्यः शेष-
स्यांशाः कार्याः न वामिभ्यः लब्धकालादि उच्चबलस्यात् अथ न वारांशो उच्यते क्रियेभ्यः एणो भकरः तैर्लि तुला इदम कर्कः एने मे पा-

दिराशीनां विरावृत्या आद्याः प्रवर्ति ते तथा मेघसिंहदूरशीनामाद्योभयः दृषक्याभकराशीनामाद्योभयः मिथुनतुलाकुम्भराशीनामाद्यतुला-

अथ मेघादिराशि विभाग युक्त हृदयः

मे	रु	मि	क	सि	के	तु	रु	ध	म	कु	मी
तु ६ तु ८	तु ६	मं ७ तु ६	तु ७	तु ६	तु ७	तु ६	मं ७	तु ७	तु ७	तु ७	तु ७
क ६ तु ६	क ६ तु ६	तु ७	तु ७	तु ७	तु ७	तु ७	तु ७	तु ७	तु ७	तु ७	तु ७
तु ८ तु ८	तु ६ तु ६	तु ७	तु ७	तु ७	तु ७	तु ७	तु ७	तु ७	तु ७	तु ७	तु ७
मं ५	तु ७	मं ७ तु ७	तु ६	मं ७	तु ७	तु ७	तु ७	तु ७	तु ७	तु ७	तु ७
तु ७	मं ३ तु ६	तु ७	तु ७	तु ७	तु ७	तु ७	तु ७	तु ७	तु ७	तु ७	तु ७

कं रुद्रश्चक्रमेन राशीनामाद्यः कर्कः इत्याद्यचक्रम् ३२

मेघगतकार्पशरेषु भागाजिवास्तु जिज्ञाशनश्चराणाम् दृषदृषणाराशरा
नलाशाः शतश्रज्जिवाकर्कजेशहृदाः ३३ युगमेषडगधुनरागभागाः सोम्यास्तु
जिज्ञीवकुजाकिहृदाः कर्कद्रितकारनगाब्धिभागाः कुजाः स्फुजिज्ञाशन
श्चराणाम् ३४ सिंहगमूनादिरसागभागादिवज्यसुक्ताकिबुधरहृदाः स्त्रियो
नगाशाब्धिनागाक्षिभागाः सोम्याशनजीवकुजाकिनाथाः ३५ तुलरसाक्षाद्वि
नगाक्षिभागाः कोणदूर्जिवास्तु जिदरनाथाः कीटेनगाब्ध्यष्टशरागभागा
सोमास्तु जिज्ञाशनश्चराणाम् ३६ ३७ ३८ ३९

अथ षड्भिः स्तोत्रैर्मेषादिद्वादशराशिषु हृदशानह अंक्रम्यापनमेव व्याख्यासा-

यथा मेघराशौ प्रथमषडांशानां जीवशुरुः ततः षड्शानामास्फुजिच्छुक्रः ततोऽष्टांशानां जीवयुः ततः पंचांशानां गोमौः ततः पंचानां
मंशानां शनैः स्वामी एवमेव षडांशेऽपि इति हृदाचक्रम् ३३ ३४ ३५ ३६ ३७ ३८ अथापचवर्गा बलमाह त्रिंशत्सप्तद्व
ति स्वमेत्तराशीग्रहे त्रिशलुवाः ३० बलम् सीचस्ये विंशतिबलम् २० स्वहृदास्य पचदशबलम् १५ स्वदक्षिणास्य दशबलम् १० मुसल्लुहस्य

चोपरविश्वबुधिपंचवेदाजिवास्फुजिज्जारशनैश्चराणाम् सुगनगाब्धप्रयुगाश्रुतानां सौम्यज्यशक्तार्कि कुजे शहदाः ३७
कुंभेन गागाद्रिशरेषु भागाः शक्तकुजैर्वारशनैश्चराणाम् मीनेऽके वेदानलनदपक्षाः सितज्यसौम्या रशनैश्चराणाम् ३८
त्रिंशत्स्वमे विंशतिरात्मतुंगहृदसचद्रादशकदकाणां मुसल्लुहपंचलवाः प्रदिष्टा विशोपका वेदलवैः प्रकल्प्याः ३९
स्वस्वाधिकारोक्तबलमुहृद्गपादानमद्वसमभिरिभिः द्विः एव समानीय बलतदभ्यवेदादुद्देहीन बलः शरोनः ४०

नवांशस्ये पंच ५ लघाः प्रदिष्टाः उक्ताः वेदलवैः बलस्य चतुर्थांशो विशोपकाः प्रकल्प्याः ३९ यदाग्रहः स्वगृहस्वाच्च स्वहृदास्वदक्षिणा नवांशेषु
पंचस्वधिकारेषु पुत्राणि नास्ति तदा बलमाह स्वस्वाधिकारोक्तबलस्य विभागः मुहृद्देभिर्गृहे पादानचतुर्थांशोऽन बल-
ग्राह्यम् समभिमममस्य गृहे अर्द्धम् अरिभिरनुगृहे द्विश्चतुर्थांशो बलस्य तदा यद्ग्रहस्य गृहे त्रिशलुवाः बलस्य त् मित्रगृहे पादानमद्व-
समभिमममस्य गृहे अर्द्धम्

द्वाविंशतिः जाताः २२। ३० समप्रः ३६ पंचदश १५ जाताः शत्रुगृहचतुर्थांशः सार्द्धः सप्तजाताः ७। ३० तथा स्वहृदायांपंचदश १५ मित्रहृदायां
 सपादाः एकादश ११। १५ समहृदायांसार्द्धः सप्त ७। ३० शत्रुहृदायापदानाश्चत्वारः ३। ४५ तथास्वद्वेष्माणदश १० मित्रद्वेष्माणसार्द्धः सप्त
 ७। ३० समद्वेष्माणपंच ५ शत्रुद्वेष्माणसार्द्धद्वयं २। ३० एवंस्त्ववांशपंच ५ मित्रनवांशपदानाश्चत्वारः ३। ४५ समनवांशसार्द्धद्वयं २। ३० शत्रुन
 वांशसपादमेकम् १। १५ बलस्यात् एवंपंचवाग्विलसमानयितदस्यपंचानांयोगवेदारुतेचतुर्भिर्मित्तयल्लुब्धतद्दिशापकत्सकग्रहाणाव
 लंभयति शरीनः पंचप्यन्यूनः हीनबलाग्रहोदयः उक्तं पंचाल्योहीनवर्याः स्यादधिकोभयः उच्यते दशाधिकोबलीप्रोक्तः पंचवर्गविलादि
 दम् बलचक्रम् अथक्रमप्राप्तमुदाहरणप्रदर्शनार्थवस्थमाणाभिन्नसमशत्रवोलिख्यते उदाहरणम् सूर्यः ९। ७। ३०। ६ अस्यमकरांशो-
 स्थितत्वाद्गृहशः शनिः अयं सूर्यस्य शत्रुः अतः कारणात् गृहप्राप्तबलसार्द्धः सप्त ७। ३० अथोच्चबलम् सूर्यस्य नीचम् ६। १० अने-
 नहीनोरविः २। २७। ३०। ६ अस्यांशः ८७। ३०। ६ नवभिर्मित्ताः जातसूर्योच्चबलम् ९। ४३ अथहृदशबलम् मकरांशोसूर्यस्य-
 सप्तांशः त्रिशललाः विद्यते मकरांशोहृदायां औदोत्तंशः अयं सप्तांशः अयं सप्तमधेवर्तते इति कारणात् जातोहृदशगुरुः आ-
 यं सूर्यस्य समो प्रवर्तते समहृदायाप्राप्तबलम् ७। ३० अथत्रैराशिकबलम् मकरांशोप्रथमदशकमधेवर्तते तद्दिशागुरुः अस्य समवा-
 त्यांस्तत्रैराशिकबलम् ५। १० अथमुसल्लहबलम् नवांशराणानयाजान्मुसल्लहशगुरुः अस्य समत्वात् सप्तनवांशकबलम् ३। ३० पंचानांयो-

गः ३२। १३ चतुर्भिर्भक्तः जातसूर्यस्य विषवात्मकफलम् ८। ३ एवचन्द्रादीनां दोषम् पंचवर्गचक्रलिख्यते अथहादशवर्गचक्रमाह

सेत्रमिति क्षेत्रग्रहम् होराविलकः चतुर्लवः पंचलवः षडुवः सप्तलवः अष्टलवः एकलवः दशलवः एकदशलवः द्वादशलवः एते द्वादश

अथहादशवर्गचक्रलिख्यते.

सु	च	म	बु	गु	क	श
वे	सु	श	श	श	वे	म
म	ग	क	सु	सु	मं	वे
गु	वे	म	क	गु	क	श
श	बु	बु	गु	शु	०	सु

क्षेत्रहोराव्यब्धिपंचांगसप्तवत्सकाशशाकभागाः सुधीमिः
विज्ञातव्यालभसंस्थाः शुभानां वर्गाः श्रेष्ठाः पापवर्गाः अनिष्टाः ४१
ओजोर्वीदाः समद्रुष्योर्होराग्रहाद्विभक्तिर्विचित्र्ये द्रक्का
णपाः स्वधुनवर्दानाथास्तुयाशपाः स्वदिकंद्रनाथाः ४२

अथपंचवर्गचक्रलिख्यते.

न	धी	स	पि	स	श
पि	गु	३०	३२	१५	७
स	ह	१५	११	७	३
श	ने	१०	७	५	३
म	सु	५	३	२	१

भागाः लभसंस्थाः लभसमये विद्यमानग्रहाणां सुधीमिः विज्ञातव्याः शस्त्रानां शमग्रहाणां वर्गाः श्रेष्ठाः शस्त्रफलदात्रेयाः पापग्रहाणां वर्गाः श्रेष्ठ्युः तदा अनिष्टाः दुष्टफलदात्रेयाः ४१ अथहोराद्रेक्काणतुयाशानामधीशानह ओजो इति ओजो विषमराशौ शुद्धद्विपचदशभागाः तत्

प्रमितरवोद्गोरोविचिरेज्ञे तद्यथा प्रथमपंचदशभागमध्येसूर्यस्यतदनंतरंचंद्रस्य तथासप्तशौचंद्रव्योविचिरे अथद्वेक्षाणशोऽन्ये
 राशेस्त्रिभागादशाशपरिमितोद्रेक्षाणोज्ञेयः यस्यद्वेक्षाणविचारःक्रियते सचेत्प्रथमविभागमध्येतदास्यस्मिन्राशौनिष्ठति तद्वाशि
 स्वाभिनएवद्रेक्षाणाधीशत्वम् तृतीयद्रेक्षाणश्चेतदास्वराशेः सकाशान्नवमयोगराशिः तत्स्वामिनएवद्रेक्षाणाधीशत्वम् अथतुर्थी-
 शस्वामिनोऽन्ये सदज्ञेकद्रनाथादति त्वद्वैश्वद्विष्टितोगराशिस्तस्माज्जातानिर्द्वेक्षितानाथाः नवचतुर्थशस्वामिनः तद्यथा रा

श्रोजसौपंचमशेशाःकुजाकिज्यक्षभागविः समभेव्यत्यथाद्वादशाशस्त्वभास्तन्मृताः ४३

शेस्त्रिंशदंशास्तस्यचतुर्थशःसार्द्धःसप्त७।३० तत्रप्रथमविभागमध्ये ७।३० स्वर्दस्यराशिस्वामिनएवाधिपत्यं द्वितीयविभागमध्ये१५।०
 केंद्रनाथःस्वराशेः सकाशात् सचतुर्थयोगराशिः तत्स्वामिनएवाधिपत्यं तृतीयविभागः ३२।३० मध्येस्वराशेः सकाशात् सप्तमयोगराशिः तत्
 स्वाभिनएवाधिपत्यं चतुर्थविभागः ३० मध्येस्वराशेः सकाशाद्दशमयोगराशिः तत्स्वामिनएवाधिपत्यम् ४२ अथपंचमशोद्वादशाशाना
 ह श्रोजसौद्वि पंचमशप्रमाणषडशाः ६ एवंराशौपंचभवति तत्रौजसैर्विषमराशौप्रथमपंचमशस्वामिकुजः द्वितीयपंचमशस्वा

स्वामी अर्कः शनिः तृतीयपंचमशस्वामीज्योतिषः चतुर्थपंचमशस्वामीज्ञोबुधः पंचमपंचमशस्वामीशक्रः सप्तमसप्तमशोऽव्य-
त्ययाद्विपरीताज्ञेयाः तद्यथा समराशौ प्रथमपंचमशस्वामीशक्रः द्वितीयपंचमशस्वामीबुधः तृतीयपंचमशस्वामीगुरुः चतुर्थपंचमश
स्वामीशनिः पंचमपंचमशस्वामीशोमः अथ द्वादशशस्वामिनोऽर्कः द्वादशशशः स्वामिस्वरशः सप्तमशस्वामिः तद्यथा द्वादशश
शस्वामिणः साद्वमशद्वय ३। ३० एवराशौ द्वादशमभवति तेयथा एतत्प्रमाणेन ३। ३० यत्संख्ये अंशे ग्रहस्तिष्ठति त्वराशितत्तल्ल

लवीकृताव्योमचरोगशैलवत्सकदिगुद्रगुणाः स्वराभिः भक्तोगतास्तर्कनागाष्टनददिगुद्रभागाः कुयुताः क्रियात्सुः ४४

स्वराशौ द्वादशशोऽज्ञेयः ४३ अथ षट्सप्तमशस्वामीज्योतिषः चतुर्थपंचमशस्वामीज्ञोबुधः पंचमपंचमशस्वामीशक्रः सप्तमसप्तमशोऽव्य-
त्ययाद्विपरीताज्ञेयाः तद्यथा समराशौ प्रथमपंचमशस्वामीशक्रः द्वितीयपंचमशस्वामीबुधः तृतीयपंचमशस्वामीगुरुः चतुर्थपंचमश
स्वामीशनिः पंचमपंचमशस्वामीशोमः अथ द्वादशशस्वामिनोऽर्कः द्वादशशशः स्वामिस्वरशः सप्तमशस्वामिः तद्यथा द्वादशश
शस्वामिणः साद्वमशद्वय ३। ३० एवराशौ द्वादशमभवति तेयथा एतत्प्रमाणेन ३। ३० यत्संख्ये अंशे ग्रहस्तिष्ठति त्वराशितत्तल्ल

एतत्पंचगविलचक्र लिख्यते.

ग्रहाः	सूर्यः	चंद्रः	शुक्रः	बुधः	गुरुः	शक्रः	शनिः	ग्रहाः
गृ०	७ ३०	७ ३०	७ ३०	७ ३०	७ ३०	७ ३०	७ ३०	गृ०
उ०	१ ४३	४ ३२	१५ १०	१८ ३८	३८ ३८	६ ३३	१८ ३३	उ०
ह०	७ ३०	४ ३५	७ ३०	७ ३०	१५ ०	७ ३०	१५ ०	ह०
श्र०	५ ०	२ ३०	२ ३०	२ ३०	७ ३०	१० ०	५ ०	श्र०
म०	२ ३०	५ ०	२ ३०	१ ५५	५ ०	२ ३०	३ ३५	म०
यो०	३२ १३	२३ १०	३५ ३२	३२ ३	५८ ३३	४१ ३३	५७ १७	यो०
वि०	८ ३	५ ८	७ ४७	१५ १५	१५ ३५	१० ३०	१४ १९	वि०

सूर्यः ९।७।३०।६ एतस्य मकरशौस्थितत्वात् ग्रहेशः शनिः अथहीरा मकरशौ प्रथम
पंचदशभागमध्यः सति अतोहारेणः चंद्रः अत्र त्रिलोकः सूर्यः प्रथमभागमध्यः सति अतो
द्रेक्षाणाधीशः शनिः अथचतुल्लोकः सूर्योदितोयचतुर्थभागमध्यः वर्तते अतः कारणात् मकर
राशेः सकाशात् चतुर्थराशिमेषः तत्सामिभौमः एवंचतुल्लोकः स्वामीभौमः अथपंच
मांशः सूर्यः समराशौदितोयविभागमध्यः वर्तते
अतः पंचमांशः स्वामीबुधः अथषडंशः सूर्यः
स्वराशाः २७७।७।३०।६ बहुणिताः जाताः १६३।५
०।३६ त्रिशद्वक्ताः लब्धं ५५ कु। युक्तं ५६ द्वादशमि १२ स्तष्ट शेषं मेघद्रुणयजातो दृष्टिक
राशिः तत्सामिभौमः एवजातः षडंशः स्वामीभौमः अथसप्तांशः अंशः २७७।३०।६ स
समिगुणिताः १९४२।३०।४२ त्रिशद्वक्ताः लब्धं ६४ कुयुक्तं ६५ द्वादशमि १२ स्तष्टशेषं मेघा
द्रुणयजातः सिंदराशिः तत्सामिभौमः एवजातः सप्तांशः स्वामीभौमः अथाष्टांशः

हादशांशचक्रलिख्यते.

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
२	५	७	१०	१३	१५	१७	२०	२३	२५	२७	३०
३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०

अंशाः २७७।३०।६ अष्टमिगुणिताः २२२०।०।४८ त्रिंशद्भक्ताः लब्धं ७४ कुयुतं ७५ द्वादशमि १२ स्तष्टं शेषं ३ मेषाङ्गनयजातो-
मियुनराशिः तत्सामिबुधः एवमष्टमांशस्वामिबुधः अथनवांशः अंशाः २७७।३०।६ नवमिगुणिताः २४९७।३०।५४ त्रिंशद्भक्ताः ल-
ब्धं ८३ कुयुतं ८४ द्वादशमि १२ स्तष्टं शेषं ० मेषाङ्गनयजातोधीनराशिः तत्सामिगुरुः एवजातो नवांशस्वामिगुरुः अथदशांशः अ-
ंशाः २७७।३०।६ दशमिगुणिताः २७७५।१।७ त्रिंशद्भक्ताः लब्धं ९२ कुयुतं ९३ द्वादशमि १२ स्तष्टं शेषं ९ मेषाङ्गनयजातो धनराशिः
तत्सामिगुरुः एवजातो दशांशस्वामिगुरुः अथैकदश अंशाः २७७।३०।६ एकादशमिगुणिताः ३०५२।३१।६ त्रिंशद्भक्ताः लब्धं १०१ कुयुतं

एवंद्वादशवर्गस्याद्वादशाणां बलसिद्धये स्वोच्चमित्रशुभाः श्रेष्ठानि चारिकूरतो शुभाः ४५

१०२ द्वादशमि १२ स्तष्टं शेषं ६ मेषाङ्गनयजातः कन्याराशिः तत्सामिबुधः एवजातः एकादशस्वामिबुधः अथद्वादशांशः एवद्वादशांशविमा-
गगणनयचतुर्थविभागसंघवर्तते अतः कारणान्त् मकराङ्गनयजातश्चतुर्थविभागशः तत्सामिभूमिः एवजातो द्वादशांशस्वामिभूमिः
एवंचद्वितीयांशमपि ज्ञेयम् ४४ अथद्वादशाणां द्वादशवर्गचक्रम् अथद्वादशवर्गफलमाह एवंद्वादशाणां बलसिद्धये द्वादशवर्गस्थान् साद्वा-
दशवर्गस्तोच्चमित्रशुभाः श्रेष्ठाः तद्यथा यस्य ग्रहस्य द्वादशवर्गां क्रियते तेन च तस्य ग्रहादिषु अथवा सौमित्रवर्गे अथवा शुभग्रहस्य वर्गे-

एतद्दशवर्गचक्रम्

१	च	म	वु	वु	गु	क	ग	गहा
२	वु	वु	वु	वु	वु	मं	क	प्रथ
३	सु	सु	सु	ने	ने	सु	सु	हिं
४	ग	क	ने	ने	क	व	कु	हं
५	मं	वु	वु	क	क	सु	गु	ननु
६	कु	वु	वु	क	क	मं	गु	पप
७	मं	ग	गु	वु	वु	ग	क	षडं
८	सु	वु	क	क	कु	मं	मं	सप्त
९	वु	ग	मं	मं	गु	वु	क	अं
१०	क	ने	ने	ने	क	ग	वु	नव
११	कु	ग	सु	मं	वु	ग	वु	दश
१२	वु	ने	ग	वु	वु	क	हं	एका
१३	मं	क	क	मं	मं	सु	वु	द्वाद

तिष्ठति तदाश्रयशुभफलदानमग्रहोदयदिनिचवर्गो अथवाशुभवर्गो अथवापापग्रहस्यवर्गोवातिष्ठति
तदाअशक्तमादुष्टफलदानी ४५ अथद्वादशवर्गशुभपापग्रहवर्गफलनिर्णयः कथस्यादित्यत आह
एवमिति एवग्रहाणांशुभपापवर्गपङ्क्तिद्वयविहय तद्यथा पूर्वोक्तप्रकारेणग्रहाणांद्वादशवर्गीकार्यो
तन्ग्रहहोरोदिद्वादशस्थानेषु कियतः शक्तमग्रहवर्गः पापवर्गः कियतइति विचार्यशुभग्रहसंस्थानि

एवग्रहाणांशुभपापवर्गपङ्क्तिद्वयविहयशुभाधिकत्वे
दशाफलभावफलववाच्यशुभत्वनिष्ठत्वशुभाधिकत्वे ४६

न्नालेख्या पापग्रहसंस्थानिन्नालेख्यापङ्क्तिद्वयस्यांतरकार्यम् यदिशुभाधिकत्वशुभग्रहस्यशेषमव
शिष्टतदातद्ग्रहस्यद्वादशाफलभावफलचशुभमेववाच्यम् यदिअशक्तमाधिकत्वंअशक्तमग्रहस्यशेषम
वशिष्टतदातद्ग्रहस्यद्वादशाफलभावफलचशुभमेववाच्यम् ४६ ७५

अथग्रहभेदेनसौम्यपापवर्गभेदेनचफलतारतम्यमाह क्रूरोपीति यस्यग्रहस्यद्वादशवर्गिकाक्रियेतसंचत् क्रूरोपियादिपापग्रहोपिभवतिद्वादशवर्गसौम्यग्रहाधिकवर्गणशालतेयुक्तोभवति तदाशुभःशुभफलदःशुभसेचरश्चेत् तद्यथा यस्यग्रहस्यद्वादशवर्गिकाक्रियेतसयदिशुभग्रहोभवतिद्वादशवर्गशुभग्रहाधिकवर्गप्राप्तोभवति तदाऽतिसौम्यः अस्यतशुभफलदाता सौम्योऽपिपापाधिकवर्गयोगान्नेष्टुःतद्यथा

क्रूरोऽपिसौम्योधिकवर्गशालीशुभोऽतिसौम्यः शुभसेचरश्चेत् सौम्योऽपिपापाधिकवर्गयोगान्नेष्टुऽतिभिद्यः
खलुपापसेवटः ४७ राशीशमित्राच्चरिपुक्रमणचिन्त्यतनारथ्यनयेवरीत्या भावेषुसर्वेष्वपिवर्गचक्रविलोभ्यत
तत्फलमूहनीयम् ४८

यस्यद्वादशवर्गिकाक्रियेतसयदिशुभग्रहोभवतिद्वादशवर्गपापग्रहाधिकवर्गप्राप्तोभवति तदानेष्टुः अशुभफलदः पापसेवटः तद्यथायस्यद्वादशवर्गिकाक्रियेतसयदि पापग्रहोभवति द्वादशवर्गपापग्रहाधिकवर्गप्राप्तोभवति तदा अतिभिद्यः अस्यतदुष्टफलदाता ४७ अथद्वादशभावानाशुभाशुभफलमाह राशीशेति त्मोलग्रन्थानयेवरीत्याशुभग्रहाधिकपापग्रहाधिकवर्गशालित्वेनशुभाशुभफलचिन्त्यविचार्यम् यथालग्नशुभग्रहाधिकवर्गशालित्वयाद्यवालग्रन्थमोशुभग्रहः सन्निग्रहस्यद्वादशवर्गस्वेवातदाशुभफल

नेयम् यदिलम्बं स्वामिसमग्रद्वे वर्तते तदा शक्रभाशुभफलाभावः यदिलम्बापापग्रहाधिकवर्गशालिरप्यादृशवास्वामिपापग्रहः सन् शत्रुगृहे निचि-
 तदा शक्रभफलेनेयम् एवमवैष्यपि भावेषु लमादिद्वादशाभावेषु च वर्गचक्रद्वादशवर्गिकाकार्या तां दृष्ट्वा तत्तद्भावस्य शक्रभाशक्रभफलमनयेत् तस्या
 अहर्नयविचारणीयम् इति द्वादशवर्गिका ४८ अथ लम्बे किं विचार्यमित्यत आह शरीरेति वर्षलम्बप्रभ्रलम्बं ग्रीहल्यशरीरादि सर्वविचार्य
 म् तद्यथा स्वशरीरे कुशपुष्पच वर्णाः रक्तः श्वेतः शक्रतनुनिमइत्यादि चिह्नप्रशकादि आयुर्जीविनं विधत् वयोमानबाल्ययौवनं वृद्धि-

शरीरवर्णचिह्नपुर्वयोमानं स्वस्वास्वम् जातिः शीलं च मतिमाहूयात्सर्वविचिंतयेत् ४९
 स्ववर्णरूपरत्नानि धातुद्रव्यसंवाधने विक्रमे भ्रातृभृत्याध्वपित्र्यस्वपलनसाहसम् ५०

भितिं सुखं असुखं दुःखं जातिः ब्राह्मणादिः शीलमाचरणं एवमतिमान् बुद्धिमान् लूमात्सर्वविचिंतयेत् ४९ अथ धनभवनं किं विचा-
 र्यमित्यत आह स्ववर्णानि स्ववर्णरूपरत्नानि धातुः गौरिकादिः द्रव्यकात्यादिः संस्वामिन्ना विचारः धने धनभवने एतावद्विचार्यम् अथ-
 नसहजभवनं किं विचार्यमित्यत आह विक्रमे इति विक्रमे सहजभवेन एतावद्विचार्यम् भ्रातासहजः सूर्यः सवकः अध्यायानं पितृपितुः स-
 वंधिन्सवलनं कायप्रशः साहससाहसकर्म एतानि सहजभवनानि द्विचार्याणि ५०

अथचतुर्थप्रवने किंविचार्यमित्यत आह पितृवित्तमिति पितृवित्तमित्यत आह निधिः निक्षिप्तवस्तु क्षेत्रकृष्यादिगृहम् क्षुभिः पुर्यतः चतुर्थप्रवने एतावद्विचार्यम् अथपचमप्रवने किंविचार्यमित्यत आह पुत्रे इति पुत्रपचमप्रवने एतावद्विचार्यम् यत्र धनपायः गर्भः विद्या आत्मज्ञः पुत्रः एतेषां दक्षिणा मवलोकनकार्यम् ५९ अथषष्ठप्रवने किंविचार्यमित्यत आह रिपाविति रिपोषष्ठप्रवने एतावद्विचार्यम् मातुलाः मातृगणः आरिः शत्रुः चतुष्पादगवादिः बंदः पराश्रयः सीर्षयम् व्रणः क्षतम् अथसप्तमप्रवने किंविचार्यमित्यत आह दूने इति दूने सप्तमप्रवने

पितृवित्तनिधिस्त्रैगृहभूमिश्चतुर्यतः पुत्रमंत्रधनोपायगर्भविद्यात्मजक्षणम् ५९ रिपोमातुलभाद्यारितुष्याद्वदप्रविष्यान् दूने कलत्रवाणिज्यं नष्टविरस्मृति सकथा हताश्वकलिमार्गादि चित्य दूने यद्वा हाशुभः ५२ मृत्योचिरतनद्रव्यम् तवित्तरणोरिपुः दुर्गस्थानमृतिनष्टपरीवारो मनोव्यथा ५३ वने एतावद्विचार्यम् कलत्रजायावाणिज्यं वणिक्कर्म नष्टनष्टवस्तुवि-

स्मृतिः विस्मरणं एतेषां सकथा कथनं हतं हतद्रव्यतस्य अध्यापनविचारः कलिः कलहविचारः मार्गादियत्राविचारः दूने सप्तमप्रवने शुभः पापो वा विद्यमानो ग्रहः अशुभः अनिष्टफलदः ५२ अथाष्टप्रवने किंविचार्यमित्यत आह मृत्याविति मृत्योऽष्टमस्थाने एतावद्विचार्यम् चिरानं द्रव्यप्राचीनद्रव्यम् मृतवित्तमृतस्य वित्तम् रणः संग्रामः रिपुः शत्रुः दुर्गस्थानमृतिमरणम् नष्टनष्टवस्तु परीवारः कुटुंबम् मनोव्यथामानसो व्यथा ५३

अयनवमभवने किं विचार्यमित्यत आह धर्म इति धर्मवमस्थाने एतावद्विचार्यम् रतिः कीडापथाः यात्राविचारः धर्मोपायं धर्मसाधनम् विचिन्तयेत् अथ दशमभवने किं विचार्यमित्यत आह व्योम्नि दशमभावे एतावद्विचार्यम् मुद्रारंजनमुद्रां परंपुण्यं उत्कृष्टपुण्यं राज्यं वृद्धिं भागवद्विपैतृकं पितृः संबंधि ५४ अथैकादशभवने किं विचार्यमित्यत आह आयेद्विती आयेकादशस्थाने एतावद्विचार्यम् सर्वार्थः सर्वद्वयप्रयोजनम् धान्यादौ धान्यमौल्यम् कन्यामित्रचतुष्षदाः गजाम्बादिराज्ञः विनंशजद्रव्यम् परिवारः कुटुंबविचारः भूरिशः भूयासः लाभोपायः प्राप्त्युपायः ५५

धर्मैरतिस्तथापथाधर्मैः पायं विचिन्तयेत् व्योम्नि मुद्रां परंपुण्यं राज्यं वृद्धिं च पैतृकम् ५४ आयेसवर्धिधान्याद्यकन्यामित्रचतुष्षदाः राज्ञो विनंशपरिशालाभोपायाश्च भूरिशः ५५ व्ययवैरिगोधातिव्ययादिपरिचिन्तयेत् ५६ लग्नांबुधनकमागिकेन्द्रमुक्तचक्रकदम् चतुष्टयचाग्रसेवो बलीलभो विशेषतः ५७

अथ व्ययभवने किं विचार्यमित्यत आह व्ययेद्विती व्ययेद्वादशभवेन एतावद्विचार्यम् वैरिनिरोधः शत्रुकृतावरोधः आर्तिः पीडाव्ययादि एतावद्विचिन्तयेत् ५६ अथ बलिष्ठग्रहस्य लक्षणमाह लग्नमिति लग्नं अंबुचतुष्टयम् दूनसप्तमम् कर्मदशमम् एतेषां स्थानानां केन्द्रकदकचतुष्टयचिन्तितं सदा कृता अत्र केन्द्रस्थितः खेटाग्रहो बलीज्ञेयः तथापि चतुष्टयसप्तमदशमस्थानापेक्षालभसंस्थो ग्रहो विशेषणबलीज्ञेयः ५७ अथ ग्रहाणां शुभस्थानानि वदन् बलिष्ठयोगमाह लग्नमिति लग्नकर्मदश

मम् अस्तसप्तमम् तुर्धचतुर्थम् आधाएकादशम् सप्तपंचमम् अंकनवमम् एषस्थानेषुग्रहबली तत्रयथादिपमादिमस्थानमतिक्रम्य यथा
क्रममग्निमस्थानापेक्षया पूर्वपूर्वस्थो ग्रहो विशेषणबलिभूः तदथा आदेनवमस्था ग्रहो बलिभू तदपेक्षया पंचमस्थो बलिभू तदपेक्षया एका
दशस्तदपेक्षया चतुर्थस्तदपेक्षया सप्तमस्तदपेक्षया दशमस्तदपेक्षया लग्नस्था बलिभू इत्यर्थः एतत्तु सवैग्रहाणां साधारणबलमुक्तम् अथ चंद्र
माः सान्निविनेषु तृतीयाद्वितीयसाहितेषु पूर्वांक्तपुस्थानेषु बलीद्वयः तत्राद्वितीयबलिभू चंद्रः तदपेक्षया तृतीयबलिभू तदपेक्षया नवमस्तदपेक्षया

लग्नक्रमं तत्तु यथा यथा सप्तमस्तदपेक्षया बलीग्रहः यथाऽदिमं विशेषणसान्निविनेषु चंद्रमाः ५८ कुजः सान्निषु पृच्छायां सूनौ चान्यत्र चिंतयेत्
भावनवस्थशस्ताः स्युरिः फाल्गुनरिपवशुभाः दीप्ताशातिक्रमशस्ता इमेऽपि चिंतयेत् ५९

पंचमस्थस्ततः पूर्ववज्जयः अथ सो
मः कुजति कुजो भासः सान्निषु तृतीयस्थानसाहितेषु प्रागुक्तपुस्थानेषु बलिभू द्वेयस्तत्र सोमस्तृतीयबलिभू तदपेक्षया नवमस्थस्ततः पूर्ववज्जयः
एवमतत् स्थानस्य ग्रहपृच्छायां प्रश्नलग्नसूतोजन्मानि अन्यत्र वषट्मादौ चिंतयेत् इत्यमनुना प्रकरणनवसरथा का भावाः शस्ताः शुभफल
दाः स्फुरः ग्रहाधिष्ठिता द्वादशाष्टमषष्ठभावा अनुभाः स्युः इमे द्वादशाष्टमषष्ठभावा अधिष्ठितग्रहदीप्तांशान् अतिक्रम्य वर्तते तदातोऽपि भावाश्च
स्ताः शुभफलदातारः स्युरिति चिंतयेत् तत्राव्यधिष्ठितग्रहदीप्तांशमध्येशुरिः फाल्गुनरिपुभावाद्येऽस्य सप्तद्वानि साद्वयर्थः ५९

ॐ

अथत्रैशिकस्वामिनमाह त्रिराशिपाइति दिनेदिवावर्षप्रवेशमेषाच्चतुर्गाराशानामूर्धस्यसितार्किशुक्रः स्वामिनः स्युः तद्यथा दिवावर्षप्रवेशे
मेषलभं तदामूर्धः वृषस्यशुक्रः मिथुनस्यार्कः शनिः कर्कस्यशुक्रः निशिरात्रोवर्षप्रवेशमेषादीनान्तर्गाराशानिइज्यदुबुधसमाजाः स्वामिनः
तद्यथा रात्रौमेषलभे स्वामीगुरुः वृषस्यचंद्रः मिथुनस्यबुधः कर्कस्यशौभः एतेहरेष्मात् सिद्धान्ततुर्गाराशानां विलोमाविपरीतज्ञेयम् मेषादीना

इदं त्रैशिकस्तामियंत्रम्

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
सू	र	श	क	गु	च	बु	मं	श	मं	गु	चं
गु	चं	बु	मं	र	श	ग	शु	श	मं	गु	चं

त्रिराशिपाः सूर्यसितार्कः शक्रादिने निशीज्यदुबुधसमाजाः
मेषाच्चतुर्गाराशानां विलोममित्यपरं ध्यात्किं कुजज्यचंद्राः ६०

येदिनेशास्तेसिद्धान्तरात्राविशाः येमेषादीनारात्रिशास्तेसिद्धान्तादिनेशादयर्थः तद्यथा दिनेसिद्धान्तस्यगुरुः कन्यायाश्चंद्रः तुलायाबुधः
वृश्चिकस्यशौभः रात्रौसिद्धान्तस्यमूर्धः कन्यायाःशुक्रः तुलायाःशनिः वृश्चिकस्यशुक्रः परेषुधनराशिषुचतुर्गाराशिषु नित्यम् सदादिवा रात्रौवर्षप्रवेशेन
अर्किकुजेज्यचंद्राः स्वामिनः तद्यथाधनुषःशनिः मकरस्यशौभः कुंभस्यगुरुः मीनस्यचंद्रः अनयोर्दिवा रात्रौवर्षप्रवेशसति विषयेयोनास्तीत्यर्थः ६०

अथैतस्यप्रयोजनमाह वर्षशार्थमिति एतवर्षशार्थवर्षशार्थमप्यथार्थदिनविभागोत्रिशशिपाउक्ताः पंचवर्गबिलाद्यर्थवृत्तान्द्रक्षाणशान् वि-
चिंतयेत् ६१ ७ अयक्रमप्राप्तोदाहरणप्रदर्शनार्थवर्षतत्रोक्तचतुर्भिः श्लोकैर्वर्षशनिर्णयमाह तत्रादौ अधिकारिणाश्चाह जमेति
जन्मलभपतिः जन्मलभस्वामी अब्दलभपोवर्षलभस्वामी मुंथहाधिपोमुंथहास्वामी त्रिशशिपः त्रैराशिकस्वामी सूर्यसितार्किसुका इत्या

वर्षशार्थदिननिशाविभागोक्तास्त्रिशशिपाः पंचवर्गबिलाद्यर्थद्रक्षाणशान् विचिंतयेत् ६१ ७
इति संज्ञाविवेकग्रहप्रकरणसमाप्तम् १ जन्मलभपतिरब्दलभपोमुंथहाधिपइति त्रिशशिपः सूर्य
राशिपतिरहिचंद्रमाधश्चरानि शिविमुंथपचक्रम् १ बलीयएषातनुर्वक्षिमाणः सवर्षपालभमनीक्षमाणः २

दिनात्रैराशिकश्चरोदयः अङ्गदिवावर्षप्रवेशसूर्यराशिपतिदिनेशोदयः निशिरात्रौवर्षप्रवेशसितचंद्रमाधश्चरः चंद्राधिष्ठितराशिशो-
दयः साएवरात्रिस्वामीद्वयः अन्यारीत्याग्रहपंचकविमुंथविचार्य १ एवंचाधिकारिणांज्ञासातेषाद्गुणलपचवर्गबिलचज्ञात्वा वर्षपति-
निर्णयमाह बलीयइति एषापंचानामधिकारिणांमध्योद्योगबलीपंचवर्गबिलाधिकः तनुलभद्वैक्षमाणः पश्यति सवर्षपोवर्ष-

स्वामीनेयः बलिष्ठोऽपि यद्दोषमनसि माणाः लभनपश्यति तदा वर्षाधिपौ न वस्यत् यदा बलस्य साम्ये पंचवर्षासंवत्स्य बलास्तदा ह्य
 तिरिक्तः स्यात् यथायोऽधिकदृष्ट्या लभपश्यति सवर्षाधि शइत्येवमाद्याविदुः वदन्ति २ दृष्टिसाम्ये च ह्येति सर्वेषां वसाम्ये-
 दृष्टिसाम्येऽपि आदिशब्दा ह्यलसाम्येऽथवा निबलत्वे वर्षाधिपः वर्षस्वरः मुख्यहम्यः स्यात् चेत्यादिकारिणः सबलाय दपित नुलभनस-
 माणाः न पश्यन्ति तथापि वर्षाधिकः अंक्तः यस्यैव बलमाधिकं स एवाब्दस्य वर्षस्य विभुः स्वामी विचिंत्यः ३ अथ केन चिन्मत्तनदृष्टिब

दृगादिसाम्ये व्यथ निबलत्वे वर्षाधिपः स्यान्मुख्यहमरस्तु पंचापि चिन्मत्तनुमीक्षमाणा वर्षाधिकोब्दस्य विभुर्विचिंत्यः ३
 बलादिसाम्ये रविराशिपौ क्लि निशीदुराशीदिति केचिदाहुः येनऽद्यशालोऽब्दविभुः शशीसवर्षाधिपश्चद्रूपमन्यथात्वे ४

लसाम्ये वर्षाधिपति निर्णयमाह बलादीनि बलसाम्ये आदिशब्दा दृष्टिसाम्ये च अक्लिदिवा वर्षप्रवेशे रविराशिपः रव्यांकांतराशीश्चोद्नेयः
 निशिरात्रौ वर्षप्रवेशे इदुराशीदु च द्राकांतराशीश्चोद्नेय वर्षाधिश्चोद्नेय इति केचिदाहुः अथोत्तरादुर्विशेषमाह येनैत्यशालइति यदुक्तप्रकारेण
 शशीचंद्रः अब्दविभुः वर्षस्वामी जातः स यदि येन पंचाधिकारो मध्यस्थितेन ग्रहणसदृश्यशालकुरुते तदा स एव वर्षाधिपः वर्षस्वामी-
 कस्यः अन्यथात्वे शालयोगाभावे चद्रमपश्चद्रांकांतराशीश्चोर्वर्षाधिपोद्नेयः ४ ७ ७ ७ ७ ७ ७

अथमुत्थानग्रामाह स्वेति यदाजन्मजातंस्मिन् समयेयल्लनतदासिमुत्थहा सा मुत्थहास्वजन्मलान्प्रतिवर्णकैकराशिख्द्याक्रमति तद्यथा
जन्मलनकम्पजन्मसमयेतत्रमुत्थहा द्वितीयवर्षतुलायामित्यादिमुत्थहात्यनिप्रकारइष्वर्षेभवति अथमुत्थानग्रामम् राश्यादिस्वजन्मलन-
यातशरधुतजन्मकालादुत्तवर्षाणनयुक्त द्वादशभिस्तत्समाशेषप्रमिताभमुत्थाराश्यादिरिष्वर्गेइतिहामुत्थहास्यात् उदाहरणम् जन्मलनम्
५।१०।५३।५० गतवर्षाणनयुक्तम् ४२।१०।५३।५० द्वादशभिस्तत्सम् शेषाकप्रमिताजाताराश्यादिमुत्थहा ६।१०।५३।५०॥५॥ अथराहोमुत्थपृष्ठ

स्वजन्मलनात्प्रतिवर्षमेकैकराशिभागान्मुत्थहाक्रमेण स्वजन्मलग्नंरहितस्तृजातशरधुतंसाभमुत्थेतिहास्या

त ५ भोग्याराहर्लवास्तस्यमुत्थपृष्ठगतलवाः ततःसप्तमभपुच्छविभृथयति फलवदेत् ६ पुच्छानलक्षणमाह भो

ग्येति यस्मिन् राशौ राहु रस्ति तेन वक्रगतिनायेभोग्या अंशास्ते मुत्थसंज्ञाः येनातलवाः फललवाः तेषु पुच्छसंज्ञाः ततः सप्तमभवनततो राहाः सप्तम
सप्तमराशिः पुच्छसंज्ञक इति विमृश्य विचार्य मुत्थहायाः फलवदेत् अथोक्तप्रकारेण वर्षशनिर्णयः तत्रादौ जन्मलग्नशो बुधः वर्षलग्नशो मीनः सु
धंदेशो मृगः त्रैराशिकेशः सूर्यः दिनेशः शनिः पञ्चानामप्येवल्लभः शनिः पूर्णदृष्ट्या लग्नपश्यति अतो वर्षशः शनिः ६ ७ इति दिवाकरदेव
ज्ञातमज विस्मयाथ देवज्ञ विरचिते श्रीनिलकण्ठज्योतिर्विस्तृतसंज्ञातंत्रग्रहाध्यायः समाप्तः ६५ ६५ ६५

अथग्रहाणां स्वरूपम् तत्रादौ सूर्यस्य स्वरूपमाह सूर्यइति सूर्यएतादृशो ज्ञेयः नृपः क्षत्रियः नापुरुषग्रहः चतुरस्रः चतुष्कोणाकृतिः मध्योदि
नमध्याह्नकाले प्रबलः इन्द्रदिव्यवर्देवत्वामी स्वर्णसुवर्णद्रव्यत्वामी चतुष्पादाम्भागजदेनां प्रभुः उग्रः क्रूरः सत्सत्प्रधानः स्थिरः स्थिरस्व
भावः तिक्तातिरसप्रियः पशुक्षितिः गोभूमिचारी पितृपितृप्रकृतिः जरन्मृदुदः पाटलः श्वेतारक्तमिश्रितवर्णः मूलमूलोत्पन्नस्यधान्यादेर

श्रीगर्गान्वयभूषणगणितविद्धितामणिरत्नस्तोऽन्तोऽन्तमतिव्यधातुप्रलमतध्वस्त्येजनुः पद्धतिम् तत्सूनुः खलुनीलकंठ
विबुधो विद्वच्छिवानुज्ञया सत्सूर्यव्यदधाद्गृहप्रकरणसंज्ञाविवेकः ७ सूयानुपानाचतुरस्रमध्यादिन्द्रदिकुम्भ

णचतुष्पदोऽग्रः सत्स्थिरस्तिक्तपशुक्षितिस्तु पितृजरनूपाटलमूलवन्धः १ वैश्यः शशीस्थिजलभूस्तपस्वीगौरिपराह्णा

बुगधातुसत्त्वम् वायव्यादिकुम्भेषु भुजगहृद्यस्थूलयुवाक्षारशक्रमः सिताभः २ धिष्ठितावन्योवनचारी एवंगुणविशिष्टः सूर्यः १

अथचन्द्रस्वरूपमाह शशीचन्द्रः वैश्यः वैश्यजातिः स्त्रीस्थीग्रहः जलभूगर्द्रभूमिचारी तपस्वीगौरः गौरवर्णः अपरह्णः अपराह्णकाले प्रबलः अनु
गोजलचारी धातुगौरिकादिः सत्समस्तप्रधानः वायव्यादिक् वायव्यादिक्त्वामी श्लेष्मश्लेष्मप्रधानः भुजगः भुजगत्वामी हृद्यरूद्यद्रव्यत्वामी
स्थूलोऽतिपुष्टः युवातकृपाः क्षारः लवणरसप्रधानः शक्रमः शक्रग्रहः सिताभः शक्रवर्णः एवंविधश्चन्द्रो ज्ञेयः ३ ७ ४

अथ भौमस्वरूपमाह भौम इति एतादृशी भौमोदयेः तमः तमोऽनुगमप्रधानः पितृपितृप्रवृत्तिः युवातरुणाः उग्रः क्रूरः वन्यो वनचारी मध्याह्नः मध्याह्नकाले प्रबलः धातुः गैरिकः यमदिक्दक्षिणदिक्त्वाभी चतुष्पाञ्चतुष्पदानां भवदीनां प्रभुः नायुरुपराशिः रादृराजाह्वानियः चतुष्कोणाः चतुष्कोणाकृतिः सुवर्णकारः सुवर्णकाराणां स्वामी दग्धाः वनीज्जलितमृमिचारी व्यंगः किंचिदंगरहितः कटुः कटुरसप्रियः रक्तस्ताम्रवर्णः

भौमस्तमः पितृयुवोऽवव्योमध्याह्नधातुप्रथमदिक्चतुष्पात् नारादृचतुष्कोणस्त्वर्णकारोदग्धाऽवनीव्यं गकटुश्चरक्तः ३ ग्राम्यः श्रमोनीलस्त्वर्णवृत्तः शिबिषकाच्चः समधातुजिवः श्मशानयोषोत्तरदिक्प्रभातभूद्रः खगाः सर्वरसो रजोद्गाः ४

रक्तवर्णद्रव्यस्वामी ३ अथ बुधस्वरूपमाह ग्राम्य इति ग्राम्यः ग्रामचारी शुक्रः सौम्यः नीलः नीलवर्णः स्त्वर्णः सुवर्णद्रव्यस्वामी वृत्तो वृत्ताकृतिः शिशुर्बालकः इष्टकोच्च इष्टकोच्च सचारी समधातुवर्तितपितृकफात्मकः जीवो मनुष्यादिः श्मशानं यत्र शवदहनं भवति तत्स्थलचारी योषास्त्राग्रहः उत्तरदिगुत्तरदिक्स्वामी प्रभाते प्रातः काले स बलः भूद्रः भूद्रजातिः खगाः पक्षिजातिः सर्वरसः कट्वादिसफलरसप्रधानः रजो रजोगुणप्रधानः दोबुधः एवं गुणविशिष्टोदयः ४ ४

अथगुरुस्वरूपमाह गुरुंरिति एतादृशगुरुः प्रभातेभ्रातःकालप्रबलः नापुरुषः कृत्तः सौम्यग्रहः ईशदिगीशानदिस्वामी द्विजोब्राह्मणः पीतः पीतवर्णः दीपात् द्विपदानास्वामी ग्रास्यः ग्रामचारी सुधृत्तोवर्तुलकृतिः जीवामनुष्यादिः वाणिज्यवणिक्कर्मकर्ता माधुर्यमाधुररसप्रियः सुरालयेशोदेवतागृहस्वामी दृढः दृढग्रहः सुरतेशोभनरत्नद्रव्यस्वामी समधातुवर्तपितृकफात्मकः सत्यसत्वगुणप्रधानः ५ अथ-

गुरुप्रभातेनृशमेशदिकृद्विजः पीतोद्विपाद्वाभ्यस्तद्वृत्तजीवः वाणिज्यमाधुर्यस्करालयेशो
दृढः करतलसमाधातुसत्वम् ५ शक्रः शक्रमन्त्रजलगाः पराक्तुः श्वेतः कफिरुस्यरजोऽ
स्तमूलम् विप्रोऽग्निदिङ्मध्यवधारतीशजलावनीन्निगधरुचिर्द्विपाच्च ६ ७

शक्रस्वरूपमाह शक्रः शक्रः शक्रग्रहः स्वस्त्रिग्रहः जलगाजलचारी अपराक्तुः अपराक्तुकालप्रबलः श्वेतः शुभ्रवर्णः क
फोक्तप्रकृतिः रुथरुथद्रव्यस्वामी रजःजोगुणप्रधानः अम्लः आम्लरसप्रियः मूलमूलोत्पन्नस्यधान्यादेः स्वामीविप्रोब्राह्मणः अग्निदिगाग्नेयदि
वस्वामी मध्यवयाः तरुणः रतीशः कीडासमप्रधानः जलावनीजलमृषिचारी निगधरुचिः श्लक्ष्णाकृतिः द्विपादनामनुष्यादीनास्वामी ६

अथशनिस्वरूपमाह शनिर्गतिं शनिरस्तादृशः विहंगः पक्षिजातिः अनिलवायुचारी कन्योवनचारी संध्यासंध्याकालप्रबलः शुद्धः शुद्धजातिः
अंगनास्त्राग्रहः धातुसमः वातपित्तकफात्मकः स्थिरः स्थिरस्वभावः क्रूरः पापग्रहः प्रतीची पश्चिमदिक्स्वामी तुवरः कषायप्रसंगिप्रयः अतिवृद्धः
अत्यंतवृद्धग्रहः उत्करद्वितीद् उत्करभूस्वामी दीर्घः दीर्घाकृतिः सुनीलः कृष्णनीलवर्णः लोहलोहस्यस्वामी ७ अथराहुस्वरूपं शनिवस्त्राकिं

शनिर्विहंगोऽनिलवन्यसंध्यासूद्रांगनाधातुसमः स्थिरश्च क्रूरः प्रतीचीतुवरोऽतिवृद्धोत्करद्वितीद्दी-
र्घसूनीललोहम् ७ राहुस्वरूपशनिवन्निषादजातिर्भुजगोऽस्थिपनञ्जतीशः कर्तुः शिखीत-
द्वदनकरूपः खगस्वरूपात् फलमूढमिथ्यम् ८

चिद्विशेषोः स्तीत्याह राक्ष्णिनि निषादजातिश्चांडालविशे-
षः भुजंगः सर्परूपः अस्थिपोऽस्थिस्वामी नैर्ऋतीशः नैर्ऋतिर्दूषतिः अथर्कतुल्यरूपम् शनिराहुवत् परंस्तेवान् विशेषः कर्तुः
शिखी शिखावान् अनेकरूपः नानाविधरूपः इत्यममुनाप्रकारेण ग्रहस्वरूपात् फलमूढम् ज्ञेयम् ८ ७ ७ ७ ७

अथदृष्टिमाह तत्रग्रहाणांचतुर्विधादृष्टिः एकाप्रत्यक्षास्नेहा द्वितीयागुप्तस्नेहा तृतीयागुप्तस्नेहा तत्रातीस्नेहदृष्टिमाह दृष्टि
रिति कुंडल्याग्रहः स्वक्रांतस्थानान्नवपंचमेवमस्थानस्थग्रहपंचमस्थानस्थग्रहपश्यतिमादृष्टिबलवतीप्रत्यक्षतः स्नेहदात्रीतिवा यादोना
सादृष्टिः चतुर्थशशिनृणपंचचत्वारिंशत्कलात्मिका ४५ अखिलानासमस्तानाक्रायाणासाधनसंपत्तिकेरोति मलापकाख्यापरस्परप्रीति

दृष्टिः स्थान्नवपंचमेव लवती प्रत्यक्षताः स्नेहदापादोनाऽविलकायसाधनकरीमलापकार्थो ज्योते गुप्तस्नेहकरी तृतीयाश्वने
कार्यस्थसामिद्विदाव्यशानकाथितातृतीयभवनषष्ठभागदृष्टिर्मेव ९ दृष्टिः पादमिताचतुर्थशंगुताऽस्मात्समास्मृताऽन्याऽ
न्यसप्तमभंतथैकभवनप्रत्यक्षवैराऽविला दुष्टदृक्चितयद्विता ह्यथमिदकार्यस्थविश्वसदसामादिकलिप्रददृशइमाः

१०
सुधावशाशास्त्र

स्युद्वादशांशान्तर १०
कारिणी इत्येकादष्टिः अथ साक्रांतस्थाना द्रुहस्तुतिथिस्थानस्य ग्रहं ग्रहस्यति सादृष्टिगुप्तस्नेहकरी-
कार्ययसंसिद्धिदायवति सादृष्टिस्तुतिथयवनेशानचत्वारिंशत्कलात्मिका ४० कथिताभवेकादशस्थानषड्भुजाः षडशदशकला
त्मिकादष्टिः स्यात् ९ अथ ग्रहणांशत्रुदष्टिमाह दृष्टिपादमितेति साक्रांतस्थाना द्रुहस्तुतिथिस्थानस्य ग्रहं ग्रहस्यति सादृष्टिगुप्तारि-
भावा अत्र काशितशत्रुभावास्मृता पादमिताचतुर्थाशमितापचदशकलात्मिकादष्टिः तथा न्योऽन्यपरस्परसप्तमभिसप्तमराशोत्तमैक

भयनेऽकाराशावपिग्रहोऽथपश्यतिमादृष्टिः प्रत्यक्षेणैव अखिलासंपूर्णादृष्टिः ६० कलात्मिकास्यात् इदमुदक् नित्यंचतुर्दशमरूपमेव समा-
सक्तकल्पमद्वितीयमेकराशिगततृतीयमेवमिदं दृष्टिचयक्षुताद्वयसकलशमकमनाशकं इदमपिदृष्टिचयकार्यस्याभीष्टस्य विध्यमदं किं-
च संज्ञाभादि संज्ञाभेयुद्धतत्रमृत्तिककलिप्रदधुद्धकारककलशप्रददाति इमादृशोद्देशाशांतैरुद्देश्यंतरद्वादशभागानधिकं तदा यथा-
क्तफलदाध्यः स्युः १० अथागणितागतदृष्टिसाधनमाह आपास्योति तिथ्यइतिचयोग्रहः पश्यति सद्रूपं पश्यति सदृश्य इत्यथलोक्य पश्य-

अपास्यपश्यं निजदृश्यस्वेदादृशेषेऽवलिप्तिकाः स्फुरः पूर्णस्ववेदास्तिथयोऽक्षवेदाः स्वषष्टिरक्षशरवेदसंख्या ११
तिथ्याः स्वचंद्राविषदं न्नतर्काः शेषाकथयतिथ्यविशेषधयातात् लब्धस्वरामे ३० रधिकोनकैः स्वर्णमिवत्स्फुटदृष्टिलिप्ताः १२

द्रष्टारं ग्रहं निजदृश्यस्वेदात् अपास्यशोध्य यद्वादृशादृशेषं निष्ठति यस्मिन्कादृशेषात्मकेऽक्षवाः स्थिराः लितिकाः दृष्टिकलाः पूर्णमि-
त्यादिकाः स्फुरः तद्यथा द्रष्टारहितदृश्यग्रहस्यराशिस्थानेऽकास्मिन्शेषे पूर्णमून्यदृष्टिः द्विशेषस्वेदाध्यत्वारिंशत् ४० त्रिशेषेतिथ्यः
पंचदश १५ चतुःशेषेऽक्षवेदाः ४५ पंचचत्वारिंशत् पंचशेषे संमून्य ० षडशेषे षष्टि ६० सप्तशेषे अप्रमून्य ० अष्टशेषे षडसंख्या पञ्च-
चत्वारिंशत् ४५ नवशेषेतिथ्यः पंचदश १५ दशशेषे स्वचंद्राः १० एकादशशेषे विषमून्य द्वादशशेषे मून्यशेषे वा ११ ततर्काः षष्टि ६०

शेषांशेतिद्वष्टारहितदृश्यस्यराशिस्थानयोः प्राप्तः सस्याध्ययनेष्ययोगितगम्ययोर्विशेषांतरकार्यम् तद्यथा राशिस्थानयोः प्राप्तः सया
तसद्वकः तस्याग्रिमांशयोः सण्ध्यसद्वकः तयोरंतरकार्यम् तेनंतरणशेषांशाः गुण्याः ततः स्वगमैश्चिशद्वि ३० मित्यल्लब्धकलादिकतत्
ध्रुवराशिस्थानप्राप्तोक्तस्वर्णकार्यम् कदाचान्दिकोनकैष्येसतियदा अग्रिमोऽध्रुवः प्राग्ध्रुवादधिकोऽभवत् तदाधनम् यदेनोऽग्रिमध्रुवस्तदा
भ्रमणवसतिताः स्फुटाः दक्षिणसाः कलाः स्युः उदाहरणम् द्रष्टाचंद्रः ५।३२।९।४७ दृश्योर्विः ९।७।३०।६८ दृष्टारहितदृश्यः ३।१५।२०।१९

पश्यन्नित्रदृशामुहद्विपुदृशाशत्रुः समस्त्वन्यथातिथ्यकार्पणनाकशैलखचराः १५।१३।८।७।९।७।९
सूर्यादिदीसाशकाः चक्रवामदगुच्यतेबलवतीमध्याध्यावेभमनस्येकदशपिहगुच्यतेऽयजननी
त्येकविंदुः सूरयः १३

दक्षिणवर्षाः साताराः सित्यते												
दृश्यः	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
अवकाः	०	४०	४५	४५	०	६०	०	४५	५५	५०	०	६०
अंतराकाः	४०	२५	३५	४५	६०	६०	४५	२५	५	१०	६०	६०
	ध.	क.	घ.	क.	घ.	क.	घ.	क.	घ.	क.	घ.	क.

अस्यराशिस्थानत्रयोकाः त्रयाणामधः पंचदशध्रुवाः प्राप्तः १५ अग्रिमोः पंचचला
रिंशत् ४५ अनयोःंतरण ३० शेषांकाः १५।३०।१९ गुणिताः जाताः ४६०।३०।३१ दृष्टारहितदृश्यः
१५।३०।६८ इदमग्रिमस्यांकास्याधिकत्वात्पंचदश १५ मध्ययुतं जातासूपारिचन्द्रस्यकला-
सिकादृष्टिः ३०।१०।९० एव सर्वयुद्गाणामपिज्ञेयम् १२ अथग्रहमैत्रिचक्रमाह पश्यन्नि

योगोयंयद्भिन्नदशाभिन्नदशानवपंचमतीत्यैकादशदश्यापश्यति सग्रहस्तत्रातिमुहमिन्नज्ञेयः योगहोपुद्दशाशुद्दश्याचतुर्दशैकसप्त-
मदश्यापश्यति सप्तप्रतिशतद्विज्ञेयः अन्यथाभिन्नशुद्दश्याभावेपरिशेषाद्द्वितीयपञ्चासप्तमादशस्थानेषु
समाप्ताभवति अत्रार्थसमतिवाक्यम् तथाचरोमकः मित्वतीत्यपचमनवैकदशगतोऽपितीयस्य
धनमृतिरिगुरिः केषुचसमाग्रहः स्यादितिज्ञेयम् १ शत्रुस्तथैकतुर्यजायास्थानेतथादशमे ताजिकहि
ह्वाजमतेनोदृक्कथितमस्माभिः २ अत्रभिन्नसमशत्रुविचारेनवपंचमारिस्थानेद्विगवशाद्वा अत्रस
र्वेष्वपिस्थानेषु यद्यपिगणितागतद्विरायाति तथापिसानाद्वा कुतः दृश्यमावेनसमतोक्तागणितागत
द्वौसत्यासमताया अपावः स्यादितिहेतुरितिकेचित् वस्तुतस्तु अत्रग्रहयोरेकपंचमसैकादशांतरया
स्तुल्यमागाद्यवयवयोगितागतद्वैरभावः यथाद्रष्टाचन्द्रः १।३०।५० दृश्यबुधः ३।३।२०।५० वाबु
धः ६।३।२०।५० वाबुधः ८।३।२०।५० एवंकदाचिन्त० ३।२०।५० एवंकदाचित्सप्तवतीतिग्रथा
तरेसमानोक्ता अथसूर्यदिनादीनांशानाह तिथीति सूर्यस्थतिथयः पंचदश १५ चंद्रस्याका
दादश १२ सूर्योराकानव ९ शुक्रस्थशैलाः सप्त ७ शनिः स्वचराः नव ९ सूर्यादीनाग्रहाणामेदीनांशकाः

ग्रहदक्षिणम्.

	र	च	मं	बु	गु	शु	श
र	०	१०	१४	१	४४	४	५५
	०	१०	५	३२	५०	१९	४१
च	३०	०	२१	२३	२२	३८	१०
	२०	०	२१	१५	२५	१	४१
मं	१४	१३	०	१५	१९	१९	११
	५	४३	०	२७	५४	५८	१७
बु	१	१३	५५	०	२५	२४	१०
	३३	२४	२७	०	२१	३९	५४
गु	४४	२९	२९	२५	०	१	१३
	५०	३५	५४	२९	०	४५	४७
शु	१७	१९	१९	२८	६	०	५
	५३	२४	५८	३१	४४	०	५४
श	१५	३२	३३	३५	२१	२६	०
	४१	४९	१३	१७	१	५६	०

दादश १२ सूर्योराकानव ९ शुक्रस्थशैलाः सप्त ७ शनिः स्वचराः नव ९ सूर्यादीनाग्रहाणामेदीनांशकाः

ज्ञेयाः अथ ह्येकादशोऽप्युच्यते चक्रइति चक्रलमादिद्वादशाशिचक्रवामदक्षबलवतीज्ञेया दक्षिणहस्तपक्षधेत्यर्थः वामस्य वामस्थान-
 नस्य ग्रहस्य दक्षवामदक्ष वामभागस्थ ग्रहस्य दक्षिणभागस्थ ग्रहोपरि यादृष्टिः साबलवती लमादिषष्ठांतदक्षिणविभागः सप्तमादिद्वादशांत
 वामविभागः तदुक्तं बृहज्जातके कंठगित्यादिश्लोके वामुदिते रितराशिभिर्कृते दृश्यभागावस्थिते वामांगविभागः लभस्योदितभागस्तथा
 द्वादशैकादशदशमनवमाष्टमाः सप्तमस्य राशेः लभानुदिततुल्यभागाः एष उदितो विभागः अयमेव वामविभागः शेषोऽनुदितः अथानु-
 दितैरदृश्यैर्दक्षिणो विभागः तत्र लभानुदितभागाः द्वितीयद्वितीयचतुर्थपंचषष्ठाः सप्तमराशेर्लभोदिततुल्यविभाग इत्यनुदितो विभागः
 एष दक्षिणो विभागः इति षट्कोत्पलः चक्रवामदुच्यते बलवतीत्यत्र किंचिदकमुदाहरणमाह मध्यादिति मध्यादशमस्थानाद्वैशमनिचतुर्थ
 स्थाने यादृष्टिः साबलवतीत्युक्तं भवति दशमस्थानस्थित ग्रहस्य चतुर्थस्थानस्थित ग्रहोपरि यादृष्टिः साबलवतीत्यर्थः चतुर्थस्थानस्थित
 ग्रहस्य दशमस्थानस्थित ग्रहोपरि यादृष्टिः सानिर्वैल्यर्थत्वात् सूचितं सप्तमादिद्वादशस्थानस्थितानां ग्रहाणां लमादिषष्ठांतस्थानस्थित
 पुनर्ग्रहो यादृष्टिः साबलवतीति निर्दिष्टार्थः समरसिंहस्याप्ययमवयवः तद्यथा चक्रस्य वामदक्षेर्दक्षिणहृष्टिर्बलीयसी ज्ञेया भूकेन्द्रोपरि हृष्टि
 मध्यात्सम्बलेति सर्वतोऽयूह्यमिति वामदक्षिणैरित्यत्र सप्तमोत्तुरुषः सप्तमाः वामदक्षिर्वामदृष्टिः दक्षिणो हृष्टिर्दक्षिणहृष्टिः दक्षिणभागस्थिता
 नां ग्रहाणां चावामभागस्थ ग्रहो हृष्टिस्तदपेक्षया वामभागस्थ ग्रहाणां दक्षिणभागस्थ ग्रहोपरि यादृष्टिः साबलवतीत्यर्थः अत्रोदाहरणम्

भूकंदेति मध्याह्नशमस्थानादकूटद्रोणरिचतुर्थपरिग्राहृष्टिः सा बलवती एव सवतीऽपि सप्तमादिद्वादशांतस्थानस्थितानालयादिषष्ठांत-
स्थानस्थितेषु ग्रहेषु ग्राहृष्टिः सा बलवतीत्युक्तम् विचार्यम् श्रीकेशवदेवदास्याध्ययमवार्थः तद्यथा पादसगहकृत्राकृज्रादिहोत्रिकेति परा
इदमस्य हृक् लमादिषष्ठांतपूर्वादिम् सप्तमादिद्वादशांतमपरादिमिति अथैकस्थानदृष्टीमातात्माह एकसंपीति एकसंप्रक्रादित्यतयाह-
शयद्रष्टोः परस्परग्राहृष्टिः सा अर्थजननी अत्यन्तलाभपूर्वकशमफलदात्रीत्या इत्येकस्मृत्यः पंडितास्ताजिकशास्त्रवेत्तारो विदुः १३ अथ

पुरःपुष्टेस्वदीप्ताशौविशिष्टदृक्फलग्रहः दद्यादतिक्रमेतेषामध्यमदृक्फलविदुः १४ प्रागिक्कवालोप
रद्वद्वारस्तथैत्यशालोपरइसाफः नक्ततः स्याद्द्वयमाणा ऊकडूलतौ गैरि कडूलमुक्तम् १५ स्व
ल्लासररद्वमथोदुफालिकुत्थचदुत्थोत्थद्वीरनामा तवैरि कुत्थोदुरप्रश्चयोगाः स्युः षोडशैषांकथयान्
मिलत्स १६

॥ मल्लम् १६ ॥ पूर्वोक्तानां दीप्तिं सांशानां प्रयोजनमाह, पुरा इति अनवमादिस्थानदृष्टौ सत्याग्रहो द्रष्टृत्वदीप्तिं सांशोऽक्षत्वापुरोऽङ्गं पृष्ठे पश्चादाऽवस्थितग्रहो वैशिष्ट्यमुक्तं नवमादिस्थानस्थदृक्फलदृष्टिफलदद्यात् तेषां दीप्तिं सांशानामतिशयोक्त्येव दृष्टिफलमभ्युपसाधयणा दद्यादिति विदुः १४ अथ षोडशधागव्याख्यायते तत्र तेषां नामानि स्मरं कुर्यात् न ह प्रगितिं रक्षेत्ति प्रग्राथ्य भोगैः इक्षुवालः १ अप्यन-

रः इदुवारः २ तथेत्यशालः ३ अपरः इसराफः ४ ततो नक्तं स्यात् ५ यमया ६ मण्डः ७ कबूलः ८ गैरिकबूलः ९ खल्लासरं १० रदः ११ अथोदुफालि
कुल्य १२ दुथोत्यदिवीर १३ तंबीरः १४ कुल्यः १५ दुरफः १६ एतषादशयोगाः स्फः एषामिक्कवालादीनालस्फक्षणां कथयामि १५ १६ अथे
क्कवालदुवारयोर्द्वयोलक्षणा माह चेदिति लभन्तुथसप्तमदशमस्थानानां कटकसद्भाउक्ता कथिता कटकचतुष्टयैकद्रइति पर्यायाः तदनं
तरं द्वितीयपंचमाष्टमैकादशानां स्थानानां णाणफरसद्भाउक्ता कथिता तदनंतरं तृतीयषष्ठनवमद्वादशस्थानानामापोहिमसद्भाउक्ता च त्स

चेत्कटकं णाफरे च खगाः समस्ताः स्यादिक्कवालइति राज्यस्फरवासिहतुः आपोक्लिमेयदिरवगाः सकलदुवारानस्यच्छु
भः कचनताजिकशास्त्रगीतः १७ शीघ्राः स्वभागे धनभागमंदं अस्ते विजितं जउपाददीत स्यादित्यशालाः यमयोर्वि-

लितालिसाईहीनोयदि पूर्णमैतत् १८

मस्ताः सर्वे ग्रहाः केंद्रपणाफरे च स्युः तदा समइक्कवालाख्ययोगः स्यात्स इक्कवालयो
गोराज्यस्फरधारासिलोब्धस्तस्याः हेतुः अस्यातस्तु भ्रफलदइत्यर्थः आपोक्लिमेयदिसर्वखगाः ग्रहाः स्युस्तददुवारनाम कस्ताजिकशा
स्त्रगीतः कथितो योगः स्यात् किलइति निश्चयेन सयागः कचन कुत्रापि वर्षे मास प्रवेशदोःक्रमेण स्यात् १७ अथ मुथशिलयोगस्य लक्षणा
माह शीघ्रइति ययोर्द्वयोर्ग्रहयोर्मुथशिल विचारः क्रियते तयोर्मध्ये यस्याधिकरागतिः सशीघ्रगतिर्ग्रहः द्वितीयः मंदगतिर्ग्रहः शीघ्रः शीघ्रगति

ग्रहः अल्पभागीः स्वल्पशैरुपलक्षितोभवति यन्मा बहुवः भागाः अंशाः यस्यसौधनभागः तादृशेषु देशेभ्यः पदगतिग्रहे अग्रेसर इति एतदुक्तम-
वति शीघ्रगतिग्रहस्य भागापेक्षया मंदगतिग्रहस्य अधिकभागमवति तदा शीघ्रगतिग्रहः निजस्वीयतनः सामर्थ्यमदगतिग्रहात्प्राददीत ददा-
ति तद्वर्षद्वयशालास्थयोगः स्यात् अस्यैवनामातं मुथशिलमिति शीघ्रगतिग्रहात् शीघ्रग्रहदोसाशातगतिंतरभागेरधिकमदमुथशि-
लयोगद्वितीपथवसितोऽर्थः अथ पूर्णमुथशिलयोगमाह यदि शीघ्रगतिग्रहः मंदगतिग्रहात् विलिप्ता एकविकल्पायात्र न्यूनाः शवालिसादही-

शीघ्रोयदाभांत्यलवः स्थितः सन्मंदेऽन्यमस्थो निदधाति तजः स्यादित्यशालोऽयमथैषशी-
घ्रदोसाशकाशौ हि मंदपृष्ठे १९ तदाभाविष्यद्गणनीयमित्यशालत्रिधैवमुत्थशीलमाहुः

नः त्रिंशद्विकलान्यूनोपि भवेत्तदा एतमुथशिलपूर्णाविंशतिविंशोपकात्मकजातं स्यात् यदाहयोर्विकलातावधेन तुल्यता भवति तदा पू-
र्णमुथशिलमित्यथतः सिद्धम् १८ अथ अदृशैमुथशिललक्षणमाह शीघ्रइति तदेति पद्याद्धनच यदा शीघ्रः शीघ्रगतिग्रहः सात्यलवस्थि-
तः राशेरिति पांशे त्रिंशतमं शो स्थितः सन्मंदमदगतिग्रहेऽन्यमस्थे अग्रिमराशौ सति शीघ्रग्रहस्य दोसाशावधितदा शीघ्रगतिग्रहः मंदगतिग्रहा-
यंतो जनिदधाति अथमित्यशालयोगः स्यात् अथभाविष्यमुथशिलयोगोऽच्यते अथेति एषशीघ्रगतिग्रहः स्वदोसांशेभ्योऽधिकारैः कृत्वा मंदग-

तिमद्वात्पृष्ठस्थितः सन्मंदगतिप्रहयदानिजतेजः दातुकामोभवति तदाइत्यशालमुथशिलयोगोभवित्यत् अग्रमेविव्यतीतिगानीयंज्ञ
यम् एवंत्रिधात्रिप्रकारकमुथशिलमाहुः अथमुथशिलयोगानांफलमाहु लभ्येति लभ्यः लभ्यस्वामी यद्वावस्थप्रश्नः क्रियतेतद्वावस्थामी
कार्याधिगः अनयोयिथामुथशिलयोगः तथासंतः अतिशिष्टाः कार्यमुशति तदथा केनचिदागत्यप्रश्नः कृतः ममपुत्रश्चिराज्यलाभादि-
सुखप्रविष्यति नवेति तत्रलभ्यस्वामीप्रश्नकर्तोद्देशः तत्तद्वाधाधिशश्र्वायस्वामी तत्रपुत्रप्राप्तिं चिंतापंचमभावात् इतिप्राप्तिं चिंतासमभप्रा

लमेशकार्याधिपयोर्यथैषयोगस्तथाकार्यमुशंतिपतः २० लमेशकार्याधिपतस्तद्वाया
यत्रभ्युरस्मिन्पतिसौम्यदृष्टे तदाबलवत्कथयित्यागविशेषतः जहदृष्टाऽपिपतः २१

वात् शिल्पप्रामि चिन्तादशमभावात् लाभाचिन्ताकादशभावात् एवमवबोधयम् तत्र लभे शस्यगज्याद्यमीष्टकर्मभावे शस्यचपुशिलयो
गोयथाभवति तथातद्भावप्रामिर्वक्तव्या तयोर्वर्तिमानमुपशिलयोगश्च तदातद्भावसंबधिसुखदशमं वितत इति वाच्यम् यदि तयोः पूर्णमुप
शिलयोगस्तदा संपूर्णतद्भावसंबधिसुखं वाच्यम् यदि तयोः भविष्यन्मुपशिलयोगः तदातद्भावसौख्यं श्रेयश्च भविष्यतीति वाच्यम् १९२० अथ
दक्षिण्वारमाह लभ्येति लभ्यः लभस्वामी कार्याधिपः कार्यस्वामि च तत्साहचर्यमात्मलभेश भिन्नकार्यशभिन्नच एतत्तत्साहचर्यमिन्नशशस्युः भव

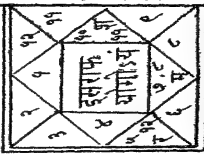
ति अस्मिन् राशौ पतिः स्वामी सौम्यः शुभग्रहः आभ्याहरे सति तदा प्रागुत्पन्नमुद्यशिलयोगं बलाढ्यम् उल्लभफलदं कथयति तत्रापि सतः ध्य
ति शिष्टाः स्नेहदशास्नेहदृष्ट्या विशेषतः सबलमिति आहुः २१ अथाऽन्यमपि फलविचारमाह स्वक्षीति लयाधिपः कार्याधीशश्च स्वक्षीति युस्तु
हं सोऽत्र स्वहृदस्वत्राशिपत्समुपल्लहेषु अथवासत्स्थानेषु प्रथमग्रहस्थानेषु गतो विद्यमानः समुत्तमैः शुभग्रहैः युगक्षितश्चेदभूत् तदा प्राक्

स्वक्षीदिसत्स्थानगतः शुभैरेतैर्द्विगुणितोऽभवास्ते तदा
शुभप्रागभवात्सु पूर्णमग्रमविष्यत्यथव तत्तच्च २२

पूर्वेषु भुभुभफलसु पूर्णमभवात् प्रातमिति व
क्तव्यम् यदालम्पकार्याधीशो स्वक्षीदिसत्स्थानगो शुभैरेतैर्द्विगुणितोऽभवात्सु प्रथमफलमग्रमविष्यतीति वाच्यम् यदालम्पकार्या
धीशो स्वक्षीदिसत्स्थानगो शुभग्रहैरेतैर्द्विगुणितोऽभवात् तदा प्रथमफलमिदानीं वर्तित एवेति वक्तव्यम् २३ ॥ ॥

अथशक्रमफलमाह व्ययस्तमिति अस्मात्सदादिस्तथानगतइति पूर्वोक्तादथाद्विपरीतभावेदुष्स्थानेसतिव्यत्यस्तं अन्यथाद्यथम् तद्यथा स
लमाधीशः कार्याधीशावास्तशनुदेवगतः स्वनीचगृहगतोवा स्वशत्रुहृदादिष्वशक्रमेषुपापग्रहस्थानेषुवागतः सन्पापग्रहयुतोदस्यवाच्यदभूत्
दाम्राकपूर्वमेवाः शुभमभवत् यदलमाधीशः कार्याधीशावादुष्स्थानगतः सन्पापग्रहयुतोद्विषितोवाच्यदास्ततदेदानीं अनिष्टवर्तित्वेति-
वाच्यम् अथतृतीयमुशिलयोगफलविशेषविचारमाह अथेति यदालमेशः कायशोवाइष्टसगतः मित्रराशेः सकाशादनिष्टगृहशत्रुहृद

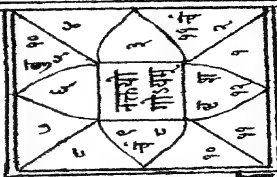
व्ययस्तमस्माद्विपरीतभावेऽश्रद्धादितोऽनिष्टग्रहप्रपन्नः अमृच्छुभप्रागशक्रमस्तिदानमिथातुक्रामेनचभाविवाच्यम् २३
शीघ्रोपदामदगतरथैकमव्यशमभ्यति तदेभराफः कायक्षयोमूसारैरवलाल्यसोभ्यनहिह्लाजमतेनचित्यम् २४

प्रपन्नः आसः तदाम्राकपूर्वेषुभुमशुभफलमृज्जातिमितवक्तव्यम् इदानीमशुभफलवर्ततइतिवाच्यम् संयातुक्रामेन तद्यथा
लमाधीशः कार्याधीशावाभिन्नगृहवर्तते अद्यशत्रुहृदवर्तते आयास्यति तदाशुभफलभाविवाच्यमग्रविष्यति इतिवाच्य
म् २५ अथेभराफयोगस्थलक्षणमाह शीघ्रइति यदामदगतः मंदगतिग्रहस्यैकमव्यशराशः शीघ्रगतिग्रहोभ्येति अतिक्रम्य अथगच्छति
तदाइसराफः इसराफाव्येचयोगः स्यात् अपरः पयाधोमूसारैरवलाल्यइति रवलाथेशीघ्रगतिमंदगतिग्रहयोः पापयोः संबन्धेनजातेमूसारैरयोगसति का

यदथावाञ्छितकार्यनाशः स्यात् तस्मिन्निमराप्रयोगसोम्यशुभप्रहोत्तनकार्यक्षयाननास्ति इदं फलं हि लुजमतन विर्यद्रोयम् २४ अथ नक्तयोगः
स्वल्पक्षणाह लमेयोति लमेशः लभस्वामी कार्याधिपः कार्यस्वामी अनयोर्मिथः परस्परं दृष्टिर्नस्ति चेत् अथ तन्मध्यगतोपशोभः यदित्यल्लघुशान-
कार्योदीशयोर्मिथः कश्चिच्छीघ्रग्रहो भवति तादृशो भवत्यर्थवर्तपृष्ठसंस्थाच्छीघ्रग्रहात् तेजः आदापगृहीत्वाः न्यत्रान्य सिन्धुदगतिग्रहे न्यसेत् अपर-
यथा

लमेशकार्याधिपयानदृष्टिर्मिथोः शतन्मध्यगतोपशोभः आदायतेजोयदि पृष्ठसंस्थान्धमेदथान्यत्र हिनक्तमेतत् २५
स्त्रीलाभपृच्छातनुरस्ति कन्यास्वामी बुधः सिंहगतोदशाशः सूर्याशो कदवगुरुः कलत्रेदृष्टिस्तथोर्नास्ति मिथोऽथ चन्द्रः २६
चापवर्षेचाभयहृदयमूर्तिः शीघ्रोऽष्टमागैरथवाभवाशः आदायतेजोबुधतादोयज्जीवायलाभः परतः स्त्रियाः स्यात् २७

ति तन्मक्तनमयोगः स्यात् २५ अथाऽस्य नक्तयोगस्यादाहरणमाह स्त्रीलाभेति चापइति च केनचित्प्रायास्मिन्समये आग-
त्यपृच्छाप्रश्नः कृतः मम स्त्रीप्राप्तिर्भविष्यति न वेति तस्मिन्समये तनूलम्बकन्यास्ति तस्य स्वामी बुधः सिंहगतः सिंहशोहादशस्थाने द-
शांशे देशभिरशोपरि मितोदृष्टः तथा दशगुरुः बृहस्पतिः सूर्याशो कदवगुरुः कलत्रेदृष्टिस्तथोर्नास्ति तयोर्बुधो जीव-
योर्मिथः परस्परं षड्स्थानस्थितत्वा दृष्टिर्नस्त्येव अथ चन्द्रः शीघ्रः शीघ्रगतिग्रहः उभयोर्बुधो जीवयोर्मध्यगतः सन् चापथमुषि-

अथ बाहुषभागशोऽस्ति कीदृशः उभयपक्षप्रमूर्तिः उभाभ्यां बाहुषजाभ्यां हरयामूर्तिः स्वरूपं यस्य बाहुषजनिवदृष्टः पुनः कीदृशः अष्टाष्टागौरयवाभवा-
शैः एकादशभिर्गौरैरुपलक्षितः एतादृशश्चन्द्रः बुधतः तेजः सामर्थ्य आदाय गृहीत्वा निवाय गुरवे यद्दीददतिस्म तस्याल्लभस्मामि नो बुधस्य तेजो य-
द्दारास्त्वप्रयत्ननस्त्रीप्राप्तिर्न भवतीति वक्तव्यम् कुतः तृतीयमध्यस्थचन्द्रजोपहारान् समात्तुतियमध्यस्थप्रयत्ननस्त्रियाः प्राप्तिवक्तव्या-
नक्तयोगीयम् २६ २७ अथ यमयायोगलक्षणमाह अतः स्थित इति द्वौ लम्नाधीशकार्याधिशोपरस्परनपश्यतः अनयोर्लम्नाधीशकार्या-

अतः स्थितो मंदगतिस्तु पश्येद्दीप्तशकैर्द्विवयशीघ्रतरु-
नीत्वा मंदो यच्छति मंदगायकायस्य सिद्धयमयः प्रदिष्टः २८

धीशयोरंतः स्थितो मध्यवर्त्तमानो मंदगतिर्ग्रहः स्वदीप्तशैः कृत्वा द्वौ लम्नाधीशकार्याधिशोऽस्थानदृष्ट्या पश्येत् अथ समंदगामीर्ग्रहः शीघ्रतः
लम्नाधीशकार्याधिशयोर्मध्येयः शीघ्रगतिर्ग्रहः तस्मान्महत्तेजोनीत्वा गृहीत्वा मंदगायमंदगतिर्ग्रहाय यच्छति लम्पकायपयमिध्येयो
मंदगतिर्ग्रहः तस्मै यच्छति ददाति समयमथाख्यायोगः वांछितकार्यस्य भिर्यैर्ग्रहैः कथितः २८ २९ ३०

अथमणऊग्रगलमणपाह वक्रइति तेजोहरेदितिच अस्मिन्मणऊग्रगलमाधिशकार्याधीशयोः परस्परस्थानहृष्टिरपेक्षिता यदिशीघ्रवेदा
तुलमाधिशकार्याधीशयोर्मध्यः शीघ्रखेटः शीघ्रगतिग्रहोशादित्तस्मात्पञ्चासूत्रपुरः अत्रवांशैर्वक्रकोभौमः शनिर्वातिष्ठति तादृशोभौमः श
निर्वातुयदृष्ट्याचतुर्थस्थानहृष्ट्यावैकक्षसप्तर्षिभुवावा अथवा एकागशिजातयादृष्ट्या तयासप्तमस्थानजातयादृष्ट्यावाचंदेशैरधिकानकेः
तद्यथा शीघ्रग्रहस्यभागापेक्षयाः द्विकैरून कैवांशैः शीघ्रगतिग्रहस्यदीप्तांशमध्यवर्तिभिः पश्यन्मन् शीघ्रगतिग्रहस्यतेजोहरेत् कीदृशः

वक्रः शनिर्वाधिदिशीघ्रखेटात्पञ्चासुरस्तिष्ठतितुयदृष्ट्या एकक्षसप्तर्षिभुवादृष्ट्यावापश्यन्वांशैरधिकानकेऽप्येत् ३१ तेजा
हरेत्कार्यपदोत्थशालीस्थितोऽपिवासौमणऊग्रभौमः स्त्रीलाभपृच्छातनुरस्तिक्न्याऽत्रादीगशोस्तिथिभिः सुरज्यः ३२
कार्यपदोत्थशालीस्थितः कार्यपदवाञ्छितकार्यस्यस्थानं अर्थात्कार्यस्थानाधीशनसहसुथशिलकारांसंस्थितोऽपिबन्तमानश्चेद्रवतितदाअसौ-
मणऊग्रमथोरागः स्यात् समुभोनकार्यकर्तानभवेदित्यर्थः अथोदाहरणम् स्त्रीलाभेति कलत्रादितिच ममस्त्रीप्राप्तिसिष्यति नवैतियुञ्ज्या
प्रभेतुलनमकन्यास्ति तस्यस्वामीज्ञोबुधः अत्रकन्यायादिगशैर्देशभिरशैरुपलक्षितोऽस्ति तथासुरज्यारुरुः तिथिभिः पंचदशयोगरुपल
क्षितः सप्तकलत्राः कलत्रंस्त्रीभवनतत्राच्छतीति सप्तमस्थानेः स्तीत्यर्थः तथाअवनिजोभौमः रेवदेशमस्थानमवांशैर्कादशभिरशैरुपलक्षितो

स्ति अथ भौमस्तु रदस्थ्याबुधं पश्यति तस्माद्बुधात् एकाशेनाधिको भूत्वाऽग्रस्थितो जातस्ततोऽग्रत्वा भौमेन हतं त्तनो जयस्य तादृशः तेजो रहितो बुधः पूर्वप्रथमतः कृतः पश्चादनंतरं जीवेन कार्याधीशेन सह शीघ्रागतिं त्वान्विलति इति हेतोः नार्थाज्जायायाः लाभाः प्राप्तिर्नान्विलति वक्तव्यम् अयमकार्ययोगः अथापरः अथवा यथावस्थिते पूर्वस्मिन्योगे बुधापेक्षया भौमः स्वल्पांशैरवस्थितः समुपहृतो भवति एवमस्मिन् भौमे प्रप्लुगते-
स्ति असौ मण्डयोगः कार्यनाशको भवति मण्डयोगोऽयम् ३१ ३२ अथ मण्डयोगः प्रदमाह यदीत्यशाल इति यदि उभयो-

कलत्रगः स्वैर्वनिजो भवांशैः पूर्वबुधो भौम इत स्वर्तजाः जीवेन पश्चाद्विलतीति लाभो नायास्तु नो प्रप्लुगतेऽथवा स्मिन् ३३
यदीत्यशालोत्क्रमयोः स्वदीप्तहोनाधिकारैः शनिभूक्तो चेत् एकदशगोलमपकार्योस्तत्तज्जोहोराकार्यहोराभिरुक्तो ३४

रदशकार्यशयोः इत्यशालो बुधशिलयोगो भवति चेच्छनिभूक्तो एकदशगोलमाधिशकार्याधीशयोर्मध्यैकमचित्सह एकराशिगतौ स्तः स्त-
दीप्तहोनाधिकारैः स्वशब्देन लमाधिशकार्याधीशो तथा प्रदीप्ताशालोत्क्रमेण नूनेरधिकवदीप्तांशमध्यवर्तिभिः शनिभौमयोर्भौः कृ-
त्वालमपकार्ययोः लमाधिशकार्याधीशयोस्तज्जोहोराभिरुक्तो ३४ ३५ ३६ ३७ ३८ ३९

मण्डयोगोऽयम्	मण्डयोगः
$\begin{array}{c} \triangle \\ \text{७} \end{array} \begin{array}{c} \triangle \\ \text{६} \end{array} \begin{array}{c} \triangle \\ \text{१०} \end{array} \begin{array}{c} \triangle \\ \text{४} \end{array}$	$\begin{array}{c} \triangle \\ \text{७} \end{array} \begin{array}{c} \triangle \\ \text{६} \end{array} \begin{array}{c} \triangle \\ \text{१०} \end{array} \begin{array}{c} \triangle \\ \text{४} \end{array}$
$\begin{array}{c} \triangle \\ \text{९} \end{array} \begin{array}{c} \triangle \\ \text{३} \end{array} \begin{array}{c} \triangle \\ \text{११} \end{array} \begin{array}{c} \triangle \\ \text{५} \end{array}$	$\begin{array}{c} \triangle \\ \text{९} \end{array} \begin{array}{c} \triangle \\ \text{३} \end{array} \begin{array}{c} \triangle \\ \text{११} \end{array} \begin{array}{c} \triangle \\ \text{५} \end{array}$
$\begin{array}{c} \triangle \\ \text{१०} \end{array} \begin{array}{c} \triangle \\ \text{१२} \end{array} \begin{array}{c} \triangle \\ \text{२} \end{array} \begin{array}{c} \triangle \\ \text{१५} \end{array}$	$\begin{array}{c} \triangle \\ \text{१०} \end{array} \begin{array}{c} \triangle \\ \text{१२} \end{array} \begin{array}{c} \triangle \\ \text{२} \end{array} \begin{array}{c} \triangle \\ \text{१५} \end{array}$
$\begin{array}{c} \triangle \\ \text{११} \end{array} \begin{array}{c} \triangle \\ \text{१} \end{array} \begin{array}{c} \triangle \\ \text{१५} \end{array} \begin{array}{c} \triangle \\ \text{९} \end{array}$	$\begin{array}{c} \triangle \\ \text{११} \end{array} \begin{array}{c} \triangle \\ \text{१} \end{array} \begin{array}{c} \triangle \\ \text{१५} \end{array} \begin{array}{c} \triangle \\ \text{९} \end{array}$

अयोदाहरणम् राज्यासिपृच्छति ममराज्यप्राप्तिर्भविष्यति नवतिपृच्छायां प्रभेतुलालनांतस्वना-
थाः स्वामीसितः शक्रः कर्केतिथिभिः पंचदशांशैः उपलक्षितोऽस्ति राज्यभवनार्थांशः शशीचंद्रः वृषदिगा-
शैर्दशभिर्दशैरुपलक्षितोऽस्ति कुजोवृषस्थः सन् भूपलवैः षोडशांशैरुपलक्षितोऽस्ति चकाराच्छनिर्गपिद्व-
यस्थः सन् भूपलवैः १६ उपलक्षितोऽस्तीतिज्ञातव्यम् सोमोहयात्मार्थांशकायार्थांशयोरित्यशालेपर

राज्यासिपृच्छातुललनाथाः कर्कसितोऽस्तिथिभिर्दशांशैः वृषेशशीभूपलवैः कुजश्च
हरन्द्वाभाहूतचराज्यम् ३५ लभकार्येशयोरित्यशालत्रैदित्यशालतः कबूलश्च
मध्यादिभेदेनानाविधस्मृतम् ३६

स्वरमुखशिलयोगोऽस्तिभातेजोहरन् राज्यहति

पुनर्मण्डयोगोऽयम् ३५ अथानेकप्रकारभिनंकबूलयोगस्यलक्षणमाह लभकार्येशयोरित्येति अत्रलभार्थांश-
कार्थांशयोरित्यशालपरस्परमुखशिलयोगोऽस्ति अन्ययोर्मध्येकमनिर्देकनसाकंदित्यशालतः इदुश्चंद्रः इत्यशालतः मुखशिलचक्रो-
ति तदाकबूलकबूलनामायोगः स्यात् लभेशकार्येशयोर्मध्येकमनिर्देकनसहचंद्रमुखशिलकबूलभवत्युक्तम् ताजिकभूषणयथानिशात्मक

रोगोकारग्रहाभ्यामेकेनचैवशुशिलं करोति कंबूलयोगः कथितस्तदानीं पूर्णाहिमध्योऽधमकस्त्रिधाऽसौ समम-
ध्यमयोर्मध्यमलेनगणनात्रिधाइत्युक्तम् अन्यच्च द्वयोर्मुथशिलेविदुः केनचित्थात्तयोर्मुथशिलः सकंबूलयोग
इति तत्कंबूलसामान्यतस्त्रिविधम् श्रेष्ठमध्यादि श्रेष्ठम् मध्यमम् आदिशब्देनाधमम् एतमर्धेनानविधस्त्वुक्तम् ल
गेशकायश्चद्राणाचतुर्विधादिकारभेदेनषोडशप्रकारकमित्यर्थः तद्यथा उत्तमात्तमम् उत्तममध्यमम् उत्तमम् ३
उत्तमाधमम् ४ मध्यमात्तमम् ५ मध्यममध्यमम् ६ पथमम् ७ मध्यमाधमम् ८ उत्तमम् ९ मध्यमम् १० मध्यममध्य
मम् ११ अधमम् १२ अधमात्तमम् १३ अधममध्यमम् १४ अधमम् १५ अधमाधमम् १६ एतेषां प्रकटार्थचक्रालिखते

तत्र स्वगृहे त्वेवाधिकारश्चोत्तमः स्वहस्तास्त्रिकाणा

स्तनवांशाधिकारो मध्यमः स्वशुक्लनीचाधिकारोऽधमः एतत्
स्थानत्रितयराहित्यसमाधिकाः उक्तचमनुष्यजातके कंबूलमी
षड्विंशत्येव शालेचंद्रोऽपि च नृमुथशिलं विधत्ते मिथः स्वगृहे च ग
तौ प्रधानमध्यत्रिकावेत्त्वधमपरर्धे समरसिंहेष्युक्तमस्ति ३६

पुनर्मण्डुक्रयोगः			
८	६	५	
९	७		
	१०	४	१५
११	१		३
	१२		१०

	लमाधिशकायोः लयाधिशकायोः लयाधिकारस्यो
उत्तमाधिकारश्चंद्रः	उत्तमाधिकारस्यो मध्यमाधिकारस्यो समाधिकारस्यो अधमाधिकारस्यो
मध्यमाधिकारश्चंद्रः	उत्तमाधिकारस्यो मध्यमाधिकारस्यो समाधिकारस्यो अधमाधिकारस्यो
समाधिकारश्चंद्रः	उत्तमाधिकारस्यो मध्यमाधिकारस्यो समाधिकारस्यो अधमाधिकारस्यो

उत्तमोत्तमाक्रिमज्ञाभित्तानेवभेदानाह तत्रादौउत्तमोत्तमकंबूललक्षणमाह यदीदुरिति यदिदुःस्वस्थः स्वगृहस्वोच्चेवाप्तवति तादृशो
लभ्यकायपी तादृशनस्वगृहस्वस्थितेनवालमाधीशेन तथास्वगृहस्थेनोच्चेस्थितनवाकायधीशेनपरस्परकृतमुद्यशिलेन सहइत्यशालीमु
द्यशिलं करोति तदानकंबूलउत्तमोत्तममुच्यते त्रयाणांउत्तमाधिकारप्राप्तत्वात् अयंप्रथमोभेदः अत्रषोडशकंबूलयोगेबुलमशकायेश-
योरेकाधिकारत्वरस्परमुद्यशिलंचिनयतम् चंद्रमुद्यशिलंतुल्यमशकायेशयोर्मध्येकेनचिदेकेनसहापेक्षितम् ३७ अथोत्तममध्यमकव-

यदीदुःस्वगृहस्वस्थस्तादृशीलभकायपी इत्यशालीकंबूलतदुत्तमोत्तममुच्यते ३७ स्वीय
हृदाद्रक्षणाकभागस्थेनत्यशालतः मध्यमात्तमकंबूलहोनाधिहतिनोत्तमम् ३८

लोतमयोः कंबूलयो
लक्षणमाह स्वीयेति अथस्वीयहृदाद्रक्षणाकभागस्थेनस्वहृदायांस्वद्रक्षणेवास्त्वनवाशेवालमाधीशेनकायधीशेनचपरस्परकृतमुद्यशि-
लेनचस्वगृहगः स्वोच्चेवाशितोवाचंद्रश्चेन्मुद्यशिलं करोति तदोत्तममध्यमकंबूलस्यात् कृतः चंद्रस्यात्तमाधिकारप्राप्तत्वात् इतरथापि
अमाधिकारप्राप्तत्वात् ग्रंथकश्रुतिमध्यमात्तममित्युक्तम् कृतः छंदोभागमयात् अत्रादाहरणम् यमभाग्यमविष्यतिनवेति प्रश्नेतुला
लभंतस्यत्सामीभ्युद्देशमस्वहृदांशशै १० प्रागप्य भवनाथोशिबुधः सप्तमेस्वहृदायाचतुर्दशांशैः १४ अन्यथाः परस्परमुद्यशिलंचंद्रः क-

कंस्वगृहेचतुर्दशांशस्तान्धाशिलीत्युत्तममध्यमेतत्कबूलंभवति अयं द्वितीयभेदः एवंहीनाधिकृतिनाहीनाः राताः उत्तममध्यमायमाधिका-
राः यस्यातादृशेनलयाधिशेनकायधिशेनपस्परमुद्यशिलेनस्वगृहस्वोच्चस्योवाशशचेन्मुद्यशिलकरोति तदोत्तममेवकबूलंभवति कुतः के-
वलचंद्रस्योत्तमाधिकारप्राप्तत्वात् इतरयोःसमाधिकारप्राप्तत्वात् उदाहरणम् राज्यातिप्रभेलग्रंमिथुनतस्यस्वामिबुधः समस्यगृहेतिष्ठति
राज्यभवनार्थीशोगुरुः समस्वगृहेकन्यायामस्तिचंद्रस्तृच्चरणे एवव्रथाणापरस्परमुद्यशिलयोगेसत्युत्तमकबूलजातंनराज्यप्राप्तिरुत्तमा

उत्तमाधमतानिचरिपुगृहस्थितेनचेत्

वक्तव्या अयंतृतीयभेदः ३८ अथस्योकाद्वेनेत्तमाधमकबूलक्षणमाह उत्तमेति स्वनिचराशितेनस्वगृहाशितेनवालमाधिशेनकाया-
धिशेनचपरस्परमुद्यशिलयोगेसतिस्वगृहगतः स्वोच्चराशितावाचंद्रः तथोरन्यतेराणचेन्मुद्यशिलकरोति तदोत्तमाधमता उत्तमाधमारब्ध-
कबूलस्यात् कुतः चंद्रस्योत्तमाधिकारप्राप्तत्वात् इतरयोरधमाधिकारप्राप्तत्वात् अत्रोदाहरणम् स्त्रीप्राप्तिप्रभेतुलालमतत्त्वामिभुजः क-
न्यायादशाशाः १० नीचेत्स्त्रीभवनाधिशोभामः कर्केनेचिपचदशाशश्चंद्रोऽपिककस्वगृहदादशाशाः १२ एषापरस्परमुद्यशिलयोगः उत्तमाधम

कंबूलारथ्यो जातोऽतः स्त्रीप्राप्तिरिषदायाससाध्या अप्यन्तयेभेदः अधमममोत्तमकंबूलक्षणमाह स्वहृद्दीति अथचंद्रः स्वहृद्वा-
भित्युक्तम् तर्हि हृद्वाचक्रमध्यचंद्रस्यधिकारोनास्ति सोमादिपंचकस्यैववर्तते अतःकारणात् आदिशब्देनस्वद्वेक्षणोत्पन्नवाशेकवास्थितः
सन् स्वभोज्यस्यैव स्वहृद्गतो न स्वोज्यशिशिगेनवालमाधिशेनकार्याधिशेनचपरस्परहृतमुद्यशिलेनइत्यशालकृतमुद्यशिलेनैव करोति तदे-
तत् कंबूलमध्यमोत्तमभारव्यस्यात् कुतः चंद्रस्यमध्यमाधिकारप्राप्तत्वात् दूतारथोरुत्तमाधिकारप्राप्तत्वात् एतत् मध्यमोत्तमकंबूलपूर्वभा-

स्वहृदिदिगतश्चंद्रः स्वभोज्यस्यैवशालकृत् १९ मध्यमोत्तममेतच्चपूर्वभान्नाधिशिष्यते

तू पूर्वोक्तिान् उत्तममध्यमकंबूलान्धिशिष्यते नवशिष्टफलदमित्यर्थः अत्रादोहरणम् स्त्रीप्राप्तिप्रभेतुलालमेतस्यस्वामिशुक्रः लभे-
स्वभृद्चतुर्विंशत्यंशः २४ संसमभावाभेदः तत्स्वामीभौमः येषस्वगृहे अष्टाविंशत्यंशः २८ चंद्रस्तुसुषककोविहायमकरस्त्वनवमांशेद्वविं-
शत्यंशः ३२ तत्रेषामुद्यशिलपरस्परमभूदिति मध्यमोत्तमभारव्यकंबूल अत्रस्त्रीप्राप्तिरुत्तमा अयंपंचमोभेदः अथस्त्रोकादेनमध्य-
माधमकंबूलक्षणमाह स्वहृदिदिगतस्येति स्वहृद्वायास्वद्वेक्षणोत्पन्नवाशेवास्थितेनलयाधिशेनकार्याधिशेनचपरस्परहृतमुद्य-

शिलेन स्वद्रेक्काणस्स न वा शेषा स्थिता अद्रोमुत्था शिलं चेत करोति तदा मध्यममध्य कंबूल स्यात् कुतः सर्वेषामध्यमाधिकार प्राप्तत्वात् अत्रोदाहरणम् संतति प्रश्नो मिथुन लग्नतस्य स्वाभिबुध तुलाया स्वहृदाया अष्टांशः ८ सत भवनांशः शुक्रो मिथुने स्वहृदायामष्टमांशः ८ चंद्रस्तु कर्क प्रथमे द्रेक्काणस्वीय न वा शेष च त्वीयेऽस्ति अत्र त्रयाणां अपि परस्परं मुथ शिल योश्च मध्यम मध्यम कंबूल तेन संतति प्राप्ति मध्यम मध्यमा भवति प्रयत्नेन सा अर्थः अथ षष्ठी भेदः ३१ ४० अथ स्फोकाद्देन मध्यम कंबूल लक्षणा मह मध्यममिति हीन राहिता

स्वहृदादिपदस्येन कंबूलमध्यमाधमम् ४० मध्यमम कंबूल स्याद्देनाधिकृति रवेदजम्

अधिकृतयोऽधिकारायेषां ते हीनाधिकृतयस्ते च रवेदाश्चेतेभ्यो जातं मुथ शिलम् एतदुक्तं भवति सौत्तम मध्यमाधिकार रहितेन अथोत्समाधिकार प्राप्तमेन लग्नांशेन कार्यांशेन च कृत परस्परं मुथ शिलेन स्वमध्यमाधिकारस्यः शशीचिन्तं मुथ शिल करोति तदामध्यमम कंबूल स्यात् म कंबूल कंबूल स्य पर्यायः कुतः चंद्रस्य मध्यमाधिकार प्राप्तत्वात् इतरयोः समाधिकार प्राप्तत्वात् अत्रोदाहरणम् संतति प्रश्नो मृषल लग्नत पति शुक्रः समस्य हृदाया चतुरंशः सन् मकरेऽस्ति पंचम भवनांशो बुधः समस्य हृदाया पंचांशः सन् तुलाया

मस्तिचंद्रस्तुस्वद्रेक्षाणोक्तं अथोस्ति परस्परमेतन्मुशशिलेकृतमध्यमकंबूलजातं तेन भवति प्राप्तिरायाससाध्येत्यर्थः अयंसप्तमोभेदः अथस्वाकादेनमध्यमाधमकंबूललक्षणमाह मध्यमाधमेति लमाधशिनकाधधिशिनचस्वनीचक्षेत्रस्वश्रुद्वैत्रवास्थितेन कृतपरस्परमुशशिलेनस्वद्रेक्षाणस्त्वनवाधेवास्थितश्चंद्रोपुथशिलचक्षेति तदामध्यमाधमार्थ्यकंबूलस्यात् कुतः चंद्रस्यमध्यमाधिकाधिकारप्राप्तत्वात् इतरयार्धमादिकारप्राप्तत्वात् अब्रोदाहरण भाष्यप्राप्तिप्रमेभषलं ज्ञातस्य त्यामिषोक्तः कर्कनेचिनवमपुषनस्वामिगुरुमेकरिचिचंद्रः कर्कस्वद्रेक्षाणेणपरस्परमुशशिलयोगसत्त्वान्मध्यमाधमकंबूलजातं प्राग्यप्राप्तिरायाससाध्याभवति अयमष्टमोभेदः ४९ अथापरमुत्तमकंबूललक्षण

मध्यमाधमकंबूलनीचार्धभगवदजम् ४९ इदुःपदोनःस्वसोच्चस्थितेनाप्युत्तमंतुतत्

माह इदुरिति इदुश्चंद्रः पदोनः अधिकाररहितः स्वग्रहस्वोच्चस्वद्रेक्षाणस्त्वनवाधस्त्वनचस्वश्रुलैत्रस्वाधिकाररहितः किंतु समग्रहादिगतः स्वदोच्चस्थितेन स्वराशिगतेन स्वोच्चराशिगतेन वालमाधिशिनकाधधिशिनचपरस्परमुशशिलेन चक्षुशशिलवान् भवति तदोत्तममेव कंबूलस्यात् कृतः चंद्रस्याधिकारान्वयत्वात् इतरयोक्तमाधिकारप्राप्तत्वात् अब्रोदाहरणम् धनलाभप्रभेतुल्यलंघनाधिशः शुक्रः लनेस्वग्रहनाधिशोभाभः मकरउच्चचंद्रः समग्रैर्द्रेक्षाणोभिधुनेति एषापरस्परमुशशिलयोगसत्त्वात् कंबूलसमोत्तमजातमिति प्राग्यप्राप्तिरुत्तमा अयनवमोभेदः अथापर

मध्यमकबूलक्षणं श्लोकार्द्धनाह स्वहृदादिति स्वहृदायास्वद्रेक्षाणवाप्तनवाशेषोऽस्थितेनलाधेशिनकायाधेशिनचकृतपरस्परमुथशिलेनसमाधि-
कारस्थितश्चन्द्रश्चेन्मुथशिलीतदाकबूलमध्यमस्यात् कुतश्चन्द्रस्याधिकारराहित्यादितरयोः मध्यामाधिकारप्राप्तत्वात् एतदूषवत्पूर्वोक्तमध्यम-
कबूलगुल्यफलदम् उदाहरणम् धमलाभप्रभृतुलालभतस्यस्वामिभुक्तः सिंहस्वहृदायादशाशः १० धनभावाधिशोभाभः धनुषिस्वहृदाया-
दशाशः १० चन्द्रस्तुमध्यमद्रेक्षाणमित्युनदशाशः १० तत्रेषापरस्परमुथशिलयोगास्ति तस्मान्मध्यममेतकबूलभवति तेनधनलाभा-
मध्यमोभवति अथदशामाभेदः ४२ पुनः प्रकारातरेणमध्यमकबूलक्षणमाह श्लोकार्द्धेन पादोनेनति पादोनेनउत्तममध्यमाधि-

स्वहृदादिगतेनापिपूर्वमध्यमुच्यते ४२ पादोनेनापिमध्यस्यादितियुक्तमतीयते

काररहितेनलाधेशिनकायाधेशिनचकृतपरस्परमुथशिलेनसमाधिकारस्थितश्चन्द्रश्चेन्मुथशिलीतदामध्यमकबूलस्यादित्यस्याभिपु-
क्तं युक्तिसहप्रतीयते कुतःसर्वेषांसमाधिकारप्राप्तत्वात् उदाहरणम् धमलाभप्रभृतुलालभतः तस्वामोभाभः सिंहदशाशः १०
धनेशः भुक्तः कुभेदशाशः १० चन्द्रस्तुलायादशाशः १० गुषापरस्परमुथशिलयोग जातमध्यमकबूलतेनलाधिर्मध्यमानाच्छासनापक्षानेत्यर्थः
अथमेकादशीभेदः अथाधमकबूलश्लोकार्द्धनाह नीचारिस्थानेत्यशालेइति समीनराशिगतेनस्वशराशिगतेनवालगाधेशिनकायाधेशिनच-

कृतपरस्परमुद्यशिलेनसमाधिकारस्थितश्चंद्रश्चुशिलं करोति तदाधमाख्यकबूलस्यात् कुतश्चंद्रस्यसमाधिकारत्वात् इतरयोरेवमा
धिकारप्राप्तत्वात् उदाहरणम् पुत्रप्रश्नेमिथुनलभतस्यस्वामीबुधः मीनेनीचपुत्रभावाधीशः शुक्रः कन्यायानिचंद्रस्त्वधिकाररहितः अत्र
त्रयाणांपरस्परमुद्यशिलयोगादधमकबूलस्यात् तेनपुत्रासिचिन्ता अधमाऽधमफला इषलक्षसाध्येतियावत् अयदादशाभेदः ४३ अथा
धमोत्तमकबूललक्षणमाह नीचशब्दिति यदिचंद्रोनीचराशिगतः शत्रुराशिमतोवा स्वगृहगतेनस्वज्वातेनवालम्नाधीशेनकायोधीशेनचपर

नीचागिस्थेनेत्यशालेऽधमकबूलमुच्यते ४३ नीचशत्रुभगश्चंद्रः
स्वभोज्येत्यशालकृत् अयमात्तमकबूलपूर्वतुल्यफलप्रदम् ४४

स्वरक्तमुद्यशिलेनचमुद्यशिलीभवति तदाअधमोत्तमकबूलस्यात् कुतः चंद्रस्याऽधमाधिकारत्वात् इतरयोक्तमाधिकारप्राप्तत्वात् एतद्वै
मुक्तस्यकबूलयोगस्यतुल्य फलप्रदोति उदाहरणम् सुखप्राप्तिप्रश्नेलदसिंहः तत्त्वामीसूर्यः मेघेऽञ्चसुखभवनाधीशोभोमः मकरेऽञ्चद्वेन्द्रा
नीचेदृश्चिरे एवंत्रयाणांपरस्परमुद्यशिलेजातेमति अयमात्तमसदककबूलमभूदिति सुखप्राप्तिरपिदयात्मसाध्याभवति अयत्रयादशाभेदः ४४

अथाधममध्यमकबूललक्षणमाह चंद्रइति यदिचंद्रोनीचग्रहातः शत्रुग्रहगतो वा स्वहृदायामादिशब्देनस्वद्रेक्षाणो वा स्वमवाशेषालमाधिशिनकाया
धीशिनचपरस्परकृतमुद्यशिलेनचैदित्यशालीमुद्यशिलीभवति तदाऽधममध्यमकबूलमुच्यते कुतः चंद्रस्याधमाधिकारत्वादितरयोर्मध्यमाधि-
कारप्राप्तत्वात् उदाहरणम् पुत्रप्राप्तिप्रश्ने कन्यालभान्स्वामीबुधः मकरस्वहृदायां व्यशः पुत्रप्राप्ताधीशः शनिस्तु मीनस्वहृदायां पंचा-
शालिचंद्रस्तु नीचैद्यश्चिके व्यशः एषात्रयाणां परस्परमुद्यशिलयोगजाते सति अधममध्यमकबूलजातं तेन सति प्राप्तिरित्याया समाख्या

चंद्रोनीचारिगेहस्थः स्वहृदादिगतो न चत् इत्यशालीकबूलंतदुच्यतेऽधममध्यमम् ४५ इदुर्नीचारिगेहस्थः पादो
नेनत्यशालकृत् कबूलमध्यमशयपूर्वतुल्यफलप्रदम् ४६

नेया अयंचतुर्दशोभेदः ४५ अथान्यदधमकबूललक्ष-
णमाह इति यदिदुश्चंद्रः स्वनीचराशिगतः स्वशत्रुराशिगतो वा पादोनेन उत्तममध्यमाधिकारहितेन लमाधिशिनकायाधिशिनचकृत
परस्परमुद्यशिलेनचैन्मुद्यशिलीभवति तदाऽधमारब्धकबूलज्ञेयम् कुतः चंद्रस्याधमाधिकारप्राप्तत्वात् इतरयोः समाधिकारप्राप्त-
त्वात् एतत्पूर्वमुक्तस्य कबूलयोगस्य तुल्यफलप्रदवति उदाहरणम् राज्यानि प्रमेयबलभ्रंतस्वामीमुक्तः षडुशः सिंहराज्याधीशः शा-
निर्विषेदशाशः १० चंद्रस्तु नीचैद्यश्चिके व्यशोस्ति एषामुद्यशिलयोगजातेऽधमकबूलतेन राज्यप्राप्तिः कष्टसाध्या अयंपंचदशोभेदः ४६

अथाधमाधमकबूलदणमाह नीचारिप्रस्थेति स्तनीचराशितनस्वशुशिशितेनवालमाधिशेनकायाधिशेनचपरस्परहृतमुथशिलेनस्तनीच
राशितः स्वशुशिराशितोवाशशेनेन्याशिलंकरोतितदकबूलमधमाधममुच्यते कुतः चंद्रस्येतयोश्चाधमाधिकारप्राप्तत्वात् उदाहरणम्
पुत्रलाभप्रश्नलभधनुः तस्यस्वामीगुरुः मकरेनेचिपुत्रभावाधिशोभामः कर्केनेचिचंद्रोपिनिवश्चि न अत्रवयाणांपरस्परमुथशिलयोगः ध
माधमकबूलस्वयोगस्तेनसंतिलाभानास्येवेतिवाच्यम् अथषोडशोभदः ४७ एवंषोडशकबूलस्यभेदउक्ताः अथप्राप्तानांकबूलभेदा-
नामध्यउत्तमोत्तमकबूलयोगोदाहरणमाह मेषेइति अ

नीचारिप्रस्थखेदेननीचारिभागतः शशी इत्यशालीकबूलतदधमाधममुच्यते ४७ मेषरविः कुजोवापि वृषे
कर्केऽथवाशशी तत्रत्यशालीकबूलमुत्तमोत्तमकायहृत् ४८

नामध्यउत्तमोत्तमकबूलयोगोदाहरणमाह मेषेइति अ
त्रापत्यप्रभेमेषलमतत्त्वामिभौमः मेषेस्वगृहपंचमभावाधिशोरविमेषस्त्वै अनधोलिमाधिशकायधिशियाः परस्परमुथशिलयोगसति च
द्रस्यवृषउच्चकर्कस्वगृहं अनयोर्मध्यैकनिदिदमानश्चंद्रश्चमुथशिलंकरोति तदाकबूलमुत्तमोत्तमकायहृत् वांछितफलदमित्यर्थः उदाहर
णम् पुत्रलाभप्रश्नेषलमतत्रलमाधिशोभामः स्वगृहकायधिशोरविः मेषेस्त्वैचिचंद्रोपिचकर्कस्वगृहं अत्रउत्तमाधिकारस्थितानात्रयाणा-
परस्परमुथशिलयोगः उत्तमोत्तमकबूलस्वः तेनपुत्रलाभोविष्यतीतिवाच्यम् ४८ ध ध ध ध ध

अथातिमकंबूलयोगस्याधमाधमारव्यस्योदाहरणमाह. वृश्चिकस्यइति पुत्रलाभप्रश्नेयमुलंमलमाधिशिशुरुर्मर्कनेनिचिपुत्रभावाधिशो-
मौमः कर्केनेचिवृश्चिकस्यः चंद्रोनीचतत्रचंद्रमौमारव्यशुरुमौमस्यानमुथशिलयोगज्जातकंबूलमधमाधमारव्यतहांस्तितकायविध्यंसा
दंडुःरचददाति उदाहरणम् पुत्रलाभप्रश्नेयमुलंमलमाधिशिशुरुर्मर्कनेचिकायधिशोमौमः कर्केनेचिचंद्रोनीचिवृश्चिके अत्राधमाधि-

वृश्चिकस्यःशिशोमौमः कर्कतत्रेत्यशालतः अधमाधमकंबूलकायविध्यंसहःखदम् ४९
एवंपूर्वाक्तभेदानामुदाहरणप्रोचना उक्तलक्षणसंबंधादूहनीयाविचक्षणैः ५०

कारस्थितानात्रयाणांपरस्परमुथशिलयोगोऽधमाधमकंबूलस्यत्तेनपुत्रलाभोनास्त्येतिवाच्यम् ४९ अथाद्यतिमयोःकंबूलभेदयो-
दिशाअंतरलवर्तिनांकंबूलभेदानामुदाहरणान्युद्धानित्याह एवंपूर्वाक्तभेदानाविचक्षणैर्वैद्वैकदाहरणप्रोचनाउक्तलक्षणसंबंधा
त्प्रागुक्तलक्षणप्रोचनाऊहनीयाविचायाउदाहरणानिनोक्तानि कुतःलक्षणवाक्यानांस्पष्टार्थत्वात् ५० ५१

अथात्रकोचिकंबूललक्षणोशीघ्रमदगतिग्रहयोरैकराशिस्थयोरैवमुथशिलयोगमाहुः तन्मतमुपन्यस्यति मेघराशिरथः ज्ञेचंद्रमसिमेघ
स्थेनैवशनिनासहमुथशिलयोगेकतेसति तदाएतदुपन्यसकंबूलमध्यमाधमसंज्ञजातइत्यादिदृष्टातवशात्शीघ्रमदगतिग्रहयोरैकराश्यव
स्थितत्वात् एवंमुथशिलयोगादीनपरेजगुः आदिशब्देनेसराफादयः तथाचमसमभिहः मेघस्थेजोशनिनाकस्थेषूपुवास्त्रियांकाविना
मकरस्थेगुरुणासहमीनस्थेज्ञेनसुभंच १ अस्यार्थः मेघराशिस्थेज्ज्ञेचंद्रमसिस्थानातरस्यानुक्तत्वान्मेघस्थेनैवशनिनासहकृतमुथशि
लेसतिमध्यमाधमसंज्ञकंबूलजातं कुतः अत्रहिचंद्रोमेघस्सगृहोच्चाधिकारेनास्तिस्वद्रेक्काणस्तुनसंभवति प्रायःस्वनवांशेस्ति शनिस्तुनी

मेघस्थेः ज्ञेशनिन्यादिदृष्टातान्मंशीघ्रयोः एकदोवस्थितामित्यशालादीनपरेजगुः ५१

चस्थाएवतथा कस्थेचंद्रसूपुवांमालेनकर्कस्थनीचस्थानातेनकृतपरस्परमुथशिलेसत्युत्तमाधमकंबूलजातं कुतः अत्रहिचंद्रः सगृहस्थः
भीमोनीचस्थः तथास्त्रियां कन्यास्थेचंद्रकाविनाशुक्राणकन्यास्थनीचराशिगतेनसहमुथशिलेकतेसति मध्यमाधमकंबूलजातं कुतः चंद्रः स्व
नवांशेस्तिशुक्रोनीचेस्ति अत्रापिचंद्रस्थस्वद्रेक्काणस्तुनसंभवति तथापकर्कस्थेचंद्रेगुरुणापकर्कस्थनीचराशिगतेनसहमुथशिलेसति मध्यमा
धमकंबूलजातम् कुतः अत्रचंद्रः स्वद्रेक्काणस्त्वनवांशेवास्ति गुरुनीचे अत्रापिस्वद्रेक्काणस्तुनसंभवति तथामीनस्थेचंद्रबुधेनमीनारव्यनी

चस्थितेनमुशशिलेसतिमध्यमाधमकद्वलजातम् कुतः अत्रचंद्रः स्वद्वेक्षाणस्मनवाशोस्तिबुधोनेनस्ति इदमुदाहरणपचक्रमुभनमुभमफलदेन-
त्यर्थः ५१ अथेषामतद्वृत्तानेवदूषयति तदयुक्तमितिशीघ्रमदगतग्रहयोरेकराशिस्थयोरवपुशशिलादियोगोविचार्यइति यत् करणाचिन्त-
नंतदयुक्तनयुक्तिसहमित्यर्थः कुतइत्यतआह नीचगम्येति लम्बाधीशकार्याधिशयोर्मध्येकमचिदेकनग्रहेणस्वनीचराशिगतेनस्मनचराशि

तदयुक्तनीचगम्यनीचेनरिपुणारिपोः इत्यशालंकार्यनाशीत्युक्ततत्रयतः स्फुटम् ५२

गतनस्वनीचराशिगतस्यतदितरग्रहस्यचेदित्यशालंतत्कार्यनाशीत्युक्तं नहिद्वयाग्रहयोरेकनीचस्थानभवति तथाऽरिपुणारिपलयेशकारेश-
योः परस्परवैरेमतियनुशशिलतत्कार्यनाशीत्युक्तम् यतः कारणान्तरमपरमिहकृतताजिकसन्नातत्रस्फुटप्रकटार्थमुक्तमस्ति तद्वाक्यच यदि
नीचेनीचेनचमुशशिलकारित्यारिपुर्दूषता तत्कबूलनेष्टचंद्रोपिबिनाशकोमुष्मिन् १ अत्रादिनीयोयोगः एकराशिस्थयोरपिसप्तवतीतिनदूष-
णत्वेनोपन्यसनीयः ग्रथकत्रति आकरग्रथसदभवशाह्लितः ५३ ध ध ध ध ध ध ध

अथप्रकारांतरेण फलान्यनिजानामर्थकबूलयोगस्य संदेतरमाह लभकार्यति दूतुलमाधीशकार्याधीशयोरभिन्नाधिकारस्थितयोऽद्वेष्टासुयशिलक
बूलमुक्तम् इदानींतु यथार्थधिकारमेव उच्यते यत्र लमाधीशकार्याधीशयोर्मुयशिलयोगो विचार्यते तत्र तयोर्मध्ये एकः स्वीचगतोस्ति अन्यः
द्वितीयः स्वर्सादिपदहीनः स्वर्गहृत्स्वमेव सहदायास्त्रैक्याणस्त्वनवाशस्त्वनचिस्वशुद्धिर्नैवानभवति अर्थात्स्माधिकारागतोस्ति अत्र समाधिकारा
तश्च द्रष्टव्यमुयशिलकराति तदापिकबूलारब्धायोगाः स्यात् ५३ अथासदृशांतमेतस्य फलमाह तत्रेति तत्राद्वेष्टेकबूलयोगकार्यल्पताज्ञाया तत्र

लभकार्यपयोरित्यशालेचैकोस्ति निचगः स्वर्सादिपदहीनोऽन्योऽद्वेष्टेकबूलयोगस्त ५३ तत्र कार्यल्पताज्ञाया यथाजाल्यन्यम
र्थयन् अन्यजातिः पुमानर्थतथैतत्कवयाविदुः ५४ यस्य अधिकारः स्वर्सादिः शुभानाज्यशुभापिच केनाप्यदृश्यमूर्तिश्च सभूया

अगदृष्यते ५५

दृशांतः अन्यजातिः पुमान्जात्यन्यविजातीयमर्थयन् प्राथपन्मन् यथा अर्थसम्पलभते इत्यध्याहारः तथैतत्कबूलकवयाः प
डिताविदुर्जानेति अर्थाद्यदासजातीयमर्थयते तदा तस्मै लज्जवशात् बहूपिकदाचित्ययच्छति इत्यर्थः ५४ अथ गौरिकबूलवस्तुकामस्तदुपयागित्वेन नून्य
मागवग्रहलक्षणमाह यस्येति यस्य ग्रहस्य स्वर्सादिसर्गहृत्स्वमेव सहदायास्त्रैक्याणस्त्वनवाशस्त्वनचिस्वशुद्धिर्नैवानभवति अर्थात्स्माधिकारागतोस्ति अत्र समाधिकारा
शिगतः अभुभाः अभुभाफलदोधिकारोपिनास्ति पुनः केनापि अभुग्रहेण पापेन वा दृश्यमूर्तिरदृश्यः अन्याध्याः नून्यमागदृष्यते उच्यते अत्रार्थसमाप्तिर्नास्ति

समरसिहेनानुक्तत्वात् ५५ अथभून्यमार्गालक्षणंप्रातिपाद्यगौरिकबूललक्षणमाह श्लोकादयेन लभकार्यइति लभाधिशक्राद्यधिशयोस्त्यशालेभ
ति तत्रशशीचद्रश्चून्याध्याः भून्यमार्गोभवति भून्यमार्गः कथंजातइत्यतआह उच्चादिपदभून्यत्वात् सेञ्चम् आदिशब्देनसमग्रहत्वेद्रकाणस्त
नवाशस्वनीचस्वरवृभगतत्स्थानस्यभून्यत्वाद्वाहृतत्वादित्यर्थः ५६ अतएतादृशचद्रस्यकनचित्तलभाधिशक्राद्यधिशयोर्मध्येकनचिदेकनसुथशिल

लभकार्येशोरित्यशालेभून्याध्याशरी उच्चादिपदभून्यत्वात्त्यशालोस्येकनचित् ५६
यदान्यसंप्रविशेषस्तदोच्चस्येत्यशालवान् गौरिकबूलमतनुपदानेनानुभसम्मतम् ५७

योगश्चेन्नभवति

एतादृशश्चन्द्रोद्यदिराशयतेवर्तमानः सन्नन्यसंगमिश्रप्रविशयस्मिन्शौप्रविष्टः सराशिरस्यगृहस्यस्यगृहस्वैवाप्तग्रहस्मिन् यदितेष्टे
नेनग्रहेणसहयदिचंद्रामुथशिलकरोति तदगौरिकबूलसंज्ञयोगोभवति एतद्गौरिकबूलपूर्वोक्तकबूलभेदतुल्यफलदशातव्यम् विशेषयदि
तु अन्यराशिगतश्चद्रस्तद्राशिस्येनग्रहेणपदानेनस्वगृहाधिकाररहितेनमुथशिलकरोति तदातद्गौरिकबूलमनुभमनिष्ठफलदस्मतम् ५७

अथास्यगौरिकबूलस्योदाहरणं श्लोकत्रयेणाह लभ्येइति अहं सुखं सौख्यं लभ्ये प्राप्स्यामि न वेति प्रश्नोक्तिरामाणे सति तस्मिन्काले सिंहलप्रम-
 स्ति तस्य स्वामी सूर्यः क्रियमाणे अष्टाशेरसुभिरशेरुपलक्षितांस्ति सुखभवनं तु यदृश्चि कास्य तस्य स्वामी प्रौढः कुमारे विप्रिद्विदशशेरुपलक्षिता-
 स्ति तथोत्तमाधिशकायधिशयोः सूर्यप्रौढयोः परस्परमुद्यशिलयोगोस्ति तत्रास्मिन्योगो सति इदुश्चंद्रः कन्यायाम् स्ति न रमेशकोविशेश ५८ अ-
 न्विषदमानस्य स्वर्शदिमुपाधिकारहीनस्याः स्वचंद्रस्य लयाधीशकायधिशयोर्मध्ये कनचिदेकमुद्यशिलयोगो नास्ति परंतु चंद्रस्तुलाग्रहगतु-

लभ्ये सुखमिति प्रश्नोत्ति सिंहलमरविः क्रिये अष्टाशेरैः सुखपः कुमारे प्रौढो गौरविभक्तयोः ५८ इत्यशालोस्ति तत्रेदुः कन्यायां च रमेशक-
 स्वर्शदिपदहीनस्येत्यशालस्य कनचित् ५९ सस्तोत्रगेन शशिना न्यक्षे न्येत्यशालकृत् गौरिकबूलमन्येन सहायशालाभदायकम् ६०

कामोस्ति तत्तुलाग्रहं न कचमस्ति अतः तुलास्येन शनिना सह शीघ्रगामित्वात् अन्यशशितुलात्रगतश्चंद्रो मुद्यशिलकारी प्रवति एतदेवं विधं
 ग्रहसंस्थानगौरिकबूलारब्धजातं अथास्यफलमुच्यते अन्येन तृतीयेन सहायभूतेन लाभं वाञ्छितकार्यसिद्धिरुपपदति
 ५९ उदाहरणं कुडलीयथा अस्मिन्नेवयोगे तुलाशशौबुधादिस्तिष्ठति यस्यैकोप्यधिकारः सुप्रोः शुभो नास्ति तत्रगतश्चंद्रो
 बुधादिना कृतमुद्यशिलश्चेत्तदा अनिष्टफलं गौरिकबूलद्वयम् अवोदाहरणं समतिनास्ति समरसिंहिनस्तुल्यत्वात् ६०

५	३	१	७
१०	५	२	८
६	८	११	४
१२	९	१०	६

अथरख्णसारयोगस्थलक्षणमाह भूयदिति अत्र केन चिद्वेनेति पदमध्याहार्यम् समरसिंहेनापित्युक्त्वात् लमाधीशकायाधीशयोसुषु
शिलयोगास्त्वपेक्षिताएव तत्रपूर्वास्तलक्षणनचंद्रः भूयोऽध्वनिभूत्यभागीति एतादृशश्चंद्रअर्पोलमाधीशकायाधीशयोमिथ्येकेनचिद्वेनेनस
हमुथशिलयोगवान्नभवति अथवातादृशश्चंद्रस्तेनलमाधीशनकायाधीशनवायुतोपितास्ति सयोगःख्णसारनामकज्ञेयः अयनभुभदः की
दृशः कंबूलफलमाशकः मुथशिलयोगेसति केवलयोगेवाकंबूलपूर्णभवति अत्रतुकेनापिसहमुथशिलयोगाभावात् युस्यभावाहाकंबूलफ

शून्यध्वनिंदुरुभयोनित्यशालोनवायुतिः ख्णसारनेशभदःकंबूलफलनाशनः ६१ अस्तनीचरिपुवक्र
ह्रीनभादुर्बलामुथशिलफरीतिचेत् नेतुमेषनविभुयतीमहाःतेमुखेऽपिनसकाय्यसाधकः ६२

लंनशयति ६१ अथरद्वयोगलक्षणमाह अस्तेति योगग्रहोऽंतागतः स्यादथानीचगतः स्यादथवाशत्रुगृहे स्यादथवचक्रास्यादथवाहो
नाऽत्यल्याभादिसिधस्यसतेजोरहितइत्यर्थः एतादृशोग्रहोर्बलोज्ञेयः यदिदुर्बलग्रहः केनापिभावत्वाभिनसहमुथशिलचेत्करोति स
ग्रहोऽतेमुखेव्यादावपितद्वावकायसाधकोनभवति यतःकारणादथग्रहोमहस्तेजोनेतुंनविभुः समर्थोनभवति ६२

अथतादृशस्य रूढसंज्ञस्य निवृत्त्यहस्य स्थानविशेषे स्थितसमयविशेषेण फलपाकमाह केंद्रस्य इति कार्याद्यशियोदुर्बलोग्रहः केंद्रस्थः सन् आपो
 बिलमग आपोक्लिमस्थानगतलमाद्यशियग्रहयुनक्तिमुशशिलकरोति तदाविशिष्टकार्यमादितः प्रथमतो भूत्वाऽतएव रिणामनशयति नष्टमवति यदि
 आपोक्लिमस्योग्रहः केंद्रस्थानगतग्रहयुनक्तिमुशशिलकरोति तदापूर्वप्रथमतः विनश्यन्नाशप्राप्यपश्चात्ततो विशिष्टकार्यमवतीति वाच्यम् ६३

केंद्रस्य आपोक्लिमागयुनक्तिभूत्वादितोनशयति कार्यमते आपोक्लिमस्थोयदिकेंद्रयातं विनश्यत्पूर्वं
 भवतीह पश्चात् ६३ मंदस्वभाच्चादिपदस्थितश्चेत्पदानशीघ्रिणहोतस्य शालः तत्रापि कार्यमवतीति
 वाच्यवक्त्रादिनिर्वीर्यपदनचेत्स्थ्यात् ६४

अथदुष्कालिकुशयोगलक्षणमाह मंदस्वेति मंदोमदगतिग्रहः स्वभाच्चादित्व
 क्षेत्रस्वेच्छे आदिशब्देन सहदायां स्पर्द्धकाणस्त्वनवांशे वा स्थितः सन् पदानेन शीघ्रिणस्वभाच्चादिशुभाधिकाररहितेन शीघ्रगतिग्रहेण हतेत्यशालश्चेद्भव
 त्ति तत्राप्रोक्षकार्यमवतीति वाच्यम् चेच्छीघ्रगतिग्रहः वक्त्रादिनिर्वीर्यपदशुक्लास्तनीचरिषु वक्त्रहो न भ्राइत्यादिनिर्वलस्थानेषु चेन्नस्थ्यात् ६४

अथदुस्त्योदिवरयोगमाह वीर्योनिताविति ददालमाधिशकायधिशोवीर्योनिता अस्तनेचरिषुचक्रहनिभाइयाधुक्तरिस्थानबलीस्थाना त
 योलमाधिशकायधिशयोर्मध्यकश्चिदकस्तृतीयनग्रहणस्वस्यादिगेनस्वगृहाच्चस्वहृदादिगेनसहयुनक्तिमुयाशिलक्ररोति तदान्यसाहाय्यतस्तृतीयश
 कश्चित्सहयभूतस्तत्सकाशात्कार्यसंतः अतिशिराउशतिवाञ्छति अथवायदान्योयोकाचिद्वृद्धाबलिनोस्वग्रहोच्चादिगास्तोलमाधिशकायधिश

वीर्योनिताकार्यविलम्बनाथोस्वक्षोदिगेनान्यतरायुनक्ति अन्योयदाहृद्बलिनोतदान्यसाहाय्यतः कार्यमुशंसितसंतः ६५ बलीराशय
 तगोन्यक्षोदिगादिमाशकैर्महः दत्तोऽन्यस्मैकार्यकरस्तवीरोलम्बकार्यपाः ६६

योर्मध्यकेननिदेकेनसहयुनक्तः मुयाशिलक्रुतस्तदाप्यन्यसाहाय्यतः
 कार्यमुशंसितसंतइति ६५ अथतवीरयोगस्यलक्षणमाह बलीति यदालम्बकार्यपाः लमाधिशकायधिशयोः परस्परमुयाशिलयोगानभवेतदाऽन्योर्म-
 ध्यकश्चनबलीग्रहः राश्यतंगः स्वाक्रान्तराशयतिमाश ३९ इतीसिन् यदान्यक्षोदिगाभी अग्रिमराशिमनकामः स्वदीमाशकैरन्यस्मै अग्रिमराशिबिधाना
 यग्रहायमहस्तेजोदत्तेसंतवीरयोगः अग्रिमराशिगतोयग्रश्चेत् स्वग्रहाद्विलयुक्तस्तदाप्ययोगः कार्यकरोऽपीष्टकार्यकर्ता स्यात् ६६ ध

अथ कृत्यलक्षणमाह अत्र कृत्यशब्देन यवनभाषया बलीग्रह उच्यते तत्र बलमनेकप्रकारतत्र काश्चित्प्रकारान् प्रथमम्लोकेमाह लम इति अत्र ग्रहो बलीत्यन्यथः तत्रापि सवापक्षेयालमस्यो बलीतदभावे कद्रस्य अतु धसमदशमस्थानेषु बलीपरतुलमस्थापेक्षयान्यूनबलः तदभावेऽस्य किद्रस्य नि कटपणफरे द्वितीयपंचमैकादशस्थानेषु बलीकेद्रस्य पेक्षयान्यूनबलः तदभावे यो ग्रहो बिलमदशी विलमपश्यतीति विलमदशी तृतीयनवमस्थो बलवान् भवति यद्वा नि कटो पिवाऽस्य विलमदशीति विशेषण विशेष्यभावः अस्य कद्रस्य नि कटपणफरे आपोऽकिमेव स्थितः सन् विलमदशी-

लग्नेऽथ केद्र नि कटो पिवाऽस्य विलमदशी स्वग्रहो च दृक् मुमल्लहस्वे निजहृद्गोवा बलीग्रहो मध्यगतिस्वशीघ्रः ६७

तृतीयपंचमनवमैकादशस्थः सबलवानित्यर्थः अन्येषु पद्रहृद्गदशवर्जितपणाकरापाऽकिमाना नि कटपदेन संग्रहः षड्विध्विपिगतिगतातद्वैश्वसोऽपि द्रयचिह्नोत्यर्थ इत्याहुः तथा यो ग्रहः स्वग्रहस्वे च स्रेऽक्षणात् स्वमुमल्लहस्वनाशे स्वहृद्गोवा वत्तमानो बली तथा मध्यगतिः नंदाक्षपुजगारवैरित्याद्युक्तमध्यागति तुल्यः स्पष्टगतिग्रहो बलवान् भवति तथा अशीघ्रो नशीघ्रोऽशीघ्रः मध्यगत्य पेक्षयाऽत्यगतिग्रहो बली ६७ ६८

अथान्यान्धकारानाह हृत्तोदयइति योग्रहः कृतोदयः उदितः सबली तथाभारगतिमार्गग्रिहोबली तथाशमेनशुभग्रहेणयुतः ईक्षितोवासबलीना
थोक्रूरगतस्य पापग्रहन्यहुताख्यशान्तुर्धदेशमसमैकशशिदृष्ट्यानाधिगतः नष्टः सबली तथाक्रूरणनयुक्तः पापग्रहेणयुक्तो न भवति एवमामान्य
तोग्रहबलमुक्त्वाइदानीं समथकलमाह साधनसितंदुभौमादिते इदमग्रिमस्त्रोकेन संबध्यते ६८ अथान्यद्वकारमाह यदिति सितंदुभौमाः शुक्लद्रुभौ
माः साधसंस्थाकाले यदोदयते तदा बलिनः जीवा कजौ गुरुशनी अपररात्रिभागे अधरात्रादुपरिभागो बलिनो तथा नराः गुरुग्रहाः सूर्यभौमा गुरवोऽह्निदिव

हृत्तोदयोभारगतिः श्रमेनयुते हितः क्रूरस्वगस्य हृष्ट्या हुताख्ययानाधिगतो नयुक्तः क्रूरणसाधच सितंदुभौमाः ६८ यदोदयते पररात्रि
भागोजीवार्कजावह्निनराः सर्वायाः अन्यनिर्गानस्य नवैकभागो स्थिताः स्थिरसैच बलनयुक्ताः ६९

शिरात्रौ बलिष्ठाः तथा इनस्य सूर्यस्य नैकभागो स्थिताः सूर्यो धद्राशिनवांशे तस्मिन् नववांशे यो दिग्रहनस्युक्तदोषि बलिमो भवति तस्मादन्यमिशीनस्य नवैक-
भागो स्थिता इति पाठः साधयान् अन्यनिर्गानस्य तथैकभाग इत्यपि पाठः उक्तच सभारसिद्धसूर्यस्य नैकभागो स्थिरशशौवा तदा तन्ते बलिनः इत्यत्र सूर्यस्य चै-
कभागो इति पाठधत्वा एकभागो राशिनवांशे इति व्याख्यानं कुर्वति तन्मभस्ममिति व्याख्यं स भवात् नचास्ति मितिः कचिदुपेयबलीभूयते प्रत्युत अस्मिन्ने-
वग्रथे निर्वैकः श्रूयते तस्मात्सूर्यस्य नैकभाग इति युक्तः पाठः तथा स्थिरसैच वषसिद्धश्विकुंभराशिस्थ्याः ग्रहाः बलेन युक्ताः बलिष्ठा इत्याः ६९

अथान्यान्प्रकारानाह त्रियइति त्रियः त्र्यग्रहाश्चतुर्थश्चावमारभ्यषट्कगाः षड्शिंगाताः बलिनः स्युः चतुर्थद्वावन्वपमांतम् तावन्मध्यवर्तमानाव
लिनः स्युरित्यर्थः पुरुषाः पुरुषग्रहाः विषद्वाहशमभावमारभ्यषड्शिंगाताः बलिनः स्क्रः दशमाद्यावन्तृतीयतावन्मध्यवर्तमानावलिनः स्युरित्यर्थः तथाओ
जमगाविषमराशिभ्याः पुमांसः पुरुषग्रहावल्लिषाः अपरेस्त्रग्रहाः समेसमराशौ बलिनः स्क्रः गतेषु पूर्वोक्तञ्चनेषु बलभेदेषु विशेषशुभाधिकाररूपविम्
श्यविचार्यफलसुप्तानिर्गद्यवस्तव्यम् ७० अथदुरफलक्षणमाह अत्रयवनभाषयादुरफलशब्देनमर्बल्यमुच्यते तच्चानेकप्रकारम् तत्रक्रियतः प्रकारान्

त्रियश्चतुर्थान्पुरुषाविषद्वाहषट्कगाओजमगाः पुमांसः समपरेस्क्रबलिनाविमृश्यविशेषमेतेषु फलानि गद्यम् ७० लमास्वष्टाक्षमे
त्येऽनुजुरिगृहगोनीचगोवक्रगामीकूरैर्युक्ताः स्तगाबायदिचमुयशिलीकूरनीचारिमस्थैः

ग्रथमस्त्रोक्तेनाह लमादिति अत्रनिर्वलयमि

त्यर्थः लमादृषलमान्नासादिनप्रश्नलमादायः कश्चिद्गृहः षष्ठस्थानेऽथवाष्टमेऽथवात्वेहदेशवर्तमानः सन्निबलोभवति तथानुपूर्वकगतिग्रहोनिबलः
तथाअरिग्रहाः शत्रुराशिस्थोनिबलः तथानीचगः नीचराशिगतः निबलः तस्यावक्रगामीवक्राभिलाषेग्रहोनिबलः तथाकूरैः पापग्रहैर्युक्तोग्रहोनि
बलः तथाः स्तगाः अस्तगतोग्रहोनिबलः तथायदिदूरनीचारिमस्थैः युथाशिलीयादिकश्चिद्गृहः कूरग्रहेणानीचराशिगतेनशत्रुराशिगतेनवाग्र
हेणायुथशिलीयुथाशिलकरोतिसनिबलः तथाकूरैणानुगृहस्थानुगृहस्थानुगृहदेशमसमैकस्थानगतहस्थानुगृहस्थोनिबलः तथाव्यथारिपुमृतिगौहदशषष्ठा

सुमस्थानस्थितैर्ग्रहैः सहस्यशालं विधित्सुः कर्तुमिच्छति अथवा कुर्वन्नुद्योगं शिलं करोति समिर्बिलः तथा स्वग्रहनाभाभाः स्वग्रहात् ग्रहस्य ग्रहग्रह-
थादेशाभौमस्य तस्मान्नाभाभाः सप्तमं ग्रहस्थानं तत्रागतो ग्रहो निर्बिलः ग्रहादिष्वितो योगादिः सत्ते ग्रहस्य स्वग्रहात्सप्तमा प्रवर्ति तदनिर्बिल इ-
त्यर्थः तथा राहुपुच्छास्य वर्तारोहः पुच्छं राहुभुक्ताशा आस्य मुखा राहुभोग्याशाः तत्र तिष्ठति या ग्रहः समिर्बिलः ७१ अथान्यमं शप्तमप्रकारमा-
ह अग्निदिमाण इति योगग्रहस्तनुलग्रमग्निदिमाणो नक्षत्रे समिर्बिलः तथा अक्षभागास्थितः सूर्यो यद्वाग्निवाशोऽस्ति तस्मात्सप्तमो योगनवाशः

सुदृष्ट्या क्रूरग्रहस्य व्यथारिपुमृतिर्गौरित्यशालं विधित्सुः कुर्वन्वा निर्बिलो यस्य ग्रहनाभाभा राहुपुच्छास्य वर्तारो ७१ अग्निदिमाणस्त-
नुमस्तभागास्थितः स्वभाच्चादिपदैश्च अन्यः क्रूरसराभि न स वैरियुक्तः कार्यविधा तु न विभुयतोसौ ७२

तत्र स्थितो ग्रहो निर्बिलः उत्तंच समरसिंहन सूर्यास्तभागासंस्थ इति तथा योगग्रहः स्वभाच्चादिपदैः स्वग्रहस्य स्वग्रहात्सप्तमं शप्तमं वाशारब्धैः
यदैरधिकारैः सून्यो ग्रहः समिर्बिलः तथा योगग्रहः क्रूरसराभि पापग्रहणसहस्रसराफयोगं करोति स ग्रहो वैरियुक्तो न भवति यतोसौ ग्रहः का-
र्यमनो मिलिषितं विधातुं कर्तुं न विभुः न समर्थो भवति ७३ ध

एवंसर्वेषां ग्रहाणां सामान्यतः दुराफभुक्साइदानींचंद्रस्याः त्वतदुराफविशेषमाह चंद्रइति सूर्यात्सूर्याधिष्ठितराशेः सकाशात्तद्वादशेशस्यान्यदिच
द्रोभप्रवतिसर्बिलः तथा वृश्चिकाद्येवढेपूर्वाद्धर्मेणः अमुमफलदः तथा तुलायाः तुल्यराशेः अत्येउमगाद्धविशेषान्तेष्टः तथा राशीशेनचद्रोयस्मिन्
राशावस्ति तद्वाशीभरेण अहमूर्तिनहस्तथासर्गमृद्वहः सनिबलः तथा अन्यमार्गः प्रायुक्तलक्षणलक्षितभूयभागश्चन्द्रोभप्रवति तद्वा
पदोनांनिबलोनयः ७३ अथान्यदुराफचंद्रस्याह क्षीणइति चंद्रइत्यनुवर्त्तते क्षीणः अर्द्धांनः कृष्णाष्टमीमारभ्यशक्त्वाष्टमीपर्यता

चंद्रः सूर्याद्वादशेश्वृश्चिकाद्येवढेनस्येत्येतुलायांविशेषात् राशीशेनाहमूर्तिनसर्वदृष्टोद्देश्यः भूयभागः पदानः ७३ क्षीणोभा
तेनाश्रमाजन्मकालपृच्छयावाचन्द्रावविचिंत्यः शक्त्वोभासः कृष्णापक्षैकैस्त्रुः क्षुद्रद्व्यदुर्वीक्षितेनाश्रमाः सौ ७४

मिति यावत्कृष्णौकादशीमारभ्यदशांतपथंतक्षीणइतिकेचित् तथाभातेराशेरंतराशिरांतिमनवांशेवर्त्तमानः सन्नोभुभोदुष्टफलदः स्या
त् एवममुनाप्रकारेणचंद्रोजन्मकाले तथापृच्छयाप्रश्नलभेवाविचिंत्यः शुक्लपुष्कपक्षौभासः कृष्णापक्षोऽकैस्त्रुः शनैश्चरः एतासुदृष्ट्याच
तुर्थेदशमसप्तमैकस्थानदृष्ट्याचोद्वीक्षिते पश्यतः तदासौचंद्रः नोभुभः श्रमफलक्षेनप्रवति ७४ ७५ ७६

अथशुभास्त्रापिचन्द्रस्यकेनचद्योगाविशेषेणदोषाल्पतामाह शुभलङ्घति शुक्लशुक्लपदोदिवदि वसेत्तृहाःशुभपराशयोमेषमिश्रुमसिंहदयत्तपुगतोऽकुरु-
तःशान्तिदिशशाकचन्द्रप्रथेनदादुफदोषस्याल्पतान्त्ववितनुते अपरथा अन्यथायद्यक्षुतोनापश्येत्तदादुःफदोषस्यबहुत्वबाहुल्यवितनुते तथा
हूष्ण कृष्णापहोमिश्रान्नोसमसगतः समराशयोवृषकककन्यादयत्तपुगतः कुजोयदिचन्द्रप्रथेनदाल्पतादुःफदोषस्यन्योनसवितनुते यदि-
भौमोनामप्रथेनदोषबहुत्ववितनुते सर्वमिदं प्रश्नफलमेऽथवाजनुषिजन्मलमेबुद्धिमता ऊहनीयं विचार्यम् अथाहृषलमादिष्वपि विचार्य

शुकेदिवानुगृहगोक्तिसुतःशशांककृष्णकुजोनिशिसमदीगतःप्रपश्येत् दोषाल्पतांवितनुतेपरथाबहुत्वप्रमथवाजनुषिबुद्धिमतोहनी-
यम् ७५ नंद९ त्रिषद६ लग्न१ मवर्ष११ पुत्र५ व्यया१२ इनाहृषदंस्वभाञ्चम् त्रिभ्रात्रिमलग्नभतःक्रमेणस्त्रोणानृणारात्रिदिनेचनेषु

मिति ७५ एवंभट्टशयोगाःसमाप्ताः अथसर्वग्रहाणांचत्वारिहृषस्थानान्याह नंदत्रिषदिति तत्रप्रथमहृषस्थानमुच्यते इनत्सुपरमार्थसर्वेषां
ग्रहाणानंदइत्यादिहृषस्थानानि क्रमेणभवति लमादितिसंबधः तद्यथा लग्नवमस्यः सूर्योहर्षितः चंद्रस्तृतीयस्यः मीमः पृष्ठस्यः लग्नस्थोबु-
धः गुरुः केदशस्यः शक्रः पंचमस्यः शनिर्व्ययस्योहर्षदइत्यर्थः अथाहृषदं हृषस्थानमुच्यते स्वभाञ्चमिति यदाग्रहः स्वग्रहं भवति अथवास्वज्ञे
भवति तदाहर्षितोदयः स्वग्रहं धूलतदस्वज्ञेऽमथत्रापि पंचविंशोपकाबलनतुहिरुणम् अथतृतीयहृषस्थानमुच्यते त्रिषमिति लग्न

प्रतोलमराशोः सकाशात् त्रिप्रतिपत्तिविशित्रयक्रमेण स्त्रीणां स्त्रीग्रहाणां नृणां पुरुषग्रहाणां हर्षपदप्रवृत्तिः अयमर्थः लम्बाद्विती-
यतृतीयराशिपुर्वतमानाः स्त्रीग्रहाः हर्षिताः ततस्त्रिपुराशिषु चतुर्थपचमषष्ठस्थानेषु वत्तमानाः पुरुषग्रहाः हर्षिताः पुनरपि सप्तमाष्टमव-
मस्थानेषु स्त्रीग्रहा हर्षिताः पुनर्दशमैकादशस्थानेषु पुरुषग्रहा हर्षिताः अथचतुर्थहर्षस्थानमुच्यते रात्रीति तेषां स्त्रीपुरुष-
ग्रहाणां रात्रिदिने रात्रिदिवसया हर्षदत्तम् अयमर्थः रात्रौ वर्षप्रवेशे स्त्रीग्रहाणां हर्षदत्तम् दिवा वर्षप्रवेशे पुरुषग्रहाणां हर्षदत्तम् ते
षु चतुर्थस्थानेषु स्थिता ग्रहाः बलिना भवति इह ताजिकेन्द्रशनिस्तुक्रबुधानां र्यः स्त्रीग्रहाः रविभौमगुरवः पुरुषग्रहाः अत्र न पुंसकान्
संति अत्राविशतिविशोपकाः ३० तत्र च त्वारिहर्षस्थानानि इति कारणाच्चतुर्भिर्मन्त्रैः लब्ध्याः पञ्चविंशोपकाः एव चतुर्षु हर्ष-

	र	च	मं	हु	गुरु	शुक्र	श
स्थाने	०	०	०	०	०	०	०
स्त्रीषु	०	०	०	०	५	०	५
ग-दि	५	०	०	५	०	५	५
ग-दि	५	०	५	०	५	०	०
योग	५	०	५	५	५	५	५

स्थानपदेषु प्रत्येकपञ्चविंशोपकाः अस्यादाहरणम् सूत्रादिग्रहाः लम्बान्ददत्त्यादिस्थानेषु
न संति अतः प्रथमं हर्षपदं न प्राप्तं अत्र गुरुः स्वगृहशनिः स्वैवेऽस्ति अतो द्वितीयहर्षपदं प्राप्तं तत्र बलपञ्च-
विंशोपकाः लम्बात्सप्तमाष्टमवमस्थाः स्त्रीग्रहाः शनिस्तुक्रबुधाः संति दशमस्थानपुरुषग्रहः सूर्यस्तिस्रि
अतस्तेषां तृतीयहर्षपदं प्राप्तम् अत्रापि बलपञ्चविंशोपकाः अत्रादिवा वर्षप्रवेशः अतः पुरुषग्रहाणां रविभौमगुरुणां च
तुर्थहर्षपदं प्राप्तम् अत्रापि बलपञ्चविंशोपकाः एवमेषां ग्रहाणां हर्षस्थानानि तु प्रत्येकबलानि तदस्थानि लिख्यन्ते ७६

७७ इति श्री दिवाकरैर्वशात् राजविषयनाथैर्वद्वज्ञाविरचिते नीलकण्ठज्योतिर्विस्तृतमज्ञातत्रैषादशयोगाध्यायमध्याख्योदहतिः समाप्तः ७५

श्रीगार्गन्वयभूषणगणितविद्धिंतामणिरुतस्कृतोऽन्तोनंतमतिव्यथारवलमतध्वस्यजनुः पद्धतिम् तत्तू
नुः खलु नीलकण्ठविबुधो विद्वच्छिवानुज्ञया योगान् षोडशहर्षभानि चूतथा मन्ना विवेकः स्थयान् ७७ ७५
पुण्य १ गुरु २ ज्ञान ३ यशो ४ धर्मिन् ५ माहात्म्य ६ माशाच ७ समथताच ८ ज्ञाता ९ ततो गारव १० रा
ज ११ तात १२ माता १३ सुतो १४ जीवित १५ मंबु १६ कर्म १७ १ माद्यच १८ मन्यथ १९ कला २० परतः क्षमा
क्तं २१ शास्त्र २२ संवदुसहमं २३ त्वथ वदं कंच २४ मृत्योश्च पद्म २५ परदेश २६ धना २७ न्यदारा २८ स्याद्
न्यकर्म २९ सचणिक ३० त्वथ कार्यासिद्धिः ३१ २ उद्गाह ३२ सुति ३३ सतापाः ३४ श्रद्धा ३५ प्रीति ३६ बल
३७ तनुः ३८ जाड्य ३९ व्यापारसहमं ४० पानियपतनं ४१ रिपुः ४२ ३

अथ सहमानयनमाह

तत्रादौ चतुर्भिः श्लोकैः पंचाशत्सहमान्याह पुण्यमिति स्पष्टार्थः १ २ ३ ७५ ७५

७५

४ अथपुण्यसहस्रनामाह सूयति अक्लिदिवसवर्षवशश्चत्तदात्रमध्यरेविः शोध्यः निशिरात्रोचिन्तदासूयाच्चंद्रः शोध्यः लग्नयोज्य
रायथादिपुण्यसंज्ञसहस्रं भवेत् अथसर्वत्रसहमानयनेविशेषसंस्कारउच्यते शोध्यर्हति शोध्यर्हसक्त्याश्रयभयोरंतराले लग्नराशिश्च
नस्ति तदासहस्रं कोराशियोज्यइति तद्यथा योगग्रहः शोध्यते न्यूनाः क्रियते सशोध्यः तस्य भ्रंसांशः शोध्यग्रहराशः सकाशादित्यर्थः
शुद्धाश्रयभयावत् तद्यथायस्मिन् ग्रहशोध्यो ग्रहः शोध्यते समुद्धाश्रयो ग्रहः तस्य भंराशिः अन्ययोः शोध्यशोधकयोरंतराले मध्य

शौर्यो ४३ पाय ४४ द्रिस्तं ४५ गुरुतां ४६ बुधथा सिधं ४७ बंधनं ४८ दुहिता ४९ श्वस्य ५० यंचात्रास्तद्गमानिहि ४ सूयौ
नचंद्रान्वितमाल्लिखं वीहं कयुक्तनिशिपुण्यसंज्ञम् शोध्यसंशुद्ध्याश्रयभातराललग्ननचत्सकभमतदुक्तम् ५

चेल्लग्नं भवति तदोक्तं राश्यादिपुण्यसहस्रं सैकभमेकराशिसहितं कार्यम् यदि शोध्यशोधकयोर्मध्ये लग्नं भवति तदैकराशिनियोज्य
इत्यर्थतः सिद्धम् अशोध्यर्हसंशुद्ध्याश्रयग्रहे इत्युपलक्षणं भावसहस्रं विषाधम् अग्रे उक्तमस्ति वित्तपत्रभावादिति पुण्याद्भोममिति
संज्ञग्रहभ्रंसाभादिभवनत्वे राशिपयथा लुप्तमिति योजकापलक्षकज्ञेयं उदाह० सूयः ९।७।३०।६ चंद्रमध्य ५।२२।१।४७
शोधितः शेष ८।१४।३१ ल० १८।३।५४ युतं जातपुण्य ९।२।४३।३५।५ ६ च

अथगुरुविद्यायशः सहस्रसाधनमाह व्यत्यस्तमिति अस्मात्पुण्यसहस्रसाधनाद्यात्यस्तो विपरीतगुरुविद्यायोः सहस्रयोस्तु सप्तसाधनकार्यम्
तद्यथा दिवारविमयेचंद्रः शोधः लग्नयोज्यम् रात्रौ वर्षप्रवेशश्चेत्तदा चंद्रमध्यरेविः शोधः लग्नयोज्यम् तेषु रुविद्यासहस्रमेव ततः अथयशः
सहस्रसाधनम् पुण्यसहस्रमेव विद्युक् उक्तः सुरज्यागुरुः कार्यः दिवा निशिरात्रौ विलोमं विपरीतं पुण्यसहस्रमध्यगुरुः शोधः पूर्ववदिति लग्न-

व्यत्यस्तमस्माद्गुरुविद्यास्तु सप्तसाधनं पुण्यविद्युक् सुरज्यः
दिवा विलोमं निशिपूर्ववत्पुण्यशोभिधतस्तसहस्रमेवदति ६

योक्तः शोधश्चेत्त्यादिसंस्कारः कार्यः तद्यशोभिधयशः सहस्रबुधावदति उदाहरणम् रविमध्ये ९।७।३०।६ चंद्रः ५।२२।९।
४७ शोधितः शेषम् ३०।१५।२०।१९ लग्नयुतम् ४।३।२४।१३ सैकजातं गुरुसहस्रम् ५।३।२४।१३ इदमेव विद्यासहस्रम् ५।३।२४।१३
पुण्यसहस्रम् ९।२।४३।३५ गुरुमध्ये ८।२९।३५।१३ शोधितः शेषम् ११।२६।५१।३८ लग्नयुतं जातयशः सहस्रम् ०।१४।५५।३२।६॥

अयमिन्नसहसाधनमाह पुण्यसद्भोति दिवागुरुसद्भक्तगुरुसहभक्तः पुण्यसद्गुण्यसहभक्त्यजेत् निशिगौर्व्यत्ययोविपरीतपुण्यसहभक्त्यगुरुसहभक्त्यधेयत् नतःसितेनशुक्रेणान्वितयुक्तकार्यम् अत्रलघुयोगनकार्यः शुक्रयुक्तत्वात्तुयत् उत्तरीतितः सैकताकार्यासायथाशौच्यशुक्रद्वयप्रभातशुक्रानेचदितितत्तुयाः मित्रनामसहभक्तिदुः उदाहरणम् पुण्यसहभक्त्यः १४३।३५ गुरुसहभक्त्यः १४३।३६ शोधितेशेषः ७।४०।३८ शुक्रेण७।३४।३८ युतसैकजातमित्रसहभक्त्यः १२५।१३।२६ ॥ ७ ॥ अथमाहात्म्याशासहभक्त्योरानयनमाह पुण्यादिति पुण्यसहमाद्रौमशोधये

पुण्यसद्भगुरुसद्भक्तस्यजेद्वात्ययोनिशिसितान्वितचतत् सैकतातनुधुःशुक्ररीतितोमित्रनामसहभक्तिदुः ७ पुण्याद्रौमशोधयेदुक्तवत्स्यान्माहात्म्यतन्मक्तमस्मादिलोमम् शुक्रमदादन्दिनक्तविलोममाशास्यस्यादुक्तवच्छेषमूढम् ८ ॥

तु दिवाततः उक्तवल्लभयोगः सैकतानकार्यान्करात्रौ अस्मादिलोमविपरीतमध्यपुण्यसहभक्त्यधेयत् तन्माहात्म्यसहभक्त्यात् अथाह्निदिवसेमदाच्छानिमध्यशुक्रविशोधयेत् नत्तरात्रौ विलोमम् शुक्रमध्येशानिः शौच्यः शेषलभयोगाद्युक्तवद्दुःशुक्ररीत्याज्ञेयम् तदाशासहभक्त्यासहभक्त्यात् उदाहरणम् पुण्यसहभक्त्यः १२।४३।३५ शौमे १।१४।३३।३६ शोधितेशेषम् ७।१८।५९ लभयुतसैकजातमाहात्म्यसहभक्त्यः १।६।१४।५३ शनिमध्यः ६।६।४६।५४ शुक्रे ७।२४।३१।४८ शोधितेशेषम् १०।१२।१८।६ लभयुतसैकजातआशासहभक्त्यः ११।०।३१।० ॥ ८ ॥

अथसामर्थ्यक्रातृसहययोरनयनमाह सामर्थ्यमिति आराद्रीमातनुपलम्बस्वामिनिशोध्यदिवसेनक्रत्रौलम्बस्वामिमध्येमौमविशोधयेत् लम्बयोगः सौ-
 क्ताचपूर्ववत्सामर्थ्यसहमभ्यात् लम्बस्वामिचन्द्रोत्सदाकिंकायभक्तआह तनुपेदति लम्बस्वामिभिर्मौमजोषादिमुद्धेत सततंदिवात्रौचतस्सामर्थ्य-
 सहमभ्यात् अत्रगुरुमध्येशनिः शोध्यः सदाअहोरात्रऊर्ध्वः नोयः पुरावदितलम्बयोगः सैकृताचतद्भूतसहमभ्यात् उदाहरणम् मौमातनुपविशोध्यदृ-
 त्युक्त अत्रलम्बस्वामिर्मौमोस्ति अतः क्रात्राणात् गुरुमध्ये ८१२१३५१३ मौमे ८१४१३२३६ शोधितशेषम् ७१५२३७ लम्बयुतसैकजातसामर्थ्यसहम ३१६१६१

सामर्थ्यपारातनुपविशोध्यनक्तविलाभतनुपेकृजेतु जौषादिमुद्धेत्सततंपुरावद्भूतांकिनीनद्रुतःसदोहः ९दिनगुरेश्चद्रमपास्यनक्तं
 रविंक्रमादकविद्वन्देयौ रित्याक्तयौगौरवमकमार्कणस्यवाभिनिशिराजतातौ १०
 गुरुमध्ये ८१२१३५१३ शनी ६१६१८८५४ शोधितेश

यं २१२१६६१९ लम्बयुतसैकजातंक्रातृसहम ४१७१५०१३॥९॥ अथगौरवराजतातसहमानयनमाह दिनइति दिनेदिवसे गुरुमध्येचंद्रः शो-
 ध्यः रवियोज्यः नक्तत्रौगुरुमध्येरविशोध्यचंद्रयोगः कार्कः उक्तयोरित्वागौरवसहमभवति शोध्यदृशुल्यथाश्रयभातरालेक्रमेणादिवात्रौ सूर्य-
 चंद्रौनचनदसैकतार्थेत्यर्थः दिनवर्षवशेषार्कः शनिमध्येअर्कसूर्यविशोध्यभिनिशिरात्रौवामविपरीतसूर्यमध्येशनिमपास्यलम्बयोगः सैकता-
 चकार्यराजतातसहमभवतः उदाह० गुरुमध्ये ८१२१३५१३ चंद्र ५१२२१७२७ शोधितशेष ३१७१३१२६ रविणा ९१७३७६ द्युतसैकजातगौरवसहम

११५१५५१३१ शनिमध्यै ६६४८५५४ मृगश्रीधिते १७३७६ शेष २२०१९८ लभ्युतं जातं राजसहम १७१२१४२ तात्सहम १७१२१४२ ॥ १७॥ अथमातु
पुनर्जनि वितां बुसहमानयनमाह मातेति दिवसे हंतुतं चंद्रमध्यै सितं मुक्तमास्थमशोधं विलोमं नक्तं रात्रौ सुकर्ममध्यै चंद्रः शोधः लभ्योगः सैकताचकार्यतिमातु
सहमभ्यात् अहं निशं दिवा रात्रौ वर्षप्रवेशसति गुरुमध्यै चंद्रः शोधः लभ्योगः सैकताचकार्यति सुवसहमभ्यात् अथाक्लिदिवसे शनिमध्यै गुरुः शोधः
इदं निशिवामगुरुमध्यै शनिः शोधः लभ्योगः सैकताचकार्यति ज्जनि वितां स्वसहमभ्यात् अबथासमचमातुः सहमतुल्यं अबुसहम उदाहरण

मातं दतोपास्यसितं विलोमं नक्तं तोऽहं निशं मिदुमेज्यात् स्याज्जनि वितां स्वगुरुमां कितो क्तिवामं निशं दं सममंबयाबु ११ कर्मद्रमा
रात्रौ निशिवामगुरुमध्यै मिदुतनुतः सदैव स्यान्मन्यथालभ्यमपि दतोऽहं निशं मिदुतनुतं पसदाकात् १२ चंद्रमध्यै ५१२११४७ शुक्रेशा

धिते ७१२४१३१ ४८ शेष १२७१३७ लभ्युतं जातं मातुसहम १७१५४१५३ गुरुमध्यै चंद्रशोधितेशेष ३७१५१३६ लभ्युतं सैकजातं पुनसहम ४१५
२९१२० शनिमध्यै गुरोशोधितेशेष १७१५१४१ लभ्युतं जातं जनि वितां स्वसहम १२५१७३५ मातुः सहममंबयाबुसहम १७१५४१५३ ॥ १९॥ अथ
कर्मरागमन्यथसहमानयनमाह कर्मद्रामिति दिवा सोममध्यै बुधः शोधः निशिरात्रौ वामबुधमध्यै सोमः शोधः लभ्योगः सैकताचकार्यति त्कर्मसह
मभ्यात् सदैव दिवा रात्रौ वर्षप्रवेशसति तनुतः लभ्यमध्यै चंद्रः शोधः लभ्योगः सैकताचकार्यति दतोऽहं निशं मिदुतनुतं पसदाकात् १२ चंद्रमध्यै ५१२११४७ शुक्रेशा

निशिलमत्स्यमिमयेचंद्रः शोध्यः लघ्नयोगः सैकताचकार्यो तन्मन्त्रयोगादनस्तस्यसहस्रम्यात् इदंतुपलयात्सामिन्द्रश्चेतदाऽहात्र अकलिग-
त्सामीचंद्रः शोध्यः लघ्नयोगः सैकताचकार्यमन्त्रसहस्रम्यात् उदाहरणं भौममध्येबुधशोधितशेष ० १२ १६ १८ लघ्नयुतसैकजातं कर्मसहस्रं
१ १२० १२० १२० लघ्नमध्येचंद्रशोधितशेष ६ १२५ १५४ ७ लघ्नयुतजातं रागसहस्रं ७ १३ १५८ १९ चंद्रमध्येलभत्सामिनिभौमशोधितशेष ९ ॥
७ १३७ ११ लघ्नयुतजातं मदनसहस्रं ९ १२५ १४१ १५ ॥ १२५ ॥ अथकलिसमाशास्त्रसहस्रमानथनभाह कलिसमेइति दिवागुरुमध्यभौमः शोध्यः

कलिसमेस्तोगुरुतोविशुद्धकुजेविलोमं निशिपूर्वरीत्या शास्त्रादिनसौरिमपास्त्रजीवादां निशिऽस्ययुतिः पुरावत् १३

विलोमं निशिभौममध्येगुरुः शोध्यः पूर्वरीत्येति लघ्नयोगः सैकताचकार्यो तत्कलिसहस्रमासहस्रमंभवति दिनेगुरुमध्यशनिः शोध्यः रात्रौ
शनिमध्येगुरुः शोध्यः नस्ययुतिः बुधयोगः कार्यः पुरावदिति शोधयुद्धाश्रयभातरलुबुधानेन तदसैकताचकार्यो तच्छास्त्रसहस्रमा
त् उदाहरणं गुरुमध्येभौमशोधितशेष ० १५ १२ १३७ लघ्नयुतसैकजातं कलिसहस्रं २ ३ ६ १३१ क्षमासहस्रं २ ३ ६ १३१ गु
रुमध्येशनौशोधितशेष २ १२ १४६ १५ बुधयुतजातं शास्त्रसहस्रं ११ ५ १ २७ ॥ ११॥ ७ ७ ७ ७

अथबधुवदकमृत्युसहमानयनमाह दिवानिशमिति दिवारात्रौवधप्रवेशसतिबुधमध्येचंद्रः शोध्यः लग्नयोगः सैकताचकार्य तद्विषुसहमस्यात्
 निशिवप्रवेशश्चंद्रकसहमस्यात् एतद्विवावामं विपरितचंद्रमध्यबुधः शोध्यः लग्नयोगः सैकताचकार्यतदावदकस्यात् दिवारात्रौवधप्रवे-
 शेसति अष्टमसात् अष्टमभावमध्येचंद्रः शोध्यः शनियोज्यः उक्तवत्सैकताचकार्यामृतिसहमस्यात् उदाहरणम् बुधमध्येचंद्रशोधितिशेषम्
 २।२०।६।२१ लग्नयुतसैकजातंबधुसहमं ४।८।१०।१५ चंद्रमध्यबुधशोधितिशेषं ९।९।३१ लग्नयुतजातवदकसहमं ९।२०।५७।२३

दिवानिशंज्ञां शनिं विशोध्य बंध्वाख्यमेतन्निशि बंदकस्यात् वामं दिवैतन्मृतिरष्टमसां हिंदुविशोध्योक्तवदार्कियोगात् १४
 देशान्तराख्यनवमादिशोध्यधर्मेश्वरसततमुक्तवत्स्यात् अहर्निशिं विनपमथभावादिशोध्यपूर्वाक्तवदर्थसदम् १५

अष्टमभावमध्यं ७।१३।४५।१६ चंद्रशोधितिशेषं १।२१।३५।२९ शनियुतजातमुक्तसहमं ७।२८।२४।२३ ॥ १४॥ अथदेशान्तरार्थसह-
 मयोराजयनमाह सततदिवारात्रौवधप्रवेशसति नवमान्नवमभावमध्यधर्मेश्वरनवमभावस्वामिनिविशोध्यउक्तवद्वुनयोगः सैकताचकार्य
 तद्देशान्तरसहमस्यात् अहर्निशं दिवारात्रौवधप्रवेशसति अथभावाद्धनभावाद्दिनपधनस्वामिनिविशोध्यपूर्वाक्तवद्वुनयोगः सैकताचकार्यअ-
 र्थसहमस्यात् उदाहरणं नवमभावमध्यं ८।१२६।३८ नवमभावस्वामिनिरुं ८।१२७।१३ विशोध्यशेषं ११।९।५१।२५ लग्नयुतजातदेशान्तरसह-

मं १११७०१९१९९ धनप्राप्त्यामिंशक्राविशोऽशेषः ११११३१२८ लघुतजातद्रव्यसहस्रं ६१७१७१२१ ११५॥ अथप्य
रदारान्यक्रमवर्णिकृतसहमानयनमाह सितदपास्यार्कमिति सदहोरात्रनुक्रमधेयहूर्यः शोधः यावदितिलगयोगः सैकताचकार्या अन्यदाराकु
यसहस्रमस्यात् अथदिवसेचंद्रमध्यशनिविशोऽध्वानिशाशनिमध्यचंद्रः शोधः लग्नयोगः सैकताचकार्या अन्यक्रमसहस्रमस्यात् शमदे
वारत्रादिनंबदकसहस्रमित्युक्तयारित्यासाध्यंत हाणिक्रमसहस्रमस्यात् तद्यथा दिवारत्रौ वर्षप्रवेशे सितचंद्रमध्यबुधः शोधः लग्नयोगः सैकताच

सितदपास्यार्कमथान्यदाराकुयसदप्राग्वदथान्यक्रम चंद्राच्छनिवामथोनिशायां शमदहाणित्यदिनंबदकोक्त्या १६ शने
दिवार्कनिशिचंद्रमार्केविशोऽध्यमूयदुभनाथयोगात् स्यात्कार्यमिदिः सततं विशोऽध्वमदंसितस्त्यातु विवाहसब्द १७

कार्यावर्णिक्रमसहस्रमस्यात् उदाहरणं शक्रमध्यमूर्यशोधितेशेषं १०१७१११२२ लघुतजातंपरस्त्रसहस्रं ११५१५३६ चंद्रमध्यशनीशोधि
तेशेषं १११५१२०५३ लघुतजातअन्यक्रमसहस्रं ०३१२१४७ चंद्रमध्यबुधशोधितेशेषं ९११५३१३९ लघुतजातवर्णिक्रमसहस्रं ९१७१५३१३३
॥ १६॥ अथकार्यमिदि विवाहसहस्रयोरानथनमाह शनेरिति दिवसेशनिमध्यऽर्केविशोऽध्यमूर्यशनिमार्योगज्यः रात्रिशनिमध्यचंद्रः शोधः
चंद्रराशिस्वामीग्रहयोगज्यः सैकताचकार्या तत्कार्यमिदि सहस्रमस्यात् सततं दिवारत्रौ वर्षप्रवेशे सति शक्रमध्यशनिः शोधः सैकताचकार्यातदे

वाहसहस्रमस्यात् उदाहरणम् शनिमध्येसूर्यशोधितिशेषं १११८१८८ सूर्यशस्त्राभिप्रातिः तेनयुतं जातकार्यसिद्धिसहस्रं ३६७१४ शुक्रमध्येशनिशो-
धितिशेष ११७७११५४ लभयुतं सैकजातं विवाहसहस्रं ३५१४६१४८॥ १७॥ अथप्रसवसंतापसहस्राचारयनमाह गुरोरिति दिवसेगुरुमध्येबुधः शोध्याः नि-
शिवामबुधमध्येगुरुः शोध्याः लग्नयोगः सैकताचकार्या तत्सूतिसहस्रमस्यात् सदेविदिवारात्रौशनिमध्येचंद्रः शोध्याः षष्ठसिपत् षष्ठमावाप्यज्यः उ-
क्तमिशसैकताकार्यतस्तंतापसहस्रमस्यात् आरमपास्यशक्रादित्यग्निमस्त्रोकेनसंबंधः उदाहरणम् गुरुमध्येबुधशोधितिशेषम् ०१७११६१५

गुरोर्बुधशोध्यामवेत्यसूतिर्वाग्निशीदुशानितोविशोध्य षष्ठसिपदुक्तदिशासदेवसंतापसव्यासमपास्यशुक्रात् १८ अद्वास
दात्राक्तदिशाः यपुण्यविधारयतः शोड्यसदापुरोक्त्या प्रत्याख्यमुक्तबलदेहसंज्ञयशः समजाड्यमपास्यभोमात् १९

लभयुतं सैकजातं प्रसूतिसहस्रं ३५१२३१५९ शनिमध्येचंद्रशोधितिशेषं ०११४१३९१७ शिपुभावेन ५११३१४५११६ युतं सैकजातं संतापसहस्रं ६१८८
११४१२३॥ १८॥ अथअद्वात्रौतबलदेहसहस्रमानयनमाह अदेति सदाहारात्रशक्रमध्ये आरंभौविशोध्य शोक्तदिशालग्नयोगः सैकताचकार्या
तच्छुद्धासहस्रमस्यात् सदादिवारात्रौविद्यासहस्रमध्येपुण्यसहस्रविशोध्यपुरोक्त्यालग्नयोगः सैकताचकार्यातस्त्रौतिसहस्रमस्यात् बलदेहसमयेय-
शः सहस्रमापुक्तयशः सहस्रमतनुल्यबलदेहसंज्ञासहस्रद्वयजड्यमपास्यभोमादित्यग्निमस्त्रोकेनसंबंधः उदाहरणम् शक्रमध्येभोमशोधितिशेष

११।९।५९।१२ लमयुतजान्तद्रासहस्रं १।३८।१६ विद्यासहस्रमध्यगुणसहस्रशोधितेशेषं ८०।४१।३८ लमयुतजान्तश्रितिसहस्रं ८।१८।४१।३३ पूर्वोक्तयशः स
 द्रमंतदेवलसहस्रं ०।१४।५५।३३ देहसहस्रं १।१४।५५।३३।१९॥ अथजड्यव्यापारपानीयपानसहस्रमनयमाह शनिरिति दिवसे सौममध्यशनिः शोध्यः
 चंद्रबुधस्ययोगः विलोमनिशि शनिमध्यसौमः शोध्यः बुधयोग्यः सौकृताचकाधजाड्यसहस्रस्यात् शब्दादिवात्रासौममध्यबुधः शोध्यः लभयोगः सैक

शनिविलोमनिशि चंद्रयोगाद्यापारआराज्जमपास्यशम्भत्
 पानीयपातः शशिमंविशोध्यसौरविलोमनिशिपूर्ववत्स्यात् २०

तान्कार्या तद्वापारसहस्रं स्यात् दिवाशनिमध्यचंद्रः शोध्यः रात्रौचंद्रमध्यशनिः शोध्यः पूर्ववत्स्यादिति लभयोगः सैकृताचकाधित्यानिययात्
 सहस्रं स्यात् उदाहरणं सौममध्यशनौशोधितेशेषं ३।७।४३।४२ बुधयुतजान्तजड्यसहस्रं १।१९।५९।५० सौममध्यबुधशोधितेशेषं ०।१५।१६।३८
 लमयुतसैकजान्तव्यापारसहस्रं १।२०।२०।२२ शनिमध्यचंद्रशोधितेशेषं ०।१४।३९।७ लमयुतसैकजान्तपानीयपातसहस्रं ३।२।४३।१।२०॥

अथशत्रुशौर्यापायसहमानयनमाह मंदमिति दिवसेषोममध्यशनिः शोधयः रात्रौविलोमंशनिमध्यशोमः शोधयः रात्रौविलोमंशनिमध्यशोमः सैकृताचकार्यातिद्विपु-
सहमस्यात् दिवसेषुपुण्यसहमध्यशोमः शोधयः रात्रौषोममध्यपुण्यसहमध्यशोधयवृषस्यादितिलभ्योः सैकृताचकार्याशौर्यसहमभवति उपायइयं
शनिोविशाअद्रत्यग्रम्लोक्नसंबंधः उदाहरणम् षोममध्यशनौशोधितेशेष० ७११४३ लभ्युतसैकजातशुसहमं ३१५ १४७ ३६ पुण्यसहममध्य
षोमशोधितेशेष० १८ १० १९९ लभ्युतसैकजातशौर्यसहमं २ ६ १४ १५३ शनिमध्यगुरौशोधितेशेष० ७ १३ १४१ लभ्युतसैकजातउपायसहम

मंदकृजात्त्रोद्व्यगिपुविलोमंरात्रौषवेदोमविद्वानपुण्यम् शौर्यविलोमंनिशिपुवृषत्स्यादुपायइज्यशनिोविशोध्य २१
वामनिशितुंविशाध्यपुण्यजज्ञशुविलोमनिशितद्विरद्रम् सूर्योच्चतःभूयमपास्यनक्तचद्रतदुच्चद्रुतापुरोक्त्या २१

९ १२५ १०७ ३५ ॥ २१॥ अथदरिद्रपुक्तासहमयोरानयनमाह वाममिति दिवसेषानिमध्यइज्यगुरुः शोधयः रात्रौगुरुमध्यशनिः शोधयः लभ-
योः सैकृताचकार्यातदुपायसहमस्यात् दिवसेषुपुण्यसहमध्यबुधः शोधयः बुधयोः कार्यः रात्रौबुधमध्यपुण्यसहमशोधयुक्तकार्यमे
कृताचकार्यातिद्विरसहमस्यात् दिवसेषुसूर्योच्चमध्य० १० सूर्यः शोधयः नक्तरात्रौचंद्रोच्चमध्य० १३ चंद्रः शोधयः पुरोक्त्यालभ्योः सैकृताच-
कार्यातदुक्तासहमस्यात् उदाहरण पुण्यसहममध्यबुधशोधितेशेष० १० १२७ १०७ बुधयुतजातदरिद्रासहमं ११४ १३ १५ सूर्योच्चमध्य० १० १००

ये शोधितेशेष ०।२।२।२१।५४ लम्बयुतसंक्रांतगुक्तासहम् ३।२०।३३।४८॥२२॥ अथ जलपथबंधनसहमयोरानयनमाह ककदित इति दिवा ककदितः
साद्वराशित्रयमध्ये ३।१५ शनिविशोऽथ अन्यथा शिवाशनिमये साद्वराशित्रय ३।१५ विशोऽथ लघुयोगः सैकताचकार्या जलाब्जलपथसहस्य
तु अक्षिदिवसे पुण्यसहमयः शनिः शोध्यः रात्रौ शनिमये पुण्यसहमशोऽथ लघुयोगः सैकताचकार्यातद्वधनसहमस्यात् उदाहरणं साद्वरा-
शित्रयमध्ये ३।१५ शनोऽशोधितेशेष २।१६।१५।१० पुण्यसहमयः शनोऽशोधितेशेष २।१५।१५।१४।१५ ल

ककदितः ३।१५ ग्राह्यशानि स्याज्जलाध्वन्यथानि शि पुण्याच्छनि वि शोऽथ ३।१५ शनिमं नि शि तु बंधनम् २३ चंद्रः सितादया स्योक्तं
सदा कन्यारव्यमुक्त्वत् पुण्यादकमपास्यायोगात् २४ न्यथानि शि २४ ग्रहयुतसंक्रांतबंधनसहम् ४।१३।५८।३५।१२३॥ अथ कन्या

श्वसहमयोरानयनमाह चंद्र इति सदा दिवा रात्रौ शक्रमथ्ये चंद्रः शोध्यः उत्तवदितिलघुयोगः सैकताचकार्यातद्वधनसहमस्यात् दिवसे पुण्यसह-
मयः शोध्यः रात्रौ सूर्यमथ्ये पुण्यसहमशोध्यः आयात्रावाकादशाभावोऽथः सैकताचकार्यातद्वधनसहमस्यात् उदाहरणं शुक्रमथ्ये चंद्र-
शोधितेशेष २।२।२१।५ लम्बयुतसंक्रांतकन्यासहम् ३।२०।३३।४८॥२२॥ पुण्यसहमयः सूर्यशोधितेशेष १।१५।१३।१९ एकादशभावेन १।१५।१३।३८ युत
संक्रांत अश्वसहम् १।१५।१७ अस्ति नृसहमदधसमानि त्सि सभरा सिहेनानुक्तात् अस्मिन्संज्ञातत्र शोध्यः शोधकयामेऽथ लघुमन्त्रमपति तदा स

हमैकारोशिर्योज्यः इत्युक्तमस्ति तर्हि अत्रार्थसमतिवाक्यकुत्रापि न लभ्यते यवनानामतोपि संकतानां स्ति समरसिंहलम्नाहितो यमवनादित्यपि पाठ
स्ति स्थितिः अस्मिन् पाठे संकता समायाति अत्र ग्रंथकृत् न लम्नाहितो यमवनादिति पाठं धृत्य लम्नाहितं यमसंक्रतोक्तां परंतु समरसिंहं तथा यवनताजिकं तथा मनु
ष्यताजिकं लम्नाहितो यमवनादित्येव पाठोस्ति अस्मिन् पाठे संकतानां स्ति एव परस्परसंक्रतोक्तां अत्रादाहरणं यदाह समरसि
ंहः दिवसे दिनपतिमोग्याच्छाशिशुक्तानशकान्समील्य अंतस्थितराशिशुतां त्रिशत्येत्येकतः कृत्वा १ यद्यंतराशयतनमभवति लम्नातदाऽस्य शुक्ता-
शाः मध्ये सोऽप्याः मध्यस्थिते तु भाग्यं शकाः पात्याः लम्नाहितो यमवनां त्रिशत्येत्येकतः शोधिते यत्र विद्याभ्यस्यति तत्र दीर्घज्ञेयं पुण्यं सहमिति
दिवसे वर्षप्रवेशे सति सूर्यस्य राशित्यन्ता अशादिकं स्थाय्यं अशां त्रिशदं शमध्यं शोऽप्याः कलादिकं षष्टि मध्यं शोऽप्यं अशादिकं यदवशि
ष्टं तद्ग्राह्यं तन्मध्यं च द्वा राशित्यन्ता अशादिकं योज्यं तदनंतरं सूर्योदधिष्ठितराशोः सकाशादग्निमोयाराशित्सस्माद्गणनायात्सख्याः कश्चिद्वा-
धिष्ठितराशोः सकाशात्पूर्वराशिर्भवति तावत्याः संख्याः पूर्वोक्तानां राशिरस्थाप्याः तदनंतरं प्रत्येकतः कृत्वा त्रिशत्येत्येकं प्रत्येकमिति त्रिशत्येत्येकतः
राशेनामांशः कार्याः अर्धः स्थाराशुताः तदनंतरं सूर्यराशोः सकाशाच्च द्वा राशिर्यावदनयोर्मध्यं लम्नाशिर्यभ्यभवति तदालम्ब्य राशित्यन्ताऽशाया
ज्याः अनयोर्मध्यं लम्नाशिर्यभ्यभवति तदालम्ब्य भाग्यं शकाः शोऽप्याः तदनंतरं यदास्य शुक्तांशुतां स्ति तदालम्नाद्गणनाक्रमः यदालम्ब्य भा-
ग्यांशः शोधिताः तदाधमभावाद्गणनाक्रमः अनयारित्या गणनायां तिराशोऽत्रांशच्छाधिते यमिन्द्राशोऽत्रांशच्छाधिते तस्मिन् राशौ पुण्य-

महमन्त्राय लमहितोपपन्ननादितपाठसूच्यन्द्रेया
मेधेलमन्त्रमभवति अथवाभवतितदाधनमवनादेषा
पानाक्रमान्तुलमात् उदाहरणं सूच्ये ११३१६८न्द्रः
५२२११४७ लमं ११८३१४८ सूच्यस्य भाषाशमये
२३२११४८ चन्द्रस्य भुक्तांशाः २३११४८ युक्ताः जाताः
४२३११४९ सूच्यन्द्रेयांतरालराशिपिरिमुक्ताः जाताय
मकराश्यादिः ३१४३११४९ अस्यांशाः ११४३१४९ सू
च्यन्द्रेयाभिधेलमन्त्रास्ति इति कारणाणामस्य भुक्तां
शैः १८३१४९ युक्ताः जाताः ३१४३१४९ लमांश्चि
शत्वत्येकतः शोधिते जातं सिंह राशौ पुण्यसहस्रं
४१४३१४९ धनमवनांश्चि शत्वत्येकतः शी-

पुण्य	गुरु	विद्या	यथा	भिन्न	महा	अक्ष	साम	प्रा	गौर	रज	तत	पाता	सुत	जीव	अंशु	कर्म	भोग	भद्र	कलि	स्वाशास्त्र	यंक	वन्दक	मरु
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४
१	५	५	०	२	२	११	२	४	१	९	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	
२	३	३	१४	२५	६	०	३	१०	१२	१७	१७	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	
४३	२४	२४	२५	१२	१४	२५	६	१०	११	२२	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३	
३५	१३	१३	१२	२६	१३	०	११	१३	३२	४२	४२	४३	४४	४५	४६	४७	४८	४९	५०	५१	५२	५३	
देशां	भन	अन्य	अरु	वणि	का	विवा	प्रसू	संता	प्रदा	प्रति	बल	देह	जा	प्रा	प्रा	प्रा	प्रा	प्रा	प्रा	प्रा	प्रा	प्रा	
२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१	४२	४३	४४	४५	४६	४७	४८	
११	६	११	०	९	३	३	२	६	११	८	०	०	१०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	
२७	७	५	३	२७	६	५	५	२८	२८	१८	१४	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	
५५	१७	५	२४	५७	७	४६	२२	२४	३	४४	५५	५५	५६	५७	५८	५९	६०	६१	६२	६३	६४	६५	
१९	२२	३६	४७	३३	४२	४८	५९	२३	६	३२	३२	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१	४२	४३	

धिनिजातंकन्याराशौपुण्यसहस्रम् ५१२।४२।३५ अनयारित्यसैकतासमायाति एवंपाठयोर्विवादः लघाद्वितीयभवनादिनिपाठोऽतावतीत्युक्तिरस्ति यदालम्ब्यमुक्ताशाः युक्तास्तदालम्ब्यभोगयमवशिष्टदितिकारणाह्वयाद्गुणानक्रमः तत्रलम्बसंबंधस्तिस्मिन् यदालम्बस्यभोगयाशाः शोधितास्तदालम्बसंबंधोनास्ति इतिकारणाद्गुणभवनाद्गुणानक्रमः अत्रलम्बशेषंकिमपिनास्ति एतावतीत्युक्तिरस्ति सर्वग्रंथेषुसमतिरस्ति संमतेरभावाच्छूनद्वितीयभवनादित्यपिपाठः तथाचोक्तमुप्यजातंके भोग्यादुक्तमभूनिचावद्विबलान्यतमयुक्तान्यतोऽलम्बबाह्यगतोऽस्य

स्वाच्चादिमत्स्यगतोयदिल्लमदशीर्विद्यान्वितः सहृमपोयदिनेक्षतंगं नासौबलीरविशशिअतिभेददर्शपूर्णतिल्लमपबलस्यवि
चारणस्थलम् २५

चारणस्थम् २५ मुक्तसहितं भोग्यमन्तः स्थिते कृत्वा रासिमप्राशितं रश्मिं हनन्ति । इतो याञ्चतत्पुण्याद्यानि भवन्ति तत्र सहमान्यं शिविरा-
मोयतः २४ अथ सहमानां प्रलाभिन्याख्यायते स्मोच्चादीति सहमाः सहमा राशिस्वामी स्वोच्चादीन् सहदास्वत्र राशिकस्वमुसहृत् । त-
त्स्थानस्यः सन् अथ वा सत्पदगतः शुक्रमस्थानस्यः सन् यदि तन् दशीलम् न पश्यति तदा वीर्यान्वितः वीर्येण बलनाम्नितो युक्तः बलित्यर्थः सह
मस्वामी स्वोच्चादीन् सत्पदगतः सन् यदि अंगलघनं क्षते न पश्यति तदा असौ बलीन भवति निर्बल इत्यर्थः रक्षिणी शीतं रविशशिष्वाप्राश्रितं
केपराशीतयोः राशयोः ईशोस्वामिनो तद्यथा जन्मकाले मूयं यस्मिन् राशौ वास्ति तद्वा राशिस्वामी तथा जन्मकाले चंद्रो यस्मिन् राशौ वास्ति त-

द्राशिस्वामीजन्मकालादतीतागतामावास्यायावत् घटीपरिमिताः स्तितस्मिकालेतात्कालिकमुद्यत् लभसाध्यं तत्स्वामी तथा जन्मकालातीतपूर्णातलभस्वामी एतेषांचतुर्णांबलस्यैवंविचारः हिल्लजे आयुर्दयानयनतथाभनुध्यजातके आयुर्दयानयने एतेषांबलविचारस्योपयोगः प्राकृतेप्रयोजनाभावेपिप्रसंगादुक्तम् २५ अथनिर्बलसबलत्वलक्षणमाह पंचवर्गीति पंचवर्गविलप्रागुक्तेनजनः शरीरनेहानबल-

पंचवर्गविलनेनोनहर्षस्थानमाश्रितः अबलोऽयलमादर्शविलिस्वल्पोऽस्तिचतुर्दे २६

इत्युक्तः नंदविषाडित्यादिचत्वारिहर्षस्थानानि प्रागुक्तानितत्त्वार्थे एकमपिहर्षस्थानं नाश्रितः तथालभं अदर्शलिभमपिचिन्नपश्यति तदा अयंग्रहः अबलः निर्बलोनेयः चेत्स्वल्पपदेऽस्ति तदाबली तद्यथा स्वगृहस्वस्थानेग्रहसति महाधिकारः स्वहृदायग्रहसति मध्यमोऽधिकारः स्ववैरागिकेस्वमुसल्लुहं ग्रहेसति स्वल्पोऽधिकारः अतएवप्रादूर्बलतारतम्यमुक्तं त्रिशल्पमेष्विंशतिरतस्मत्तुंगइत्यादिपदस्थानं एवस्वल्पेपि पदेवैरागिकमुसल्लुहारभ्येस्थानेस्थितः सन्लभपश्यति तदाबलीग्रहोनेयः २६ ध

एवंसहमाधिपस्यबलाजालेदानींसहमस्यद्विद्वासावाह स्वस्वामिनेति यत्सहमं स्वस्वामिनासहितदृष्ट्वा अथवाशुभग्रहैः सहितदृष्ट्वा प्रवर्ति यदिप्रागुक्तप्रकारेणसहमस्वामीबलीस्यात् तदातत्सहमस्यद्विः फलदातृत्वसामर्थ्यसहमस्यफलकदाभाविष्यतीतिब्रूयकत्रानेक्त तच्चोक्तं गणकचक्रवृद्धाभिणिमिः श्रीकेशवदैवज्ञैः अब्देशमयुतंपपनसहमंवास्वशदृष्ट्यान्वितसद्विवासहमाधिपस्यकिसिमितत्त्वायलाप्रप्रदमि ति किसिमेशदशायासहमस्वामिदशायाफलभवतीतिनेयम् यत्सहमं स्वस्वामिना अथवाशुभग्रहैर्नयुक्तनदृष्टतदातत्सहमस्यनसंप्रवः फलदा

स्वस्वामिनाशुभग्रहैः सहितंचदृष्टस्वामीबलीचयदिवेत्सहमस्यद्विः नेत्स्वामिनाशुभग्रहैश्चनयुक्तदृष्टतत्संप्रवोनिहिप्रवे दितिचित्यमादौ १७ असहमाधिपतिनायुतेदितपापदृष्ट्युतमथैत्यशालितैः संप्रवेपिबिलयप्रयातितनेनजन्मानिपुरदमीत्येता म् २८

तत्त्वसामर्थ्यनंप्रवेत् नामसदृशफलनदतीत्यर्थः इत्यादौप्रथमतश्चित्याविचार्यम् १७ अथान्यत्सहमासंप्रवलक्षणमाह असु मेति तत्सहमवर्षलमादसुमाधिपतिना असुमयाशित्वाभिनायुतद्विसितदृष्ट्वा अथवापापग्रहणदृष्ट्युतंवा अथवातैरसुमयाशित्वाभिना पापग्रहैर्वा इत्यशालीमुखशिलकरोति तदास्वस्वामिनाशुभग्रहैः सहितमित्यादिसहमस्यफलप्राप्तिसंप्रवेः पिविलयनाशयानि सहमनाम सदृशफलनदतीत्यर्थः तेनकारणेनजन्मनिजन्मकालेप्रथमतः इदंसहमस्यबलाबलीस्यताविचार्यम् २८ ॥ ॥

अथबलिष्ठसहस्रसाधनंनिबलस्यनिराकराणमित्यतआह आदाविति आदौप्रथमतः जन्मनिजन्मकालेसर्वेषापचाशत्सहमानंबलाबलविभृश्य
ज्ञात्वायेषाफलप्राप्तिंश्रवत्सानिवर्षोविचिंतयेत् येषांतुसहस्रस्वामिनासर्वकारेणैर्वैज्यंज्ञातंतांनिवर्षकदापिनविचारयेदित्यर्थः २९ त्वमुक्त-
प्रकारेणसहमानांबलत्वेसतिफलदातृत्वमुक्त इदानींसास्तसहमानांफलांनिश्च्यते तत्रादौपुण्यसहस्रफलमाह सबलइति सबल

आदौजन्मनिर्षेषासहमानांबलाबलम् विभृश्यसंप्रवायेषातांनिवर्षोविचिंतयेत् २९ सबलपुण्यसहस्रमधर्मसिद्धिनागमः
श्रमस्वार्मोक्षितयुतव्यत्ययव्यत्ययविदुः ३० लभ्यात्यस्राष्टरिः फलस्यधर्मभाग्ययशाहरम् श्रमस्वामिदृशानांतसरवधर्मा
दिसंप्रभवः ३१

पुण्यसहस्रेसति श्रमग्रहैः स्वामिनादृष्टयुतेसति धर्मस्यसिद्धिनागमः धनप्राप्तिः व्यत्ययेसहस्रमभ्यनिवे
ल्लवेसति पापग्रहस्यदृष्टयुतेसति व्यत्ययधर्मनाशः धननाशश्चेतिफलविदुःवदति ३० अथास्याश्रमफलमाह लमादिति वर्षलभ्यात्य-
साष्टमहादशस्थानस्यपुण्यसहस्रमयदापवति तदासंपूर्णवर्षयुतं धर्मभाग्ययशसानाशकान्तस्थानस्थितसत् शुभग्रहेणस्वामिनावा
दृष्टतदाभातेवर्षांतसरवधर्मादिसंप्रभवः प्राप्तिः स्यात् अथादृष्टपूर्वद्विअश्रमफलम् ३१ ध ३४

अथपापशक्तमहसंबंधेनयुतिदृष्टोः फलमाह पापयुगिति तत्पुण्यसहस्रपापयुक्तं शक्यं न ह्येवंचेद्वति तदाप्राक्पूर्ववदिदं अशुभमवेत् वर्षभ्योत्तरादनु-
 संस्यात् यदातुपुण्यसहस्रशक्तयुक्तपापहृत्तदादावर्षपूर्ववदिदं संस्यात् परे वर्षभ्योत्तरादं अमत् अशुभस्यात् यदातुपापयुक्तपापहृत्त-
 दासंपूर्णवर्षमशक्तमवेत् यदातुशक्तमहृत्तदासंपूर्णवर्षपर्यंतं शुभफलं भवतीत्यर्थः सिद्धम् ३२ अथपुण्यसहस्रशक्तमा-
 ह यत्राब्दइति यत्राब्देयस्मिन् वर्षपुण्यसहस्रशक्तशक्तफलजनकसोऽब्दः शुभावहः तद्वर्षशुभफलदं नैयमित्यर्थः यस्मिन् वर्षपुण्यसहस्र-

पापयुक्तशक्तमहसंबंधेनयुतिदृष्टोः फलमाह शक्तयुक्तपापहृत्तदाशुभमसत्पर ३२ यत्राब्देपुण्यसहस्रशुभसोऽशुभावहः
 अनिष्टोऽस्मिन्शक्तमनेतिपुण्यमादाविवारयन् ३३ सूतोषष्ठाष्टरिः फलमध्यपापहृत्तपुनः पुण्यधर्माथिसाख्यमप्यथादग्ध-

फलतथा ३४

अनिष्टे सति तदाशक्तमनेतिशक्तमफलवर्षमध्यनददातीत्यर्थः अशक्तमवेददातीत्यतः कारणात् पुण्यसहस्रमादो-
 यथमतः विचारयेत् ३३ अथपुण्यसहस्रजन्मलेखनिष्ठस्थानस्थितस्याशक्तफलमाह सूताविंति सूतो जन्मसमथलं यथाष्टरिः फल-
 रिः फलदं न ददास्थान एतत्स्थानस्थितं चेत्युपपुण्यसहस्रमवेति अब्दे वर्षपुनः पापहृत्तपापयुतिदृष्टवातदाधर्माथिसाख्यानाथातकमव-
 ति पत्योपुण्यसहस्रमिनिदग्धेऽस्मिन्नेतथाफलधर्माथिसाख्यानाथातकमवेति ३४

३४ ३५ ३६ ३७ ३८

अखिलानिस्समग्राणिसहमानि इत्यममुनाप्रकरणे सूतोजन्मलयेवर्षेचिंतयेत् मांद्यरोगः अरिः शत्रुः कलिः सकटकः मृत्सूः ग्रसिहः अशु-
भत्वादारिद्र्यसहममपि अनावाग्रथकताद्योफलवदन्यति दारिद्र्यमृतिमाधारिकलिषूक्तोविपर्ययइति एषुसहभुष्यत्यथात्पुण्यसहम फ-
लाद्विपरीतफलमादिशेत् तद्यथा पुण्यसहमवत्सोच्चादिसत् परगतोयदिलभदशित्येतच्छुक्रमारय्यसूतोपष्टाष्टरिः प्रत्यभित्येतावसये-

सहमान्यखिलानित्यसूतोवर्षेचिंतयेत् मांद्यारिकलिमृदूनाब्धन्यादादिशेतफ-
लम् ३५ कार्यसिद्धिसहमयुतनुभैदृष्टमुथशिलगजयप्रदम् सगरः अशुभपापह
ष्टियुक्कृशतजयउदीरिताबुधः ३६

तविचारेक्रियमाणेयदिमांद्यारिकलिमृदूनासहमानाशुभफलमागतं
दाअशुभफलवान्यम् यदित्युभफलमागतंदाशुभफलवान्यमित्यर्थः ३५ अथकार्यसिद्धिसहमस्यशुभाशुभफलमाह कार्यसिद्धीति कार्यसि-
द्धिसहमभुभैः कृत्स्नग्रहयुतदृष्टमुथशिलगवाहृचमुथशिलगं तथाशुभग्रहमुथशिलश्रेष्ठतत्तदासगरसमाभेजयप्रदशनुनाशः
सोत्कर्षश्चभवतीत्यर्थः अथेत्यनंतराकार्यसिद्धिसहमशुभपापग्रहदृष्टयुक्तवातदोःशतोबुधः पंडितजयउदीरितः कथितः ३६ ७५

अथकलिसहस्रशक्रासुभ्रमलमाह कलीति कलिः सकटकस्तस्यसहस्रमभिन्नरवौः शुभपापग्रहद्वंद्वसंयुतवानभवति तथा यदिपापमुद्यि-
लंगपापग्रहद्वतमुद्यिशिलयोगश्चेद्भवति तदाकलेः कलहप्रसंगान्मृतिमरणप्राप्नोति अथेत्यनंतरं तत्रकलिसहस्रसौम्यैः शक्रप्रग्रहः सहितेत्युक्तः
बलोकितेहृष्टेवासति कलोकलहेजयमेतिस्वोक्तप्राप्नोति यदिभिन्नदशितः शक्रपापग्रहद्विष्टेद्भवति तदाकलिव्यथेकलिश्चव्याचकलि-
व्यथेकलिः कलहः व्यथादुःस्वचर्तेभवतः ३७ अथविवाहसहस्रशक्रासुभ्रमलमाह विवाहेति विवाहसहस्रमधिपेनस्त्वामिनायुतद्वंधवात-

कलिसद्मभिन्नरवगहसंयुतं यदिपापमुद्यिशिलगंकलेर्मुतिम् अथतत्रसौम्यसहितबलोकितेजयमेतिभिन्नदशितः क-
लिव्यथे ३७ विवाहसद्माधिपसौम्यद्वयुतसुभ्रमुद्यिशिलशुभातिम् कुप्रददाभिन्नसमेतद्वष्टुकृद्दशभूतमृतीश्वरेन ३८

धाः न्येविसौम्यैः शुभग्रहद्वंद्वयुक्तवास्यान्तथाशुभैरुद्यिशिलशुभैः शुभग्रहद्वतमुद्यिशिलयोगश्चेत्तदाशुभासिंविवाहप्राप्तिकुर्यात् यदाभिन्नसमेत-
द्वंसंभिन्नैः शक्रासुभ्रग्रहैः युक्तद्वंधवाचेत्तदाकष्टात्कुशेनविवाहप्राप्तिकुर्यात् अथक्रूरैः पापैर्विवाहसहस्रमंयुतद्वष्टवाशुद्यिशिलीकृतवा तथासुतीक्ष्ण-
रेणवर्षलमाहिविवाहसहमाहा असुमस्थानाधिभिरणयुतद्वष्टवाशुद्यिशिलीकृतवास्यात्तदनातस्मिन् वर्षेविवाहो नैव भवेत् ३८

अथयशःसहस्रभ्यामशमफलमाह यशइति यशोधिपेयशः सहस्रत्वाभिनिर्धनगोऽस्यमस्थानगतस्वलेनपापग्रहेणयुतेष्टेवासति सद्यशसोविनाशः स्यात् किंतु पापसंबधेनाजितस्याद्यशसोऽस्तिलाभः तादृशोऽस्यस्थिते सति पुनर्मैजमि अस्मंगतस्सति कुलकतिनाशः स्यात् ३९ अथ पुनरपियशः सहस्रभ्युभयमफलमाह शुभेइति यशःसहस्रमपतिनासहस्रमेत्यशलशमग्रहेणसाकंअशिलयोगसति शश्रदकृत्युतेवासति बलाभिते बलिष्ठे सति यशसोऽभिदृष्टिः स्यात् तथायुद्धजयः स्यात् तथावाहनानां राजाभ्यादीनां शस्त्राणां चलाभः स्यात् तथायशः सहस्रमप

यशोधिपैर्नैधनगोस्वलेनयुते क्षितिसद्यशसोविनाशः पापार्जितस्याद्यशसोऽस्तिलाभो न स्येजमि स्यात्कुलकतिनाशः ३९ शर्मैत्यशालशमग्रहयुतवबलान्विते स्याद्यशसोऽभिदृष्टिः युद्धजयोवाहनशस्त्रलाभः पापसराफादयशार्थेनाशः ४० आशातदीशश्च पट्टशूरः फवि विजितः सौम्ययुते क्षितश्च स्याद्वाञ्छिताश्चावरवाहनादिलाभः खलक्षायुजितोऽतिदुःखम् ४१

नेः पापग्रहेण सहस्रशरफयगोसति अथशार्थेनाथश्च स्यात् ४० अथाशासहस्रशमफलमाह आशासहस्रमलात् वष्टाष्टमारिः फवजितं एतत् स्यान् स्थितमवति तथातदीशश्च आशासहस्रमधिपतिश्चाणतत् स्यान् विजितो भवति द्रयमपिसौम्यैः शुभयद्दुते ईक्षितं हृत्वा तदावाञ्छितानामर्थानां सुवर्णादिद्रव्याणां अवरणां वस्त्राणाम् वाहनदीनां चलाभः स्यात् स्वलेन पापग्रहेण हृत्वेयुते सति तदावाञ्छिताश्चादीनामपि दुःखम् ४१

अथरोगसहस्यश्रमफलमाह मांघ्राधिपद्विति मांघ्राधिपः रोगसहमाघीशः स्वयंपापग्रहः पापयुतस्मितश्च पापग्रहयुतः दृष्टुः तदासुरागक्रान्ति-
विचित्रोन्नेयः चेन्मृतिपेनलमादृशमस्थानाधिपतिनासहुरोगसहमाघीशइत्यशालोमुग्रशिलकरोति तदामृत्कर्मणस्त्यात् यदिदुतादृशमाद्यस-
हस्यमिनिहीनबलसति अतिकृशान्तरणंभवत् ४२ अथपुनरपिमाद्यसहस्यश्रमाश्रमफलमाह स्वस्वामिति मांघेमाद्यसहमेस्वस्वामिना
सौम्यग्रहैर्वचदीक्षणातद्भजतितादृशसति तथानाथसर्वेयसति मांघ्राधिपः उक्तरीत्यासबलेसति अपृष्ठंडत्यवर्जंषडष्टदशस्थानस्थितिरहिते

मांघ्राधिपःपापयुतस्मितश्चपापः स्वयंरोगक्राविचित्रः चेदित्यशालोमुनिपेनमृत्कस्तदाश्रमेहीनबलेतिकस्यात् ४३ स्वस्वा-
मिमोव्येक्षणभाजिमांघेनाथसर्वेयःषडष्टत्यवर्जं रोगस्तदानेवभवेद्विभिग्रयुतस्मितेरुक्रममस्ति किंचित् ४३ अथी-
रव्यश्रमनाथदृष्टमहितद्रव्यागमात्सौख्यदपापदृष्टयुतंचवित्तविलयकुर्यादथापापयुक्

सति तदारोगोन्नेयमवति यदाशुभपापयुतेइस्मितदृष्टवसति किंचिद्रुभयंरोगभयमस्तीतिज्ञेयम् ४३ अथार्थसहस्यश्रमाश्रमफलमाह आ-
थीरव्यमिति अथीरव्यसहस्यश्रमेनश्चिनादृष्टयुतंचद्ववति तदाद्रव्यागमात्द्रव्यश्रमाश्रमसौख्यदपापग्रहेदृष्टयुतंचवित्तविल-
स्यद्रव्यस्यनाशकुर्यात् अथार्थसहस्यपापयुक्तसदृष्टंचसद्भिः शुभग्रहैरेष्टंचभवति तथाश्रमेत्यशालिशुभग्रहेणसहस्यशिलयंगकरोति

तदासर्वधनसर्वचित्तधननाशयेत् पश्चादर्थस्यद्रव्यस्यसामुद्रव्यमसुखमहितं कुर्यात् व्यत्यासतोव्यत्ययदति अयमसहमनुमानुमिदद्वयथा
 तैरेवमुद्यशिलयोग्यदिकरोति तदाशक्तमफलमेव स्यात् ४४ अथशत्रुमित्रदृष्ट्याः फलमाह रिपुदृष्ट्येति यत्सहमशक्तमनुहणपापग्रहणवारिपुदृष्ट्याश
 त्रुदृष्ट्यायदापश्यति तदारिणोः शत्रोः सकाशाद्गीतिर्भयहरेत् तत्स्फादधनक्षयः चौर्येणद्रव्यागच्छतीत्यर्थः यत्सहमशक्तमपापेनवा मित्रदृष्ट्याप-

सदृष्टचक्रमत्यशालियदितत्पुर्वधननाशयेत्पश्चादर्थसामुद्रव्यमसुखमहितं कुर्यात् ४४ रिपुदृष्ट्यारिपोभीतिस्त
 स्फादधनक्षयः मित्रदृष्ट्या मित्रयोगात्पुनमानोयशःसुखम् ४५ सत्त्वाभिदृष्टयुतमात्मजस्यलाभमकारयच्छतिपुत्र
 सदा पापान्वितसौख्यस्वशालीप्राग्दुःखदपुत्रस्फादयपश्चात् ४६

इयति तदामित्रयोगाद्धनमानोयशःसुखप्राप्नोति ४५ अथपुत्रसहमस्यशक्तमशक्तमफलमाह सत्त्वाभिदृष्टमिति पुत्रसदापुत्रसहमशच्छ
 भ्रात्रहः चत्स्वामिनचष्टुतवा तदा आत्मजस्यपुत्रस्यलाभपुत्रोत्पत्तिज्जनितसुखयच्छति यदिपुत्रसहमपापान्वितपापग्रहयुक्तसौख्य
 ग्रहः सहेत्यशालं करोति तदामाक्रुत्रथमतः पुत्रसंबन्धिदुःखपश्चात्स्फादयपुत्रसौख्यपवति ४६ ७४

अथपुनः स्तसहस्रशशशुभफलमाह पापान्वितिमिति यदिपुत्रसहस्रपापग्रहैर्युक्तपापग्रहकृतेसराफयागइशपुत्रसहस्रमाधिशिगतोज
 सिनिबले अस्तांगतेवामिततदापुत्रस्थनाशः अर्द्धवर्षप्रवेशसमयेपुत्रसहस्रमाधीश्वरः सूर्तोजन्मकालसुतेशः पंचमभावाधीश्वरोभवतिपुनः
 शशमग्रहैर्भिन्नगन्तदृष्टाभवतितदापुत्रस्थलब्धेमास्थ्यभवति ४७ अथपितृसहस्रपशुभाशुभफलमाह पितृमिति पितृपितृसहस्रमस्यु

पापान्वितं पापकृतेसराफनाशाथपुत्रस्थगतौजसीशे सूर्तौस्तेशः सहस्रश्वरोऽर्द्धपुत्रस्य
 लब्धशशमभिन्नदृष्टः ४७ पितृसदीक्षितयुतपतियुक्तदृष्टतातस्ययच्छतिधनावरमान
 सौरव्यम् पत्यागतौजसिमृताखलभूसराफनाशः पितृश्वरगृहेपरदेशयानात् ४८

भग्नद्वेरीक्षितदंष्ट्रुतवा अथचापतिनास्त्वामिनायुक्तदंष्ट्रवासनातस्यपितृधनावरमानसौरव्ययच्छति पत्यापितृसहस्रमाभिनिगतौजसि
 निबले अस्तांगतेवामृतालमादष्टमस्थानस्थितेसतिखलेनकृतभूसराफयोगेचसति तत्रापिचरगृहेचरराशिस्थेभषकर्तुलाभकरराशि-
 स्थेसति पितुः परदेशयानात् परदेशयात्रायां सत्यानाशोभराणभवेत् ४८

७

७

७

७

७

७

७

७

७

७

अथयुनरपिपितृसहस्रशस्यफलमाह शुभइति पितृशस्रस्यशस्रहृष्टइत्यशालभोग्र्येद्ववति पुनःपापग्रहयोग्र्येद्ववति तदा प्रथमवर्षपूर्वौगदस्यराग्यप्रक्रोपोऽसिद्धिःमहान्स्यात् पश्चादूर्ध्वोत्तरार्द्धमुखविदति ग्रामाति रोगरहितोभवतीत्यर्थः नाशेपितृसहस्रस्यामिनि पूर्णवीर्येणचराविश्वोधिकबलसिन्नुद्गमःसकाशात् मानयशोसिद्धिः स्यात् ४९ अथबधनसहस्रशस्यशुभाशुभफलमाह व

शुभमेत्यशालेखलखेदयोगदक्षकोपः प्रथममहान्स्यात् पश्चात्सुखं विदति पूर्णविर्येनाश्रयुषान्
मानयशोऽमिदृदिः ४९ बन्धनारख्यसहभयुतं क्षितस्वामिनाहितदास्तिबन्धनम् पापवोक्षितयुतैः
स्तिबन्धनं पापजमुश्रुशिलाविशेषतः ५० गौरवारख्यसहभयुतं क्षितस्वामिनाशुभस्वगैः सुरुवासय
राजगौरवयशोऽंबरासयपापवर्षाक्षितयुतपददातिः ५१ धमेति नानमदमस्यमिनायुतं क्षितयुतं दक्ष

राजगौरव्यशास्त्रस्य पापपर्वोक्तं यत्तु तपदक्षीतः ५१
धनेति बंधनसहस्रमिनायुते स्मितयुतं दृष्ट्वा तदा बंधनका-
राग्रहप्रामित्तिं तद्वन्धनसहस्रपापमृगदृष्टयुतं तदा बंधनमस्ति पुनर्बंधनसहस्रमस्य तत्सामिनावापापमृगदृष्टतो मुखाश्लिषागम्य तदा वि-
शेषतः बंधनमस्ति ५० अथ गौरवसहस्रमस्य क्रमाक्रमफलमाह गौरवस्येति गौरवसहस्रमिना शुभमृगदृष्टयुतं दृष्ट्वा तदा सुखाभये सुख
प्राप्त्ये स्यात् राजगौरव्यशः अंबराणि वारिणां गिते पात्रास्ति गौरवसहस्रपापमृगदृष्टयुतं दृष्ट्वा स्यात् तदा पदस्याधिकास्य क्षतिर्नाशः स्यात् ५१

अथपुनर्गौरवसहस्रशतफलमाह श्रमाशुभैरिति गौरवसहस्रमुपपाद्यद्ग्रहदृष्टयुतवातथागवळः पापग्रहैश्चेत् कृतमुथशिलतदापूवपूर्वविद्धन-
 नाशमाननाशचविधतेकरोति चरमेवपस्थितराह गौरवसहस्रमुभग्रहैः कृतमुथशिलनेतदासुखवाहशशलाभचविधते ५२ अथकर्मसहस्रस्य
 श्रमाशुभफलमाह कर्मभावेति कर्मभावः कर्मसहस्रचतयोऽध्याधिकाधिकाभावाधियाः कर्मसहमाधियश्चएवचत्वारोबलान्विताः श्रमैः शुभ-
 ग्रहैः स्थाभिनाचकृतमुथशिलाः तदाहमवाजिगजभूमिलाभदाः स्युः एतेकर्मभावसहमाधियाः पापग्रहेदृष्टयुताः तदाअमुभदाः स्युः ५३

श्रमाश्रुभैर्दृष्टयुतं वलैश्चेत्कृतमुथशालं धनमाननाशम् पूर्वविधनेचरमे शमेत्यशाले सुखवाहनशशलाभम् ५२ कर्मभा-
 वसहमाधियाः शुभैः स्थाभिनामुथशिलोबलान्विताः हेमवाजिगजभूमिलाभदाः पापदृष्टियुतिताः श्रमप्रदाः ५३ दग्धा
 वक्राः कर्मवैकल्यदास्तेयुक्तादृष्टाः सौरिणाते विशेषात् राज्यभ्रंशः कर्मनाशश्चराजकर्मशान्चनूसरीफोरवलने ५४

अथपुनरपिकर्मभावसहमाधियानामश्रुभफलंचाह दग्धाइति कर्मभावसहमाधियाः अस्तंगाताः वक्राः वक्रगतिस्वतदाकर्मवैकल्यदाः कर्मणाः शा-
 रद्व्यमुभकार्यस्य वैकल्यमनर्ण्यानि स्तांदतितादृशाः स्युः कर्मभावसहमाधियाः सौरिणाशनश्चरेणायुक्तादृष्टावातदोविशेषादवश्यमवकर्मवै-
 कल्यदाः स्युस्तदा राजकर्मशौराजसहस्रभ्रकर्मभावश्चरोगवलने पापग्रहेणभूसरीफोरकृतभूसरीफयशोनेतदाराज्यभ्रंशोराज्यनाशः क-

मीनाशब्दप्राब्धशक्तकार्यस्यनाशः स्यात् ५४ अथकषां निस्संदिग्धार्थानां सहमानार्थमाह उपदेष्टेति तत्रप्रथमतः गुरुसहमे गुरुशब्देन द्रुहस्यतिः पितृपदशकवाचकोस्ति तत्रप्रस्तुते निणयिमाह गुरुशब्देनोपदेष्टा अध्यापक उच्यते तत्र बृहस्पते स्तावत्सहमानर्थेन प्रयोजनमास्ति पितुः सहमे प्राथम्येनाऽऽसिंहितं पारिशिष्यादुपदेष्टुं वसमायाति विद्यासहमशब्देन ज्ञानशास्त्रशब्देन द्रुतिस्मृती उच्यते जाड्यशब्देन मोहः अज्ञानमिति यावत् बलशब्दः सैन्यदेहशक्त्याऽऽसिद्धः अत्र तदर्थे निणयिमाह बलशब्देन सैन्यदेहशक्तौ तु सामर्थ्यसहमोक्तः

उपदेष्टा गुरुज्ञानं विद्याशास्त्रं द्रुतिस्मृती मोहो जाड्यं बलसैन्यमागं देहो जलं द्रुतिः ५५ गुरुतामडलेशत्वं गौरवं मानशास्त्रिणा निग्रहानुग्रहविभूराजाऽब्राह्मिणः ५६

यावत् मुक्तादीनां योऽपलंभात् यथाश्रुतव्याख्यानतु पुनरुक्तिः अथ गुरुशब्दाद्रावप्रत्ययोऽस्योऽस्य गुरुतागौरवशब्दोऽभिप्यतिः अत्रार्थेऽर्थकलादृष्टकृतसहमकथनमनुचितमिति मत्वा तयोर्भेदमाह गुरुतेति अत्रतुल्योक्त्याऽसिद्धिः शरणगुरुताशब्देन मडलेशत्वदेशत्वाभिव्यङ्ग्येणैव शब्देन मानशालिताप्रतिष्ठाधिक्यम् अथ राजशब्दः चन्द्रसन्निभपूषेणुप्रसिद्धोऽस्ति तदर्थे निणयिमाह निग्रहेत्यादिना अर्थेन अत्राहिलोक्तप्रसिद्ध्या राजशब्देन पृथ्व्यम्भराणो वाच्यते तल्लक्षणमाह निग्रहेति निग्रहो नाम अभिरुक्करणम् अनुग्रहो नाम वाक्यस्य श्रुक्करणम्

तयोर्विभुः समर्थः कीदृशः छत्रादिलिंगभाक् छत्रप्रसिद्धं आदिशब्देनचामरादियल्लिंगं चिह्नतद्वाक् भजतीति ५६ अथमाहात्म्यसामर्थ्यशो-
 योणामर्थमाह माहात्म्यमिति महतोभावोमाहात्म्यमहत्त्वंमंत्राणांभवि मंत्राकांतस्तद्विचारस्तस्यगामिदमप्रकाशता नन्प्रकाशः
 कथंभवत्यतआह धृतीति धृतिर्धैर्यबुद्धिः परिणामजाप्रज्ञा आभ्याशांलतततूशालिद्युक्तमित्यर्थः अस्थभावः शालिताएतद्रूपमाहात्म्य

माहात्म्यमंत्रागामिर्धैर्यबुद्ध्यादिशालिता सामर्थ्यैर्देहजाशक्तिः शौर्ययत्नोऽरिनिग्रह ५७ अशच्छोक्तमतिधर्म्या
 श्रद्धावदः पराश्रयः पानीयपतनमृष्टिजलेऽकस्माच्चमज्जनम् ५८ आधिव्याधीतापमांदोसपिंडाबंधवः स्मृताः स
 द्यालीकवणिग्वृत्तिराधानप्रसवः स्मृतः ५९ दासत्वपरकर्मोक्तमन्यत्संप्लुस्वनामतः निरूप्याणि यथायोग्यकुलजा

तिस्वरूपतः ६०

मित्यर्थः सामर्थ्यशब्देनदेहजाशक्तिः शौर्यशब्देनशत्रुनिग्रहयत्नः प्रयत्नः ५७ आशशब्देनइच्छोक्ताश्र-
 दाशब्देनधर्म्यामितिः बंदशब्देनपराश्रयः पराधीनता पानीयपतनशब्देनमृष्टिः अथवाऽकस्माज्जलेमज्जनम् ५८ तापशब्देनआधिः मो-
 दनामव्याधिः शरीरपीडाकरः बंधुशब्देनसंधिंडाः प्रोक्ताः वणिक्शब्देनसत्यालीकवृत्तिः सत्यासत्यमृत्युजनिवन् प्रसवशब्देनआधानम्
 ५९ परकर्मशब्देनदासत्वमुक्तं अन्यत्सहमामिस्वनामतः स्पष्टान्निकुलजातिसरूपतः यथायोग्यनिरूप्याणि ६० ७५

यत्सहस्रमग्रहभुतदृष्टवतदसौख्यपत्युर्विधिनुसारतः सहस्रस्वामिनिद्यादृशबलतादृशतत्सहस्रजनितसौख्यज्ञेयम् तद्यथा यदासहस्रमासी
बलिभुस्तदामहत्सौख्यं यदामध्यबलस्तदामध्यमासौख्यं यदाहीनबलस्तदासूत्राभावाः दारिद्र्यमतिमाद्यारिकलिषूक्तोविपर्ययः एतत्स-
हस्रमाफलोविपरितेज्ञेयम् तद्यथा यदाशुभफलमागततदा अशुभज्ञेयं यदाशुभफलमागततदाशुभफलज्ञेयम् ६१ जन्मपञ्चाभावेभु-
भाशुभसहस्रमविचारः केनोपायेनस्यादित्यत आह प्रश्नकालेइति प्रश्नकालेसहस्रमितिजात्याभिप्रायेणोक्त्वचनसहस्रमानीत्यर्थः तानिपुणया-

शुभयोगक्षणात्सौख्यपत्युर्विधिनुसारतः दारिद्र्यमतिमाद्यारिकलिषूक्तोविपर्ययः ६१ प्रश्नकालेपिसहस्रमविचार्यप्रभु
रिच्छया सर्वेषामुपयोगोऽत्रचित्रपृच्छंतिथिज्जनाः ६२ स्पष्टास्सलभान्बचरान्विधायराशीन्विनात्यल्पबलवतुपूर्वम्
निवेशयत्स्मादधिकाशक्रमादयस्यानुदशाक्रमोब्दे १

शुभिसहस्रमनिप्रभुः प्रश्नकालेरिच्छयाविचार्याणि अत्रसर्वेषासह
मानामुपयोगः यतो जनाश्चित्रपृच्छंति ६१ अथदशानयनमाह तत्रादौक्षशाशसाधनमाह स्पष्टामिति तत्रवर्षप्रवेशसमयेस्पष्टासलभान् ग्रहा
न्विधायराशीत्यस्त्वा अंशादयः सर्वेस्थाप्याः तत्रात्यल्पबलाः तेषामध्येन्यूनांशोऽग्रहः पूर्वोनिवेश्यः स्थाप्यः तस्मादधिकादधिकाशक्रमान्विशय
तद्यथा यथावयायस्यस्यग्रहस्याशाधिकाधिक्यं तथातथासस्यग्रहः सलभोनिवेश्यः स्थाप्यः क्रमादयं अब्देदशाक्रमः स्यात् १ ६१

अथपात्याशसाधनमाह अनमिति अन्तस्त्वयंशाद्यग्रहमधिगतोऽधिकांशाद्ग्राहक्रमेणोविशोध्य नद्यथा प्रथमयथात्यताएवस्याध्याः ततः प्रथ-
माद्वितीयान्तरीयादित्यादिक्रमेणशोधाः तदनन्तरं विशुद्धाशकशेषैकैक्यपरस्परशोधनेनसति येऽवशिस्ता अंशालेषामेव्यकार्यतत्सर्वग्रहमध्येयो
धिकांशोऽतिमग्रहस्तुल्यमेवस्यादिति व्याप्तिः यत्राहनेनशेषाशयोगेनवर्षमितिः सौरि ३६० सावनीवा ३६५ । १५ । ३१ । ३० साज्यालुब्धसक्रवकः

अनेंविशोऽध्याधिकतःक्रमेणशोध्यंविशुद्धाशकशेषैकैक्यम् सधोधिकांशोन्मितमेवतत्स्याहनेनवर्षस्यमितिस्तुभाज्या २
शुद्धाशकास्तान्गुणयेदनेनलब्धध्रुवाकिनपवेदशाथाः मानंदिनाद्यवस्तुतद्ग्रहस्यफलान्यथासानिगदस्तुशास्त्रात् ३
शुद्धाशसाभ्येबलिनादशाद्याबलस्यसाभ्यः ल्यागतस्तुपूर्वा साभ्येबलिमाभ्यस्वर्गनचित्याबलादिकालमपतेर्वित्या ४

स्यात् २ अथदिवसानयनमाह शुद्धाशकानिति अनेनलब्धध्रुवाकिनसर्वेषिशुद्धाशकाः गुणनीयाः एवंकृतेसतितत्तद्ग्रहस्यदिनादिकं द-
शाथाः मानंभवत् एवंदशादिनान्यानीयशास्त्रात्फलानिक्रममुभाभिनिगदेत् ३ अथांशसाभ्येनिर्णयमाह शुद्धाशोति द्वयोःशोः साभ्यस-
मत्वेसतिबलिनः पंचवर्गीबलाधिकस्याद्याप्रथमादशास्यात् अत्रशुद्धाशसाभ्येइत्यपपाठः हीनांशसाभ्येइतिपाठः साधयान्युक्तिदुःकःमवे-

संमतश्च अत्र दशाक्षमस्तु पूर्वमेवहीनांशेनैव भवति तदनंतरं कृतशोधने कृतशुद्धशां प्रवर्ततीति नियमत्वात् हयोः शुद्धशसाम्येयस्य बलमधि-
कृतस्य आद्या दशा तदनंतरं द्वितीयस्य इदं कथस्यास्तत्राह बलस्योति बलसाम्येः त्यागतेऽनूनागतेः पूर्वदशाज्ञाया बिलग्रस्य ग्रहस्य च शसाम्येक-
न्यप्रथमं देशं त्यत्राह साम्येति स्वो न ग्रहा बिलग्रस्य साम्येः यो देशोः साम्ये बलाधिक्य बलगत्यादिकां च बिलग्रमनेनैव प्रपत्तिमधिनिबोध्यत्य-
र्थः सौरदशायां वर्षप्रवेशसमये रावप्रथमसौरदशाप्रवेशः तद्वर्षे वर्षप्रवेशकालीनः स्पष्टः सूर्योलेख्यः प्रथमदशादिनादि प्रथमदशाप्रवेशका-
लीनस्य सूर्यो योज्यम् तद्यथा सूर्यस्य अंशस्थाने दिवसा योज्याः कलास्थाने दिकार्योज्याः विकलास्थाने पलानि योज्यानि विकलाः षष्ट्या स-
क्ताः लब्धे कलासु योज्यम् कलाः षष्ट्या भक्ताः लब्धमशेषं योज्यम् अंशास्त्रिंशद्भक्ताः लब्धं शेषं योज्यं राशयोद्देशां काधिकालदाहदश-
भिस्तथाः शेषराशयः तादृशिसूर्यो द्वितीयदशाप्रवेशकालीनसूर्यो द्वितीयदशादिनादि योज्यं तादृशिसूर्यो द्वितीयदशाप्रवेशः एवमग्रेपि ए-
वं योजनवर्षप्रवेशकालीनसूर्यतुल्यः अंतिमसूर्यो भवति तदा सौरदशाक्षमः शुद्धः अन्यथा अमुद्धति अथ सावनदशायां वर्षप्रवेशसमये-
सावनसावन प्रथमदशाप्रवेशः ततो वर्षप्रवेशवारदौ प्रथमसावनदशादिनां योज्यानि तस्मिन्मासे तावति वारादौ द्वितीयदशाप्रवेशः एव हि-
तीयदशाप्रवेशवारदौ द्वितीयदशादिनां योज्यानि तस्मिन्मासे तावति वारादौ तृतीयदशाप्रवेशः एवमग्रेपि एवं योजिते अग्निमवर्षप्रवेशवारदि-
कभावाति तदा दशाप्रवेशः शुद्धः अन्यथा अमुद्धः उदाहरणम् शनिः सवर्षे क्षयान्मुनांशः अतः कारणान् तांश्चित्य क्त्वा प्रथमशनिः स्यात्पितः ५४८५४

अथ सौरमानेन हीनांशाः पात्यांशाः

	श	सू	बु	मं	ल	चं	क्र	गु	शो
हीनांशाः	६	७	१२	१४	१८	२२	२४	२९	००
	४८	३०	१६	३२	३	९	३१	३५	००
	५४	६	८	३६	५४	४७	४८	१३	००
पात्यांशाः	६	०	४	२	३	७	२	५	२९
	४८	४१	४६	१६	३१	५	२२	३	३५
	५४	११	२	२८	४८	५३	१	१५	१३
दशादिवसाः	८५	८	५८	३७	४२	४९	२८	६१	१६५
	५५	३१	००	४०	५०	५१	२७	३५	००
	५७	१८	५९	२७	५९	५७	५७	५४	००
दशमवर्षः	९	१०	००	२	३	७	६	७	९
	७	००	८	६	१७	७	५	७	७
	१०	२५	४१	४७	२७	१८	१०	५८	५५
	६	२६	४६	००	२७	२६	१३	१२	६

११९६०० माज्यमाजकी १०६ ३ १३ हरभक्ताजातो गुणकः १२१०३ अनेन शनिपात्यांशाः ६।४८५४६

गुणिताः जातानि शनिदिनादिनामि ८५।५५।१७ अथवा पात्यांशयोगेन २९।३५।१३ वर्षमितिः ३६।५।१५।३१

ततोर्कः ७।३७।३७ ततो बुधः ११।१६।१८ ततो भीमः १४।३२।३६

ततो लमं १८।३।५४ ततश्चंद्रः २२।९।४७ ततः शक्रः

२४।३१।४८ ततो गुरुः २९।३५।१३ अथ प्रथमयथ

स्थिताः शनिपात्यांशाः ६।४८।५४ एते रविहिनांश

७।३।६ मध्ये शोधिताः जातः रविपात्यांशाः ०।४१।१२

एवं पूर्वशाः अग्निमध्ये शोधिताः जातः सर्वेषां पात्यांशाः

बुधः ४।४६।२ भीमः २।१६।२८ लमं ३।३१।१८

चंद्रः ४।५।५३ शक्रः २।२२।१ गुरुः ५।३।१५ ए

तेषां योगः २९।३५।१३ अनेन वर्षमितिः ३६० षष्टि सवर्णिनी

अथ सावनमानेन कृशांशाः पात्यांशाः

	श	सू	बु	मं	ल	चं	क्र	गु	शो
कृशांशाः	६	७	१२	१४	१८	२२	२४	२९	००
	४८	३०	१६	३२	३	९	३१	३५	००
	५४	६	८	३६	५४	४७	४८	१३	००
पात्यांशाः	६	०	४	२	३	७	२	५	२९
	४८	४१	४६	१६	३१	५	२२	३	३५
	५४	११	२	२८	४८	५३	१	१५	१३
दशादिवसाः	८४	८	५८	३८	४३	५०	२९	६२	१६५
	५५	३१	००	४०	५०	५१	२७	३५	००
	५७	१८	५९	२७	५९	५७	५७	५४	००
दशमवर्षः	९	१०	००	२	३	७	६	७	९
	७	००	८	६	१७	७	५	७	७
	१०	२५	४१	४७	२७	१८	१०	५८	५५
	६	२६	४६	००	२७	२६	१३	१२	६

अथपंचांगमासप्रवेशादिकाद्यानयनमाह मासार्कस्यति एकैकराशियोगेनजातोमासप्रवेशार्कः अस्यासनपंचांगस्थितयदवध्यस्तिदवधिस्यार्क
मासप्रवेशार्कयोः रतरकार्यतस्यकलाः कार्यः अवधिस्यार्कगत्याभास्याः फलंदिनाद्यन्निस्थंवासघदीपलात्मकग्राह्यं तत्फलं अवधिस्यवारदौद्युतोनि
तंकार्यं तद्यथा अवधिस्यार्कतोमासप्रवेशार्कोऽधिकश्चेत्तदाअवधिस्यवारदौद्युत्कार्क्यन्वन्हीनंकार्यं तस्मिन्वारदौवारघदीपलात्मकेकाले
मासप्रवेशोभवति एवमेवानपारीत्याद्युप्रवेशोदिनप्रवेशोऽप्येव अवधिस्यवारदावित्यत्र अवधिस्यार्कदिनग्राह्याः कुतः यद्गामस्थपंचांग-

मासार्कस्यतदासनपक्ष्यैकेणसहान्तरम् कलैकस्वार्थगत्यासंदिनाद्येनयुतोनिमित्तम् ७ तत्पञ्चिस्तस्थंवारपूर्वमासाः कः अधिकद्वा
नके तद्द्वाराद्यमासप्रवेशोद्युप्रवेशोप्येवमेवच ८

तद्गामस्थचरदेशान्तरसंस्कारस्यकृतत्वात् इति कारणादवधिस्यवारदावित्यत्रसंस्का
ररहितोवारघदीपलात्मकोऽब्दयोग्राह्यः सप्रथा यस्मादुप्राप्तंवागस्थितः सूर्यः साधितः तस्मादुप्रादब्दः साध्यः परत्वेतावानुविशेषः यदिप्रा
थादावब्दपेउदयान्तरभुजफलंनरसंस्कारश्रेष्ठतोभवति तदासंस्काररहितोऽब्दः कार्यः यथारामविनोदस्याब्दपेपुत्रादादुदयान्तरभुजफल
काशीस्थचरसंस्कारः कृतोऽस्ति तथामकारदस्याब्दपेपुत्रादौकेवलकाशीस्थचरसंस्कारः कृतोऽस्ति इति कारणात्संस्काररहितोऽब्दः कार्यः
तदनन्तरं अस्मिन्संस्काररहितोऽब्दपे यस्यमासप्रवेशः क्रियते तस्ययद्गामेनयतद्गामस्थचरदेशान्तरउदयान्तरभुजफलसंस्कारः कार्यः सोऽब्द

कः सूक्ष्मो भवति परंतु एतत्संस्कारवत्पुण्यमध्यजन्मकालीनसूययावद्भिः संस्कारैः संस्कृतो भवति तद्विः संस्कारैरब्दः संस्कार्यः तदनंतरमासप्रवे-
शाकावधिस्य कथं रतान् यमूर्ध्वानि तवागदिकं तदस्मिन् षड्पञ्चकरीत्या युतानं कायताः मासप्रवेशे सूक्ष्मघटिका भवति यद्विजन्मकालीनः सूयोराम विना
दात्साधितो नास्ति पंचांगस्थितो र्दधिस्य कोपि रामविनो दात्साधितो नास्ति अथवा जन्मकालीनस्य वाधिस्य आकयोः साधनमकादाश्चेकृतमस्ति तदा सू-
क्ष्मघटिका भवति ग्रंथमदेस्थूलघटिका भवति अत्रोदाहरणम् ग्रहलाघवाज्जन्मकालीनः सूर्यार्कः १७।३०।६ एकराशि युक्तो जतो द्वितीयमासप्रवे-

सूः पंचचंद्राः १५ कुपुणाः ३१ कुरामाः ३१ सिद्धा २४ गताब्दे गुणिताः समेताः खेन ० ब्धिदत्तैः २४ गुणलोचने अथ २३ तस्यानगौ अरकमुरावोः

ब्दपः स्यात् १

शार्कः १०।७।३०।६ अस्यात्मन फलमुनल्लुण्वनवमी ९ मृगौरामविनोदस्य पंचांगस्थित अवधिस्यार्कः १०।१०।१।३८ अन-
योरंतरं ०।२।३१।३२ अस्य कलाः १५१।३२ अवधिस्यार्कगति कलाभिः २०।३१ प्रक्ताः सवर्णिता माज्यभाजको माज्य १०।१२ भाजकाः ३६।३१ मा-
जकेन हते भाज्यफलं दिनयदपलात्सकम् २।३०।३३ ॥ ७॥ ८ अथ रामविनोदस्य पंचांगस्थिते ग्रहे सति अब्दपानयनमाह सूरि रिति यस्मिन् वर्षे राम-
विनोदः कृतो नास्ति तस्मिन् वर्षे शकः १५ १२ अयं इदं शकमध्ये १५ ५० शोधितः शेषगताब्दाः ३८ अयमंकः १।१५।३१।३१ गताब्दः ३८ गुणितां जा-
तः ४७।४९।५७।५३।१२ एतन्मध्ये यंक्षोपो ०।२४।२३ योजितः ४८।४८।२०।५३।१२ उर्वीकंसमतल्लेजतोः ब्दपः ५।५६।५७ पंतु एतन्मध्ये उदया-

तरभुजफलचरफलसंस्कारः कृतोऽस्ति इतिकाराणात् एतन्मध्यमसंस्कारैर्हितः क्रियते तत्रादौ उद्यांतरसामधनग्रथादेशकः १५ १२ अस्मिन्
शक्रे मेषसंक्रांतिसमये मूर्यः ०००००० अयमांशाः १६।३४।५४ ब्रह्मतुल्यात्साधितमुद्यांतरपलात्मकभ्रणं १३ ग्रहापेक्षयाब्दे विपरीतमित्युक्त-
त्वात् जातधनं १३ इदमब्दपञ्चनजातोऽद्यांतररहितोऽब्दः ६।१४।८ अथभुजफलमाह मूर्यान्मिदं फलधनं ३।७ अस्वकलाः १।३।७ भ्राज-
केन ३६० भक्ताः लब्धघटिकाद्यभुजफलधनं ०।३१ विपरीतमित्युक्तत्वात् जातमृणं ०।३१ इदमुद्यांतरसंस्कृताब्दः ६।१४।८ युतजान-
उद्यांतरभुजफलसंस्कृतोऽब्दः ६।१४।३९ अथचरसंस्कारमाह काश्यापलमा ५।४५ चरवृद्धानि ५७।४६।१९ चरभ्रणपलात्मक-
३१ विपरीतमित्युक्तत्वात् जातधनं ३१ इदमुद्यांतरभुजफलसंस्कृताब्दः ६।१४।३९ रहितजातः उद्यांतरभुजफलचरसंस्कृतो-
ब्दः ६।१३।५८ अनयारीत्यासंस्काररहितोऽब्दो जातः उदाहरणप्रदर्शनार्थ एतावत्प्रदर्शितम् अथस्नामापायः कथ्यते पूर्वग्रथादा-
बुद्यांतरभुजफलचरमानियतेषां त्रयाणां परस्परसंस्कारे कृते सति त्रयोविंशति ३३ पलानि नृणां निजतानि एता नि स्थिराणि अग्नीष्टिवर्षे पू-
र्वोक्तयुक्तोक्तनाऽब्दपञ्चमेसाध्यते तदा तस्मिन्ब्दपलेषु त्रयोविंशति पलानि रहितानि कार्याणि अग्नीष्टिवर्षे सोऽब्दपः संस्काररहितो भवति यथा
पूर्वनिर्णीतोऽब्दः ६।१४।३१ अयं त्रयोविंशति पलैरहितः कृतः जातः पूर्वनिर्णीतसंस्काररहितोऽब्दपतुल्योऽब्दः ६।१३।५८ ॥ १ अथवाराभिविनाद-
स्थपंचांगे अग्नीष्टिवर्षे संस्कारग्रहादिताब्दपानयनमाह अब्दो घातइति यस्मिन् वर्षे राभिविनादः कृतस्तस्मिन् वर्षे शकः १५ १२ अयमिष्टशकः

प्रअ १५ ५० शोधितः ज्ञानमिगतवर्षाणि ३८ एषिरयमको २०० गुणितो जातः ७८ १६६ गतवर्षाणाः ३८ चतुर्दशभिर्गुणितः ५ ३३ अनेन ४५ मा-
 त्तः पलद्यदिकाद्यं ११ ४९ इदं वर्षाक्रमेण ७८ ६६ युतं ७८ ६६ १११ ४९ अस्मिन्मूत्रिकेऽयमको ३०० योजितः ८५८ १११ ४९ अष्टशतैः ८०० भक्त-
 फलं दिनद्यदीयत्सकं १० १३ ५८ अस्योर्वीकगतवर्षाणि ३८ युतानि ४८ १३ ५८ सप्तमिस्तृष्टानि शेषाकप्रमितो जातोऽब्दपः ६ १३ ५८
 जन्मकालीनसूर्यमध्यचरदेशांतरसंस्कारः कृतोऽस्ति इतिकारणात् अस्मिन्ब्दपे सदेशीयचरदेशांतरसंस्कारः क्रियते अवधिस्थकिञ्चिद्

अब्दौ दहतः शैलनरैः १०७ विनिघ्नात्पुनर्मनुद्मगतवर्षद्वन्द्वम् शराधिभक्तं ४५ द्यदिकदिलब्धयुतनमोऽभ्यमि ३२ युतात्सर्वे
 भौः ८०० इतादिनाद्यगतवर्षयुक्तसमास्थितमेषमुखः ३८ पः स्यात्

पलात्मकंधनं ७८ षष्टिभक्तजान्तं द्यदिकाद्यं १ १८ विपरीतमि-
 त्युक्तत्वाज्जातं भ्रणं १ १८ इदमब्दपः ६ १३ ५८ रहितं जातश्चरसंस्कृतोऽब्दपः ६ १३ ४० देशांतरयोजनाभिधनानि ३० चतुर्थीशोनितानि प-
 लानि २२ विपरीतमित्युक्तत्वात् जातानि भ्रणानि ३२ एतानि चरसंस्कृताब्दपरहितानि जातश्चरदेशांतरसंस्कृतोऽब्दपः ६ १३ १८ अवधिस्थ-
 क्रमासप्रवेशार्कयोरंतरतापूर्वसाधितवारादिकमिदं २ ३० १३ अवधिस्थार्कितः मासाः कस्यचनून्त्वात् स्पष्टाब्दपः ६ १३ १८ रहितं जातो मास-
 प्रवेशकालः ३ ४१ ५९ एवं जाताः फाल्गुनकृष्ण ६ सौमिद्वीतीयमासप्रवेशस्थूलद्यदिकाः ४२ ५९ कृताः ग्रहत्वाधवज्जन्मकालीनसूर्यः साधितोऽस्ति रामविनोदस्य

पंचांगस्थितअवधिस्थार्कागृहीतोऽस्ति एकग्रंथादुभयोः साधनचे क्रियतेतदासूक्ष्मघटिकाः भवति अतएवविचार्यग्रंथभेदे सति पंचांगोपरिस्फ-
 र्णोपायत्वात्मासप्रवेशानयनसर्षः क्रियते तदशुद्धं अथसूक्ष्मघटिकानयनमाह यस्माद्ग्रंथाज्जन्मकालीनः सूर्योयावद्दिः संस्कारैः संस्कृतोस्ति ता-
 वद्दिः संस्कारैः तत्तस्माद्ग्रंथात्मासप्रवेशार्कः मासप्रवेशदिवसेसूर्यः साध्यमासप्रवेशदिवसेतानपंचांगोपरि अनुमानेनज्ञातुंशक्यते जन्मकालेन
 सूर्येकशशौचो जितेजातोमासप्रवेशार्कः मासप्रवेशदिवसेसूर्यायः साधितो भवति तयोर्मासप्रवेशार्कयो रंतरं कार्यतस्य कलाः कार्याः मासप्रवे-
 शसमयेसूर्योयः साधितो भवति तस्यगति कलाभिर्भाज्याः फलंदिनघटीपलात्सकं ग्राह्यमासप्रवेशेसूक्ष्मघटिकाः भवति उदाहरणम् ग्रहलाय-
 नजन्मकालीनचरदेशांतरसंस्कृतस्यार्धार्कः ९७३०६ जातः एकशशियुक्तोजातोऽद्वितीयमासप्रवेशार्कः १०७३०६ फलानुगुण्य ६ शौमेग्रहलायवाद्दह-
 र्गणः ३६ १४ चक्रं ९ सूर्यादयमध्यमार्कः १०५७५५ देशांतरविकलाभिः २२ युक्ते १०५८१५७ यदकेन्द्रं ४१५१११४३ यदफलोर्ध्वं ११३५१४९ संस्कृतोर्ध्वः १०
 ६४४४६ चरं धनं ११३४ संस्कृतः जातोमासप्रवेशदिवसेस्यस्योर्ध्वः १०६४५१३० स्यगतिः ६०३५ उपयोरंतरं ०१०४४१३६ अस्य कलाः ४४३६ ग-
 तिकलाभिः ६०३५ भक्ताः सवर्णितां माज्य २६ ७६ भाजको ३६ ३५ भाजनाल्लब्धो दिनघटीपलात्सकं ०१४११० एवं फलानुगुण्य ६ शौमेसूर्या
 दयाद्गतघटीषु ४४ फलेषु १० जातोऽद्वितीयमासप्रवेशः अन्यथारित्याचैत्साध्यते तदामासप्रवेशेसूक्ष्मघटिकाः भवति आसिन्समयेसूर्यः १०७
 ३१६ अयंपूतुल्यजातः एवमग्रोपिबोधं अन्यथारित्यादिनप्रवेशः साध्यः मासदिनप्रवेशसमयेग्रहभावाः साध्याः पंचवर्गविलासिं विचार्यम्

अथ ग्रन्थालंकारस्तत्रापितामहवर्णनमाह आसीदिति चिंतामणिश्चिंतामणिसंज्ञक आसीत्तत्रपूव कथंभूतश्चिंतामणिः असीत्पुणमंडितपंडिता-
ग्र्यः असीमानिमर्षदाः अनंतगुणाः साधुत्वादयः तैर्मंडिताः भूविताः युक्ता इति यावत् ये पंडिताः शास्त्रज्ञाः तेष्वग्र्यः श्रेष्ठः अतिपंडित इत्यर्थः पंडि-
त्यमेव विशेषणंति पुनः कथंभू० भुजंगपगवर्धः भुजंगपः शेषनागाः तस्य गावोवाणयः महाप्राज्यरूपाः व्याख्यात् सदा महाप्राज्याध्यापक इत्यर्थः पु-
नः कथंभू० श्रुतिवित् वेदविद्याममज्ञः पुनः कथंभू० सुवृत्तः समीचीनचरणः यथाकालविहितश्रौतस्मार्तिकमनुष्ठानशीलः पुनः कथं० साहित्य

आसीदसीमं गुणमंडितपंडिताग्र्यो व्याख्यद्वुजंगपगवर्धः श्रुतिवित्सुवृत्तः साहित्यरतिनिपुणो गणितागमज्ञश्चिंतामणिर्विपु-
लगकुलावतंसः १ तदात्मजोऽनंतगुणोऽस्त्यनंतयोऽधो कृतदुक्ताः किल कामधेनुम्

शेति निपुणः अलंकारज्ञानविषयः तिपंडि-
त इत्यर्थः पुनः कथंभू० गणितागमज्ञः ज्योतिः शास्त्रज्ञः पुनः कथं० विपुलगकुलावतंसः विपुलमहद्वद्वगकुलगवर्धवशः तस्यावतंसः शृषणरूपः
गगरीभोत्पन्न इत्यर्थः १ अथापितृवर्णनमाह तदात्मज इति तदात्मजश्चिंतामणिदेवदत्तपुत्रः अनंतः अनन्ताख्यदेवदत्तः प्रसिद्धोऽस्ति पृथिव्याऽन-
तगुणः असंख्येयगुणाग्र्यभूतः सकः असंदिग्धं कामधेनुं संहतिव्यादिपंचांगसाधकज्योतिशास्त्रप्रसिद्धं ग्रंथं तस्मात्तुक्ताः ग्रंथगणि-
तव्याख्यानानि अथोक्तदुदोहं कामधेनुसारिण्युपरिरेयमटीका इत्यर्थः किमर्थं सत्तु सुधे सतां गुणाद्वा हिणा देवज्ञानसंतोषार्थं ज्ञातकपट्तिरस्य

नन्वालकस्यतज्जनकालमधिकृत्यशमशमनिरूपकशाल्मत्रतदुपजोव्याणितप्रतिपादिकाकृतिन्यरूपयत्निरूपितवान् ननु श्रीपत्यादिपद्धती
नामसत्येनकथं तत्कृतवानित्यपेक्षायामाह दुष्टमतिमिति दुष्टमत्युक्तिविरुद्धनिरस्यदुषणदानेनदूरीकृत्य २ अथस्ववर्णनपूर्वकसंज्ञातत्रमाह प-
द्यावयेति ततोऽन्तदैवज्ञात् पद्यावयापद्यानाम्नया अवाभातातयेत्यर्थः श्रीनिलकण्ठः पाडित्यादिशोभायुतो निलकण्ठः पुनः असाविप्रभूतः
कथंभूतः विपश्चित् पंडितः श्रुतिशास्त्रनिष्ठः वेदशास्त्रसंपन्नः संज्ञाविवेकसंज्ञाविचारग्रंथव्यधात् कृतवान् कथंभूतं सहभावतंससहमानिरूप

सत्पुष्टयेजातकपद्धतिच्युत्तरपुष्टमत्तनिरस्य २ पद्यावयाऽसाविततो विपश्चित् निलकण्ठः श्रुतिशास्त्रनिष्ठः विद्व-
च्छिवप्रीतिकरं व्यधात् संज्ञाविवेकसहभावतंसम् ३

कशास्त्रभवतंसः भूषणयस्यतं अग्रग्रंथेसहमविचारसम्यङ्कृतपित

वान् पुनः कथंभूतं विद्वच्छिवप्रीतिकरं पंडितशिवस्यप्रीतिदम् ३
कण्ठज्यातिर्विरुक्तसंज्ञातंत्रेसहमाध्यायस्यव्याख्यादाहतिः समामा ॥ ४॥
कुर्यात्सज्जालज्जानुबंधनम् १ चंद्रबाणशरचंद्र ५५५९ संमितेहायनेनयतिशालिवाहने मागशीर्षिसितपंचमीतिथौ विष्ण्वथविदुषास-
मापितम् २ ॥ ४॥ इति संज्ञातंत्रनिलकण्ठताजिकदीकामोदाहरणासमाप्ता ॥ ४॥ ॥ ४॥

॥ ४॥

इति मंजुश्रीनिलकण्ठतजिकटीकासोदाहरणसमाप्तिमग्नम्

श्रीगणेशायनमः यत्पादपद्मस्तरसिद्धेत्याअसीष्टसिध्यैप्रणमतिनित्यं तंविद्भारजंमनसास्मरामिभक्तप्रियनागसुरगणेश १ गोदावरी
 तदेभातिगोलग्रामोऽतिस्फुरः तत्रावसत्पूर्वजामेसिद्धांतबुजमानवः २ अनेकविद्याकुशलैर्हिजैः संसेवितोभूमितलेप्रसिद्धः दिवकरोदे
 वविदांवरिष्ठोवेदांतशास्त्राभिरुचिर्बभूव ३ तस्यात्मजपंचगुणैरुपेतोऽजाताअमीषाप्रथमस्तुष्टुष्णाः देवदेवयः सकलागमनोविशेषापादाह्वा
 रतोनितांतं ४ तस्यानुजौख्यातशिराभणीतौद्यौविष्णुमल्लयपितौतृथव्यां त्रिस्कंधपारागमरगमल्लेशीकेशवस्याग्रजनेप्रसिद्धौ ५ तस्यानु
 जोगणितविद्वान्नाग्रगण्योमल्लारिसेवनसमुद्रतशस्त्रपण्यः सच्छास्त्रबुद्धिस्तद्वदंचमहाशरण्यः श्रीविश्वनाथगणकःस्तरांचकाल्ति ६ आसी

स्वस्वाभिलाषंनहिलब्धुमीशानिर्विघ्नमीशानमुरवाःस्फुरेयाः विनाप्रसादं किलपस्थनोमिंतुंदिराजंमनिलाभहतुम् १

नान्नामीलकंदोद्दिजाअज्ञोतिःसिंधोःपारहभाष्यवेत्ता तेनोद्दिष्टवर्षंतत्रकरोमिदंक्रांसम्यग्विच्यनाथोविविच्य ७ तत्रग्रंथारंभेप्रारीप्सितमि
 र्दिघ्नसमास्यथैकृतमंगलं शिष्याभिक्षाधैनिबध्नाति स्वसेति अहंमीलकंदस्तुंदिराजंनोभिनमस्करामि कथंभूतंमनिलाभहतुं मतिबुद्धिस्त
 स्यालाभःश्रासिस्तत्रहतुंकारणं तंकथस्यदुंदिराजस्यप्रसादमनुग्रहंविनाईशानमुरवाःस्फुरेयाः ईशानोमहादेवस्तदादयःसुरोपायवसमूहःनि-
 र्दिघ्नयथास्यात्तथास्वस्वाभिलाषंस्वीयस्वयमनोरथंलब्धुमीशाःसमर्थाःहनिअथेननभवंति किलेतिनिअथेनमुर्यादोअयत अतोगणेशस्तुतिरा

जातकोदितदशाफलंयत्स्थूलकालफलदंस्फुटंनृणाम् तत्रनस्फुरतिदेवविद्यातिस्तद्भुवोब्दफलमादितानिकात् २ गताः
समाःपादयुताःप्रकृतिमसमागणात् स्ववदासधदीयुक्ताज्जन्मवारादिसंयुताः ३ अत्रप्रवेशवारादिःसततष्टत्रनिर्देशीत्
शिवघ्नोऽब्दःस्ववद्रीदुलवाढ्यःस्वामिशेषितः ४ जन्मतिथ्यान्वितस्तत्रतिथावब्दप्रवेशनं तत्कालकाजन्मकालरविणास्थ्या
द्यतःसमः ५ एकैकतांशिवृद्धान्चतुल्यांशौद्वयदरविः तदामासप्रवेशोद्भुप्रवेशश्चेत्कलासमः ६ तात्कालिकानुरवचराःसु-
धियाविधेयाःस्पष्टाविलम्बपुरस्वमावगणोविधेयः दीर्घतथोक्ताविधिनिखिलग्रहाणामब्दाधिपस्यविधेयकथामिमुक्तिम् ७

नागच्छन्ति तत्रास्मिन्मलेदेवगन्ति। तेऽज्ञानबुद्धिः न सफुरतिकमिन्ममथकिंफलपवति सूक्ष्मविचारबुद्धिः सुदानमपवति अतोवर्षमध्यफल-
ज्ञानार्थमिदं वदामीत्यर्थः ३ गताः समादयादिपंचरुपाः सज्ञातत्रदीकायाव्याख्याताः ३ ४ ५ ६ ७ ४ ४

८ अथश्लोकत्रयणप्रातिज्ञातवर्षस्मरिणियमाह जन्मोति बलीयइति दृगादिसाम्येइति जन्मकालयल्लभतस्यस्वामीअब्दलभपःवर्षप्रवेशकालिकल्लभ-
स्वामीमुथहाधिपः मुथहावस्थमाणातस्याः स्वामीद्वदंतदन्तरं त्रिराशिपः संज्ञातत्रोक्तत्रैराशिकत्वामीततः अद्भिदेवसेवर्षप्रवेशसति मूर्धराशिपतिः
सूर्याधिष्ठितराशिस्वामीभिशिरात्रौवर्षप्रवेशसति चंद्रमाधीश्वरः चंद्रांकांतराशिस्वामीद्वदंतपंचकविमृश्यविचार्य एषापंचानामध्येयएकतरस्तनुपश्य

द्विंमप्रज्ञांभागाद्यशरलब्धस्फुटं शिहा प्रज्ञांगादायनफलतुल्यशैलभूपोभवेत् ८ जन्मलभपतिरब्दलभपुंमुथहाधिपइतित्रिराशि
पः मूर्धराशिपतिरिहचंद्रमाधीश्वरोभिशिविमृश्यपंचकम् ९ बलीयएषातनुमीक्षमाणाः सवर्षेपोलभमनीक्षमाणाः नैवाब्दपोह
स्यतिरक्तः स्याद्वलस्यसाम्येविदुरेवमाद्याः १० दृगादिसाम्येअथनिबलत्वेवर्षाधिपः स्यान्मुथहस्वरस्तु पंचाणिनेचेतनुमीक्षमा
णावर्षाधिपोब्दस्यविमुर्विचिंत्याः ११

ति वर्षप्रवेशकाललभंक्षमाणाः पश्यन् बलीपंचवर्गाबलाधिकः सग्रहः पंचान्यतमः वर्षस्वामीवर्षलभ
मनीक्षमाणाः अपश्यन्बलाधिकोपिनैववर्षस्वरः बलस्यतुल्यत्वेदृश्यतिरक्तः दृष्ट्याधिक्यादब्दपोभवति एवमित्याद्याः श्रुतनाः आचार्योविदुः आहः
दृगादिसाम्येहृष्टिः आदिपदाद्वलभनयोः समतायाअथवानिबलत्वेपंचानालभदंशैस्त्रिपि पंचविशेपकोनपंचवर्गाबलवताया उभयेवमुथहास्वाम्येववर्षस्वर
भवतिचेदपंचाधिकारिणोत्रहाअपिषर्षलभक्षमाणाः पश्यन्तोभवेति तदेषामध्येयबलाधिकः सारवर्षस्यविशुः स्वामीविचारणीयः बलयोः साम्येमुथहस्य

रावेति शेषं ११ अथमांतां चंद्रस्य वर्षेभ्यस्तत्प्राप्तवनाया विंशे च ह बलेति यंचाधिकारिग्रहान्यतमया बलदृष्ट्योः समताया अङ्गित्वमेव प्रवेशे
सति सूयं क्रांताराशिस्वामी अंतिमाधिकारिग्रहो वर्षेभ्यस्वामिनिशिरात्रो वर्षे प्रवेशे सति इंद्राशीट् चंद्रा क्रांताराशिस्वामी अंतिमाधिकारिग्रहो वर्षेभ्यस्वामि
मीषवतीत्येवं केसिदाचार्या आहुः पूर्वोक्तप्रकारावगता वर्षेस्वामी चंद्रो येन ग्रहेण समान्यतम इत्यशालिमुखा शिलकारिग्रहो वर्षेस्वामी अनेन क्रमद्वमु-

बलादि सामान्ये विराशिपोऽङ्गिनिशीदुराशीडितिकेचिद्बहुः येनेत्यशालोऽब्दविष्णुः शशीसवर्षाधिपश्चंद्रमप्यन्यथा
त्वे १२ अब्दाधिपो व्यषष्टमपि न्नसंस्थोलब्धोदयोऽब्दजन्योः सद्दशो बलेन निःशेषमुत्तमफलं विद्यानिका
येनैकान्यराज्यबललब्धिरतीवसौख्यम् १३

आशिलकारिचेत्तदा तद्ग्राणां मध्ये यो बलाधिकः बलसाम्ये मुखेभ्य इति सुधियो ह्यं
चंद्रस्य मुखशिलाभावे निर्णयमाह चंद्रमपइति अन्यथात्वे चंद्रस्य मुखशिलाभावो वे सति चंद्रा क्रांताराशिस्वामी वर्षेभ्यः प्रवेशेति अनेन प्रकारेण क
केभ्यश्चंद्रमसि चंद्रावर्षेभ्यो नान्यदिति शेषम् १३ अथ वर्षेभ्यः स्थिति वशेन फलमाह अब्दाधिपो वर्षेभ्यस्वामी ग्रहः व्ययषष्टमपि न्नस्यः
हादशषष्ठाष्टमस्थानस्थिति रिकस्थानस्थितः यद्यपि लब्धो वशेन वर्षेभ्यस्वामी षष्ठाष्टमहादशस्थानेभ्यः वश्यातावेति वक्तुमनुचिततदतिरिक्त

स्थानस्युद्गीति तथापिपिन्चिपिन्नोत्तनुमीसिमाणादृत्यादिप्रकारेणष्टाष्टमहादेशस्थानस्थितस्यार्थविषयैश्चरत्वंसंभवः राशिंकुडल्याहास्त्रिसद्वोद्वेगतत्रल
भद्रद्वुवर्षैश्चरत्वंसंभवः कुडल्यां तस्थानस्थितत्वंसंभावनाया अक्षणाया निवाध्यत्वाच्चलब्धोद्वेगः वर्षप्रवेशकाले प्राप्तादयो स्तगतद्वयार्थः अब्दजनपुणः
वर्षजनपुणः बलेन पंचवर्गबिलेन सह शतुल्लभः अहोर्नबलद्वयार्थः एतादृशो वर्षैश्चरो निःशेषसमऽनुत्तमफलं करोति तदेवाहवाक्येत्यादिस्पष्टम् १३
अथ वर्षैश्चरत्वंसंभवः कुडल्यां तस्थानस्थितत्वंसंभावनाया अक्षणाया निवाध्यत्वाच्चलब्धोद्वेगः वर्षप्रवेशकाले प्राप्तादयो स्तगतद्वयार्थः अब्दजनपुणः
वर्षजनपुणः बलेन पंचवर्गबिलेन सह शतुल्लभः अहोर्नबलद्वयार्थः एतादृशो वर्षैश्चरो निःशेषसमऽनुत्तमफलं करोति तदेवाहवाक्येत्यादिस्पष्टम् १३

बलप्रपूर्णेऽल्पपूर्णश्रममध्यमं अधमदुःखशोकारिभया निविधाः शुचः १४ सूर्योऽल्पबलिनिराज्यसुखायजा
थलाभः कुलाचितविष्णुपरिवारसौख्यम् पुण्यशागृहसरंगविधिप्रतिष्ठाशत्रुविनश्यतिफलजनयदयुः १५

अधमोहीनबलदुःखरोगादीत्यादिसप्तम् १४ अथ वर्षैश्वर्यसूयबलपूर्णायां फलमाह सूर्येष्वपि विनश्यतीत्यंतं स्पष्टं फलमिति इदमुक्तं
फलं निर्वैद्यसुत्राजन्मकालग्रहविचारणाव्याप्तदुःखमवति वर्षैश्वर्यहो जन्मकाल उत्तमबलश्चेत्वाप्युत्तमबलस्ततोत्तममध्यबलश्च दुत्तम
अधमबलश्च न्यधमजन्मकालमध्यमबलश्च कृपणात्तममध्यमाधमप्रवर्ति जन्मकालोहीनबलश्च कृपणमध्यमाधमाधमप्रवर्ति १५

अथवर्षेष्वराकिस्यमध्यबलत्वेफलमाह मध्येइति इदंउत्तमबलसंबन्धिफलप्राप्तुक्तसमग्रमध्यमभवति स्वल्पमित्यादिनृपादित्यंतस्पष्टं अनि
ष्टुफलतदास्यादाशभेनग्रहेणवर्षेभ्यस्त्यमुथशिलोनस्यादथच्छुभग्रहमुथशिल अनिष्टनस्यादित्यपवादउक्तः १६ हीनबलाकस्यफलमाह सू

मध्येरवौफलमिदंनिखिलतुमध्यस्त्वस्यसुखस्वजनतापिषिवादमाहुः स्थानच्युतिनचसुखंशुताशरीरसोतिनृ
यान्मुथशिलोनशभेनचेत्स्थात् १६ सुखबलनरहितेऽब्दपतौविदेशयानधनस्यशुचोऽरिप्रयचतद्रा लोकापवा
दभयमुग्ररुजातिदुःखवित्रादितोपिनस्त्वसुतमित्रभीतिः १७ चंद्रः ब्दपेमुथशिलयनासावद्पोऽस्यचेत् कबू
लमिदुनाजन्मानिशिवर्षतदोत्तमम् १८ वीर्यान्वितेशशिमिवितकलत्रपुत्रमित्रालयस्यविधिधसुखमाहुरायाः
स्वगंधमौक्तिकदुकूलसुखानिभूतिलाभःकुलोद्दिता नृपैःसखित १९

येति सास्त्रम् १७ अथयेनेत्यशालोब्दविभुति दाढ्या-

थेपुनवदस्तद्वर्षेभ्यस्त्यकबूलयोगेरात्रिजन्मवर्षेमुत्तमतीत्याह चंद्राति चंद्रः ऋषेसायेनग्रहेणचंद्रोमुथशिलः असौवर्षेभ्यः अस्यवर्षेभ्यस्त्यचंद्रेण
कबूलचंद्रातिरित्युद्देशोपायः १८ अथचंद्रास्त्यपूणबलस्यफलमाह वीर्यान्वितेति सास्त्रम् १९ अ

अथचन्द्रस्यमध्यबलस्यफलमाह वर्षाधिपइत्यंतस्पष्टं यदियापग्रहेणे सराष्टुरागश्रद्रस्यस्यातदाश्लेषोसतिः २० अथनष्टातिहीनबलस्यचन्द्रस्यफलमाह नष्टइति नष्टसूर्यान्कांतलेनात्सगतंउत्तराद्धहीनबलस्यफलं २१अथशौभस्यबलपूणस्यफलमाह शौभइतिस्यष्टम् २२ अथशौभ

वर्षाधिपेशशिनिमध्यबलेफला निमध्यान्यमनिशितुतास्तमित्रवर्गैः स्थानांतरेगतिरथोक्षशताशरीरेश्लेषोद्भवश्चयादिपापकृते सराफः २० नष्टेऽब्दपेशशिनिशितकफादिरोगश्चोर्थादिभीः स्वजनविग्रहमप्युशति दूरेगतिः स्मृतकलत्रसुखानयश्चस्या न्मृकतुल्यमतिहीनबलेशशांके २१ अथशौभः शौभेऽब्दपेबलिनिकीतिजयारिनाशसनापतित्वरणायकताप्रदिष्टा लाभाःकुलाचित्तधनस्यनमस्यताचलोकेषुमित्रसुतविराकलत्रमौख्य २२ मध्यैऽब्दपेऽवनिस्मतेरुधिरस्तुतिश्चकोपोऽधिकोद्धाकदशास्त्रहानिदातानि स्वामित्वमात्मगणतोबलगौरवंचमध्यसुरेनिखिलमुक्तफलविनित्यम् २३ हीनेऽब्दपेसृजिभयारिपुतस्कराश्लोकापवादप्रथमात्मधियाविनाशः कार्यस्यविघ्नमतिरोगप्रयंविदेशयानक्षयोऽपनयतोयुक्तदृष्ट्यभावे २४

स्यमध्यबलस्यफलमाह मध्यइतिस्यष्टं २३ अथशौभस्यहीनबलस्यफलमाह हीनइति अमृजिभौमेवर्षेहीनबलेसतिभयमित्यादिविदेशयानमित्यंतस्पष्टं गुरुदृष्टिहीनेशौभेसति अपनयतअनीतितः क्षयोनाशः २४

धु

धु

धु

धु

धु

धु

धु

धु

धु

धु

धु

धु

धु

अथोत्तमबलिनोबुधस्यफलमाह सौम्यइति सुदार्थं २५ अथमध्यबुधस्यफलमाह अब्धाधिपइति एतत्प्रागुक्तसर्वपञ्चमस्यात् शुभग्रहसु
शशिलानुरोधतः आत्मजमित्रयोःसुखंभवति अपरथा अशुभग्रहेसमाफनतयोः सम्यक्शुभंनस्यात् २६ अथहीनबलस्यबुधस्यफलमाह

अथबुधः सौम्येऽब्दपेबलवतिप्रतिवाद्लरव्यसच्छास्त्रसद्व्यवहृतौविजयोऽर्थलाभाः ज्ञानंकलागणितवैद्यभवनगुरुत्वरंजात्र
येणानृपतानृपमात्रितावा २५ अब्धाधिपशशिसुतेखलुमध्यवीर्यस्यान्मध्यामनिखिलमेतदथाध्वयानम् वाणिज्यवत्तनम
शात्मजमित्रसौख्यसौम्यशालवशतापरधानसम्यक् २६ सौम्येऽब्दपेऽधमबलेबलबुद्धिहानिर्द्धर्माक्षयःपरिभर्वाभि-
जवाक्यदोषान् निक्षेपतोविपदतोवमृषवसाद्व्यहानिःपरव्यवहृतेःसुतवित्तमित्रैः २७ अथगुरुः जीवेऽब्दपेबल
युतेपरिवारसौख्यधर्मागुणग्रहिलताधनकान्तिपुत्राः विश्वास्यताजागतिस्मृतिविक्रमासिल्लोभोनिधेनृपतिगौरव
मय्यरिसं २८ अब्धाधिपस्तरुगौरौकिलमध्यवीर्यं स्थान्मध्यामफलमिदंनृपसामर्थ्यं विज्ञानशास्त्रपरतायशुभ-

साराफदारिद्र्यमर्थविलयश्चकलत्रयीडा २९

सौम्येइतिसप्तार्धं २७ अथगुरोरुत्तमबलिनोवर्षेऽश्वरस्यफलमाह जीवइतिसप्त २८
मध्यबलिनस्सस्यफलमाह अब्धाधिपइति इदंप्रागुक्तफलमध्यमं अशुभग्रहेणसाराफसातिदारिद्र्यमित्यादिक्लोकांतफलशेषस्यसप्त २९ ध

हीनम्यतन्मफलमाह जीवद्वतिस्यष्टम् ३० अथशक्रस्योत्तमबलिनेवर्षशस्यफलमाह शक्रद्वतिस्यष्टम् ३१ मध्यमबलस्यफलमाह अब्दधि-
पद्वति पापग्रहोयः शत्रुस्तेनदृष्टयुतेशक्रनेविपदोर्धनाशद्वति अत्रवोहितयुतइत्युक्त्यागशिकुडल्याद्विषिलोक्यामावकुडल्यासंयुक्तत्वंद्रष्ट-

जीवेऽब्दोऽधमबलेनधर्मसौख्यहानिस्त्वर्जितस्मत्प्रिजनाःसप्तार्थाः लोकापवादपथमाकुलतातिकष्टद्वनित्तनोक्क
रुजोरियुषीःकलिश्च ३० अथसुक्रः शक्रेऽब्दपेबलिनिनीरुजताविलासमच्छास्त्रत्नमधुगुशनभोगतोषाः क्षेमप्रता
पविजयावनिताविलासोहास्यनृपाश्रयशेनधनसुरवंच ३१ अब्दधियेषभूगुस्फुतेस्वलुमध्यवयस्यान्मध्यमभिरविलमेत
दद्याल्पवृत्तिः गुप्तचूदःखमविलस्त्वनिबद्धवृत्तिःपापारिवोहितयुतोविपदाःशेनाशः ३२ शक्रेऽब्दपथमबलेमनसोतिता
पोलोकापहासविपदानिजयतिनाशः द्वेषःकलत्रस्फुतमित्रजनपुष्पकृष्टान्माशनचविफलक्रियतानसौख्यम् ३३ अथश-
निः मंदेऽब्दपेबलिनिनूतनभूमिर्वेश्मक्षत्रासिरथीनिचययवनावनीशात् आरामभिर्मि तिजलाशयसौख्यमगपुष्टिःकुलो
चित्तपदासिरुणाग्रणित्वम् ३४ व्यभिक्तिस्यष्टीकृतं अन्यथातानिकशास्त्रेप्रथमस्थानेदृश्युक्तेर्वीक्षितइत्यनेनयुतिसिद्धयुतइत्यस्यैव

अर्पितः शेषस्यष्ट ३२ अथहीनबलस्यफलमाह शुक्रद्वतिस्यष्ट ३३ अथोत्तमबलिनः शनैर्वर्षशस्यफलमाह पदद्वतिस्यष्ट ३४

मध्यबलिनस्तस्य फलमाह अब्दाधिपेइति पापग्रहयोगेन दृष्ट्या बापापफलदुष्टफलस्यार्थं योगोपावदुल्ल्यादृष्यमित्याग्रहाद्युगुक्तिः शेषं स्पष्टम् ३५ हीनबलिनः शनैर्वर्षेऽस्य फलमाह मंदेइति सौम्येत्यशा लघुजिह्वाग्रहमुयाशिलशक्रग्रहयोगोवाइयत् किंविहर्षसौम्यमपिभवति शेषं स्पष्टम्

अब्दाधिपेरविस्मतेरलुमध्यवीर्यस्यान्मध्यमनिखिलमन्मृजित्तु कक्षात् दासोष्ट्रमाहिषकुलान्यरतस्तुलाभिः पापं फलं भवति पापयुगीक्षणैः ३५ मंदबलेन रहितेऽब्दपतौ क्रियाणावध्यत्समर्थविलयो विपदो रितिः स्त्रीपुत्रमि
नजनवैरकदन्मृक्तसौम्येत्यशालुमुजिसौम्यमपीषदाहुः ३६ वर्षेभ्यरोभवति यः सदशाधिपोऽब्देनोयोरिवलब्ध
अनुषोर्बलमस्य चित्यम् वीर्यान्वितत्रनिखिलशक्रमब्दमाहुर्हीनत्वनिष्टफलता समता समत्वे ३७

३६ वर्षेभ्यरोइति योगग्रहो वर्षेभ्यरो भवति सग्रहः संपूर्णवर्षेदशाधिपोदयः तद्वर्षसंपूर्णतस्य देशेत्यर्थः अस्य वर्षेऽस्य वर्षे जन्मकालयोः बलं पंच
वर्गबलं चित्यं विचार्य उत्तममध्यमाधमादि सदैव नवीर्यान्वितउग्रग्रहबलिसंमतिवर्षेऽनिष्टफलत्वं समत्वे जन्मवीर्यान्वितवर्षे मध्यबले हीनबले वा ज
न्ममध्यबले हीनबले वा वर्षे वीर्यान्विते जन्ममध्यबले वर्षे हीनबल इत्यादौ तारतम्य उत्तमाधमपदा फलापेदाया वर्षमध्यमफलदाता ३७ ६९

ति शुभग्रहकृतसाराफलमिति वर्षे किंचित्सुखं वर्त्तते अशुभग्रहकृतसाराफलमिति अनिष्टमेव अशुभफलमेष भवति ३८ हृदयति यन्वर्षस्वामीग्रहः या
दृशि मित्रशत्रुग्रहसंबन्धिनिहृदशेषयति अत्र अस्मिन् मित्रशत्रुग्रह अवर्षेभ्या इति केचित् योयग्रहः चकारा मित्रशत्रुदशाग्रहः उक्तांशफलपतेजः

येन त्यशालोब्धपतेग्रहोऽसौ स्वयस्य भावात्फलददाति शस्त्रे साराफलमस्ति किंचिदनिष्टमेवाशुभमसूरीफे ३८ हृदया
दृशि यत्र वेद आधत्तेऽत्र च योमहः जन्मन्यब्दनतादृशकृतदात्मफलदत्त्वसौ ३९ योजन्मनिफलदातुं विमुमुसुरि फोस्यचत्
अब्दलमाब्दपभवस्तस्मिन् न्यब्दनतत्फलम् ४० व्यत्यासफलमादश्यमित्यशालो विशेषतः नोभयचत्तदाव्यस्ति जन्माश्रय
मिति स्फुटम् ४१

आधत्ते धारयति मुखाशिलकारी भवति जन्मकाले वर्षप्रवेशकाले पितादह् उक्तप्रकारसदृशः असौ वर्षग्रहस्तदा तदानी-
मात्मफलदः शम्भाशुभफलदाता स्यात् ३९ यद्वति ४० व्यत्यासे इति जन्मनियोग्रहः स्वभावजदातुं विमुमुसुः समर्थः स्वभावापश्यन् अधिष्ठा-
तो वा अस्य ग्रहस्य यदि अब्दलमाब्दभवः वर्षलभस्वामी वर्षे स्वाभिपिनोक्त्यन्तः मूशरीफः इमं सारायोगः स्यात्तर्हि तस्मिन् वर्षे तत्फलजन्मका-
लीनभावात्स्वन्फलनतत्फलनाशो भवतीत्यर्थः व्यत्यासे इमं साराभावात्फलजन्मकालिकं भाजनं फलं आदेश्य कथनीय इत्यशालो मुखशिले सति वि

उपसंहारि एवमिति अनयोक्तरीत्या अन्यत् शुभाशुभफलबलाविवेचनयोगत्रयविमर्शतः मुथाशिलकबूलसराफ्रति योगत्रयणां विचारेण बुद्धिं
यं ४४ इति दिवाकराविरचितायां वर्षफलाध्यायः अथमुग्रहाफलाध्यायमुग्रहायनमाह स्वजन्मलमादिति सज्ञातव्याख्या स्पष्टम् ४५ अस्या
उपपत्त्याग्रहवद्गतिरस्तीत्याह प्रत्यहमिति प्रति सौरदिनसामुधा अनुपाततः अष्टाधिकशतत्रयसौरांशैरेकराशिकलात्सदैकसौरदिनेनैकइत्यनुपात-

एवमुन्मेषमन्यच्छशुभफलबुधैः बलाबलाविवेकनयोगत्रयविमर्शतः ४४ इत्यब्दपफलाध्यायः अथमुग्रहानिरूपणं
स्वजन्मलमात्रातिवर्षमेकराशिभोगामुग्रहाक्राण स्वजन्मलग्नरवितभूयातशरद्वृत्तसामुखे न्दिहास्यात् ४५ प्रत्य
हंशरलिसाभिर्वर्द्धेत्सानुपाततः साहसग्रहयमासद्वयहः केपिसूरयः ४६ स्वमिसौम्यक्षणात्सौरव्यस्तुतदृष्ट्याभयक
जः भावालोक्तसंयोगात्कलमस्थानिरूप्यते ४७ वर्षलमात्सूरवात्तात्परिपुरश्चेशोभना पुण्यकमायगास्वाम्यदत्ते
न्यत्राद्यमाह्ननम् ४८

संचकलाभिर्वर्द्धते अनयारित्यासौरमासे सादृशशतद्वयवर्द्धते वदत्येव केपि पंडिताः वदंति स्वमते पूर्वग्रहम
ध्रे मुंथाचलनानुक्तेर्वर्धते एवाशिमराशाबुधियगच्छतीति यावद्वचनहिवाचनकिमिति न्यायान्तलमंगीकृतम् ४६ स्वाभिसौम्येति स्वाभिस्यु-
भाग्रहदशनात्सूरवस्तुतदृष्ट्याकृजः भयं अस्यामुग्रहायाः फलभावालोक्तसंयोगान्निरूप्यते ४७ वर्षलमादिति स्पष्टम् ४८

शत्रुशयमित्यादिमुखाभावफलश्लोकाः द्वादशस्यष्टाः

४९

५०

५१

५२

५३

प्र-२

शत्रुशयमानस्कताश्वलाभप्रतापद्विन्दुपतेः प्रसादं शरीरपुष्टिविविधयोगमाश्रयददतिविस्तमुग्रहातनुस्था ४९ उल्सा
हताथगामनयशश्चस्वबद्धुसन्धाननुपाश्रयाश्च मिष्टान्नभोगावलपुष्टिसौख्यस्यदयिभावमुग्रहायदाब्द ५० परा
क्रमद्वितयशःस्करवानिर्मादयसौख्यद्विजदेवपूजा सर्वपकारस्तनुपुष्टिकीर्तिन्नुपाश्रयश्चन्मुग्रहातृतीया ५१ श
रीरपीडारिपुमीःस्ववर्गवैरभनस्तापनिरुद्यमत्वं स्थान्मुग्रहायास्मरवभावायाजनापवादायद्विदुःखम् ५२
यदीर्घिहापचमगाब्दवेशेसङ्घुद्विसौख्यात्मजवितलाभः प्रतापद्विर्विविधविलासादेवहिजाचानुपतः प्रसादः ५३
कुशत्वमगणुरिपूदयश्चमथरुजस्तस्करतानुपाहा कार्थार्थनाशोमुग्रहारिगान्चेदुबुद्धिद्विः स्फुटोनुतापः ५४
कलत्रबध्नुव्यसनारिभीतिस्तसद्भोगोऽनधमनाशः दूनापराचन्मुग्रहातनोः स्याद्भुजाभनोमाहविरुद्धचेष्टा ५५
भयरिपोस्तस्करतोविनाशोऽप्यथोद्विग्नसनामथश्च मृत्युस्थिताचन्मुग्रहनराणाबलहायः स्याद्भूमनसुदूर ५६

४९

५०

५१

५२

५३

५४

५५

५६

५७

५८

५९

७३

५७ ५८ ५९ ६० क्रूरैरिति क्षुतदशाऽभुमदस्यापापद्रुहदृष्टोपलब्धादिभावाः भवन् अस्मिन्मावेयदिमुथहाभवति तदातद्वागमुथहाधि-
ष्ठितभावस्थितशुभफलनश्यत् तद्भावसंबन्धशुभफलवर्तते ६१ अस्याः फलमाह शतमिति सावीर्यशुक्लाम्नाभावनस्याधिष्ठितभावसंब

स्वामित्वमर्थोपगमोत्प्रेयोधर्मोत्सवः पुत्रकलत्रसौख्यं देवद्विजानपरमयशश्च भाग्योद्भूतं भाग्यगतं स्थिहायाम् ५७
नृपप्रसादस्तज्जनोपकारसत्कर्मसिद्धिर्द्विजदेवभक्तिम् यशोऽसिद्धिर्विविधाथलाभं दत्तं वरस्थां मुथहापदासिम् ५८
यदधिहालाभागताविलाससौभाग्यनैरुज्यमनःप्रसादाः भवन्ति रज्याश्च यतो धनानि सन्निवृत्तानि भिमातासयश्च ५९
अयोऽधिको दुष्टजनैश्च संगो रूजातनौ विक्रमतोऽथसिद्धिः धर्मार्थिहानिर्मुथहाव्यवस्थायदातदास्यज्जनतोऽपि वर
६० क्रूरदृष्टः क्षुतदशायोभावापमुथहावचत् शततद्भावजनश्यदशुभं चापि वदते ६१ इति मुथाभावफलं
शुभस्वामिभुक्ताक्षितावीर्यशुक्रसंधिहास्वामिसौख्येशालप्रपन्ना शतभावाजपोषयेन्नाशतसाऽन्यथात्वन्य
याभावकृत्याविमृश्य ६२

यि शतफलपोषयेत् वदयेत् अशतफलतद्भावसंबन्धिनवदयेत् अन्यथात्वे शुभस्वामिभुक्ताभवति
स्वामिसौख्येशालप्रपन्नान्नभवति पापदृष्टापापमुथशिलाचभवति तस्यामित्यर्थः अन्यथाभावः स्वभावसंबन्धशुभफलवदयेत् शुभ

फलं तं सर्वं दिनवद्वेपेदिति विपरीतभाषइत्यर्थः शक्राशक्रमहृषाशक्राशुभाशुभाशिलाचतदातदाविभूयशक्राशुभाश्रहबलवशाद्दिचायशक्रमश्रमव
 रोयमित्यर्थः ६२ जनुलभ्यतइति जम्बलभ्यात्सप्तमहादशषष्ठाष्टमचतुर्थस्थानस्थितायुषावर्षसंयुधाचेत् पापग्रहेदतायुक्तातदावर्षयस्मिन्मा
 वेयुषासमावः विनश्येत् एवमुक्तहृषाशक्रमग्रहत्वापिदृष्टौ सत्यातस्य भावस्य नाशो न भवति शक्रमच भवति ६३ यदेति यदाउभयत्रजन्मानि-

जनुलभ्यतोस्तात्यपामृत्युबधुस्थिताब्देहताक्रूरवद्वेपुसाचेत् विनश्येत्सयत्रोन्निह्राभाव एवं शक्रमस्त्वामिदृष्टो न ना
 शाः शक्रमच ६३ यतोभयत्रापिहताभावानश्येत्सप्तमवथा उभयत्रशक्रमत्वेतुभावोऽसौवदतेतराम् ६४ वर्षेप्यभिष्टो
 हस्यापद्रावेजनुषिस्थिता क्रूरपधातान्तभावनाशयच्छुभयुक्रशक्रमा ६५

वर्षेन अभिष्टस्थानस्थाहतापापग्रहयुक्तातदास
 मंयायुक्तोभावः सवथाअवश्यं नश्येत् उभयत्रजन्मानिवर्षेचशुभत्वं शक्रमग्रहयुक्तत्वे असौपुंयायुक्तोभावः वदतेतरामितिशयनवदते ६४ वर्षे
 इतिवर्षे लङ्कुडल्यां अभिष्टस्थानस्थाचतुर्थषष्ठसप्तमष्टमहादशस्थिता अपिशब्दाज्जन्मलादिभ्युस्थानेषु स्थितातदाजनुषिजन्मकुडल्यायस्मि-
 न्मावेस्थिताक्रूरपधातात् वर्षेपापग्रहसंयुक्तत्वात् तंजन्मास्थितमुग्रहायुक्तभावांवाशयेत् वर्षेपुषाग्रहयुक्तार्चच्छुभफलदा ६५

उदाहरति जनुलभतइति जन्मलभान्मृत्युस्थानस्थितावप्रवेशकाले शक्यग्रहयुक्तातदापितुद्रव्यस्य उपलक्षणान्मृत्युप्रभाववितासंबधिफलस्येत्यर्थः
 लाप्रकरोति पापग्रहयुक्तान्मृदूयकरोति अतिकष्टफलदाभवति इत्यनयोक्तारित्याविमर्शो विचारः अष्टमादौ चतुर्थस्थानयति रिक्तामि-
 त्तस्थानोपिविधेयः तदुक्तमावफलस्य लाभोनाशो वाक्तव्यः ६६ यस्मिन्निति वर्षलभकुडल्या असौ मृथायस्मिन्मावे अधिष्ठितासतीस्वामि-
 त्तभग्नहाभ्यांदृष्टा एषवर्षसंबंधी अयंभावोजन्मनि जन्मलभकुडल्यायोभाषोभवति मृथाधिष्ठितवर्षमावस्यथोरादिजन्मभाषकुडल्याय-

जनुलभतस्तु योगसौम्ययुक्ताब्दवेशेपैतृकस्थलाप्रविधने नृपाद्रीतिदापापयुक्तातिकष्टाष्टमादावपित्याविमर्शो विधेयः ६६
 यस्मिन्भावस्वामिस्सौम्येक्षितान्नेद्रावोजन्मन्येषयस्तस्यदृष्टिः एवपापैर्नाशितस्तुतस्यदृष्टवैयदृषेपसौम्यमेव ६७ य-
 दीथिहासूर्यग्रहेषु तावासूर्यगणराज्यनृपसंगमन् दत्तेगुणानापरमाभवातिस्थानातरस्यतिफलदृशोपि ६८

स्मिन्भावप्रवर्तित्यर्थः
 तस्यदृष्टवसंबंधिचिन्तितपदार्थस्यदृष्टिः पापग्रहैः एवंदृष्टतस्यभावस्यजन्मसंभिनानाशः कथितद्वये वंदेयं अस्यापवादमाह वीयोदिति वर्षस्वा-
 निविचार्यत बलवत्तासौम्यमेवकरोति नमृथाकृतानिष्टफलवर्षेशे बलिभ्रुसतिमुथाजनितामिष्टफलनिष्ठानि प्रवर्तित्यर्थः ६७ अथमुग्रहाग्रहयोगविदा-
 णग्रहराशिस्थितफलवस्तुकामः ग्रथमसूयस्याह यदीति मुग्रहासूर्यग्रहे मिहाराशौ अथवा सूर्यगणशुक्तातदागज्यादिदत्तेगुणानापरमागल्लक्षशस्या-

नंतरासिचनेदहशः सूर्यदृष्टेः पिङ्गफलमुक्ताम् ६८ चंद्रस्याह चंद्रोति ददातीत्यंतं स्पष्टपापग्रहदशमिदतिदुःखं भवति ६९ सौमस्याह कुजेनेति रुधिरप्रकोपमित्यंतं स्पष्ट सौमिदक्षिताशमिनाह शाश्वतकुजयुक्तादृष्टाभ्यामवति तदापूर्वाक्ताफलाविशेषादधिकत्वेन भवति ७० बुधमुक्तायोगा

चंद्रणयुक्तादुग्रहदृष्टेदुनापिवाधमयशोमिदृष्टिम् नैरुज्यसंतोषमतिप्रदृतिददातिपापक्षणातोऽतिदुःखम् ६९
कुजेनयुक्ताकुजमैकुजनहृष्टाचपितोषा रुजकराति शस्त्राभिघातं रुधिरप्रकापसारोक्षितासौरग्रहविशेषात् ७०
बुधेनशक्रणयुतक्षितावातद्रूपिवाश्रमितीलाभसौरव्यम् धर्मयशश्चाप्युल्लंघनेन कष्टपापक्षणायागतः स्यात् ७१
युतक्षितावाशुरुणागुरोर्भयदोषिहायुत्रकलत्रसौरव्यं ददातिहंभावरत्नभागशुभेत्यशालादिहराज्यलाभः ७२
शनेगृहतेनयुतक्षितावायदोषिहावातरुजविधत्ते मानसयवन्दिभयधनस्यहानिचजीर्वक्षणातः शुभाति ७३

ह बुधेनेति विधत्ते इत्यंतं स्पष्टपापग्रहदशमिदतिदुःखं भवति ७१ युक्तेति भोगमित्यंतं स्पष्ट इहपूर्वाक्तापुकाशौगुरुयुक्तादृष्टावाभयहस्यः शुभ
ग्रहमुयशिलयोगाद्वाज्यभातिः ७२ शनिराह शनेरिति चान्तं स्पष्टगुरुदृष्टाभ्यामफलभातिः ७३ ७४ ७५

अथराहुमुखगतमुथहाफलमाह तमोमुखवदति स्पष्टपदस्थानम् ७४ अथराहमुत्पृष्ठपुच्छानलक्षणमाह भोग्यादिति यस्मिन्राशीराहुस्तित
 स्यवक्रात्यार्यभोग्यालवाः भोग्यभोगास्तेमुखसंज्ञकाः येगातालवास्तेनभुक्तालवास्तेपृष्ठसंज्ञकाज्ञेयाः तद्यथा राहुरितानि क्रियायां दशभिरीशी-
 र्वक्रोऽस्ति तत्रादिमादशअंशांशुखसंज्ञकाः भोगस्यकारिष्यमाणत्वात् अन्यभुक्ताविंशत्यंशः पृष्ठसंज्ञकास्तोराह्लाज्जातराशोः सकाशात्समं-

तमोमुखेचनुग्रहाधनातिथशःसुखधर्मसमुन्मत्तिच सितेज्ययोगेक्षणतःपदासिंस्वर्णरत्नावलब्धयश्च ७४ भोग्याराहो
 लवास्तस्यमुखपृष्ठगतालवाः ततःसप्तमभपुच्छविमृश्येतिफलवदेत् ७५ तत्पृष्ठभागनक्षत्रप्रदास्यात्तत्पुच्छभागादि-
 पुमीतिकष्टम् पापेक्षणादर्थस्वरस्यहानिश्चेज्जन्मनित्यग्रहवित्तनाशः ७६ यजन्मकालेबलिनोब्दकालेचदुर्बलास्तैर
 शुभसमांते विपर्ययेपूर्वमनिष्टमुक्ततुल्यफलस्यादुभयत्रसाध्ये ७७

पंगराशिपुच्छयथाकन्यायाः सप्तमोराशिर्मानाख्यः केत्वाज्ञातराशिःपुच्छसंज्ञकइतिविमृश्यविचार्यफलवदेत् ७५ अथपृष्ठपुच्छगतमुथहायाःफल
 माह तत्पृष्ठभागइतिस्यष्टार्यपदम् ७६ अथजन्मकालेनग्रहवशाच्छुभाशुभफलमाह येजन्मोति येनग्रहाजन्मकालेबलिनस्तेग्रहाअब्दकालवषकाले
 चदुर्बलानिर्बलास्तदौतैर्ग्रहैः समांतेवर्षातवषस्योत्तराहअशुभफलवच्चं अथार्हर्षपूर्ववदेत् ग्रहफलशुभविपर्ययेजन्मकालेचदुर्हदुर्बलाः स्युः वर्षे-

काले सबलास्तदपूर्ववर्षपूर्वाद्द्वितीयं फलमभिष्टुमुक्तं अथाहर्षेण राहर्षमं फलवाच्यं उपभयत्रयान्नकालवर्षकालथीः सास्त्रतुल्यफलस्यात् अयमर्थः
नेमन्हाः जन्मकालवर्षकालयाश्चेत्सबलास्तदसंपूर्णवर्षपर्यन्तं श्रमफलस्यात् उपभयत्रयिदा निबलास्तदसंपूर्णवर्षपर्यन्तं प्रभुमं फलस्यात् ७७
अथाशुभं प्रयुहतामि फलमाह षष्ठ्यति चेन्मुद्यहशः षष्ठ्यः सम्यग्देहदशसुविचतुर्थस्थानेन विप्रस्थानेषु भवति अथवा अस्मागतो वक्रो
वातया अश्रमैः पापग्रहैः दृष्टोत्पत्तो वा स्यात् तथा कूरात् क्रूरग्रहस्थानच्चतुर्थे अस्मत्सममेवागतः स्यात् तदा भव्यः श्रमो न स्यात् किंच स

वष्टेः क्षमोऽप्यसुविधिहोऽस्तगोऽथकोशमदृष्टुक्तः कूलाश्चुथाल्लागतश्चमध्योनस्यादुजयच्छतिवित्तमाशो७८
यद्यालमशेनयुताऽथदृष्टः क्षुताख्यदृष्टानमुभस्तदापि योगद्वयस्यान्धनयदैकयोगस्तदापृथुभमस्तमाहुः ७९

मुथहेशोरुजरींगं विजनांशंच यच्छति ददाति ७८ अथान्यदशुभं मुथहास्यामि फलमाह यदीति यदि अष्टमशेषेन वर्षे जनादशुभस्थानाधी
ध्वरेणाशुभं ग्रहणपापं ग्रहणमुथहास्यामीत्युक्तः स्यात् अथवास्तुताख्यदश्याचतुर्थसप्तमैकदशमदश्यादष्टश्रैतदाशुभः अनिष्टफलदश्व
असिन्यागाद्वयनिधनमरणमवस्यत् द्वयमिधेयदेकौ योगास्तदामृत्युसप्तमरणतुल्यस्यादित्याहुः ७९ ६९

अथमुग्रहायास्तत्स्वामिनिश्चक्षमाश्रमफलमाह मुग्रहेति जन्मनिजन्मकुडल्यावर्षावगातमुग्रहातस्याः स्वामीवाविकल्पेनश्रमग्रहः इदितयुग्रहस्ययुक्ता इति यथायायवर्षारमेवर्षपूर्वदिक्ष्रमश्रमफलंदत्तेददाति प्रत्येकं अग्रजन्मकुडल्यामुक्ताश्रमनातंचेद्वादे अर्द्धवर्षकुडल्यावर्षावगातमुग्रहातस्याः स्वा मीवाश्रमग्रहहृष्टत्वाहृष्टस्युक्तः प्रत्येकं तर्हि अंतेवर्षात्तर्गद्वैश्रमफलंददाति श्रमंदत्ते अन्यथापाप्रग्रहहृष्टयुक्तः प्रत्येकजन्मवर्षकर्मणवर्षस्यपूर्वा ईपरार्द्ययोरश्चमफलंददाति अन्यथेत्यत्राकारप्रत्येकः नसदितियुक्तः यावत् उभयग्रमसंभवर्षश्रममभ्युपवार्थमिदंनैकत्राद्वै उभयत्रासंभवेमध्य-

मुग्रहातस्याविर्वापिजन्मनीक्षितयुक्तश्रमैः वर्षारमेशुसंधत्तैः ऽर्द्धचंदतेन्यथाऽश्रमम् ८० इतिमुग्रहानिरूपणम्
अथवर्षारिषुविचारः लग्नेशोऽष्टमगोऽष्टेशेतनुस्येवाकुजेक्षिते इजिवयोरस्तगयोऽश्रमाधाताविपन्मृतिः ८१

मंवर्ये अत्रहृष्टितारतम्यग्रहतारतम्यक्षमाशुभग्रहहृष्टितारतम्यादिभिर्वर्षाद्विद्योवर्षस्यवातरतमादिर्भेदाः बहवः स्वबुध्यास्तर्धामिरवगातव्याः ८० इतिवर्षतत्रदीकायामुग्रहाध्यायः अब्रमत्यांरिषुयोगेवक्ष्यमाणफलदृष्टैवेत्याहमणित्यः दृष्ट्याफलहाथनजहियस्मान्नजीवनहायनरिषु योगात् रिषानितस्मात्प्रथमप्रवक्ष्यपूर्वविधिज्ञैः कथितनियानीतिप्रथमतोरिषाध्यायोव्याख्यायते तत्रादौलग्नेशाद्यारिषमाह लग्नेशइति लग्ने शोवर्षलमन्वामिनिअष्टमगो अष्टमस्थानगो कुजेनभौमेनेक्षितेदृष्टेमिति अथवाअष्टेशो अष्टमस्थानाधीशेतनुस्थेलमन्वेभौमेनदृष्टेसतिअस्मि

न्यागद्वयशस्त्रघातः विपातृज्वरादिदुःखवाप्तृतिर्विस्थात् अथवाज्ञशून्यविषयशस्त्रघातयोः सूयसांनिध्यवशादस्त्वगतयोः सतोः शस्त्रघा-
तोविपन्मृतिश्चेति ८१ अथान्यदाह अदेति अब्दलमेशरं प्रेशीवर्षलमेशाष्टमस्थानाधीशोव्ययाष्टद्विबुकोपगोदाशाष्टमचतुर्थस्थानानामध्ये
कस्मिंश्चित्स्थानस्थितौ तत्रापिमुग्रहासंयुतौ स्यातातदातद्गतुकोपतः तथार्धग्रहयोर्ध्यातृवातपित्तादितयोः प्रकोपतस्तदुत्पन्नविकारान्मृ-
त्युप्रदोस्थानां त्रिभिर्मिलित्वाएकएवयोगः नपृथक् यदाएकतमस्ययोगस्तदाक्लेशमात्रम् ८२ अथान्यदाह जन्मोति जन्मलगाधिपोजन्मका-

अब्दलमेशरं प्रेशीव्ययाष्टद्विबुकोपगौ मुग्रहासंयुतौ मृत्युप्रदातद्गतुकोपतः ८२ जन्मलगाधिपोविद्योमृतीशब्दः

स्तगायदा सूयदृष्टोमृतिं धत्तकुष्ठं कडू तथापदः ८३

लोचनलग्नस्य त्वासी अदेवर्षिकाले अवर्षिकः न विद्यते पंचवर्गविलयस्येति
पंचवर्गविलरहितः सन् वर्षलमादष्टमस्थानस्थराशोः त्वासीयदायदि अस्तगोवर्षलग्नमास्तमस्थानेवर्तमानः इति केचिदाहः अन्यएव वेदति आ-
स्तगः सूयसांनिध्यादस्तगतः सन् एवमतद्वयसूयणहृष्टस्तर्हि सग्रहो मृत्युददाति कुष्ठकडू आपदः तथा समुच्चयेददाति जन्मलगाधिपोविद्यो-
मृतीशोऽब्दः स्तगायदासूयदृष्टोमृतिं दत्ते इत्यत्र अस्तगोपदेति शाठस्तु ग्रामादिक एव यतः ग्रहस्यास्तगतस्य सूयसहचरितत्वादृष्टेः संप्रभवः सू-
यदृष्टइत्यस्यैव ध्यापत्तः तथाच सूयादितरहितो यदादशाशितस्य अस्तत्वसंभवादृष्टेः तु न संप्रभवः यदा अस्तगइत्यत्र सप्तमगतइत्यर्थे धूलवनना-

भावनैवार्थमन्तव्यः वस्तुतस्तु अस्मादव्यवलागइतिपाठः मृतीशोवर्षलमादक्षमस्थानाधीशोलभगः सूर्येणहृत्तादामृत्युं तथाचोक्तमणि-
 स्त्वेन चेज्जननाथोविबलोमृतीशोलभगतोष्मास्करदक्षमूर्तिः श्रुत्याप्रियतवद्विधाचक्रकुष्ठशरीरेमरणेतुल्यमिति ८३ अथान्यदाह अस्तगाविति मु-
 थहालभनाथौमुथहास्वामिवर्षलमास्मागेतौउभौअस्तगौसूर्यसांनिध्यवशादस्तगामिनौअस्तगतौमंदेसितौ यदामंदेनशनिनाइसितौहृष्टयदा
 स्यातातदासर्वस्यस्त्रीपुत्रद्रव्यादेर्नाशः मृतिः सस्यमरणकृष्णपिंडाआधिमानसीव्यथाव्याधिः शरीररोगः प्रयथीतिः एतेप्रदार्थाः स्युः ८४ अथान्यदा

अस्तगौमुथहालभनाथौमंदेसितौयदा सर्वनाशोमृतिः कष्टमाधिव्याधिप्रयकरजः ८४ क्रूरमूसरिफोऽब्देशोजन्मेशः क्रू-
 रितः शुभैः कंबूलैपिविपन्यूरित्यमन्याधिकारितः ८५

हं क्रूरेति अब्देशोवर्षस्वामी क्रूरमूसरिफः पापग्रहेणहृत्तादामृत्युं तथाचोक्तमणि-
 सौप्रवति जन्मेशोजन्मलभस्वामीक्रूरितः अस्तगतत्वादिनाक्रूरताप्राप्तोभवति तत्रवर्षतदन्यतरस्यशुभग्रहैः कृत्वाकंबूलयोगोशुभग्रहेणमुथ
 शिलीचंद्रस्ताभ्यासहमुथशिलीचनदन्यतरोगप्रवतीत्यर्थः अपिशब्दाच्छुभकंबूलयोगोअरिष्टाभावाभासाविपन्युः नानाविधदुःखानुभवेनम-
 रणाप्रवति किंपुनः प्रभमकंबूलाभावेद्वयमुक्तातीत्या अन्याधिकारितः वर्षशस्थानमुथग्रहशाधिकारिणांग्रहोत्वाजन्मेशः क्रूरितइत्यादेकसि-
 द्धेविपन्युः स्यादित्यर्थः अवक्रमविच्छुभैः कंबूलैदत्तस्यवर्षस्वामीजन्मलभस्वाम्योमुथशिलयोगेताथाश्वद्रवत्केनविच्छुभग्रहेणमुथशिलयोगे

अथान्यदाह व्येति एकस्मिन्नाकारशिवाः जन्मेशाब्दमुग्रहाः जन्मलभस्वामीवषस्वामीमुग्रहा एतेव्यांबुनिधिनारिस्थिदाहशत्रुथारुमषष्ठस्या
नेस्थिताः संतस्तदा असतिप्रतिबधकेकमृत्कः स्यात् यद्येतपापग्रहैः क्षुत्तदृष्ट्याचतुर्थदशमैकसप्तमस्थानस्थदृष्ट्याहृष्टास्मदाहस्यपिप्रतिबधकेकमृत्कः
स्यात् ध्रुवमिच्छयेनमृत्कः स्यात् केचिदेवव्याकुर्वन्तेअब्दपद्वत्यत्रवलयास्वामीमुग्रहाइत्यत्र मुग्रहास्वामीति इदमपिसंप्रवति स्तामिप्रकरणपाठात्
९३ अथान्त्रदाह चंद्रइति व्येहादशस्थानरामिभुतश्चंद्रोप्रवत् शक्रः षष्ठस्थानस्थितोप्रवत् तदार्थस्यद्वयस्थनाशकृत्यात् असुमेसराफा

व्यांबुनिधिनारिस्थान्मेशाब्दपमुग्रहाः एकस्मिन्नाकारमृत्कः पापक्षुत्तदशाध्रुवम् ९३ चंद्रोव्येशमिभुतः शुभः षष्ठोऽर्थ
नाशकृत् चित्तवैकल्यमश्रमसराफानश्रमक्षणात् ९४ चंद्रोऽकमडलगतोरपुर्णिफाष्टधुगः त्रिदाषतस्तस्यरुजा

विविधज्यदशाशुभम् ९५

तु यदाअश्रमेनपापग्रहेणसांयोगाकारकमहाणांयथासंप्रवमीसराफयोगश्चेत्तर्हिचित्तवैकल्यबुद्धिविप-
र्यासः स्यात् नशुभेक्षणात् तत्रश्रमग्रहदृष्टिश्चेत्तर्हिअर्थेनाशचित्तवैकल्येनस्यातां केचितुपापग्रहकृतः शमिभुक्ताभ्यमिवेसराफयोगनिह
चंद्रेणसाकचंद्रस्यशीघ्रगतिरिवादेतितनअनुप्रग्रहस्येतराक्रयाकर्तृत्वोक्तेरभावात् ९४ अथान्यदाह चंद्रइति अकमडलगतोऽस्तगत-
श्चंद्रः रिपुर्णिफाष्टधुगः षष्ठदादशस्थानचतुर्थस्थानस्थश्चेदवति तदात्रिदाषतः वातापित्तकफश्चस्तस्यरुजाविषिधानाप्रकारकोरोगः

स्यात् यदि च द्रोपदिन्द्र्यदशागुरोद्विष्टे तदासुरवस्यात् रिपुरिष्ठाष्टबधुगाइत्यत्रिष्ठाष्टमस्थितइतियुक्तः प्रादुर्गतं ब्रह्मणि स्थेन राज्ञि अये सा स्करम
 डलस्थेष्वप्येवामृतिभावसंस्थे त्रिदोषतासौ बहुभिः प्रकारैः करोति कष्टविधं दशायांमिति ९५ अथान्यदाह हदोति हदाहायनलमशेषवर्षमम
 यलमेहदास्त्वामिव वर्षलमस्त्वामिनोसप्तमष्टमात्यस्थानस्थितासत्याखलाच्चित्तोत्पत्त्यापग्रहयुक्तो भवतस्तदोत्पत्तिमिनोस्वदशायां तदंशयांच-
 निधनदौमरणप्रदो भवतः यदासुभग्रहैर्मिनदृष्ट्याहस्योतदास्तरवमेवत् ९६ अथान्यदाह अब्दलमिति वर्षलमहाज्जन्मार्गविक्रिणोद्वाद

हदाहायनलमशेषवर्षलमिव तौ स्वदशायां निधनदौ श्रमदृष्ट्या श्रमं भवेत् ९६ अब्दलमहाज्जन्मव्ययार्थिन्यो
 रुजतदा एव वर्षाब्दलमशेषजन्मशरीरपिबधनम् ९७ नीचे त्रिराशिपपापदृष्टकार्यं विनश्यति इति हेतुः ऋषवा रिएभेस्त

याते रुजा विपत् ९८

श्रुतिनिर्यस्थानस्थितो स्यातां तद्यथा द्वादशमार्गपापग्रहः इति ये वक्रोपापग्रह इत्यर्थः तदा रुजारोगोत्पत्तिः स्यात् ए
 वमनुना प्रकारेण वर्षाब्दलमशेषजन्मशरीरपिबधनमस्त्वामिनो वषलमस्त्वामिनो अस्यापग्रहदृष्टकार्यं विनश्यति स्यात्
 ९७ अथान्यदाह नीचइति त्रिराशिपवर्षलमशेषजन्मशरीरस्थितः सन् पापग्रहदृष्टश्च तदा चिंतितं कार्यं विनश्यति न शंभ्राप्नोति अय
 मेको योगः अथान्यः इति हेतुः यथास्त्वामिनि अब्दपवर्षस्त्वामिनिवा अरिभे शत्रुशो अस्तथा ते मूर्यमानि आदस्तां ते सति रुजारोगाधिक्येन विप-

तस्यात् १८ अथ चंद्रांगिंसापावचनाह चंद्रइति रिफषट्ठपूधुनागतोद्देशवर्षाक्षुभलगतस्त्यामानात् अद्भ्यः अशुभैः पापग्रहद्वयः शुभग्रहौ हीदृशस्तदास-
 त् अरिसुमथवाप्तुविदयानि करोति एकहभ्यादृशे रिंस्फरोति सवपापग्रहद्वयमुत्पुक्रोतीत्यर्थः अत्रादिस्वप्नो भूशब्देन चतुर्थस्थानमग्निरस्यथाग्न्यात्
 तदमतकुतः भूशब्दस्य लभवावकाशात् यद्यपि भूशब्देन क्वचिच्चतुर्थस्थानमप्युच्यते तथापि चतुर्थचंद्रस्याशुभफलवत्कृत्वा निमित्तं सर्वत्र चतुर्थस्थानस्थि-

नंदारिप्पडुमुदुनगतोदष्टोः शुभैर्नैशुभैः सोः गिष्ठिविद्यातिमृदुमथवाभोमदणालिभिः शस्त्रादाशनिः
गहकृतुभिररभीतिरुजवाधुजादिरिंदुरिणाशुभशुभदशेज्यालाकनादिगेत् १९

तन्वद्रम्यशुभाफलवस्योपनिषद्

उक्तं च लग्नात्तां यषट्सगोहिमरुचिरिति अन्यच्च नियमतनुमदारिप्रात्यगः शीतरभिरीति एवमवर्त्येषु तादृशश्चन्द्रो भौमि न ह्येषोऽधिभयकरोति शस्त्रा
द्वामीतिः शनिगह्वरेण भिदृष्टश्चन्द्रः अरेः शत्रुतोमीतिं ददति राविणामूर्त्येण ह्यष्टश्चन्द्रः वायुजो वातसंवेधं नरजरो गदारिध्यधनरहितं करोति अथ उक्तस्यापवा
दः चन्द्रस्य शुभदशाबुधपुरुषकुणाभिनेदृशस्य शुभफलवदेत् केवलं इज्यालोकेनान् बृहस्पतेर्हि सिद्ध्यै तथापि शुभफलमादिशेत् कथमेत ११

अथमुथहाकृतमरिष्ययोगमाह भूरान्वितेति मुथहाभूरान्वितापापग्रहमुक्ताशानिनाईक्षिताहशयुतावतदाधिव्याधिप्रदा अधमकेयोगः अथा
न्यः सामुथहाजननुषिजमलनैहदशचतुर्थषष्ठाष्टमसप्तमएतत्स्थानानामध्येयत्रकुत्रापिस्थितासतीयदिषधतनुधनावर्षिलभादष्टमस्थान
गाविशेषतः खलक्षितयुतापापग्रहैर्दृष्टयुतावास्यान्तदासामुथासृतिपरणंदरोददोतिइत्यपिआयैदेवज्ञैश्चित्यम् १०० इतिश्रीदिवाकरस्वजावि

भूरान्वितेक्षितयुताशानिनेन्धिहाधिव्याधिप्रदाजननुषिरिफसुखारिरंघ्रे दूनेचवर्षितनुने
धनगासृतिसादनखलक्षितयुतेत्यपिचित्यमाख्यैः १०० इत्यरिषाध्यायः अथारिषभगः
लमाधिपोबलयुतः शुभेक्षितयुतापिवा केन्द्रत्रिकोणगोऽरिषुनाशयेत्सुखवित्तदः १

अथयविरचितायावर्षितत्रदोकायामरिषाध्यायः अथारिषभगाध्यायोव्याख्याते लमाधिपइति लमाधिपोवर्षिलमसामिवा
लयुतः पंचवर्गिबेलनबलिषः यदाशशमोक्षितयुतः यत्तमग्रहैर्दक्षितोदशयुतोवा अथवात्रिकोणकेन्द्रगः त्रिकोणनवमपंचमकेन्द्र १।४।७।१०
एतत्स्थानस्थः सन् अरिषुनाशयेच्चदशायांसुखवित्तदः स्यात् १ ७ ७ ७ ७ ७ ७ ७ ७ ७

अथान्यदाह गुरुर्गतिं गुरोः केंद्रे त्रिकोणेवापापादृष्टः पापग्रहे रदृष्टः शक्रमग्रहे रदृष्टः एतादृशः सन् लभ चंद्रो स्थिहारिं न शयेत् लभ चंद्रमुपेक्षोत्सन्नमरिष्टं
नाशयेत् पश्चादथ सुखं दिशेत् २ अथान्यदाह सप्तमिति सुखवर्षलमाश्चतुर्थस्थानस्वामिनायुक्तसदिः शुभग्रहे रदृष्टं सौख्यशायदभवति अग्र-
मेकोयोगः अथान्यः गुरुर्लगे अथवा तृतीये स्थाने स्थातया सुखं चतुर्थस्थाने स्याज्जन्मेदं जन्मलभस्वामी तदा सौख्यार्थदः स्यात् ३ अथान्यदाह

गुरुः केंद्रे त्रिकोणेवापापादृष्टः शक्रमेक्षितः लभ चंद्रो स्थिहारिं न विनाशयेत् सुखं दिशेत् २ सुखं स्वामिनायुक्तं सदि रदृष्टं सौख्यशायद
दम् लगे तृतीये शगुरुजन्मेदं सौख्यार्थदः सुखं ३ लगे द्विनेशस्तनुगः सौख्यः क्रूरदृष्टः शुभमिच्छदृष्टः रंष्ट्रं नित्यं यशः सुखाति
दिशेत् स्वपाकं नृपतिप्रसादम् ४ बलान्वितो धर्मधनाधिनाथो क्रूरदृष्टा तनुगो यदास्ताम् राज्यगजान्श्वारान्प्रणोरिष्टस्यनाशो-

प्यतुल्यशशश्च ५

लभइति द्युनेशः सप्तमस्थानाधीनाः लगे शत्सुरेज्यः बृहस्पतिरपितनुगः लभः स्यात् क्रूरः पापग्रहे न दृष्टः
शक्रमग्रहेण मित्रग्रहेण वा दृष्टस्तदा सग्रहोरिष्टं निहंति दूरे करोति स्वपाके स्वस्वदशायामथ यशः सुखाति नृपतिप्रसादं दिशेत् ददाति ४ अथान्यदाह
बलान्विता विधि धर्मधनाधिनाथो न वमाहितीयस्थानस्याभिर्बलान्वितो पंचवर्गबलेन बलिष्ठा क्रूरः पापग्रहे रदृष्टा तदा दशौ सौ तनुगौ लभगौ स्या-
तां तदोरिष्टस्य भाशः राज्यमित्यादि शक्रमफलं स्यात् ५ ६ ७ ८ ९ १० ११ १२ १३ १४ १५ १६ १७ १८ १९ २० २१ २२ २३ २४ २५ २६ २७ २८ २९ ३० ३१ ३२ ३३ ३४ ३५ ३६ ३७ ३८ ३९ ४० ४१ ४२ ४३ ४४ ४५ ४६ ४७ ४८ ४९ ५० ५१ ५२ ५३ ५४ ५५ ५६ ५७ ५८ ५९ ६० ६१ ६२ ६३ ६४ ६५ ६६ ६७ ६८ ६९ ७० ७१ ७२ ७३ ७४ ७५ ७६ ७७ ७८ ७९ ८० ८१ ८२ ८३ ८४ ८५ ८६ ८७ ८८ ८९ ९० ९१ ९२ ९३ ९४ ९५ ९६ ९७ ९८ ९९ १००

अथान्यदाह त्रिषष्ठेति असीम्यैः पापग्रहैस्त्रिषष्ठलाभोपगतैस्तृतीयषष्ठैकदशस्थानस्थितैः सौम्यैः शुभग्रहैः केंद्रत्रिकोणोपगतैः १४।७।१०।९
 ५ अरिष्टस्थानाशोभवति चकारः समुच्चयार्थः रत्नांबरद्वयादिस्पष्टार्थम् ६ अथान्यदाह यदेति यदासुखहाधिनाथः मुथहास्वामीस्त्वर्थः पंच-
 वीबिलेनबलिष्ठः अथवालमाधिपः वर्षलग्रस्वामीबलिष्ठेवाजन्मलग्रस्वामीबलिष्ठः सन् केंद्रत्रिकोणायधनस्थिताः १४।७।१०।९।११।२ तेसुस्व-

त्रिषष्ठलाभोपगतैरसौम्यैः केंद्रत्रिकोणोपगतैश्चसौम्यैः रत्नांबरस्वर्गयशःसुखामितिनशोभ्यनिष्ठस्यतनश्चपुष्टिः ६
 यदासर्वार्थोमुथहाधिनाथोलमाधिपोजन्मबिलग्रपोवा केंद्रत्रिकोणायधनस्थितास्तेसुस्वार्थहमावरलाभदाः स्युः ७
 नुंगेशनिर्वाप्तुगजोपुर्वशक्रमेत्यशालाद्यवनादनातिम् बलिकुजोवित्तगतोयशोर्थितजास्यकस्माच्चसुखानिदद्यात् ८

थैहमावरलाभदाः स्युः यदाउक्तस्थानगाः सर्वपिताहशाः संतस्तदाउक्तपदानांलाभोप्सुयात् ७ अथधनलब्धिमाह तुंगइति तुंगेउच्चेशनिर्वा
 भुगुजः शक्रः उच्चैवावुरुद्धस्तितरुच्चैसग्रहः शुभेत्यशालातुशुभग्रहेणसांकुशुशिलचक्रुर्वेति तदायवनादनासिद्धुयात् यदातुसर्वपितान-
 दशास्तदाम्लेच्छप्रपुतः यदहतीभ्रातिरित्यर्थतः सिद्धं अयमेकोधोगाः अथापरः वित्तगाः द्वितीयस्थानस्थितोबलिष्ठोभौमः यशोर्थीमित्यादिशुभफलदद्यात् ८

अथान्यदाह सूर्यज्येति सूर्यबृहस्पतिशुक्राः मिथः परस्परमित्यशालमुषाशिलकुतुः कुर्वते तदाराज्ययशः सुखायः स्युः अयमेकोपागः अथान्यः सूर्यइति इथिहायाः
मुषहायुक्तास्थानादुपचयत्रिषष्टशमैकादशस्थानयोर्ध्वयत्रकुत्रापि स्थितः सूर्योभौमावचत्स्यात्तदाभद्रकल्याणयशोभगलिबिवाहादिकृत्यददति समुद्रपत्र
९ अथान्यदाह शक्रजचंद्रा इति शुक्रबुधचंद्राः पंचवर्ग्यस्विहृदायेत्स्युः पाषाः सूर्योभौमशनयश्चायगतास्तृतीयैकादशस्थानगतायादित्सु सत्कनरः

सूर्यज्यशुक्रामिथइत्यशालकुतुस्तदाराज्ययशः सुखायः स्युः कुजोविपचयेददति भद्रयशोभगलिमिथिहायाः ९ सुक्रजचंद्राह
इत्सपापारक्ष्यायगतायदि स्वबाहुबलताहम सुखकतिनिरोऽश्नुते १० बुधसुक्रौमुसरिफौगुरुर्विक्रमभावाः तदाराज्ययशाहम
मुक्ताविद्रुमलब्धयः ११ भौमोभिन्नगृहः १२ शः कुबूलोस्वगृहादिगोः गजान्वहमावरभूलाभदत्ते सुरवादिक्म १२

पुरुषः स्वबाहुबलतः

स्वक्रियपराक्रमेण सुवर्णसुखकतिरित्युतेभुनक्ति अत्रचंद्रः स्वहृदायामित्युक्ते तदिच्छद्रस्यहृदाचक्रमध्येगणनानास्ति एतदर्थं समतिवाक्यकुत्रापि नास्ती
तिरुलात्तपामाशयत एवजानतु १० अथान्यसुभयोगमाह बुधशुक्राविति यदिबुधसुक्रौमुसरिः प्रयोगांकुरतः पुरुद्धस्यातिः विक्रमभावास्ततोयस्यानस्थि
तत्साराज्ययशोहममुक्ताविद्रुमलब्धयः स्युः ११ अथान्यदाह भौमइति भौमः अर्द्धशवर्षशः सन्निग्रहोतिष्ठतिस्वगृहादिगोः स्वगृहस्योच्चादित्यनस्थि
तेभ्रहः सहसुशिलयांगकरोतिस्वगृहोच्चादित्यनस्थितेन चंद्रणापि सहसुशिलकरोति तदफलबुलीत्युच्यते एतादृशोभौमो गजान्वहमावरभूमिलभसुखा
धिकरदाति १२

अथबलाबलविचारेणराजयोगसंबन्धिप्रमाणफलमाह इत्यमिति इत्यममुनाप्रकारेणजन्मिजन्मकालेवर्षवर्षकालेनराजयोगकर्तुं प्रहस्यबलाबलं
लपन्वर्षाबलिषः सोऽन्नादिगः अथवानिबलोनष्टबलानिचादिगः इतिविमृश्यविचारयराजयोगातद्गन्तव्यं चकथयेत् १३ अथराजयोगप्रमाणमाह अब्देऽग्निहोत्रादिस्व
गादिति अब्दशोवर्षस्वामीद्विहोत्रमुपहस्वामीआदिशब्देनवर्षलभजन्मलभस्वामीग्रहान्बलः पापग्रहयुताः दुःसाः सौम्याः शुभग्रहाबलानां हीनबलाश्चेत्युत्तरा

इत्थंजन्मानिवर्षचयोगकर्तुंबलाबलम् विमृश्यकथयेद्वाजयोगातद्गन्तव्यं च १३ अब्देऽग्निहोत्रादिरागाः स्वलैश्च्युतास्तिता अस्त
गनिन्विगावा सौम्याबलानानृपयोगभगतदावदे हितसुखक्षयाश्च १४ इत्यरेष्टप्रगाध्यायः श्रीगगान्वयभूषणगणितवि
च्चिन्तामणिस्तत्स्ततोऽन्तोऽन्तमतिव्यधारेवलमतश्चस्वजनः पद्वतिम् तत्सन्तुः खलुनेलकठविबुधोविद्वच्छिबानुज्ञयाऽवो

चतुर्वर्षममुपग्रहाफलमथारिष्टादिसद्योगयुक् १५

दाराजयोगभंगवदेत् अयमकोयोगः अथान्वः अस्तागः सूर्यसांनिध्यनास्तगतः निचगा
वानचिरशौगतावसौम्याः शक्रप्रग्रहाः बलानापचवर्गबलेनहीनबलाश्चेत्युत्तराजयोगभंगवदेत् योगाद्वयपिफलं वित्तसुखसंयंचवदेत् यदिसौ-
म्यग्रहाः स्वोच्चस्वग्रहादिगताः केन्द्रनिकोणापगताश्चेत्युत्तराजयोगकर्तारित्याहमणित्यः यदेदुसौम्यज्यसुगारिपूज्याः स्वोच्चगताः स्वाशगता
यदिरसुः निकोणकेंद्रायगताः स्वमित्रैरिष्टाश्चयुक्तामिजवर्गसंस्थाः गजाश्चबलावदेशलाभं च्यापुत्रलाभं विविधचसौरव्याम् यच्छान्तिरेवदाः

परमर्दनकुर्यात्सर्ववर्त्मिनो नराणाम् १४ १५ इत्यंशुप्रगाध्यायः अथ द्वादशभावविचाराध्यायव्याख्यायते तत्रादौ तनुभावाविचारः यो भान
वदति द्वादशभावानामध्येयः स्वामी सुप्रग्रहः पापग्रहो वासोभ्याः शक्रमग्रहाः आभ्यासात्तु भ्रात्र्याहंशुक्तो वा अयं भावः एधेनैव द्विकरोति यो भावः
स्वामिव्यतिरिक्तेन पापग्रहेण हृष्टो यतो वास्यानदातस्य भावस्य नाशः मित्रैः शक्रमग्रहैः पापग्रहेण हृष्टो वा यो भावो भवति तदा तस्य भावस्य
पित्रः फलं शक्रभाशः समिश्रितफलवदत् कथयत् गार्गिः नेचस्योऽगिरहस्थो वा ग्रहो भावविनाशकत् उदासीनग्रहेण ध्योभिन्नस्य दीर्घकोणगः सौ

अथ भावविचारः यो भावः स्वामिसौम्याभ्याहंशुक्तो यमो धर्ते पापहृष्टयुतो नाशो मित्रमित्रफलवदत् १
लम्नाधिपे वीर्ययुते सूरस्वानि नैरुज्यमर्थगमनं विलासः स्याच्च अर्धवीर्यैः स्यसुखार्थलाभः कुशाधिकत्वं विपत्त्यविर्ये २

अथ अग्रहोऽवश्यं भावद्विकरः सन्नादिति तत्र षष्ठ्या लुप्तमात्यभावानां विपरीतानि फलान्याह वराहः समुपचयविपत्तौ सौम्यभावे षष्ठ्यः कथयति वि
परीतं रिण्यषष्ठ्यमेविति १ अथ लम्नाधिपस्य शक्रभाशः फलमाह लम्नाधिप इति लम्नाधिपे वरपलं नृत्सामिनि वीर्ययुते पंचवर्गी बलेन बलिष्ठस-
ति सूरस्वानित्यादि शक्रभाशुभाफलं स्यात् मध्यवीर्यमध्यबले सति सूरस्वार्थलाभः अल्पः स्यात् अल्पवीर्ये हि न बले सति कुशाधिकत्वं विपत्त्युत् २

अथवर्षाधिकारग्रहेनष्टबलसन्निविशेषफलमाह जन्माष्टांगेति जन्माष्टांगपतनमलप्रत्यासीवर्षलम्बामिवाहं धिहापतिः मुयहात्समीवासमानाया
दिवर्षत्वामी आदिशब्दत्रैशिकदिनरात्रिस्वामिनः अधिकारवान्गतेष्वधिकारिणुसूयादिग्रहेषु यः काश्चिन्मष्टबलः पञ्चालबलस्य फलमाह तत्रादौ
सूयश्चैन्मष्टबलस्तदात्वादि विलयत्वं त्वत्वातस्य कुष्ठादिनाविलयनाशंकुर्यात् अक्षिन्त्रयारं प्रलेन विषयनाशंकुर्यात् निरुत्साहता उत्साहं ग्राह्य

जन्माष्टांगपतीं धिहापतिसमानायाद्यधीकारवान्सूयानष्टबलस्त्वगादि विलयंकुर्यान्निरुत्साहताम् नीचत्वं पितृमातृतोष्य
मित्रवश्चन्द्रशिकार्यक्षयोदादिद्वन्द्वपरमववाग्रहकूलिव्याध्यादिमोतिस्तदा ३ भौमेचलत्वं भीरुत्वबुधेमाह पराभवा और्व
धर्मक्षयः कष्टफलजीवनधनयः ४ भुक्त्रविलाससारव्यानानाशः रुग्णमिः समकलिः सारभृत्यजनानुःखरुजवातप्रकोपतः
५ लग्नपापयुतसौम्यैरदृष्टसहितनृणाम् विवादवचनादुष्टमशनचपि विंदति ६

कुर्यात् नीचत्वं अधमवृत्त्याजीवनं पितृमातृतो

पिअभिप्रवः स्वेशः अथचंद्रफलमाह चंद्रइति स्पष्टम् ३ अथभौमफलमाह भौमइति स्पष्टम् ४ अथभुक्फलमाह भुक्इति स्पष्टम् ५ अथलग्न
फलमाह लग्नमिति लग्नवर्षलग्नपापयुतसौम्यैः शुभग्रहैरदृष्टअसहितनृणां भुग्त्रविलाससारव्याणां विवादमिव्यादिफलविंदति आश्रमोति ६

दाततद्भावोपशङ्काः पुष्टिकरामर्षवति यदावर्षेनष्टबलाः न्युस्तदातेषां तद्भावानां शायाविनक्षणे देवद्वारुद्धाः स्वयमेवज्ञातव्याः ९ इतितनुभावः
अथधनभावः वित्ताधिपइति जन्मनिजन्मकालेजीवोबृहस्पति तदासकलेपिसंपूर्णपिषवर्षेधनासिधनप्राप्तिः स्यात् यदाबृहस्पतिर्लभस्वामिष्यतिरिक्तेनक्रू-
त्यशालीवर्षलभस्वामिनासहस्रशिलयागं करोति तदासंपूर्णवर्षेधनहानिः स्यात् १ अथाहितीयधनलब्धियोगमाह जन्मनीति जन्मकालेबृहस्पतिरथवि-
रेसराफपाम्रहणेइसराफयागं करोति तदासंपूर्णवर्षेधनहानिः स्यात् १

अथधनभावविचारः वित्ताधिपोजन्मनिवित्तगोऽब्देजीवोयदालभपतित्यशाली तदाधनासिः सकलेपिवर्षे
ऋरेसराफधनधान्यहानिः १ जन्मन्यथावलोकित्योऽब्देऽब्देशोबलवान् यदा तदाधनासिर्बहुलाविनायासिन-
जायते २ एवंयद्भावपोजन्मन्यब्देतद्भावगोयुरुः लभ्येतेत्यशालीचेततद्भावजसुखं भवेत् ३ लोकअर्थोहितीयभावप्रबलो-

कथयतीतितादृशः सन्अब्देवर्षेअब्देशोवर्षस्वामीभूलायदाबलवान् बलिष्ठाभवेतदातस्मिन्वर्षेधनासिर्बहुलबहुप्रकारिकाविनायासेनप्रयत्नेनवि-
नाधनासिर्जायते २ अथपूर्वोक्तमर्थसर्वभावेषु अतिदिशति एवमिति एवममुनाप्रकारेणजन्मनिजन्मकालगुरुबृहस्पति यद्भावपोयदात्त-
हजादिभावस्वामी अस्तितादृशः सन्अब्देवर्षेततद्भावगर्थेष्टुत्रेनेत्यशालीलभस्वामिनासहस्रशिलीस्यात्तदातद्भावजसुखं भवेत् ३

अथपुनस्तदेवाह तद्येति तथातद्वत्तजनुषिजन्मकाले गुरुर्वहस्यतिथिभाषयेत्तादृशः सन् अब्दे वर्षे अब्दः पौर्णुर्वहस्यतिस्तदा तद्वावजतद्वावसंव
धिर्मासोऽख्यं तजिकवेदिभिरुक्ता ४ अथाल्पधनभ्रातियोगदण्डयोगाच्चह जन्मषष्ठाधिपइति जन्मकाले प्रष्ठाधिपः षष्ठभाषस्वामीसौम्यबुधः अब्दे
वर्षलभे षष्ठः षष्ठभावागतस्तदा स्वल्पफलदः स्यात् अथदण्डयोगः गुरोपापादिति पापग्रहः पीडितेसातिग्रे वर्षलभ्यादसप्तमावगते अथवा धनस्येसा
तिभ्रवनिश्चयेनदण्डः राजकृतः पतेत् ५ अथान्यधनलाभयोगमाह गुरुरिति विन्नेधनस्थाने गुरुर्वहस्यतिः शुभैः क्षमग्रहे दृष्टा युक्तस्तदारा-

तथाजनुषिद्यपश्येद्वावमब्देऽब्दपौर्णुः तदा तद्वावजसौम्यमुक्तताजिकवेदिभिः ४ जन्मषष्ठाधिपबुधः षष्ठोऽब्दे स्वल्पलाभ
दः पापादिते गुरोरेग्रेऽथवादण्डः पतेत् भ्रवम् ५ गुरुर्वित्तशुभमदृष्टयुतावा राजसौम्यदः जन्मन्यब्दे च मुथहाराशिपश्यन्वि
शेषतः ६ एवमितेऽब्दपशूदिद्व्यध्यान्यन्यजन्मेने वितलभशसयागावित्तसौम्यविनाशदः ७

न्याशिसौम्यदः स्यात् अयमेको

योगः अथान्यः जन्मजन्मलभे अब्दे च वर्षलभे मुथहाराशिमुथहाराशिसुभग्रहः पश्यन्विशेषतः राज्यदस्सौम्यदः स्यात् ६ अथशुक्र-
योगेन धनयोगाच्चह एवमिति पूर्वोक्तप्रकारेणसितः शुक्रः अब्दपौर्वस्वामीसन् धनस्थाने शुभमदृष्टयुतावास्तदाशूरीधनजनयते भवती
त्यर्थः तथाजन्मलभे वर्षलभे च मुथहाराशौ शुक्रादृष्टयुक्तेवासितत्वाविशेषतो धनधान्यबहुतरप्रवति अथधननाशयोगः धनमव-

नेधनप्रवनत्सामिषपलमस्त्वामिनौ अनयोः संयोगोऽकारशाववस्थितोऽसतिवित्तसौख्यविनाशदः स्यात् ननु इदमुक्तं यत्नप्रवनलभ्ये शरीरधनं भव
नेमयोगस्य शशमफलत्वेनोक्तत्वादिति चेद्वाच्यमाशङ्कः एकराशिसंयोगास्त्रिप्रकारकः तत्र एकः मुद्राशिलकृतयोगः द्वितीयः ईसराफलकृतयोगः तृतीयः
शिलईसराफयोगाभावकदलशरीरोगास्त्वृतीययोगः एवंयोगत्रयमाध्यैकवलाशियोगो मुद्राशिलयोगश्च मुद्राः वित्तसौख्यदः त्रयान्तरं मुद्रमफलत्वं
नोक्तत्वात् आसिन्त्रयेष्वग्रैव स्थामिदं वीरितस्तु ईसराफलत्वात् स्यात् शुभमफलत्वादययोगस्तस्मै भुञ्जते इति ७ अथान्योऽधनप्राप्तियोगावाह एवमि

एवंविधैस्सर्वैर्यस्याह्निपिदानोद्यमैर्द्धनं जन्मलगताः सौम्यावर्षेऽर्धधनलाभदाः ८ मालसम्मानविनिवेवाबुधेज्यामितसंयुते
तैर्विहृष्टेनभूतिस्कुलराज्यमाप्नुयात् ९

ति एवमुक्तरित्याबुधेवर्षस्त्वामिनिस्सर्वैर्बलिष्ठेनभावस्थितेऽमुद्रमहर्द्धेष्टुतेवातथा
जन्मलग्नेवर्षलग्नेनमुद्राक्रान्तशौबुधेनदृष्टयुतेवासति लिपिदानोद्यमैर्द्धनं स्यादयमेकोयोगः अथान्यः जन्मकलीनलग्नताः सौम्याः शुभपन्न
दाश्चैस्त्युत्तरावर्षवर्षलग्ने अर्धधनभावस्याप्रवति तदाधनलाभदाः स्युः ८ अथबहुधनप्राप्तियोगमाह मालसम्मानं विनिवेवाबुधेज्यामितसंयुते
र्द्धनधनसद्वशाब्देनसहमं एवधनसहमे विनिवेवाधनप्रवनेवाबुधगुरुमुक्रसंयुते अथपतैर्विहृष्टेनभूतिस्कुलराज्यमाप्नुयात् ९

अथापरधनलब्धियोगमाह अथोपेति अथार्थमहमशोधनप्रवणस्वामिनासहस्रस्यमिनीचक्षुमैः शतमग्रहमित्रदृष्ट्यादृष्टेतादासुरतोलाप्रभरे
स्यातांपदा अरेदृशाशुदृष्ट्यादृष्टेतादालाप्रोयन्ताद्रवतीतिवाच्यम् १० अथान्योधनयोगोत्तनाशयोगावाह मित्रदृष्ट्येति अथोपेति अथशब्देनध
नमावः अथशब्देनवर्षलम् अनयोः स्वाभिनातयामित्रदृष्ट्यामुथाशिलयोगोसतिमुसतः यत्नेनविनाधनमभवति अथतयोधनाधीशलभाधिशयोःभू

अथार्थिसहमशोचक्षुमैर्मित्रदृशसितौ बलिनोसुरतोलाप्रभरेयत्नादरेदृशा १० मित्रदृष्ट्यामुथाशिलः शोभायोःसुरतोय
नं तयोमूर्त्तरिफवित्तनाशदुनयमीतयः ११ जन्मनज्याऽस्तियद्राशौसराशिवर्षलग्नः शुभस्वामीक्षितयुतनैरुज्यस्वाम्य
वित्तदः १२ सूतोलमेरविषधनस्थोधनसौरव्यदः शनोर्वित्तकार्यनाशोलाप्रोऽल्पोऽधनव्ययः १३

मरीफयोगोवित्तनाशः दुर्मयेनदुष्पनीत्याभोतिमिति अथम

अस्तुपूर्वमेव्यक्तोक्तः ११ अथान्यधनयोगमाह जन्मनोतिजन्मनिजन्मनैर्ज्याबृहस्पतिः यद्राशौयस्मिन्राशौअस्तिमराशिर्यदिवर्षलग्नः
सन्शतमग्रहैःस्वामिनावाहशुक्तावास्यातदानैरुज्यस्वामिलवित्तनस्यात् १२ अथान्योधनलाप्रधननाशयोगावाह सूताविति सूतोजन्म
निलमेजन्मलमैरविः वर्षधनमावस्थस्तदाधनसौरव्यदः स्यात् वित्तधनमावशानिश्चतदाकार्यनाशादिकस्यात् १३ ध

अथशनिदौष्ट्यापवादधनशयोगावाह आतृसौख्यमिति धनभावस्थेशनैरुपयुतेसतिआतृजनितसौख्यस्यात् शुभसाणात् तादृशशनिभयग्रहाः
यश्यतितदाभूतयः ऐश्वर्याणिस्तुः अथधनशयोगः पूर्वोक्तसर्वपुधनलाभयोगपुधनयोगकारकान्ग्रहाः नतिभूरयोगसाप्तापग्रहयोगेस-
ति अथबाह्येसति तदोविपरितसर्वफलभवेत्तुनहानिरित्यर्थः १४ अथजन्मकालेधनभावाधीशस्यगुरुवर्षलभारिद्वादशभावस्थानफल
श्लोकचतुष्टयेनाह विनेशइति फलुत्तनयतइति खेनुपादेरितिचयदिजन्मनिजन्मलमेगुरुदृष्ट्यातिविनेशोधनभावस्वामीसन्वर्षवर्षकाले

आतृसौख्यगुरुपुतेभूतयःस्तुः शुभसाणात् भूरयोगसाप्तात्मवैविपरितफलभवेत् १४ विनेशजन्मनिगुरुवर्षवर्षशता
दधत् यद्वावगस्तमाश्रित्यलाभदालभ आत्मनः १५ विनेकवर्षाख्यादेभ्यात्रादेः सहजदियः पितृमातृसमादिभ्योवित्तसु
दृदिपचमे १६ सुहृत्तनयतःषष्ठेऽरिवगाङ्गानिष्पतिदः स्त्रीभ्याद्यूनः शुभममृत्युरथहनुः पत्न्याः कर्ग १७

वर्षशतावर्षस्वामितादधत् प्राप्तः सन् यद्वावगः यस्मिन्भावतिष्ठतितभावाश्रित्यलाभदोभवति तद्वाफलदहतित्यर्थः तदवशिषदयति लभइतिल
मेवतमानः सन् आत्मनः शरीरस्ययुष्टिकरोति १५ विनेधनभावैकवर्षाख्यादेर्द्विदः सहजसंगस्ततीयभावगोत्रात्रादेः सत्त्वकरोति सुहृदिचतुर्थमा
वेपितमातृसमादानेन आदिशब्देन ग्रामादिकमेतज्जनितं सत्त्वपचमे १६ पंचमभावैकसुहृत्तनयतः सुखषष्ठेषष्ठभावेऽरिवगात् शत्रुसमूहाद्वानिः अन-

तिप्रतिदः दूनेससससवनेस्त्राप्स्यः सखं असुमं असुमभावनमृतकः अंक्रावर्षभावेअश्रुतुः धनार्जकः पयोमार्गः १७ खेदशमभावनपुदः राक्षः सका
 शात्भाषयदृदिः आयेरकादशभावेनुपकुलद्धनदृदिः अत्येदादशभावेअथदोषवेत् सुधियाद्वयममुमाप्रकारेण विमुश्यविचार्यव्यक्तव्यमित्य-
 परे आचार्याजिगुरुक्तवतः १८ इतिधनभाषविचारः अथतृतीयभाषविचारः तत्रमहजसंबोधिशभाषुफलमाह अब्देशोऽकइति अब्देशवर्षे
 स्त्रामिनि अर्कसूर्यसमितिस्तिवशुक्रेवासति सबलेबलिष्ठेसति पापवज्जितपापग्रहद्विरहितसति सोदराणामेकोदरग्रहूतानांआतृणांमिश्रः प-

खेनुपादनुपकुलादायैः रेव्ययदोषवेत् इत्यविमुश्यसुधियावान्व्यमित्यपरजगुः १८ इतिधनभाषविचारः अथ
 सहजभाषविचारः अब्देशोऽकसितेवापिसंबलेपापवज्जिते सौरव्यमिश्रः सोदराणाव्यत्यथात् व्यत्यथवेदत् १ दग्धक
 लिः सहजपः ब्दपतोतथावज्जिवेबलेनरहितेसहजेसहोत्थः

स्मरं सौरव्यस्यात् व्यत्यथादिति व्यत्यथादुक्तवपरित्यात् तद्यथा
 सूर्यशक्रेवावर्षस्त्रामिनिबिलेसति पापग्रहयुतेदृष्ट्वासातिव्यत्यथंभ्रातृणां परस्परविरोधादिकवेदत् कथमेत् १ अथान्यदाह दग्धकलिरिति
 सहजपेतृतीयभाषस्त्रामिनिवर्षस्त्रामिनि अब्दपतोवर्षस्त्रामिनि सति दग्धे अन्तंगतदृष्टस्थानां दोषसहिते सति कलियुद्धादिना कलहः स्यात् त
 योर्वैतितयोः सूर्यशुक्रयोर्वा मध्ये कश्चिदेकोवर्षस्त्रामिभूत्वा दग्धश्रूवति तदा कलिः स्यात् जीवइति सहजेतृतीयभाषेबलेनरहिते निबलेजिव

गुरोस्मितसहोत्थैश्चातिभिः सह वैरं स्यात् तृतीयदतिवर्षस्वामितृतीयभावस्वामिना सह ईसराफयोगवेत्करोति तदा माघशरीरे कथं स्वजनतः सुहृद्वे-
तः सोदरतः साक्षाद्भ्रातृतः कलिर्विद्यादाप्नुयात् २ अथान्यदाह यदेति यदा वर्षलघुस्वामिनावर्षस्वामिनावसहजभरणतृतीयभावस्वामिना स-
ह इत्यशालः मुद्यशिलयोगश्चेत्तदा सहजान्नातुः सकाशात्स्मरवासिः स्यात् अथवा गुरुहृत्स्पतिस्त्वृतीयतदापि भ्रातृतः सुखामिः सार इति तृतीये

वैरं तृतीयभवनाधिपतीसराफमांघं कलिं स्वजनसोदरतश्च विद्यात् २ यदेत्यशालः सहजभरणगुरुस्त्वृतीयसहजान्नातृवा-
सिः सारो विद्यो स्यात् कलहस्तृतीये दृष्टेयुतौ नो गुरुणायदातौ ३ सहजसहजाधीशोऽधिकारिणिसमापतः लघुपावाभु
अशिलमिथः सौख्यसहोत्थयोः ४

तृतीयभावो विद्यो चंद्रसार आरणभौमेन सह विद्यमाने सारभौ-
मयुक्ते चंद्रसेति भ्रातृभिः सह कलहः स्यात् ३ अथान्यौ भ्रातृसौख्ययोगावाह सहज इति सहजे तृतीयभावे स्वामिसंयुक्ते सहजस्वामिना-
संयुक्ते अधिकारिणि पंचाधिकारिणामध्ये एकाधिकारी भूत्वा सहजभावस्वामी सन् सहजभावेति भुतीत्यर्थः तादृशेन सहजसमापतवर्षस्वामि-
नो लघुपावावर्षलघुस्वामिने वा मुद्यशिलयोगश्चेत्करोति तदा सहोत्थयो भ्रात्रेभिः परस्परसौख्यं स्यात् ४ ॥ ७ ॥

अथ भ्रातृदोष्ययोगावाह क्रुरसराफइति क्रुरेपापग्रहइसराफसहजभावस्वामिनासहइसराफयोगचेत्कोति तदा भ्रातृणापरस्परकलहः स्यात् तथा शनोभौमसंगमेष्वधिकराशिस्थितसहजभावेमति भ्रातरिकजोरगाः स्युः तथा असृजिभौमसंमिथुनकन्याराशिस्थितः सन्सहजगेसहज- भावस्थिते सति अनुज भ्रातरि स्फुटं निःशकमाधरागादिकमेष्वेकयथेत् ५ अथान्यद्भ्रातृसौख्ययोगमाह मंदसगइति असृजिभौमसंमिथुन- भावस्थिते सति अनुज भ्रातृभावे सति तथा बुधे कुजदोषेष्वधिकराशिस्थितसहजभावगेपापग्रहयपि भूमिः भुभगग्रहेयुतेइति वा मकरकुभराशिस्थितः सन्सहजभ्रातृभावे सति

क्रुरसराफेकलहः शनोभौमसंगोरजः शदोसत्यनुजमाधवदत्सहजगेस्फुटम् ५ मंदसगऽसृजिबुधे कुजदोसहजभूमिः युते क्षिते सौदराणां मिथः सौख्यस्फुरवबहु ६ जन्माब्दपाबुधसितोसबलोतृतीयमादव्यबधुणा सौख्यकरागुरुश्च वीर्यान्वितदुग्दुग्गा- भृगुजोऽधिकारी सत्यब्दयोः सहजबधुणाणस्यवर्धये ७

दृष्टे सति सौदराणामेकादशभूतानां भ्रातृणां मिथः परस्परबहुसुखसहस्य- त् अयमेकोयोगइति ये वदन्ति तन्न संप्रवर्ति मंदकुजयोर्भिन्नराशिस्थयोरेकस्थानस्थितत्वात् संप्रवर्त्तयेच्चह जन्माब्दपाविति जन्मकालवर्षकालयबुधमुकोसबलोसहजभावोवेत्स्यातागुरुश्च तथागुरुबृहस्पतिः बलिष्ठः सन्सहजभावेति स्मृतिरदा- सोदयो भ्राताबधुणास्तद्धिन्नाः पितृव्यपुत्रादयस्तेषां सौख्यकरो सौख्यकरा स्यात् अयमेकोयोगः वस्तुतस्तु जन्मनिलोऽथ बुधे लधि

कारिणीति समारवाक्ये जन्मनि अथातजन्मलमेकमवर्षलम्बुधशुक्लाधिकारवतिगृहहृदाधिकारवतिसोदशपुष्टिः अतएवजन्माब्दयंबुधमि
 तीसबलेद्वतीयेतियुक्ताः पाठः उक्तचसमरसिंहेन जन्मनिलम्बुधुधेत्वधिकारिणिसोदशपुष्टिः स्यात् योगसूत्रानिधौ उपपन्नबुधः धिका-
 रयुक्तेसहजस्यैव्यथबुधुष्टिद्वयेद्विति जन्माब्दयादिति पाठमगोक्त्यव्याख्याततत्रजन्माब्दपौजमलमवर्षलमस्वामिनौ तन्मशब्दार्थाभा-
 वात् तादृगर्थसमतेरभावात् अथान्यः सूर्यब्दयजन्मकालवर्षकालयोधिकारीसन्मूगजः शुक्रोबलिनश्चन्द्रस्याधिष्ठितराशौस्थितः सहजबुधु

पापान्वितेतुसहजसहमेशभावनाथेदाणनरहितसहजस्यदुःख एवस-
 होत्यसहमेऽपि वदन्तदौशोदधौयदासहजनाशकरोविचित्रो ८

गणस्यदुष्टेभवति ७ अथसहजदुःखकर-

योगानाह पापान्वितइति सहजसहजभावपापान्वितेत्युक्तेसतिसहमेशः ज्ञातृसहमेस्वामी ज्ञातृसहमाथसहजभावस्वामीअनयोरिणोनरहिततयोद्भवा
 भावेसतिसहजस्यदुःखस्यात् एवमिति एवमनुनाप्रकारेणसहमेत्यसहमेपि ज्ञातृसहमेपापग्रहेत्युक्ते ज्ञातृसहमेस्वामी ज्ञातृभावस्वामिन्वाप्यामद्वैत-
 तिसहजदुःखवदेत् तदीयाविति तदीशो ज्ञातृसहमेस्वामि ज्ञातृभावस्वामिनोयदादधौअस्तगतादिदाषसहितोऽस्यातातदाज्ञातृणानाशकरोविचित्रो ८

अथसहजानामश्रमाश्रमयोगावाह तृतीयपादिति तृतीयपात् सहजभावस्वामिनः सकाशात् अब्धपौवर्षस्वामिनिधुनस्येससमस्ये अथवालमे
भरे वर्षलभस्वामिनिसहजभावस्वामिनः सकाशात्समस्येससिति सहजैः सहविवादः कलहः स्यात् अग्रमश्रमयोगः अग्रश्रमयोगः जन्म
निजन्मकालेनृतीयपः तृतीयभावस्वामीतत्रसहजभावोस्थितः सन्त्युमाक्षितिशुभ्रहृष्टेसति तादृग्वर्षलभेसहजभावोस्थितः सन्त्युमा

तृतीयपादब्धपतौधुनस्येऽलभेरेवासहजैर्विवादः तृतीयपोजन्मनितादृग्वर्षुमाक्षितस्तत्रसहस्यतुष्ट्यै ९ इतिसह
जभावविचारः अथचतुर्थभावविचारः तुर्यैर्वदूषितमातृपीडापापान्वितौपापनिरीक्षितौच जन्मस्थसूक्ष्मगतःक
पुत्रोऽवमाननावैरकलीचपित्रा १

क्षितश्चेतदासहस्यतुष्ट्यैसोदराणांसातोषायभवति ९

इतिसहजभावविचारः अथचतुर्थभावविचारः तुर्येति तुर्येचतुर्थभावोवर्षः यापग्रहंयुतः पापदृष्टेवातदापितुः पीडाएवविद्युश्चैतदाभा
तुः पीडास्यात् द्वयोः स्थित्याऽभयोरपिपीडास्यादित्यर्थः अयमेकोयोगः अथान्यः जन्मस्थसूक्ष्मगतःकपुत्रजन्मकालेदूषयस्मिन्गशा
व्रत्तिसिन्नाशौवर्षेयनिश्चयः अवमाननलोकेभ्यः पितुर्मानहानिः स्यात् पित्रासहवैरकलीस्याता १ ७७

अथान्यदाह एवमनयोरित्याच्छांक्रांतराशौशनसतिजनन्यामात्रासहवैरकलीस्यातां अथदधौचतुर्थस्थानसुरबाधिपेचतुर्थभावस्त्वामि
निसतिमातापित्रोः प्रीतिसुखान्युशंतिवदति अथतुर्याधिपेचतुर्थभावस्त्वामिनिवर्थावर्तिनितेबलिष्ठेवर्षलभ्रस्तामिनासहमुशिलसतिपित्रोः
सौख्यमुशंति २ अथपित्रारनिष्ठयोगानाह सौख्येति जनुषिजन्मकालेसौख्याधिपः चतुर्थभावस्त्वामीअब्दसूर्योवर्षकालजन्मकालयोः न

चंद्रजनन्यैवमुशंतिवर्धोस्त्वबाधिपेप्रप्रीतिसुखानिपित्रोः तुर्याधिपेलभपतीत्यशालेवर्थावर्तिनितेसौख्यमुशंतिपित्रोः २ सौख्या
धिमेजनुषिनष्टबलोऽब्दसूर्योः पित्रोरनिष्टकृदथोसहमेतथास्तु दग्धेतुरीयगृहचयदोधिहायानाशस्तयोः सहमयोरपि
दग्धयोः स्यात् ३ जन्मन्यबुगृहयच्चनत्यतिस्तत्पदोपगौ शन्यारौक्लशदोपित्रोर्नितेसौख्यमिरीक्षितो ४

ष्टबलः चतुर्थभावस्त्वामीनष्टबलश्चेत्तदोपित्रोर्मातापित्रोरनिष्टकृत्तदुःखकरोति अथोदति तयोर्मातापित्रोः सहमेदग्धेऽक्रयदौः पीडितेसति य-
दिमुशहायाः सकाशात्तुरीयगृहचतुर्थस्थानस्थेसति तदातयोर्मातापित्रोर्नाशः स्यात् तथातयोर्मातापित्रोः सहमयोरपिदग्धयोरस्तगतादिदो
षाक्रान्तयोः सताः पित्रोर्नाशः स्यात् ३ अथपित्रोः कुशयोगावाह जन्मनीति जन्मजन्मकालेयदंबुगृहचतुर्थस्थानस्थतत्सतिश्चतुर्थस्थानपतिश्चतुर्थ

स्थानचतुर्थस्थानस्मिन्नातसदोपगौशन्यारौतयोः परंस्थानतत्रागतौशनिभौमौशमग्रहयुतोदृष्टोवाचनतदापित्रोः क्लेशदो ४ अथमपुशमप्रयोगा
वाह मातुरिति मातुः पितृश्रमहमेतनुपेत्यशालेवर्षलमस्मामिनाइत्यशालेमुथशिलयोगकृतसतिपित्रोः स्रवान्यवाच्छजानीहि इत्यममुनाप्रकारेण
तुर्धपिचतुर्थभावेवर्षलमस्मामिनाकृतमुथशिलयोगसतिपितुः स्रवान्यवाच्छ अथमैकोयोगः अथाशुप्रयोगः मातृपितृसहमे अष्टमाधिपति
नावर्षलमादष्टमभावस्मामिनाचकृतमित्यशालेमुथशिलयोगकृतसतिपित्रोर्विपत्स्यात् अनिष्टरवागसराफेअदिमातृपितृसहमेशुक्रतइस

मातुः पितृश्रमहमेतनुपेत्यशालेतुर्थपिचत्यमवाच्छस्ररवानिपित्रोः चेदष्टमाधिपतिनाकृतमित्यशालेपित्रोर्विपद्ग्रथमनिष्टकृत
सराफ ५ इतिचतुर्थभावः अथपंचमभावविचारः पुत्रायोगवर्षपतिगुरुश्रत्सूयारिसौम्योशनसोऽथवेत्य सतनुनसौरव्या
मरवलादितास्तदुःखप्रदाःपुत्रतएवचिंत्याः १

राफयोगसतिपित्रोर्विपत्स्यात् ५ इतिचतुर्थभावः अथपंचमभावः अथपुत्रसंबंधिषु
भाशमफलमाह पुत्रायादिति चेद्वर्षमतिवर्षस्वामीगुरुद्वहस्यतिः पुत्रायाः पंचमैकादशस्थानस्थितश्रतदासतुनसौरव्याथभवेत् अथवासुपुः
आरोभौमाः सौम्योदुधः उशनाशक्तः एषामध्ययः काश्रिदूषस्वामीग्रहः सन्पंचमैकादशस्थानस्थितोवास्यात्तदत्यसतुनसौरव्यकरइत्यर्थः
अथतेग्रहाः गुरुसूयभौमबुधशक्राः खलेः पापग्रहैरदितः पीडिताश्रत्सुस्तदापुत्रतएवदुःखप्रदाश्चित्याः १ ५

अथपुत्रप्राप्तियोगावाह पुत्रइति पुत्रपंचमभावेकतस्यसहस्रपुत्रसहस्रबलेबलिष्ठसतिस्फुल्लमितिः पुत्रप्राप्तिः स्यात् यदि तत्र पंचमभावे वर्षे द्वावर्षे तस्मात् सौम्येक्षितोपि शतग्रहैर्दृष्टमिति अतिक्रमं स्यादयमेषो योगः अथान्यः सकुजबुधः श्रीमधुको बुधश्चेत् शतग्रहसुभग्रहाणां च द्रुबुधगुरुसुकृणां राशौ कर्कपितृनेकन्याधनुर्मनुलानां मध्येयस्मिन्कस्मिंश्चिद्राशौ स्थितः सन्मौम्येक्षितः शतग्रहदृष्टः सम्युत्रायाः पंचमैकादशस्थानस्थितः सुतस्करपुत्रसुरवक्रोति चेदौमधुको बुधो विबलो निबलः प्राक्तस्थानेषु च न तदा स्फुल्लमितिः स्फुल्लस्य पुत्रस्य आर्तिगं करोति २ अथान्यो पुत्रप्राप्ति-

पुत्रस्फुल्लस्य सहस्रमेकस्फुल्लमितिः सौम्येक्षितोऽप्यति सुखं यदि तत्र वर्षेदू सौम्येक्षितः स्फुल्लगृहभकुजबुधश्चेत्पुत्रायाः सुतस्करं विबलः सुतातिम् १ जीवोजन्मानि यद्राशापञ्चमौ स्फुल्लगोबली पुत्रसौम्येक्षितो दोषैः शतस्फुल्लमितिः ३ यत्र ज्याजनुषिगृहं विलम्भमत्सुत्रास्य बुधसितयोरपीत्यमूहम् यद्राशौ जनुषिगं कुजश्च सोऽब्दपुत्राति तनुस्फुल्लगः करोति नूनम् ४

योगावाह जीवइति जन्मानि जन्मकाले जीवो बहुम्यति यद्राशौ यास्मिन् राशावस्ति सराशिरब्दवर्षकाले सुतगाः पंचमस्थाने स्थितः सन्बली बलिष्ठश्चेद्वति तदा पुत्रसौम्येक्षितो भवति अयमेषो योगः अथान्यः श्रीमो बुधो वा वर्षेणः सन् अत्र पंचमभावे सति तदा सुतातिदः ३ अथ पुत्रप्राप्तिपुत्रदोष्ययोगावाह यत्र ज्याजनुषिगं जनुषिजन्मकाले यत्र यास्मिन् स्थाने ईज्यो बहुम्यति रति तस्स्थानवर्षकाले विलम्भम् चेत्तल्लमस्थाने च स्यात् तदा पुत्रास्य पुत्रप्राप्त्यै भव

ति इत्यममुनाप्रकारेणबुधसितयोरप्युत्तं यथाबुधः शक्रावायस्मिन् राशौ तस्मिन् राशिर्विषयकलम्भास्थो भवेत्तदा पुत्रास्त्य भवति अयं शक्रभयगः आ-
 याशक्रभयगः जनुषिजन्मकाले यद्राशौ यास्मिन् राशौ शनिः कुलस्थस्तस्माद्विषयकलमेतनु स्मृतगो भवेत् तद्यथा जन्मकालीनशब्दाः क्रान्तराशिज-
 न्मकालीनशौभाः क्रान्तराशिर्विषयकलम्भा भवति अथवा वषलमात्स्यमस्थाने जन्मकालीनशब्दाः क्रान्तराशिर्षौभाः क्रान्तराशिर्विषयात् अथवा द्यौर-
 कत्रावस्थानं स्यात्तदानीन् अथ येन पुत्रार्तिपुत्रपङ्क्तिरिति ४ अथान्यसुतप्रार्तियोगमाह पुत्रइति पुत्रवर्षलमात्स्यमस्थाने पुण्यस्य सहभुषण-

पुत्रे पुण्यस्य सहभुषणस्य पुत्रास्त्यैषु भद्रप्रियुक्तं लभपुत्रे अथैषु पुत्रपुत्रदौ विलिनीयदि ५ चंद्रो जीवोऽथवा मुक्तः सौम्यगः सुतदः सुते वक्रो
 षौभाः सुतस्य अथ दुःखं सुतनाशनः ६ स्मृताधिपोजन्मनि भागवोऽदपुत्रविलमाधिपतिस्त्यशाली पुत्रभदमदपदस्य पुत्रपापा
 धिकारी सित आत्मजार्तिः ७

ग्रहैर्दृष्टुं कंवा स्यात्तदा पुत्रास्त्यैषु पुत्रपासये भवति अयमेको योगः अथान्यः पुत्रवर्षलमात्स्यमस्थाने वर्षलम्-
 स्वाक्षिपंचमभावस्वामिनीयद्विलिनीचैः निष्ठुतस्तदा पुत्रभेदवतः ५ अथशक्रभयगोवाह चंद्रइति सुते वर्षलमात्स्यमस्थाने चंद्रो वृहस्पतिवशु-
 क्रो वास्वेच्चातः सन् चैस्मृति तदा स्मृतदः पुत्रमार्तिकरति अयं शक्रभयगः अथामुभययोगः वक्रोति वक्रोऽपि सुतस्य वर्षलमात्स्यमस्थाने चै-
 स्मृति तदा स्मृतस्य सुतनाशनः ६ अथपुत्रमार्तिनाशोपावाह स्मृताधिपइति जन्मनि जन्मकाले सुताधिपः पंचमभावस्वामि भागवः शुक्रः अथैषु वर्षका-

लेपुत्रपंचमस्थाने सन् विलम्बाधिपतीत्यशालः वर्षलघुस्त्वामिना सह मुधा शिलयागश्चेत्तदा पुत्रदोभवति अयं सुतप्राप्तिरयोगः अथाभ्युभयोः जन्मका
लेमदपदस्थपुत्रेन्द्रः शनिः तस्य पदस्थानं अत्र वर्षे चत्वारिमासं भवेत् पापाधिकारे पापग्रहः पंचाधिकारिणामध्ये वतमानः सन् ईक्षितहृष्टसति आ-
त्मजार्तिः आत्मजः पुत्रस्तस्यार्तिः पीडा स्यात् ७ अथान्यदाह यद्वा शिराद्गतिं स्तूतजन्मकाले यद्वा शिराग्रहः योग्रहः यस्मिन्वाशौ निष्ठितसराशित
स्य पदाभिधः स्थानवाच्यः फलमाह बलीति सराशिवर्षे तद्वा वगः सत्कलौ च तदा जन्मोक्तसो रव्या धजन्मकाली न तद्वा वात्यश्रुतमफलदोभवति अन्य

यद्वा शिराग्रहः स्तूतौ सराशितस्तदाभिधः बलीजन्मोत्पत्तौ स्याद्यवर्षे तद्दुःखदोऽन्यथा - इति पंचमभावः अथ षष्ठ्यभावविचारः
मंदेब्धपेः नृजुगतौ पतितरुगार्तिः स्यात्सन्निपातभयभीरुरोगेऽब्रह्मलुगुल्याक्षिरोगविषमज्वरभीरुरातुपापादितिः निलरुजोपिक
ब्रह्मलुगुन्य १

आ तद्दुःखदः वर्षे उक्तस्थानस्थितराशिर्निबलश्चेत्तदा तदा वजनितश्रममश्रुमं स्यादित्यर्थः ८ इति पंचमभावविचारः अथ षष्ठ्य
भावविचारः मंदेब्धपइति मंदेशनोऽब्धे वर्षे स्वाभिनि अहनुगतौ विक्रिणयति ते पापग्रहेः पीडिते अग्निषष्ठ्यनगतं सति रुगार्तिः रोगेन अतिः
पीडा स्यात्सन्निपातो वातपित्तकफात्मकः एवं युगापदे वर्षे षडधस्य उत्पत्तिस्तद्दुःखवासीमरणं भूलभूल पीडा लघुमृदुरोगः अक्षिनेत्ररोगो विषम
ज्वरः एवमरोगेभ्यो भीषिद्यं स्यात् एवं युगैर्वर्षे स्वामीभूत्वा षष्ठ्यनगतं विक्रिणयति ते सत्यपिकं ब्रह्मलुगुन्ये चंद्रमसासह ब्रह्मलुगो गरीहितसत्य

निलरुजोवातरोगाः स्युः १ अथान्धश्रमफलमाह स्यादिति स्यात्कामलाख्यारुगपित्तपूर्वणसंबन्धः इत्यमिति अनुनाप्रकारेण असृजिभौमवर्षस्वा
मिनिषष्ठुगपित्तवक्रिणिसति असृग्भीः रक्ताविकाराख्यरोगः रवावित्यमिति रवौ वर्षस्वामिनिषष्ठुस्यैपतिते पित्तस्यात्तरिः प्फगारवौ तादृशरवौ
द्वादशाख्यदृशनित्रैशूलरोगः स्यात् तथा तादृशभृगौ शक्रैरिपुगतेषु स्थानस्थेषु पुनः पित्तारोगः स्यात् यदानुभूतेन रराशौ अरौषष्ठतत्र स्थिते शक्रैश्च
येक्षितयुते पिप्रयेन षष्ठ्यावस्वामिना दृष्टे युक्तोपि श्लेष्मारख्यरोगः स्यात् एवं विधेचंद्रः इरिषष्ठुस्थानरोगसति कफप्रसंबंधीति गः स्यात् २ अथबुध

स्यात्कामलाख्यारुगपित्थिमसृज्यसृग्भीः पित्तंचरिः प्फगारवौ दृशिशूलरोगः पित्तपुनारिपुग्दहः अमृगौ नृभेः शैश्वेष्वाभयक्षितयु
तौऽपिकफोऽरिगौ २ एवं बुधपापयुतः श्रद्धेऽशैवातत्थरोगोजनिलमनाथः पापाऽब्धेन क्षुतहृदि दृष्टे रोगप्रदो मृत्युकः सपापः ३

स्यफलमाह एवमिति एवमनुनाप्रकारेण बुधेऽब्धेवर्षस्वामिनिभूत्वा अरौषष्ठुस्थानपापग्रहं युक्तेषु क्तिणिमतिवातजनितरोगः स्यात् जननीति जनि
जनमकालीनलमनाथः लमत्वाभीपापग्रहः सन् अब्धेन वर्तमानवर्षस्वामिना क्षुतहृदि दृष्टं अथ युद्धं युद्धं कसममदृष्ट्या दृष्टं स्तरोगप्रदः स्यात् सपापा
मृत्युकरः सजनमकालीनलमत्वाभीपापग्रहः सन् वर्षकाले पापग्रहयुक्तो वर्षस्वामिना क्षुतहृद्यो मृत्युप्रदः स्यादित्यर्थः ३ ध

अथशनिस्तारिण्यागमाह सूत्र्याकिंप्रदति सूतोजन्मकाले आकिंप्रेशन्याक्रान्तराशौ लग्नगते वर्षकालीनलग्नस्ये सति रुक्षशीतोष्णारुग्भयं स्यात्
यदिजन्मकालीनशन्याक्रान्तराशौ वर्षकाले शनिना हुतदृशादृष्टे सति मृत्युक्रमादिशेत् ४ अथ भौमैरुक्षरिण्यागमाह एवमिति एवममुना प्रकारेण ज्ञा
न्मकाले भौमोयस्मिन् राशौ तिष्ठति स राशिर्दिवर्षकालीनलग्नगतो भवेत् भौमः हुतदृशा भौमेन दत्तदृष्ट्यादृष्टश्चेत्तदरक्तेत्यादि रागाः इ
त्यंतं फलं स्यष्टं सलभगत राशिः शक्रग्रहैर्दृष्टश्चेत्तदरोगाल्पता स्यात् ५ अथान्यदरिण्यागमाह लग्नाधिपेति लग्नाधिपः वर्षलग्नस्यामी अब्दपन

सूत्र्याकिं भेलभगते रुक्षशीतोष्णारुग्भयं शनीक्षिते चाप्यन्ता स्यात्सपामे मृत्युमादिशेत् ४ एवं भौमे हुतदृशा रक्ते पितरुजोऽ
ग्निभिः ततोऽन्ये बहुलरागाः शक्रग्रहैरुगल्पता ५ लग्नाधिपाब्दपतिषष्ठपतीत्यशालारागप्रदः स्वचरयातुविकारतः स्यात्
कादपि कामय भयपतिते सितः कस्यानेऽथ षष्ठदृष्टरुक्षसहमसपाप ६

तिवर्षस्वामीषष्ठपतिः षष्ठ्यावत्सामी अन्ययोः परस्परमित्यशालो मुखशिलयोगश्चेत्तदा स्वचरग्रहयुक्ते चेत्स्यात्तदा पिमदनसंबधीरागः स्यात् जन्म
काले शक्रोयस्मिन् राशौ तिष्ठति स राशिर्दिवर्षकाले षष्ठो भावः स्यात्स्मिन्भावसूर्ये सति तथा शक्रपतिते षष्ठ्या भद्रदृशा नान्यतमस्येति कादपि
कामय भयमदनसंबधीरागः स्यात् अथ भर्था मूलवाक्यानुसारेण तदा कथंच शक्रस्थान इत्यादि ६ ७ ८ ९

अथान्यैरोगोत्पत्तिर्यागावाहः समापयति सपापपापग्रहकुक्षुरारंघ्रगवयलमादसमस्थानेसति आरभौमेलमसमितसंतद्रास्तिमूच्छतंद्राआलस्य
तत्सहितमूच्छार्चिचराहित्यप्रवति संचंद्रचंद्रयुक्तमौमेलमस्थपुनश्चंद्रयुक्तपापयुक्तगुरवसमस्थेसति अंगनाशःकुञ्चिदंगस्यविशेषणनाशः
स्यादयमेकोयोगः अथान्यः सृतिंक्रद्रसृतीजन्मकालेयानिचत्वारिकद्राणितेषुखलाः पापग्रहाः स्युस्ते अब्दमेवषकालेनलमेस्युस्तदाकृगास्यै-
रोगाग्रास्यैप्रवति तथाभित्तुक्रद्वाग्निगिराशिश्वितैः पापग्रहैरिक्षमाणेदृष्टेसतिकफोत्पत्तिः स्यात् ७ अथान्यदाह दिनइति दिनेदिवसेअ

सपापेगुरारंघ्रगेलमआरसंतद्रास्तिमूच्छांगनाशःसंचंद्र खलाःसृतिंक्रद्र अब्दमेकृगास्यैकफोद्वाग्निगिरिस्थमाणेसितस्यात्
७ दिनेऽब्दप्रवेशविलमेऽब्दसूत्यार्थदाहक्रद्वाग्नाद्योऽधिकारः रवेर्विज्जस्यत्रपिडाज्जगत्स्याद्दृशासौम्यवेदेत्यथान्तसुखातिः ८

अब्दप्रवेशवर्षप्रवेशःस्याद्यदोविलमेऽब्दसूत्यवर्षकालजन्मकालयोर्लभस्थस्यरवेः सूर्यस्यवकुजस्यमौमस्यवाहक्रोद्रेष्माणः हृद्वास्मृद्वाधि-
कारः प्रातः स्यात्तदात्रवर्षजगत्सिडास्यात् अयमर्थः पंचाधिकारिणामर्थेअधिकारीभूत्वासूयामौमवलमेसतिज्वरत्सिडास्यादित्यर्थः द-
शासौम्यवेदेत्यथात्रनाहशिलमेऽशमग्रहैरेष्टेसति अनेपरिणामिसकथातिः स्यात् ८

ध

ध

ध

ध

अथरोगनाशरोगास्तिस्र्योगावाह भिशीति निशिरात्रौसूतौजन्मचे त्त्यातत्रवर्द्धमानशक्रुपदीयउपचयमानेचंद्रवर्षकालीनभौमेनसहइत्यशाल
तोमुथशिलयोगसतिरुक्रोगः नश्येत्तनाशप्राप्नोति यदिशक्रुपदास्थोपचयमानेचंद्रमदेत्यशालतशनिनासहमुथशिलयोगसति रुक्रोगः ए
धनेचुद्धिप्राप्नोति व्यत्ययान्यर्थेति दिवसजन्मस्थारुणापक्षस्थचंद्रभौमेनसहमुथशिलयोगसतिरोगवृद्धिः स्यात् पुनस्तादृशचंद्रशनिनासहमु
थशिलयोगसति रोगनाशः स्यादित्यर्थः ९ अथान्यद्योगद्वयमाह रवाविति केतुबुधयुतरवावदृशिभौमेनसहमुथशिलयोगसति अब्दनिखि

निशिसूतौवर्द्धमानेचंद्रभौमेत्यशालतः रुमश्वेदधर्मेदेत्यशालाद्वत्ययोऽन्यथा ९ रवावदृशिवित्केतुयुतः ब्दनिखिलगदाः
अधिकारीबलीसूतावर्द्धकेतुजयुक्तथा १० चतुर्थः सतचमुथहाहुतदृष्ट्याशनीदिता मूलपीडापापवगदृष्टतत्परिणामजम् ११

लंसंपूर्णवर्षगदीरोगः स्यादयमेकोयोगः अथान्यः सूतौजन्मकालेकाश्विद्रुहः अधिकारीवाबलीसन्मग्नहः अब्दवर्षकालेकेतुबुधयुक्तश्चेत्त
दांसंपूर्णवर्षरोगप्रदस्यात् १० अथमूलयोगमाह चतुर्थेदृति वर्षलमेचतुर्थस्थानेअस्तेसप्तमस्थानेवाभुथहास्यात् शनिनाहुतदृष्ट्याश
नुदृष्ट्याचतुर्थेशमैकसप्तमदृष्ट्याईक्षितादृष्ट्यासतीतदामूलपीडास्यात् तादृशमुथहापापग्रहेदृष्ट्यासतीतत्परिणामजातस्यपरिणामः मूल
स्थनाशः ततोजातामूलनाशोत्तरमूलपीडास्यादित्यर्थः ११ ६४ ६५ ६६ ६७ ६८ ६९ ७० ७१ ७२ ७३ ७४ ७५ ७६ ७७ ७८ ७९ ८० ८१ ८२ ८३ ८४ ८५ ८६ ८७ ८८ ८९ ९० ९१ ९२ ९३ ९४ ९५ ९६ ९७ ९८ ९९ १००

अथमकलयहवशमपिदकादियोगमाह जन्मस्थिति जन्मकालजीवसितराशिगतमहीजजीवोद्वहस्यतिः सितः मुक्रोवाथस्मिन् राशावस्ति वर्षतस्मिन्-
न् राशौ महीजो भवेत्स्थित्क्रोदशो यैमः सूर्यशुगे अस्तगतो भवेत्तदा पिदकशीतलिकादिमाद्यशीतोष्णागडभवरुक्कस्यात् बुधचमदो रवजन्म
कालिकजीवसिताधिसितराशौ चंद्रयुक्तबुधसति कुष्ठभगदररुजो पिसगडमालाख्या रोगाः स्युः १२ अथान्यानि प्रयोगमाह जन्मते जन्मलभे धिहा
नाथो जन्मलभस्वामिमुथहास्वामि न वर्षलभस्वामि पापान्विते क्षितौ पापग्रहे युते दोषा निबलो स्यात्तातदा ज्वरपीडागवैकल्याद्यतिकष्टदे भवेत्ता

जन्मस्थजीवसितराशिगतमहीज सूर्यशुगे पिदकशीतलिकादिमाद्यम् शीतोष्णागडभवरुक्कमबुधे च सदे कुष्ठभगदररुजोऽपि
सगडमाला १२ जन्मलभे धिहा नाथो षष्ठोपापान्विते क्षितौ निबले ज्वरपीडागवैकल्याद्यतिकष्टदे १३ मुथहालभतन्माथाः पापातस्या
स्तुरागदाः षष्ठोषष्ठगोसोम्यस्त्रिथप्राप्तिरित्येत १४

१३ अथरोगप्राप्तिस्त्रीप्राप्तियोगमाह मुथहेति मुथहालभवर्षलभतन्माथोतयो-
मुथहालभयोनथीगते चत्वारः पापांतस्थाः पापग्रहमध्यस्थिताः स्युस्तदारोदाः स्युः अनयोर्मध्यकश्चिदेकः पापग्रहमध्यगतस्तदारोदः स्यु
त अयमश्रमयोगः अथश्रमयोगः षष्ठोषष्ठभावात्स्वामिनीसौम्यश्रमग्रहः सन् षष्ठगषष्ठस्थानसतितदास्त्रियाः प्राप्तिः इत्येते दाधते अ-
स्मिन्मथेवामनः षष्ठाधिपसु मे षष्ठस्थिते प्राप्तिः स्त्रियाषवोदिते केचित् तन्मथतोः त्रोगप्रकरणाद्वा मिन्मारोगप्राप्तिरुचिता नतु केवल-

तत्र स्थियाः प्राप्तिर्वाधितत्वात् एतदर्थे समग्रसिंहात् षष्ठाधिपचषष्ठप्राप्तसौम्यमवेत् स्त्रियांगदप्राप्तिरिति १४ अथ रोगस्थानमाह रोगकृतेति पूर्वोक्तस्य रोगकृताग्रहायत्रराशावशेभ्यात् अस्मिन् राशावशेन वमावशेभ्यादनयोर्बलीराशिनवमांशयोर्मध्ये यबलीसराशित्सम्यगस्वराशित्स्वरूपं वातपित्तकफप्रयुक्तैः कृत्वा तत्स्थानवान्वयम् १५ अथान्यदाह जन्मोति जन्मषष्ठाधिपजन्मकालीनषष्ठभावं स्वामिनिभौमे सति वर्षेषु गतेषु स्थाने चेतदाकजरागकरोति क्रूरस्थशाले पापग्रहणसहस्रमुद्यदिलथगोसतिविपुलाभूयानरोगंभ्यात् शुभग्रहयोगतः शुभग्रहदृष्टः युक्तो वात

रोगकृतो यत्र राशावशेभ्यादनयोर्बली तत्स्थानंतस्य रोगस्य वान्वयं राशित्स्वरूपतः १५ जन्मषष्ठाधिपभौमे वर्षेषु गतेरु जा क्रूरस्थशाले विपुलः शुभग्रहयोगतस्तनुः १६ इति षष्ठभावं अथ समसभावं बलीसितोऽब्दाधिपतिः स्मरस्थः स्त्रीपक्षतः सौख्यकरो विंचित्यः इज्येक्षितोऽत्यन्तस्मरवकुजेनाधिकारिणाप्रीतिकरो मिथः स्यात् १ ६४

दातनुः सल्यो रोगः स्यात् १६ इति षष्ठभावं अथ समसभावं बलीसितद्वीति बलीसितः युक्तः अब्दाधिपो वर्षस्वामी सन् स्मरस्थः समसस्थाने चेतदास्त्रीपक्षतः सौख्यकरो विंचित्यः ज्ञेयः इज्येक्षित एतादृशः शुक्रो बहुस्पतिना दृष्टस्तदा अत्यन्तसौख्यकरोति कुजेन भौमेन अधिकारिणा पंचाधिकारिणामध्ये अधिकारीभूत्वा दृष्टस्तदा मिथः परस्परप्रीतिकरः स्यात् १ ६४ ६४ ६४

अथजानताविवाहयोगावाह बुधेक्षितइति तस्मिन्शुक्रपस्वामिनिमसमस्थेसतिबुधेक्षितेबुधेनदृष्टेसतिलब्ध्याअल्पवयस्कथासहजानता-
स्यात् परविवाहितासुक्तइत्यर्थः तादृशेषुक्रमेनशनानादृष्टेसतिलब्ध्यामायसहजारतास्यात् तादृशेषुक्रमेनदृष्ट्याबृहस्पतिनादृष्टेनवाप्राप्येन
वीनाविवाहितास्यभवति ततस्तस्याःसकाशात् त्वरितशीघ्रसंततिः स्यात् एवंसतिगुरुदृष्ट्याइतिपाठः ग्रामादिकः इज्यक्षित इतिपूर्वपक्षउक्तत्वा
भित्तितत्वं अत्रगुरुभूमेनवाप्राप्येतिपाठः साधुपूर्वग्रथानुगतात् उक्तजनजातकसारं संयुक्तेभ्यः पूजितेनवधूमासिभ्यः सहशतइति वामनः गुरुयु

बुधेक्षितेजानतास्याल्लब्ध्याभेदेनबृहद्या गुरुदृष्ट्यानवाप्राप्यसंततिस्त्वरितंततः २ जन्मलमाधिपैः स्तस्थेदारभोरव्यंबला

न्येते जन्मशुक्रक्षेमस्तः ऋक्षीलाभायसितेऽब्दप ३

क्तेनवाप्राप्यसंततिस्त्वरितंततः ताजिकयागसूत्राभिधौ गुरुयुतेपिच नू-
तनवलुभाभवतितत्रसंततिराशुनइति २ अथस्त्रीसौख्यविवाहयोगावाह जन्मेतिजन्मलमाधिपेजन्मलमास्थामिनिवर्षंबलावितंबलिष्ठे-
अस्तस्थेसममस्थानेसतिदारसौख्यरक्षजनिमसुखस्यात् जन्मकालमुक्तेशुक्रोयस्मिन्नाशौतिष्ठतिसराशिरब्दवर्षकाले अस्तेसममस्था
नेससितेभुक्तेऽब्दपवर्षस्वामिनिमसितितदास्त्रीलाभायश्चप्राप्तयेभवति इदमवधेयंजन्मभुक्क्षेमिस्त्यत्रजन्मशुक्रक्षेमोमतेतत्रचः शु-
क्रोऽब्दपवर्षस्वामीतदास्त्रीस्त्वमित्यत्रसमतेरभावः यथासुप्रसिंहः जातफलमाधिपतौवर्षस्थेबलिनिदासुखं शतकस्थानवर्षपरिगण

यति ब्रह्मस्यतांथाति ताजिकालंकारे जनुलमाधीशशरीरदिमदसंस्थेबलयुतेषुशेषोपिषोषः सितयुतगृहस्यास्यारिणयः ताजिकयोगसूत्राभिधौजनन
लमपतौशरीरदस्तागवलभुतेममदसुखमोरितं जननशुक्रशरीरशितेजनुस्तनुपतौसबलेपरिणायनं वामनः जन्मलमाधिपेर्वैलमात्ससमोसति उ
दितेसबलेचेषुशरीरसौख्यप्रजायते शुक्रजन्मनियद्राशौवर्षेलेभ्यगयादि तद्राशौसमस्येतिपुसुपरिणयस्तदेति अत्रपूर्वपरामशङ्खिनेभ्यरोज-
न्मलेभ्यरइति नचवर्षेभ्यरोयदितिपाठः पूर्वस्लोकविरोधात् तादृगर्थेभ्यमतेरभावाच्च एवसतिमूलनिर्मूलमितिमतव्य ३ अथस्त्रीलाभयोग-

लमास्तनाथयोरित्यशालेस्त्रीलाभमादिशेत् सहमेशाभावपोवाविनसुःकष्टदः स्त्रियः ४ नष्टेन्दैभ्युक्रपदगेभैथुनंस्वल्पमा
दिशेत् जन्मशुक्रभर्तृगोभौमः स्त्रीस्त्वोत्सवष्टुदली ५

स्त्रीकष्टयोगांचाह लमेति लमवर्षेलेभ्यं अस्तं सतमभावः अन्यथोनि-
धयोः स्वामिनोरित्यशालेमुथशिलयोगेसाति स्त्रीलाभं विवाहादिद्वारास्त्रीप्राप्तिसमादिशेत् कथयेत् सहमेशइति सहमेशः स्त्रीसहमस्वामिभा
वपोवासमभावत्वामीवाविनष्टश्चतदास्त्रियाः कष्टदेदुःखदोषवति विनसुगृहलक्षणवामनोक्त दूराक्रातः कूरयुतः कूरहृष्टभ्योगृहः वि
रश्मिताप्रपन्थश्च विनष्टोर्ध्वः स्मृतइति ४ अथस्वल्पस्त्रीस्त्वमहत्स्त्ववयोगावाह नष्टेदाविति शुक्रपदगेशुक्राधिष्ठितराशिस्थितवर्षेनष्टे-
नराशुक्तविनष्टलक्षणोक्तं देवैर्वदं सतिस्वल्पमैथुनमादिशेत्कथयेत् तथाजन्मशुक्रभर्तृगोभौमः जन्मकालेभ्योभ्यस्मिन्नाशवस्तिस्मिन्नाशो-

वर्षकालेभ्यो बलीषवेत्तदास्त्रीस्त्वबोत्सवकम् ५ अथस्त्रीसौख्ययोगचतुष्टयमाह जन्मास्तपइति जन्मकालिनलमात्सतमस्थानस्यामिनि
अब्दपसितेनवर्षस्वामीषु क्रुतेनयुगीक्षितेयुक्ताह्येवतदास्त्रीसगमोबहुविलाससुखप्रधानः स्यात् अयमेकायोगः केद्रेति जन्मकालेषु क्रु
षास्यशुक्राधिष्ठितराशिस्थितेवर्षकालिनगुरौ केद्रं त्रिकोणगतेसतिस्त्रीसौख्यमुक्तमथाहतीयायोगः इतिहृदविवाहयोश्चेतीति अमुनाप्रकारण
वर्षलमेय आगतोहृदस्वामीभजनमकालिनशुक्रकातराशिगतः सन् केद्रं त्रिकोणगोभवेत्तदास्त्रीसौख्यस्यादप्यन्तर्धियायोगः तथावर्षकाले

जन्मास्तपेऽब्दपसितेनयुगीक्षितेस्यार्त्तसिगमोबहुविलाससुखप्रधानः
केद्रं त्रिकोणगुरौ जनिशुक्रमस्थेस्त्रीसौख्यमुक्तमितिहृदविवाहयोश्च ६

यद्बिवाहसहस्रमन्तत्स्वामीवाजन्मकालिनशुक्राधिष्ठितराशिगतः सन् केद्रं त्रिकोणगोभवेत् तदापित्त्रिसौख्यस्यात् अयंचतुर्थीयागः केद्रमि
त्यत्रलम् विहायचतुर्थसमदर्शमान्युक्तानिसमरसिंहेन तदाव्यच शतस्थानिवास्थान्वमोऽस्तेपन्मन्तुर्थैरेवजिवेसति पूणफलंविवाहयेद्
इनाथेच फलसाधुक्षितलाघवात् ग्रंथकृतालम्भमुक्तमितिबोध्यम् ६ ध ध ध ध ध ध

अथस्त्रीक्लेशविवाहयोगावाहः अधिकारिणीति पञ्चाधिकारिणांमध्येयस्यकस्याचिदधिकारिणाः यदस्यस्थाने अर्केसूर्ये सति स्त्रीस्थ्याः निशानितरथा कुलतास्यात् एवं इंधिहाधिकृतस्थाने इंधिहामुथहा अधिकृतस्थाने अधिकारिग्रहस्यस्थाने गुरुदृष्ट्या गुरुणा दृष्टासतीति विवाहकत्रिंस्थ्यात् ७ अथ स्त्रीक्लेशयोगावाहः इंधिहेति द्यूनेवर्षलमात्समस्थाने इंधिहामुथहा अकारयुक् अर्कः सूर्यः आरोमांमस्तेन युक्ता चेत्तदास्त्रीपुत्रेभ्यः कष्टमा नेत् पापग्रहदृष्ट्या विशेषतः कष्टस्यादयमेकोयोगः अथान्यः स्त्रीसहमेकुरिति पापाक्रान्तिवर्षलमात्समस्थानसति स्त्रीपुत्रेभ्यः कष्टस्यात्

अधिकारिपदस्यः केस्त्रीप्योव्याकुलताः निशः इंधिहाधिकृतस्थाने गुरुदृष्ट्या विवाहकृत् ७ इंधिहाकारयुक् द्यूनेकुरिति सहमेस्त्रियाः स्त्रीपुत्रेभ्यो भवत्कष्टपापदृष्ट्या विशेषतः ८ सूतो द्यूनाधिपः शक्रोऽब्दद्यूने बलवान् भवत् लभशनेत्य

शालश्चेस्त्रीलाभं कुरुते अथ ९

पापग्रहदृष्टे सति विशेषतः कष्टस्यात् केचिदूरीति इत्यस्य योगद्वयेष्वन्यथः दूरीति द्यूने इंधिहाकारयुगीति पदं तिन अकारयुगित्यनेन वदून् स्य दूरी तस्योपपत्तेः अन्यथा योगद्वयकल्पनमपि व्यर्थम्यादिति ८ अथ विवाहयोगमाह सूताविति सूतोजन्मकाले द्यूनाधिपः सप्तमभावस्त्वामिषुक्रः अब्दे वर्षे काले बलवान् बलिष्ठः सन् द्यूने सप्तमस्थाने प्रवर्षलमेधेनेत्यशालश्चेत् वर्षलमात्समिना सह युथ शिलयोगश्चेत्तदास्त्रीलाभं सुखं कुरुते ९ अ

अथत्रीनृत्त्राप्तियोगानाह सौमदिति सौमेऽब्दपर्वस्वामिनि सितदशाशक्रणदृष्टसतिस्त्रिलासयोगाङ्कः तथाशक्रब्दशवर्षस्वामिनि कुनेसया-
सौमेनदृष्टसतिस्त्रिलाप्तयोगादित्यथः अथवादारसहमे वर्षयित्वासहमेतदृष्टताभ्याशक्रभौमाभ्यादृष्टसतिः त्रिवंशियेनस्त्रिलाप्तोभवति
अयंतृतीययोगः १० अथपुनर्विवाहयोगद्वयमाह सूताविति वाप्रकारांतरेणसूतोजन्मकालेदारसहमेस्त्रिसहमेतदृष्टशक्रभौमाभ्यादृष्टे
सतियोषित्त्रिआव्यते उक्तचसम्रासिंहेनजन्मनिदृष्टोसत्यास्त्रिसहमासीचपरिवारः अयमर्थः यथावर्षकालेस्त्रिसहमेतथैवजन्मकालेप्रश्न

भौमेऽब्दपेसितदशाशक्रः ऽब्दशेकुजेक्षया तदृष्टेदारसहमेस्त्रिलाप्तोभवतिः प्रवम् १० सूतोवादारसहमेतदृ
ष्टयोषिदाप्यते स्वाभिदृष्टस्त्रिसहमशक्रदृष्टविवाहकृत् ११ सूतोदूनाधिपवर्षसहमेऽशस्त्रियाः स्मरवम् जन्मा

स्तपेधिहानाथवर्षेशःवेधुनतथा १२

कालचस्त्रिसहमंक्रयमिति सद्भातत्रे सहमप्रकरणोऽक्तमस्ति अयमेकोयोगः अथान-
न्यः स्त्रिसहमंस्वामिनादृष्टशक्रदृष्टतदाविवाहकृत् ११ अथस्त्रिस्मरव्राप्तियोगावाह सूताविति सूतोजन्मकालेदूनाधिपेसमप्रावस्ताभि-
निवर्षवर्षकालेसहमेऽशस्त्रिसहमंस्वामीपवेतदास्त्रियः स्मरवस्त्रतिः स्मरवस्यात् अयमेकोयोगः अथान्यः जन्मात्पजन्मकालेनसमप्राव-
स्यामीदंधिहानाथः वर्षकालेनसुग्रहास्वामी वर्षशोवर्षस्वामी एतेवैवदशमस्थानेनयादूनेसमस्थानेन्युस्तदास्त्रतिः स्मरवस्यात्

उक्तंचतानिकयागरसुधाभिधौ जन्मास्तनाथेऽब्दपतौचमुथेशोऽस्तागतेव्योमगतोऽपितहत् अतएववर्षेशश्चेत्तद्वृत्तयेतिपाठकल्पनमपि-
निरस्तं १२ अथसप्तमस्थानस्यमागस्त्यानत्वाद्विदेशगमनयोगमाह मुथहातइति वर्षेस्वगृहस्वीकृतः शशीचंद्रोमुथहातोमुथहाद्विष्ठितस्थाना
त् द्यूनस्थः सप्तमस्थानस्यानदाविदेशगमनकुर्यात् एतादृशश्चंद्रः पापक्षणात् पापग्रहद्वैत्येनदक्लेशदो भवेत् १३ इतिसप्तमभावविचारः अ
थअष्टमभावविचारः भौमइति भौमे अब्दपर्वणस्वामिनिसितिकूरहनेयुद्धादिनापीदितेबलोद्धितेर्निर्बेलाकिंचित्स्थानगतसति अथसालोहपता

मुथहातोद्यूनसंस्थः स्वगृहोच्चगतः शशी विदेशगमनकुथक्लेशः पापक्षणाद्भवेत् १३ इतिजायाभावविचारः अथाष्टमभावविचारः
भौमेऽब्दपकूरहनेऽयसाधातोबलोद्धिते अग्निभीराग्निमेकूरनराद्विषदमेमृतिः १ विषत्यवनिपामात्यरिपुतस्करजप्रथम् तुय
मातुः पितृव्यादामातुलापितृतोगुरोः २ भवेत् तथाभौमे अग्निमेवन्हिराशोसंज्ञातत्रोक्तमेषसिंहधनुषाख्येस्थितेसति अग्निभीविन्हिबंधान

द्रोतिप्रथमवति तथाभौमेद्विषदमेभिधुनकथाधनुः पूर्वोद्गराशिरस्थेकूरनरात् उग्रस्वभावमनुष्याच्चौरादितोमृतिमरणस्यात् अथतादृशस्यभौमस्यविशेष
स्थानगतस्थयोभावाह विषतीति वर्षेस्वामिनिभौमेनिबलेकूरहनेएतादृशयदिविधमिदंशमस्थानगतेसतितदाअवनिपामात्यात् राजप्रधानतोऽपितुः शत्रुतत्क
रश्चौरतोभयवक्तव्यं अथतादृशभौमेतुयचतुर्थस्थानस्येतिमातुः पितृव्यादोपितृप्रातुः मातुलात्मातृप्रातुः पितृतोऽपितुः सकाशादुःसकाशाद्वयवस्थम् २

अथमहामृत्युयोगानाह लभंश्चिह्वापतिसमापतयामृतशिङ्गति वर्षलक्ष्मस्वामिमुद्यहस्वामि वर्षस्वामि एतन्वयोमृतशिङ्गेदित्यशालिनः अष्टमषावस्वामि
नामसहस्रुषिलयोगश्च तदानिधनप्रदमरणप्रदाः स्युः चैव कारिण्यदशाः रिणस्य समये मृतिरेव स्यात् अयमर्थः जन्मकालिकयापयद्दशायापागद्दश्यात्
दशाश्चैद्रवति तदामरणमेव स्यादित्यर्थः अन्यदाह तत्रेति तत्र वर्षकाले दिवसोऽदेवो दैववर्षप्रवेशसितसार्केकुजसूक्ष्महिजेभोमेसति नृपमथराज्ञः
सकाशाद्भवस्यात् ३ अथचतुर्गामृत्युयोगानाह सूयदति सूयजनने जन्मकाले सितेन मुक्तासहस्रस्यारिफयोगसति तथा वर्षे अधिकारिणं चिह्निका

लभंश्चिह्वापतिसमापतयामृतशिङ्गेदित्यशालिन इमे निधनप्रदाः स्युः चैव कारिण्यसमये मृतिरेव तत्र त्रसार्केकुजसूक्ष्मपथदिवसोऽब्दे
दो ३ सूयमूसरिफे सितेन जनने वर्षे चिह्निकारितथाकेद्राजगदाद्रुचरुगसूक्ष्मस्थाने चिह्निकारिद्विज
रिणां मध्ये अधिकारिषवति केद्रे सति रा

जगदाद्रुचरराज्ञः सकाशात् तथा रागाद्रुयस्यात् अयमेको रोगः अथाद्वितीयः जन्मकाले असूक्ष्मस्थाने भौमाकातराशौ अधिकारिणिवर्षपञ्चधिकारि
णां मध्ये अधिकारिणिद्विजबुधसति रुद्ररोगः स्यात् अथ तृतीयः अथवा सौम्यबुधे अधिकारिणिसति रुद्रराशिकुजस्य भौमस्य क्रूरदशा चतुर्थदशा
भौमस्य सप्तमद्व्याहृते सति असूक्ष्मरोगादिना रक्ताजनि तदोषादिना रुद्ररोगः स्यात् अथ चतुर्थी योगः पुनरपि तादृशे बुधे अधिकारिणि क्रूरद
स्या भौमेन हरे अंशस्थिते अथात्कुजस्यांशस्थिते कुजरभिस्थिते दशे सति कुजेन युद्धादिना योडिते इत्यर्थः तदा विदेशतः परदेशे बंधनमृते स्या

तामितिबुधाः ग्रहः उक्तंचसमरसिह्नदधेचरस्यधस्यात्पदेशबंधनमणामिति तजिफालकारे सौम्येऽङ्कदशशक्तिः कुजदशदशचतस्रसिभि
 र्निबंधेहननंविदेशमणमुद्योलेषोनिश्चितमिति केनितुइनांशुस्थितेसूयसाम्निध्येनास्तगतेसूर्यमंडलगतेइत्यर्थः दग्धेपापात्रांतेकूजपदसामिध्ये
 नकूजयुक्तइत्यर्थः अताववामनः सौमयुक्तेषुधेसाकविदेशबंधनमृतेरिति तन्नसिन्नराशिस्थितस्यापिषुधस्यास्तगतत्वेनसाक्याभावात्सम
 रवाक्येसूर्यपदसान्निध्याभावेनसूर्यस्याप्रसक्त्यासूर्यरस्यधस्यादित्यर्थकल्पनस्यान्याध्यात्म्यं नचवामनवाक्यस्यकाणितिरितिवाच्यं सौ-

सौम्येऽङ्कदशकुजस्यमृगसूक्ष्मदोषादिनाशस्थितेदग्धेबंधमृतेविदेशतइतिमृदुबुधेतादृशे ४
 सौमस्यानेऽधिकारीदौगुप्तनृपमयरुजः मंदोधिकारीरेलोहहतेमंडाकरभृतः ५

मयुक्तेषुधेत्यस्यस्वोक्ताथेविकुश्रुथत्वाभावेनसाक्यत्वाधिकाक्याधियोद्याभावादिति ४ अथरागयोगावाहं शौमस्यानइति जन्मकालेसौमस्याने
 सौमोपसमिन् राशावलितमिन् राशौवर्षेअधिकारिणिद्वौचंद्रसातयुग्ममप्रकाश्यनृपमयराज्ञः साकाशद्रुयरुजरीणाः स्युः अयमेकायोगः अथान
 न्यः मंदः शनैश्चरः अधिकारीपंचाधिकारिणामध्यधिकारीपुत्वावदेशमस्थानेचत्वा नदालोहहतेलोहहाशत् पीडाकरः स्मृतः ५

अथाल्पमृत्युयोगावाहः श्रौमदिति वषट्महादसुमस्थाने भौमे सति वन्दः सकाशात् अथ ग्रहरोवाशस्त्रादिना धातोवानुपातराज्ञः सकाशाद्द्रव्यवास्यात्
अयमेको योगः अथान्यः आरे भौमे स्वस्थे दशमस्थाने सति चतुर्थः चतुर्थद्वयः पातः पतनदुःखः असृजः रक्ताविकारजनित रुजो रोगाः
स्युः ६ अथ धननाशविवादयोगावाहः विनाष्टगेति यदि अब्दे शः वर्षे शः इज्यो रुः विनाष्टगः द्वितीये असुमस्थाने वासन् असुमे स्थिता पापघ्न

सांक्ष्णिके भौमयुते मृतिः स्याद्दशांतरे वा वधवधनं च, भौमेऽसुमे भयं बहूः ग्रहरोवानुपाद्रव्यम् आरे स्वस्थे च तु
वन्दः पातदुःख रुजस्वजः ६ विनाष्टगे ज्यो धनहाय अब्दे शः ५ रक्तमक्षितः मघद्युनदुवचनापवाद कलिभस्मनम् ७
पतितेऽक्षरदशाः रेत्यशालं मृतिं वदेत् रुजहृद्वा स्थिते नाशः सौम्यदृष्ट्या रक्तमभवत् ८

हृदसुस्तदा धनहाधननाशकृता स्या

तु अयमेको योगः अथान्यः मदेशने धूने सप्तमस्थाने सति दुवचनापवाद कलिभस्मनं धिक्कारमाप्नोति ७ अथ महाल्पमृत्युयोगावाहः पतितइति
पतितेऽक्षरदशाः चतुर्थदशमसप्तमदृष्ट्या आरे भौमे त्यशालं मुग्रशिलयोगे गतिं तदामृतिं वदेत् अयमेको योगः अथान्यः तादृशबुधे कुजह
द्वा स्थिते भौमहृद्वा स्थिते नाशः द्रव्यस्य स्यादित्यपरो योगः शुभदृष्ट्या शुभग्रहदृष्ट्या तादृशबुधयोगहृदपि हृदस्थे न शुभं वदेत् ८

अथश्रुतयोगावाह लमाधिपइति लमाधिपवर्षलमाभिनिनसुदधेनसुहिनबलेरधेअस्तरातेअश्रुमान्वितेअश्रुमैःपापयद्हरन्वितयुक्तास
तिप्रोषितअन्यस्त्रीभिःसहवादःकलहः स्यात् अयमेकोयोगः अथान्यः जन्मनिजन्मकालअष्टमगोअष्टमस्थानेजीवोबृहस्पतिश्चैत्यवर्षेनाधि
कारीपंचाधिकारिणामध्येअधिकारिनस्यात् तदाप्रथमहान्कलिः कलहः स्यात् ९ अथजयवादयोगावाह जयइति प्रागुक्ततादृशरीशुक्रक्षणा
त् शक्रक्षणेहृष्टमतिस्त्रीविवादप्रत्युत्तरवशमजयउक्तः कथितः अयमेकायोगः अथान्यः प्रीमैः रत्यगमौमअत्यगवर्षलमाद्वादशस्थानेसतिधनिहृती

लमाधिपेनसुदधेयोविहादोऽश्रुमान्विते जन्मन्यष्टमगोजीवोनाधिकारीकलिः प्रयुः ९ जयः शक्रक्षणादुक्तः प्रत्युत्तरवशेनतु प्री-
मेत्यगधेनसूयवादाकुशविनिर्दिशत् १० रिपुगोत्रकलिप्रीतिः सारथ्ये कुजहतेऽब्दप दग्धोजन्मागपावर्षेऽष्टमारागकलिदिशत् ११
सूत्यब्दयोरधिहृताभौमस्थानगुरुहतः पापवादः स्फुटायेवतादृशीदोशनः पद १२

यस्थानेसूयसति तदावादाकुशविनिर्दिशत् १०
अथान्यौकलिरोगयोगावाह रिपुगइति अब्दपवर्षस्वामिनि कुजहतेभौमेनपीडितेसतिरिपुभिः शत्रुभिर्गोत्रैः स्ववशस्थैः सहकलिः स्यात् सारथ्येऽष्टमो
पीतिर्मयचस्यात् अयमेकायोगः अथान्यः जन्मागयोगजन्मकलीनलमास्वामिवर्षेदग्धेअस्तरातेः सन्मष्टमो अष्टमस्थानेनद्वेवति तदारोगकलीदि
शत्कथयेत् ११ अथकलहयोगावाह सूत्यब्दयोरीति गुरुहृहस्पतिः सूत्यब्दयोगजन्मकलवर्षकालयोरधिहृताअधिकारीभूत्वाभौमस्थानेजन्म

कालिकसौमाक्रान्तराशिस्थः सन् हतः प्रायः पापग्रहैर्हतश्चन्द्रवतितदालोकैः सह स्फुटो वादः स्यादपमेकोयोगः अथान्यः शनैः पदजन्मकालिकश-
न्याक्रान्तराशीनादां शिजन्मकालवर्षकालयोरधिकारिणि पापग्रहैश्च हतेन्दोचन्द्रैर्तस्मिन्सति एवमेव फलः स्फुटः कलहः स्यात् १२ अथाविदेशगमनादि
योगमाह सूर्यब्दयोरिति सूर्यब्दयोजन्यकालवर्षकालयोः अधिकृते अधिकारप्राप्त्येन्दुधरपदे जन्मकालेन बुधाक्रान्तराशौ स्थिते हतेन्दुरेः प्राप-
ग्रहेतेत्यसि विदेशगमनादिकफलस्यात् १३ अथाल्पमृत्युयोगावाह मेघइति आरम्भमेघेति ह्येन्दुष्विष्यपरधौ अल्पमस्थाने सति असितः स

सूर्यब्दयोरधिकृतचन्द्रबुधपदे हते क्रूरविदेशगमनवादः स्याद्विमानस्कता १३ मेघेति ह्येन्दुष्वारब्धपरधौऽसितो भयम्
मृतामृतेशलमेशौ मृत्युदोपापदृशुता १४ यत्र सैजन्मनिकुजः सोऽब्दलभोगा यदा बुधावर्षपतिनिष्ठबलस्तत्र नशो भवति १५

द्राक्ष्यस्यत् अयमेकोयोगः अथान्यः मृतौ अल्पमस्थाने मृताशलमेशौ अल्पमस्थाने स्वामिर्षलमन्वाभिनापापदृशुता पापग्रहैरेन्दुषु तो वासस्याभ्युदो-
तो मरणदोषवतः १४ अथ सामान्यवर्षयोगमाह यत्र सै इति जन्मनि जन्मकाले कुजो भौमः यत्र सै यस्मिन् राशौ स्यात्स राशि र्यदाऽब्दलभोगः वर्ष-
लभमेवेत्तत्र बुधो वर्षपतिवर्षस्वामिस्तन्नुबलो भवेत्तदा नशो भवति १५ फलदो न स्यात् १५

अथवाहनाद्रूपतनयोगावाहः सार्कइति सार्कशनीसूर्यपुक्तशनीसौम्युतेसौम्येखाष्टस्यदेशामष्टमस्थानस्येतिवाहनाद्रूपप्रवति अयमे-
कोयोगः अध्यान्यः सार्कसौम्येसूर्यपुक्तसौम्येऽष्टमस्थानस्येतिवाहनात्पतनं वदेत्कथयेत् १६ अथमहाभृत्युयोगावाहः सारेब्दपइति सारेऽब्द-
पे आरेणसौम्येनसहवर्तमानेसारेणतद्देशेऽब्दपवर्षेस्वामिनिसतिमृतिमरणस्यात् तथा अत्यारिमृतौद्वादशषष्ठाष्टमस्थानेषुचंद्रसतिमृतिमरण-

सार्कशनीसौम्युतेखाष्टस्येवाहनाद्रूपम् सार्कसौम्येऽष्टमस्थेतुपतनवाहनाद्रवेत् १६ सारेऽब्दपेऽष्टममृत्युश्चंद्रस्थारिमृ-
तौमृतिः उदितेमृतिसंदेशनिबलेजिवितेमृतिः १७ पुण्यसद्वेश्वरः पुण्यसहमादसृगाद्यदा सूर्यष्टमेशः पुण्यस्थामृतिदः पा-
पदृश्रुतः १८

णं अयमेकोयोगः अध्यान्यः मृतिसंदेशेपृक्षसहमस्त्वामिनि उदितेऽदयंप्राप्तिनिबलेबलरहितेसतिजीवितेमृतिः
स्यात् १७ अध्यान्यसौम्याभृत्युयोगावाहः पुण्यसद्वेश्वरइति पुण्यसद्वेश्वरः पुण्यसहमस्त्वामिपुण्यसहमस्थानादष्टमस्थानस्यः पापदृश्रुतः पाप-
ग्रहदृश्रुतोवास्थानतामृतिः स्यात् अयमेकोयोगः अध्यान्यः सूर्यष्टमेशः सूर्योजन्मकालेअष्टमेशः अष्टमस्थानस्त्वामिपुण्यस्यः पुण्यसहम-
स्थानस्यः षष्ठ्यग्रहेणदृश्रुतोवास्थानतामृतिमरणस्यात् १८

अथमहाभूतयोगसर्वभूतयोगपरिहारंचाह मंदइति मंदशनैश्चरः अष्टमेवर्षलादष्टमस्थानस्थितः मृतीशेत्यशालातृप्तीशः अष्टमभाद्रपदा
मीतेनसहस्रमुथशिलयोगात्भूतकरः स्मृतः कथितः अथैतद्योगानामपवादमाह सर्वपिभुलुयोगाः शरमेत्यशालात् यद्यशिरष्टकारकाणांशमग्रहः सा
कंमुथशिलयोगस्तर्हि अशरमदायका अभिरष्टदायकानमवर्ति २२ अथमहाभूतयोगमाह सूतिर्भ्रंपतिरिति सूतीजन्यकालेर्भ्रंपतिः अष्टम-

मंदोऽष्टमेमृतीशेत्यशालामृत्युकरः स्मृतः शमेत्यशालात्सर्वऽपि योगानामुभयधकाः २२ स्मृतिरधपतिर्मंदोऽष्टमोऽद्वेष्टमपनचेत्
इत्यशालीक्षुरदृशात्कालमृत्युदायकः २३ गुण्यसद्वानि विद्युस्तनो तथाऽस्तखलामृतिरथाथरिफगो मृदुदाखलवगावथाज-
नुर्विषवशत्तनुपांमृतोमृतिः २४ इत्यष्टमप्रावः अथभाग्यभावविचारः सोमोऽब्देपनिवगभूरायुक्तबलान्ति गुणावहस्त
दामागभ्ररकाथे स्थिरततः १

दामागेश्वरकार्यस्थिरततः १
भावस्वामिन्दः शनिः शब्देवर्षलम्बाद्वृषमस्थानस्थः सनूल्मपनवर्षलम्बास्वामिनेतत् क्रूरदशाचतुर्दश
मेकसप्तमदृष्ट्यादित्यशालिमुखशिलङ्करोति तदातत्कालेनस्मिन्समयेमृत्कदायकोभवति २३ इतिअष्टमप्राग्विचारः अथनवमप्राग्विचा
रः तत्रनवमप्राग्विचारधर्माविचारस्तावद्गमनयोगमाह भौमइति श्रोमोऽब्देपु श्रोमोऽब्देवर्षस्वामिनित्रनवोत्तरीयगेनवमस्थानेवक्रूरानु
क्तेक्रूरैः पापग्रहैर्युक्तेयोगरहितबलान्विनेबलिष्ठेसतितदामार्गः गमनगुणवहः लाप्सादिकस्रक्कः चरकार्यलयासाध्यामपिकायेततः

तस्मात्त्रिगविलंबसाध्यं भवति १ अथान्यदाह त्रिधर्मस्थइति सूर्यः अब्दयः वर्षस्वामी प्रवृत्तकबूलीकबूलयोगवान्मनु त्रिधर्मस्थः तृतीय
नवमस्थानस्थस्तदागमसौरव्यदः सचैनाधिकृतः पञ्चाधिकारिणांमध्यै अधिकारीनभवेत्तदा अन्यप्रषणनयानगमनस्यात् २ अथान्यान्
गमनयोगान्सादृश्लोकेनाह शक्रइति क्रूरादितइति शक्रः अब्दयवर्षस्वामिनि त्रिधर्मवगेतृतीयनवमस्थानसतिभागगमनमागैसौरव्यस्यात् अथ
तादृशमुक्त्रविलोमोवक्रिणि अस्तेवा अस्तगतवसति कुगतिः कुस्तितागतिः कुगमनकार्यमिद्धिनस्यादित्यर्थः तथाबुधेतादृशवर्षस्वामिनि

त्रिधर्मस्थोऽब्दयः सूर्यः कबूलीमागसौरव्यदः अन्यप्रषणयानस्यास्तपेन्नाधिकृतोभवेत् २ श्रुक्ः अब्दयत्रिनवममागैसा
रव्यविलोमाग अस्तवक्रुगतिः सौम्यैदवयात्रातथाविधे ३ क्रूरादितिकुयानस्याहुगववविचितयत् इत्यशाललभधमप
त्यायात्रास्त्यचिंतिता ४

सबले त्रिनवमसौम्यबुधेसति देवयात्राद्वोदशेनयात्रास्यात् इदतीथयात्रादरघुपलक्षणं तादृशमुक्त्र
बुधे क्रूरादितपापग्रहः षोडशेयुक्तेवासतिकुयानकुस्तितागमनस्यात् एवममुनाप्रकारेण वर्षस्वामिनि त्रिनवममागैसति देवयात्राविचितय-
त्कथयत् तस्मिन्चक्रूरादितितु कुयानस्यात् ३ अथचिंतितयात्रायागमुत्तराद्वेनाह इत्यशालइति लभधमपत्याः वर्षलभस्यापिनास्त
हनवममावस्वामिनिः इत्यशालमुयशिलयोगेसति अचिंतिता अक्रस्मात् यात्रास्यात् ४

अथयैपरीतं पुथा शिल्पमन्यत्रातिदेशमाह लमेशइति लमेशो वर्षषल्लम्स्वामिधर्मपनवमभाक्स्वामिनामुथा शिल्पयोगं करोति तदोचितं तिगमनं एवममुना प्रकरोणलमाब्दयोगी वर्षषल्लम्स्वामी वर्षषल्लम्स्वामी अनयोर्गोसिति तथा मुथाहास्वामी अंगो वर्षषल्लम्स्वामी अन्धयोगीसिति मुथा शिल्पवृत्तस्यात् ५ अथसद्यात्रयोगावाह गुरुस्थानइति गुरुस्थानजन्मकाले गुरुहृदस्थितिया सिन्नाशावन्ति सिन्नाशावर्षकालेने कुजे भौमे धर्मवमस्या नगते सति सद्यात्रास्मिन्विनायात्रा भृत्यः सेवकः वित्तं भृत्यद्वयप्राप्तिकारि का स्यात् अयमेको योगः अथान्यः नस्थाने जन्मकाले बुधयोगी सिन्नाशा

लभे शोध्यमप्यच्छन्स्वमहश्चिन्तिताध्वदः एवलमाद्धयोयौगमुथहांगपयोरपि ५ गुरुस्थानकुजेधर्मसद्यावाप्तृयवित्तदा
नस्थानेनलभ्योपौमादृष्टः सद्यानसौख्यदः ६ स्वस्थानगावलवानूलमदशीसुधानदः जन्माधिकारिदोमदस्थानभूरयुता
यदा ७ पञ्चागिपिङ्गकटकदुस्त्रध्वदुजविषयोः धर्मशनिनिधिकारिपञ्चानमश्रमवदप ८
वसन्तिस्मिन्शोवर्षकालीनि

यदा ७ पद्यारिपज्ञकटकाङ्कुरधनुजवयाः धमशाननाधकारापथानमशमवदत् ८ वसितस्मिन्शीर्षककालीनमो-

मेलमपेनलमस्तमिनादृष्टः सन्सधानसौख्यदः स्यात् ६ अथान्वमद्यात्रायांश्लोकाद्वनाह स्वस्थानाइति जन्मकालेभीमः स्वस्थान-
गौमेषवृद्धिकगतोवर्षेपिमेष्वश्विकराशिगतः सन् नवमवलथान् स्यात् लमदर्शीलमपश्यति तदास्यानन्दः शुभभागमनयेवत् अथमुभयावा
योगान्साईश्लोकनाह अच्चाधिकारीति ज्ञोबुधः अच्चाधिकारोजन्मकालेआधिकारीपूत्वापमंस्थानजन्मकालीनशान्धाक्रांतराशिगतःसन्व

र्षेन वमस्थानगतः शूरयुतः पापग्रहयुक्तो यदा भवत्तदारिणोः शत्रोद्भेदकदात् कलहप्रमगात्स्थाः मार्गगमनस्यात् गुरुरवेति इदुजविषयोः
इदुश्चन्द्रः जीवो बृहस्पतिः अमुना प्रकारेण जन्मकाले अधिकारिभूत्वा जन्मकालेन शन्यान्तराशितः सन् वर्षेन वमस्थानगतयोः पापग्रहयुत-
योः सतोः शत्रुकलहादुर्ध्वयान्धवार्यः स्यात् धर्मइति वर्षेनाधिकारिपञ्चधिकारिरहितः शनिर्धर्मवमस्थानसन्मुप्तपञ्चान्वेदकथयत्
७ अथ दूरयात्रायगावाह इत्यमिति इत्यममुना प्रकारेण वर्षे अधिकाररहिते वमस्थानागते गौसति दूरयानस्यात् नृपसराः राजासह

इत्यगुरौ दूरयात्रानृपसरास्ततो गुणः कुजः ऋषेण प्रबलस्वर्जनादुरतो गतिः ९ दूनं विहाय मर्दो स बलेऽध्याविदेशगः वर्षे शोब
लवान् पापायुतः क्रूरऽधिकारवान् १० अधिकारागतिः सारब्धे सेनापत्ये विवदत् एव बुधे कुजे जीवयुते कान्निगते पुनः ११

मेलनं स्यात्ततो गुणः ततः राज्ञः सकाशाद्गुणः द्रव्यमस्ति च स्यात् अयमेको योगः अथान्यः कुजे भोगे अर्द्धे वर्षे सति निमृबलेन वमस्थानगतसति
स्वजनात्स्वकीयकुटुम्बवर्णादुरगतिः गमनस्यात् ९ अथ प्रबलविदेशयात्रायोगस्तो कपूर्वार्द्धेन ह दूनं धिदति दूनसप्तमस्थाने इधिहासु ग्रहाद्य
मर्दो धर्मवमस्थानमर्दो च द्रसबले बलिभूति विदेशगः परदेशगमनप्रयोजकः अध्यामागो भवति अथ वर्षाधीशस्य कद्रगतत्वेन विशेष फ
लमेतच्छुभस्योत्तरादाग्निमस्तो कपूर्वार्द्धे इत्यामाह वर्षे शइति वर्षे शो वर्षे स्वामी बलवान् बलिष्ठः पापायुतः पापग्रहनेयुतः अधिकारवान्

पंचाधिकारिणामध्ये अधिकारी हूत्स्वकेंद्रे सति अधिकारो गतिः प्राप्तिः स्यात्संख्ये संप्राप्तेनापत्यवेत् अथान्यदाह एवमिति एवमुक्तप्र-
कारणबुधे कुजे भौमे वा बल युते अकारिनिगते उदिते जिवियुते बृहत्स्यति युते केंद्रवर्तिमिति युनः परसंन्यापरिगतिगमनस्यात् तत्सकाशाज्ज-
यः ख्यातिस्करावहः स्यात् अथोत्तरार्धेन विशेषमाह जीवादिति जीवातुर्व्याक्रान्तशशः सकाशान्नवमगनवमस्थाने भौमे सति नृणां मनुष्या-
णां यात्रा श्रमा भवेत् ११ १२ इति नवमभावाविचारः अथ दशमभावाविचारः सबल इति सबलबलिष्ठे अबलपौ वर्षस्वामि निरक्षरश्च दशम

परसैन्योपरिगतिजयः ख्याति सुखावहः जीवान्नवमगे भौमे श्रमायात्रा नृणां भवेत् १३ इति नवमभावाविचारः

अथ दशमभावाविचारः सबलऽबलपौ वर्षस्वराज्याथस्वरकीर्तयः स्थानांतरासिरन्यस्मिन् केंद्रे गृहस्करावसायः १
इत्यबलोरविधूस्वः पूर्वाजितपदासिद्धत् एकादशेऽस्मिन्मरब्धस्थान्नुपा मात्यगुणोत्तमैः २

स्थानस्थे सति राज्याथस्वरकीर्तयो भवति अयमेकोयोगः अथान्यः अन्यस्मिन्केंद्रशमव्यतिरिक्तस्थाने स्थानांतराप्तिः गृहस्करावसायश्च भवति
१ अथस्थानविशेषणवर्षस्वामिनः सूर्यस्य विशेषफलमाह इत्यमिति इत्यममुना प्रकारेण वर्षस्वामिभूत्वा बलीबलिष्ठोरविः सूर्यः सूर्यः नतुर्ध-
स्थानस्थः पूर्वाजितपदासिद्धत् अस्मिन्नेतादशे सूर्ये एकादशे एकादशस्थानस्थे सति नृपा मात्यगुणोत्तमैः सारब्धस्यात् ३ ४

अथराज्यप्राप्तियोगं नृपाद्वन्धनयोगाच्च ह रविस्थानेधिहेति रविस्थानेजन्मकालेनसूयाधिष्ठितराशौ वर्षकालेऽधिहमुथहलमेनलगत्तवदशमस्थान
गतावाराज्यप्राप्तिसौख्यदास्यात् अयमेकोयोगः अथान्यः तथा अर्कः सूर्यः नीचेनीचराशिगतः पापसमुत्तः पापग्रहयुक्तः सप्तदशमस्थानगतश्चत
दाभूपाद्राज्ञः सकाशाद्वधः बधनहननचदशेत्सूचययेत् ३ अथान्योस्थानप्राप्तियोगावाह सिंहइति सिंहः मूलवाक्यादुराधाज्जन्मनीतिपद-
मत्राध्याहार्ये जन्मकालेसिंहराशिगतः सूर्येवर्षकालेबलीबलिष्ठः सन् रवस्थः दशमस्थानस्थश्चेत्तदास्थानपदतस्थलाभो नृपाश्रयः राजाश्रयश्च-

रविस्थानेधिहालमेखेवाराज्याप्तिसौख्यदा नीचेऽर्कः पापसमुत्तोऽभूपाद्वधवधंदिशेत् ३ सिंहरविबलीरवस्थः स्थानला
भो नृपाश्रयः स्थानतराधिकारागिरिदुगरपदेबली ४ खेदालमशवषशेत्यशालाराज्यदायकः वर्षशेराज्यसहमर्कै

त्यशालेमहानृपः ५

स्यात् अयमेकोयोगः अथान्यः एवंजन्मकालेभारपदभोमाकातराशौ वर्षतद्दशगतः इदुश्चद्रः व
लीचेत्तदास्थानांतरे अधिकारप्राप्तिः स्यात् ४ अथान्योराज्यप्राप्तियोगावाह खेपइति खेपः वर्षकालेनदशमस्थानत्वामीलमशः वर्षलग्न-
स्वामीवर्षेशः एतेषां द्वाशाले परस्परमुद्यशिलयोगे सति राज्यदायकः राज्यप्रदो भवति अयमेकोयोगः अथान्यः वर्षशे वर्षस्वामिनाज्यस-
हमेराज्यसहमस्थानगते सति अर्कस्त्यशालेसूर्येणसहपुत्राशिलयोगे सति महानृपराजा स्यात् ५ ६ ७ ८ ९

अथमुद्रासंबधिप्रकाशमफलस्योक्तपूर्वाद्देनाह तत्रस्थिति तत्रस्यातृतीयनवमस्थानस्थामुद्रायाणागमनं करोति अथराज्यप्राप्तियोगोभाह
सूताविति सूतोजनकाले रवे शेषदशमभावात्सामिनि रवौ सूर्यवर्षपरिकाले रवे शेषदशमस्थानं स्थितः सन् यदिलमाधिपेन वर्षलभस्वामिनामहमु
अशिक्षं मुद्राशिलयोगो भवतदावीर्यानुमानतः सूर्यस्याविष्मत्सकबलानुमानेन राज्यातिः राज्यप्राप्तिरुक्ता कथिता अथधर्मराज्यपनाथयोगोऽस्मा
कस्योत्तराद्देनाह धर्मोति धर्मकमाधिपेन धमभावात्समीदशमभावात्सामिनातुभौदयोऽस्यातदाधर्मराज्यसुखावर्हनाशकतारो भवतः न

तत्रस्थानुद्धापुण्यागमपापंशलाभयथात् सूतौरेवशैवैववस्थैवमुशशिलयदि ९ लग्नाधिपेनराज्यातिरुक्तावीर्यनिम्ना
नतः धर्मकमाधिपदधौधर्मराज्यक्षयावहो १० इतिराज्यभाविचारः अथाऽयमाविचारः अब्दपदोऽयमलाभान-
वाणिज्याच्छुभदृशुते सैधिहोऽस्मिन्लग्नगतलाभः ५० नलेश्वरनात् १

वमपावत्वापीदग्धबलश्चेत्तदाधर्मनाशः दशमभाषाया

शब्देद्वयवल्गुस्तदाज्यनाशः ९ १० इतिदशमभावविचारः अथापभाविचारः तत्रलाभयोगमाह अल्पंदाइति अल्पवर्षस्वामि
निन्दुधेः शीघ्रनपावगरूपमुत्प्रेक्षुतेरुमग्रहदृष्टियुक्तेसतिवाणिज्याल्लुप्तः स्यात् अपमेकीयागः अथान्यः अस्मिन्नुधवर्षस्वामिशकप्रय
दैरेष्टयुक्तेसींधिद्राईंधिहायुक्तः लग्नगतवर्षकालीलम्भगतिसतिपठनेखनल्लाभः १ २ ३ ४ ५

अथाश्रमफलमाह अस्मिन्निति अस्मिन्बुधवर्षाधिशेषषष्ठाष्ट्यगतेषष्ठाष्टमाह दशस्थानगतेसक्रेपापग्रहयुक्तेसतिनीचकर्मकृतपुरुषः
 स्यात् तादृशबुधवर्षस्वामीसन् यषष्ठाष्ट्यगतेसक्रेपापग्रहद्वेष्टेसतिलाभोनास्तीतिवान्वम् २ अथाश्रमश्रमयोगावाह जीवदिति जीवे
 गुरौअब्दवर्षस्वामिनिक्रूरहतेपापग्रहपीडितलभवर्षलभ्येसतिहानिद्रव्यनाशः नृपात् राज्ञः सकाशात् भयंचस्यात् अयमेकोयोगः अथान्यः अ

अस्मिन्षष्ठाष्ट्यगतेसक्रेनीचकर्मकृत क्रूरदणनवालाभोऽस्तीतिखनादितः २
 जीवेऽब्दपक्रूरहतेलभहानिभयनृपात् अस्मिन्धिकृतेदूनेव्यवहारद्वानासथः ३
 लभायेशेत्यशालस्यास्त्राभःस्वजनगौरव सर्वपिलाभेवितास्यैसबलानिर्वलानतु ४

स्मिन्गुरौ अधिकृतेपंचाधिकारिणामध्येअधिकारिसन् दूनेसमस्थानेसतिव्यवहारद्वणिक्कमणानासथः द्रव्यासिः स्यात् ३ अथप्राप्ति
 योगावाह लभायेशेत्यशालइति वर्षलभस्वामी आपेशः लाभभावस्वामी अनयोरित्यशालपरस्परपुशिलयोगेसतिलाभः स्यात् स्तनने
 पुगीरंचचस्यात् अयमेकोयोगः अथान्यः सर्वेपिसर्वग्रहाः सबलाः संतः लाभोकादशस्थानेसतिवितास्यैद्रव्यप्राप्त्यैभवति यदिलाभस्याः
 सर्वग्रहाः निर्बलास्तदाद्रव्यप्राप्त्यैनभवति ४

६५

६५

६५

६५

६५

६५

४

अन्यचतुष्पदहानिरपि द्रष्टव्या एवमन्यास्मिन्नपि अब्दनाथे वर्षस्वामिनि षष्ठाष्टमाहादशस्थाने पुनरपि तद्वाशिरोमिति इदमुदितं पूर्वोक्तमृत्युनाशादिफलं वाच्यं अथ वर्षस्वामी भौमस्वस्थान विशेषफलं भौमस्वस्थानादनाह स्वस्थ इति वर्षस्वामिनि कुजे भौमे शशियुते च द्रष्टुं स्वस्थे देशस्थानस्थसन्ति अम्बादीनां शः मनसि व्याकुलत्वं भव्यात् अथ तादृशे च द्रष्टुं स्वस्थस्वामिनि भौमे अक्षभोपहते पापग्रहहते व्येष्टादशस्थानस्थसन्ति अम्बादीनां नाशादिफलं वाच्यं अत्र शशियुते इति पाठः स्वबुध्या यथ कृता हतः वस्तु तत्तु स्वस्थे कुजे शशियुते इति पाठः पूर्वग्रथानुगतात् उक्तं च समरसिंहेन शा

भृत्यदतिस्तु गृहा चतुराष्ट्रिभस्येऽन्यास्मिन्नपीदमुदितं फलमब्दनाथे स्वस्थे कुजे शशियुते तु रगादिनाशः स्याद्वा कुलस्वमशभोपहते व्येष्टे वा २ षष्ठ्योरवोखलहते चतुराष्ट्रिभस्ये भृत्यैः समकालि रथाष्टमरिः क्रूरऽपि मदेऽब्दपबल युते रघुरिः क्रमं स्ये भूवासनद्रुमजलाशयनिर्मितिश्च ३

नियुजि कुजे गगनगे वक्त्रा कुल्यतुरंगनाशश्चेति ताजिकालं कार भौमे मंदयुते स्थिते च देशमे स्यादा कुलस्वमनस्थम्यानां सातिरेवेति तथा च स्वस्थे कुजे शशियुते तु रगादिनाशः आकुलत्वं च अयमेको योगः अथान्यः कुजे असुभोपहते व्येष्टे सति स्थथः अथवा पापक्रांते व्यथयमेवेति सति तुरगादिनाशा इत्यादि २ अथ सूयशेन्योरव्यब्दपथीरमुभस्थानगतयोः फलमाह षष्ठेति रवौ मूर्धे वर्षस्वामिनि षष्ठे प्रसुस्थाने खलहते पापग्रहाकाले चतुराष्ट्रिभस्ये चतुष्पदराशिसंस्थे अथाष्टमरिः क्रूरऽपि अष्टमस्थानगते शवाहादशस्थानगते सति भृत्यैः सौवर्कैः सह कालिः कलहः -

स्यात् अयमदेशनो अब्पेवर्षस्वामिनिबलयुतोरियुरिः फस्येषषडादशस्थानसस्थेसति मूवासनं उज्जदधूमोग्रामिनिमितिः तस्मिन् प्रमोदु
माणजलाशयानां कुपतडागानां निमित्तिश्च स्यात् ३ अथ स्थानांतरगतानां द्राणाफलमाह स्वसोच्चगइति सूयपुत्रशनोवर्षस्वामिनि
स्वसौस्तराशीमकाकुभसस्थेस्त्वोत्तराशौ स्थितेक्रमणिदशमस्थाने सति नेरुज्यशरीरे आरोगयमार्थाधिगमः द्रव्यप्राप्तिश्चास्यात् एतादृश
जीवेगुरौ वर्षस्वामिनिधनुर्मौनकस्थेदशमगते सति आरोग्यद्रव्यप्राप्तिश्चास्यात् तादृशसूयसिंहमेषस्थे सति दशमस्थे राशौ नृपात्सका-

स्वदोषोच्चगक्रमणिस्सूयपुत्रनेरुज्यमार्थाधिगमश्च जीवे सूयनृपाद्द्रव्यप्राप्त्यर्थः
शौबुधोमिषकृज्यातिषकाव्यशिल्यैः ४ मदेऽब्दपगतबलनराशयदोस्थमादिशत्

शादर्थप्राप्तिः एतादृशकुजे भौमवर्षस्वामिनिमेषदृश्चिक्रमकगतसति दशमस्थे स्वबाहुबला द्रव्यप्राप्तिः स्यात् एतादृशेषुधेवर्षस्वामिनि
मिश्रनकन्यास्थे सति दशमस्थो मिषकृज्यातिषकाव्यशिल्यैः कृत्वा द्रव्यप्राप्तिः स्यात् ४ अथानिबिलशनेः फलं स्लोक्रपूषादनह मंदइति मं-
देशनश्चरे अब्पेवर्षस्वामिनिगतबले निबिले दशमस्थिते सति नराशयं आशाराहित्यदोस्थे च नलानितत्त्वमादिशत् कथयत् ४

अथ वर्षशसूयफलमाह श्लोकोत्तरार्द्धोत्तरश्लोकपूर्वद्विष्यां सूर्योऽब्देशे वर्षस्वामिनिमित्तमदशनेऽर्थे अब्दजनुषोः अब्दवर्षकाले जनुषि जन्मकालीनराशिस्थाने च द्वाः अन्तराशिते तथा हते वर्षकाले जन्मकालयोर्द्विते पापग्रहेः पदिने सति सर्वकर्मसर्वकल्यदानादिगाहस्य स्यात् तथा तादृशपुनः शनौ वक्रे अस्तांगते वा सति सर्वकर्मसर्वकल्य स्यात् अथ कर्मभावकर्मस्वरूपं कर्मसहस्रं च राणां शनियुतिदृष्टिभ्यामशमफलमुत्तरार्द्धे नाह कर्मैति कर्मभावकर्मशकर्मभावस्वामी सहस्रनाथाः कर्मसहमाधाशः शनियुते क्षिताः शनियुते तु दृष्टाश्च द्रवन्ति तदा सर्वकर्मसर्वकल्य स्यात्

सूर्योऽब्देशे राशिस्थाने मदेऽब्दजनुषोर्द्विते ५ सर्वकर्मसर्वकल्यवक्रः स्तेनतथापुनः कर्मकर्मशसहस्रनाथाः शनियुते क्षिताः ६ षड्बुधव्यग्राऽब्देशे कर्मशे च बलोर्द्विते सूतावब्दे च मशमत्तत्राऽब्दे मृतिपतत्रा ७

५ ६ अथ दृष्टस्थानस्थस्य वर्षशसूयफलमाह षड्बुधव्यग्रा इति अब्देशे वर्षस्वामिनि षड्बुधव्यग्रे षष्ठेऽष्टमागते द्वादशगते वा सति तथा कर्मशे च दशमभावस्वामिनि सूतावब्दे च सूतौ जन्मकाले अब्दवर्षकाले च स्यात् तत्राऽब्दे तस्मिन् वर्षमृतिपेऽष्टमभावस्वामिनि तथा तद्वत् षष्ठाष्टमद्वादशगते निबले वा सति नैव शमस्यत् ७ इति व्ययभावविचारः इति दिवाकरविरचित वृत्तत्रयीकाया द्वादशभावविचारः समाप्तः ७

अथ वर्षे सामान्यतः शक्रमाशुभफलमाह यत्र भावइति जन्मनि जन्मकाले प्रथमि स्थितिविशेषफलदोषाः कश्चिद्गृहोऽस्ति स ग्रहो वर्षेऽपि तद्वागः सन्तादृशस्तत्फलशक्रमाशुभफलध्रुवं निश्चितं प्रच्छति ददाति ८ अथ वर्षे ग्रहाणां फलपाककालमाह ये जन्मनि स्युरिति जन्मजिन्मकाले ये ग्रहाः सबलाः बलिष्ठाः स्युस्ते ग्रहाः वर्षे विविधानि बलाः स्युस्तदा ते ग्रहाः प्राग्वर्षस्य पूर्वादि सारं ददुः चरमे वर्षस्योत्तरादित्वनिष्ठं अमुमफलददुः अथ विपरीतताया उक्तं विपरीतं फलददुः तद्यथा ये ग्रहाः जन्मकाले निबलाः वर्षकाले सबलास्ते वर्षपूर्वादि अनिष्टफलददुः वर्षे नि

यत्र भावेषु शक्रमाशुभफलदुष्टेषु जन्मनि ग्रहः वर्षे तद्वागस्तादृकतत्फलप्रच्छति ध्रुवं ८ ये जन्मनि स्युः सबला विविधा वर्षेषु शुभप्रा कृचरमेत्वनिष्ठम् ददुः बलां विपरीतताया तु ल्यफलस्य द्रुपयत्र सामान्ये ९ इति व्ययभावि विचारः श्रीगगान्वयप्रवृण्णाग- णित विचिन्तामणिस्तत्सक्तोऽन्तोः नन्तमतिव्यध्यातवमतिश्च स्वैजनुः पद्धतिम्

गर्हं सारं ददुः उभयत्र सामान्यतु ल्यफल

स्यात् तद्यथा ये ग्रहा जन्मकाले वर्षकाले पिबलिष्ठास्ते संपूर्णवर्षेषु संप्रफलददुः ये ग्रहा जन्मकाले वर्षकाले च निबलास्ते संपूर्णवर्षेदुः स्वमेव ददुः ग्रहजनि तस्य वर्षफलतत्तद्गृहशायामतदंशाया वाच्यमिति तलम् ९ इति व्ययभावि विचारः अथाधिकारोपसंसारमाह श्रीगगान्वय- सुम् १० अथ दशाध्याया व्याख्यायते तत्र दशासाधनपूर्वमेवोक्तं अथ दशाफलान्याह तत्र पूर्णमिध्याधमनश्च बलानां ग्रहाणां-

१० ११ १२ अथसूर्यस्थानविशेषवस्थित्याफलतारतम्येनदशाफलमाह लमादिति लमाद्रविः सूर्यः निंद्योनिष्ठबलोपित्रिदशाग्र-
संस्थाः षष्ठतृतीयदशमैकादशस्थानसंस्थाः सप्तद्विमेवशतफलस्वदशायादनेददतीत्यर्थः एवंषट् त्रिदशाग्रसंस्थोरेविकृत-हीनबलोपिसमाध्य-
प्र-२

दशारेवमध्यबलस्यपूर्वमिदंफलमध्यममेवदत्ते ग्रामाधिकारव्यवसायधैर्यैः कुलानुमानञ्चसूत्राधिलाभः १० दशाारेवैरूपबल-
स्यनुमाददातिदुःखस्वजनेविवादात् मतिश्रमपितरुजस्तनेजोविनाशनधषणमप्यरिष्यः ११ दशाारेवैरुपबलस्यपुंसांनुप्राप्ति-
पेवप्रथमर्थनाशम् स्त्रीपुत्रमिश्राद्विजनेविवादकरोतिबुद्धिप्रमामयंच १२ लमाद्रविःषट्त्रिदशाग्रसंस्थोर्निंद्योपिदत्तश-
तमद्विमेव मध्यस्वमूनःशतताचमध्यायातीत्यमत्यंतशक्तः शक्तः स्यात् १३ अथचंद्रशफलम् इंदोदशाग्रुपबलस्य
दत्ते शक्त्यावरस्वउभगिमांक्तिकाद्यम् स्त्रीसंगमराज्यसःवंचभूमिलाभयशःकतिबलापिबुद्धिम् १४ इंदोदशामध्यबल-
स्यसर्वमिदंफलमध्यममेवदत्ते वाणिज्यमित्रावरगृहभौगव्यधर्ममतिकर्षणतोऽनलाभम् १५

मध्यमफलदः स्यात् एवमुपचयस्थानगतोमध्यमबलोपिशतताचशक्तफलददति इत्यममुनाप्रकारोपचयस्थानागः शक्तः पूर्णबलः
अत्यंतशक्तः स्यात् एतत्स्थानरहितोरविः अन्यस्मिन्स्थानेयथोक्तफलदः स्यात् एवमपचयारब्धा १३ १४ १५

इंदोदशास्वल्पबलस्य दनेकफामयकांतिविनाशमाहुः मित्रादिवैरजननकुमार्याधमार्धनाशस्त्वमल्पमत्र १६ इंदोदशानष्टबलस्य
 लोकापवादसीति धनधर्माशम् शतिमयस्वीकृतामित्रवैरौस्त्वचदत्तविरसान्भुक्तिम् १७ षष्ठाष्टमाल्यतराशिसस्योनि
 द्योपिदत्तेऽहस्त्ववदशाशाम् मध्यत्वमूनःश्रमत्तच्च मध्योयातित्यभिदुःसुश्रमःश्रमःस्यात् १८ अथसौमदशाफलम् दशाप
 तिःपूणबलमहीनःसेनापतित्वतनुतेनराणाम् जयरागोविद्रुमहमरुक्षस्यादिलाभप्रियसाहसलम् १९ दशापतिमध्यबलमहीजः
 कुलानुमानेन धनं ददाति राजाधिकारोप्यथ तत्परत्वं जस्विनाकांतिबलाभिर्वृद्धिं २० दशापतिःस्वल्पबलमहीजो ददाति पिनाष्य
 रुजाशरीरे रिपोभयंबधमास्यतोऽमुकृन्धचैरस्वजनैश्च शम्भु २१ दशापतिनष्टबलमहीजो विवादमुग्रजनयद्रणवा चौरा
 म्भूयस्करुजज्वरच विपनिमन्यस्वहतिचरवर्जम् २२ त्रिषडायगतोभोभोनस्ववीर्योशमाद्धदः मध्योहिनःश्रमोमध्यःशुभाः
 त्यनश्रमावहः २३ अयबुधदशाफलम् दशापतिःपूणबलबुधैश्च शोऽभिवृद्धिं गणितास्त्वशिल्यात् तनोति सवास
 फलान्नुपादेदूत्यच वैदूष्यगणोदयच २४ दशापतिमध्यबलबुधैश्च दुरोःस्वहन्ध्यालिपिकाव्यशिल्यैः

२७

२८

२९

३०

३१

प्र.२

धनासिदायीकृतमित्रबन्धसमागमान्वध्यममेवसौख्यम् २५ दशापतील्पबलबुधस्यान्मानस्यनाशःस्वजनाणवादः
 अकार्यकापस्वलनाद्यनिष्ठधनव्ययरागभयचविधात् २६ दशापतीहानबलबुधस्यात्स्वबुद्धिदोषबन्धमीतिः दूरागतिर्वा
 तकफामयार्तिनिस्वान्विनस्यचनपिलाभाः २७ षडुभयतरदस्थानशून्यः दुःशमप्रदः मध्योद्दिनः शक्रमोमध्यः शक्रमोहय
 तंशक्रमावहः २८ अथगुरुदशाफलं गुरोदशापूर्णबलस्यदत्तेमानादयराजसहदुरुभ्यः कीत्यथलाभोपचयस्त
 रवानिराज्यकृतार्तिरिपुरागनाशम् २९ गुरोदशामध्यबलस्यधर्ममतिस्मिस्वित्त्वनुपमत्रिवर्गः तनोतिमानार्थस्वरवाप्ति
 लाभमसिद्धिसदुत्साहवलातिरेकम् ३० दशागुरोरल्पबलस्यदत्तेरागदरिद्रत्वमथारिप्सितिम् कर्णामयधर्मधनप्र-
 णाशंवैराग्यमयचगुणान्किञ्चित् ३१ गुरोदशानष्टबलस्यपुसाददातिदुःखानिरुजकफातिम् क्लृप्तपुत्रस्वजनाभि
 तिधर्मार्थनाशतनुपीडनच ३२ षडुभयः कृतरागगुरुनिर्दोहसफलः मध्योद्दिनः शक्रमोमध्यः शक्रमाः रतशुभावहः ३३
 अथशक्रदशाफलं दशाभुगाः पूर्णबलस्यसौख्यस्वगांधेमांबरकामिनीभ्यः

३२

३३

३४

३५

३६

३७

३८

११०

३५

३६

३७

३८

३९

४०

हयादिलासः स्फुतकीर्तितोषान्नैरुज्यगांधर्वरतिः पदातिः ३४ दशाश्वगोमिथ्यबलस्य दत्तवाणिज्यतोषागमनं ह्यश्वं मि
 स्थानपानावरणो गलाभमित्राश्च योषिस्ततसौ रथलाभम् ३५ दशाश्वगोरथ्यबलस्य दत्तमतिश्रमज्ञानयशोऽधनाशाम्
 कदन्नभाज्यव्यसनमथान्तिरेचोपदेवरकलिमप्यारिभ्यः ३६ दशाश्वगान्धुबलस्य दत्तो विदेशायानस्वजनैर्विरोधम्
 पुत्रार्थभार्याविपदोरुजश्च मतिश्रमाप्यव्यसनमहच्च ३७ षडश्वरिः फलतर्गाश्वगुर्निघोऽद्वैतफलः मध्योद्दिनः श्रुमा
 मध्यः श्रुमाः त्यतश्क्रमावहः ३८ अथशनिदशाफलम् दशाशनः पूणबलस्य दत्तनवीनवैशमावरणमिसा-
 रण्यम् आरामतोषाभ्यनिर्मितश्च म्लच्छातिसगान्द्रुपतैर्दनातिः ३९ दशाशनमथ्यबलस्य दत्तस्वरोधमाषाडजना
 धनातिं वृद्धागनासगमदुर्गरक्षाधिकारचिताविरसान्भोगः ४० दशाशनेः स्वल्पबलस्य पुंसातनोतिदुःखरिपुत-
 स्करेभ्यः दारिद्र्यमात्मीयजनापवादरागचशीतानिलकोपमुग्रम् ४१ दशाशनं धुबलस्य पुंसातनकथातुल्यसना
 निदने स्त्रीपुत्रभिरस्वजनैर्विरोधरागाभिरुद्दिमरणानुल्यम् ४२

३९

४०

४१

४२

४३

४४

४३ अथलभदशाफलं बहुकामस्तावद्धुमस्वामिफलमिच्छादिलभगतद्रूपकाणवशेनफलनाराम्यश्लोकाश्रयमाह दशान्तनोरिति तनोर्लिभस्यदृशास्त्वामिबलेनतुल्यस्वस्वामिनीयादशबलतादशफलददाति अथलभदशायामपरोविशेषः चरेनरलभेसतिप्रथमेद्रूपकाणेयदि तदाश्रयामुपफलदादशास्यात् यदिद्वितीयद्रूपकाणलभनतमध्यफलददशास्यात् यदितृतीयद्रूपकाणलभनतदाअधमफलददशास्यात् द्विभूतिमिहस्वभाव

त्रिषष्टलाभोपगतोभदोर्निर्द्योदसत्फलः मध्येहीनःश्रमोमध्यःश्रमोऽयंतश्रमावहः ४३ दशा
तनोःस्वामिबलेनतुल्यफलददानीत्यपरोविशेषः चरेश्रमामध्यफलाश्रमाचद्विभूतिमिस्माद्विप
रितमूढम् ४४ अभिष्टमिष्टचमस्थिरकैःक्रमादृकाणैःफलमुक्तमाद्यैः

लभेअस्माच्चरलभाद्विपरीतमूढं तद्यथा हि

स्वभावरशौलमंथयमद्रूपकाणदशाअधमफलदद्वितीयद्रूपकाणतददशाअधमफलदद्वितीयद्रूपकाणतदाश्रयामुपफलददशा ४४ अनि
ष्टमिति स्थिरकैस्त्विपरशौलमनायेयदिप्रथमद्रूपकाणस्तदोर्निष्टमनस्यफलददशा यदिद्वि-
तीयद्रूपकाणस्तदासममध्यमफलददशेत्यर्थः क्रमाद्वद्यैः पूर्वाचार्यैर्द्रूपकाणैर्द्रूपकाणवशाद्धुमदशयाः फलमुक्त अथापवादमाह सत्त्वा

मिति तल्लभसत्शतग्रहैः स्वाभिन्नयोगक्षणात् युतमीक्षितं चेत्स्थान्तदाअनुभफलमपिशतमस्यात् शतमेच्छुभतरस्यात् यदितल्ल
 न्नप्रापेक्षणात् प्रापग्रहैः स्वामिव्यतिरिक्तैर्दृष्टयुतवान्चेत्स्थान्तदाकष्टफलवाच्यम् ४९ अत्रचतुर्विध्यग्रहबलदशादशाफलवाच्यं तद्यथा
 पंचदशविंशोपकाधिकोग्रहाविंशत्यशावधिपूर्णाबलः दशविंशोपकाधिकोग्रहः पंचदशविंशोपकाविध्यबलः पंचविंशोपकाधिकोदशा

सत्स्वामियोगक्षणात् शतमस्यात्प्रापेक्षणात्कष्टफलचवाच्यम् ४९ दशमानसमानप्रकल्योक्तो न वर्त्मना अंतर्देशाः सा
 धनीयाः प्राकृपात्प्राशवशेनत् ४६ आदावतदशापाकपतस्तत्क्रमतोऽपराः शतमेदृणान्वधान्मैत्र्यातत्फलपरिचिंतयेत् ४७
 चंद्रांरजिवाः सौम्येज्यशक्राराविविद्युतया मंदेज्यभुक्कासूयदुर्भौमाः सौम्येज्यसूयजाः ४८ जविदभुक्काः सूयदः शक्रसाअ
 तर्दशाइमाः अन्येषामशक्राज्ञेयाद्विवाभनभाषितं ४९ इतिग्रहदशाफलानि ४९

वधिअधमबलः पंचविंशोपकादूनैवबलइति उक्तंचवामेन पूर्णमध्याधमानशान्ग्रहादशान्वादशाफलतत्क्रमेणैववस्थामिप्रत्येकचतुर्वि
 धमिति इतिदशाफलानि ग्रहदशास्वतर्दशासाधनपूर्वमेवोक्तं ४६ ४७ ४८ ४९ इतिदिवाकरविरचिततर्दशांतर्दशाध्यायः

अथ सकलभावस्थग्रहफलाभ्याह नभतावल्लभास्थितसकलग्रहफलमाह सूर्यरिति सूर्यसौमशानयः ग्रत्येकं सामुदायिकं वातगुगलभगताय
दिस्त्युत्तदाज्वरान्तिज्वरपीडाधनक्षयचक्रयुः इत्यममुनाप्रकारणपापयुगिदुः पापग्रहयुक्तइधैमथाज्वरान्तिधनक्षयचक्रयान् यदाचन्द्रः

अथभावस्थग्रहफलान्दुव्यन्ते सूर्यारभदास्तनुगज्वरान्तिधनक्षयपापयुगिदुः सूर्यान्विताः पुष्टतनुश्चसौख्यजीवन्ना
शक्राधनधान्यलाभम् ५० चन्द्रशरीरवास्फुजितो धनस्थानागमराज्यस्त्वचन्द्रदद्याः पापाधनस्थानहानिदाः स्युर्मुपद्रव्यं
कार्यविधातमार्किः ५१ दुश्चिद्व्यागाः खलखगाधनधमराज्यलाभप्रदाबलपुताः क्षिणिलाभदाः स्युः सौम्याः सुखाधिपुत
मानयशोविलासलाभायहर्षमनुलकिलतचन्द्रः ५२ चन्द्रः स्तरेखलपुतो व्यसनरुजचपुष्टः शक्रमनसाहितः स्तरेखमातना
ति सौम्यः स्तरेखविधिमन्त्रखलाः सुखाधिनशरुजव्यसनमध्यतुलभयच ५३ पुत्रवितस्तरेखसंचयशक्रभाः पुत्रगाभू
शुस्ततोऽतिहर्षदः पुत्रवित्तधनबुद्धिहारकास्त स्करामयकलिप्रदाः खलाः ५४

पुष्टतनुः वर्धमानतनुः शक्रमान्वितः शुभग्रहैर्युक्तश्चलभाः सन्सौख्यक्रान्तिथाजिवस्तुक्रालभागाश्चेस्त्युत्तदाधनराज्यलाभचक्रयुः ५०
अथधनभावस्थितसकलग्रहफलमाह चन्द्रेतिस्पष्टं अष्टमभावफलपर्यन्तस्पष्टं ५१ ५२ ५३ ५४ ५५

५५ ५६ ५७

अत्रवेद्रकेः सूर्यस्तादामुदः हर्षयुक्तोभवति रवेस्तत्रहर्षस्थानस्थितत्वात् श्रुतमखाः श्रुतमहावमस्थानस्थाः धनधर्मविष्टद्विदाः खलरवगोपि

वष्टुपापाविन्तलाभंस्तरावतिमौमोऽत्यंतहर्षदः शत्रुनाशं सौम्याप्तीतिविन्तनांशकलचंद्रगोपापयुक्तः करोति ५५
सपापः शशीसतमोव्याधिप्तीतिखलाः स्त्रीविनाशकलभृत्यप्तीतिम् द्रुमाः कुर्वतविन्तलाभंस्तरावतिथशोराजमानेदृषवधुः
सौरव्यम् ५६ चंद्रोऽष्टमोनिधनदः खलरवेदयुक्तः पाणश्चतत्रमृतिर्तुल्यफलचर्षिद्यात् सौम्याः स्वधतुवशतोरुजमथहानि
मानक्षयमुथाशिलश्रुतमजसुमच ५७ तपसिसोदरभीः पशुपिडनंखलरवगतिमुदोरविरत्रचेत् श्रुतमखाधनधर्म-
विष्टद्विदाः खलरवगोपिशुभान्यपरजगुः ५८ गगनगोरविजः पशुवित्तहारविकुजाव्यवसायपराक्रमौ धनसुखानि
परन्धनान्मजाः वनिपसगस्तरावनिवन्वते ५९ लाभेधनोपचयसौख्यशोभिष्टद्विसन्निभसंगवधुष्टिकराश्च
सर्वे भूराबलेनरहिताः कृतवित्तद्विनाशशक्रास्तनुतास्वफलस्थकुरुयुः ६०

नवमस्थानस्थेति श्रुतमश्रुतमफलदाइत्यपरजगुः ५८ द्वादशपर्यंतस्याष्टर्षिविष्टद्विमौमिति द्वादशशनेहर्षस्थानत्वात् ५९ ६०

६१ इतिषतत्रदीकायांशफलाध्यायः अथमासदिनप्रवेशफलाध्यायः तत्रसंज्ञातश्रुतप्रकारणामासदिनप्रवेशकालोनिर्णयिष्यदधि-
कारिनिर्णयंस्त्वक्षरपदेनाह मासेति तत्पत्नोति मासप्रवेशेति त्रिराषट्ति पश्यन्मिति दिनशान्ति पश्यन्मिति मासप्रवेशकालपूर्वोक्तप्रकारणग्रहान्मा-
वांश्चतन्वादिद्वादशभावाश्चसाधयेत् तदनंतरमासपतिनिर्णयार्थेऽधिकारिणोविचार्यास्तद्यथा तत्राकेमासतर्ननाथोमासलभस्वामी-

पाणव्ययेनेत्ररुजविवादहानिधनानांनृपतस्करादः सौम्याव्ययंसद्यवहारमारगुक्रयुःशनिहृषविद्यद्विमन्त्र ६१ इतिमा-
वस्थग्रहफलानि श्रीगणान्वयषूषणोगणितविद्धितामणिस्तस्मत्तोऽन्तोऽन्तमतिच्येयात्सवलमतिअस्थजनुः

पद्धतिम् तत्सूनुःखलुनीलकंठविबुधोविद्वच्छिवानुशयाभावस्थग्रहपाकदोऽस्थस्सवतायुक्तफलमाऽप्यथात् ६२

३ अथमासप्रवेशफलानि मासाकस्यतदासन्नपृथक्कणसहतरम् क्लृष्टत्वाकगत्यात्तिदिनाद्येनयुतानि

म् १ तस्यस्तिस्थवारपूर्वमासाकःधिकहीनके तद्द्वाराद्येमासप्रवेशोद्युवेशोऽप्ययमेवहि २

हितयः पृथहशेषक-

लीनमुथहासाद्विद्वांशगणितगतमाससंख्ययायुता समासमुथहर्तयातस्याःस्वामी तथातृतीयोजनमलमस्वामीचतुर्थस्त्रिराशिपःत्रिरा-
शिकस्वामीतथादिनमिशोरविंशपतिः पंचमःदिवसेमासप्रवेशश्चतदासूयक्रान्तांशस्वामी रात्रीमासप्रवेशश्चेतदाचक्राकातराशिसमा-

तथावपप्रवेशलम्बस्वामी वृष्टः एषांषण्णामधिकारिणामध्यवर्थाधिकः बलाधिकः सन् तुल्यमपश्यन्मासपतिः सागवमासस्वामीज्ञेयः लम्ब-
नीक्षमाणेत्यादिदूयवत् द्वेयमितः मासपतिः सकाशाच्छुभांशुमफलवाच्यं अत्रअपरे आचार्याः मासलम्बस्वामिनिषेवमासस्वामित्यूचिरितक्त
वंतः तेषामनेपूर्वाक्ताधिकारिणः संत्येव तथा अन्येषामनेनदिनलम्भादिनप्रवेशलम्बस्वामिनिदेशविचक्षणः देवज्ञाः प्रोचुः अत्राप्तिविधि

मासप्रवेशकालेनोग्रहान्भावांश्रसाधयेत् तत्रमासतनोनाथोमुग्रहजन्मपस्तथा ३ त्रिराशिपौदिननिशारेवोदुम्भपतिस्त
था अब्दप्रवेशलम्भांशवार्थाधिकस्तनुम् ४ पश्यन्मासपतिज्ञयस्ततोवाच्यंश्रमासुभम् अपरेमासलम्भशमासाधिपू
तिमूचिरे ५ दिनेशदिनलम्भशतथात्राचूविचक्षणाः मासद्यम्भशयोवाच्यफलवर्षशबहुधैः ६ लम्भाशाधिपतिर्वि
लम्भपनवाशेशेनभौत्रीडशादृष्टोवासाहितः शशीच्यदितौभौत्रीडशालोकरत

कारिनिषेधोनास्त्येव एवंनिर्णयितयोमासदिनप्रवेशस्वामिनोः फलवर्षशबहुधैवच्यं १ २ ३ ४ ५ ६ अत्रमासफलमाह लम्भ-
शाधिपतिरिति लम्भांशाधिपतिः मासलम्भगतनवांशस्वामीविलम्भनवांशेनमासलम्भस्वामीग्रहाकारशशितनवांशस्वामिनिशुभग्रहणपापग्रहण
वाभौत्रीडशामिग्रहशातृतीयैकादेशनवमपञ्चमदृष्ट्यादृष्टोवायुक्तः चेत्यात् चतुनः शशीचंद्रः यदितौमासलम्भस्वामिमासलम्भनवांशस्वामिनोभौत्रीडशा

मित्रदृष्ट्या आलोकते पश्यति दातस्मिन्मासितनोशरीरेनानाविधं बहुप्रकारस्तरविभगतां च स्यात् इत्यममुना प्रकारेण मासफलता वत्कालपर्यंतस्या-
त् यावदिमेग्रहाः लभन्वांशस्त्वभिलम्भराशस्त्वभिचन्द्रः इत्यमेवप्रकारकाः स्युः अयमर्थः एषान्त्रयाणां प्रत्यहं गच्छतां यावत्तद्वाशिसंचारस्ताव-
त्कालपर्यंतं शप्तमफलवाच्यं ७ अथानिष्टफलमाह तौ चेच्छत्रुदशेति तौ लम्भाशनाथलम्भराणां ज्ञानार्थो चेत्तमिथः परस्परशत्रुदशान्वयदश-
मैकसप्तमदृष्ट्या दृष्टौ पुनस्तादृशो शशिना चंद्रेणापिशत्रुदृष्ट्या दृष्टौ सप्तो मनोदुःखदो मानसदुःखकरो रोगाधिक्यकरो च स्याता अनयोलम्भांश-

तस्मिन्मासितनौ सुखबहुविधैर्नैरुज्यमित्यफलतावद्यादिमेत्युरित्यमथतान् संचारवान्यफलम् ७ तौ चेच्छत्रुदशमिथ-
श्चशशिना दृष्टौ मनोदुःखदो रोगाधिक्यकरो च कश्चिदनयोर्नैचिस्तां वा यदि कष्टास्तौ रज्यमिह दृश्यदि पुनर्न चास्तगं स्या-
न्मृतिः सूक्ष्मबद्धं वरिष्ठतां मृति समस्याद न्यथेत्युचिरं ८

नाथलम्भराशनाथयोर्मध्ययः कश्चिन्नीचनीचराशिराशेति
स्तंगतो वादि स्यात्तदा कष्टास्तौ रज्यं कष्टप्राप्य पश्चात्सौ रज्यदः स्यात् इह यदि हृथे तौ हविपुनः नीचास्तगौ नीचाभिर्नो अस्तगौ वा अ-
थवा एकः नीचाः अपरः अस्तगतो वातदामृतिमरणस्यात्सूतो जन्मकाले अब्दवर्षकाले च रिष्टयोगोत्पत्तिः स्यात् अन्यथा जन्मकालवर्ष-
कालयोरिष्टयोगाभावात्तदामृति समं कष्टस्यादित्यूचिरं उक्तवतः ८

७

७

७

७

७

७

७

७

७

७

७

अथमासलमसंबधिप्रभाशमफलमुक्त्वाइदानीं नमवनादिहादशानिभावेषुतदशमवशभास्युभफलमाह भावाशाधिपतिरिति भावाशाधिप-
तिः मासलनेयद्रावचिरः क्रियतेतद्रावनवाशस्वामिस्वभवनपनवाशेशेतद्रावस्वामिनवाशस्वामिनामैत्रिदशाभिन्नदृष्ट्यादृष्टोवासाहितोयुक्तो
वाप्रवेत्तत्रशशीचंद्रोपिदिताहोभावनवाशस्वामिभावस्वामिनवाशस्वामिनोभिन्नदृष्ट्यालोकतेपश्यातितदातद्रावत्यसुखतस्मिन्वासिप्रवति अथ

भावाशाधिपतिः स्वभावपनवाशेशमैत्रिदृशादृष्टोवासहितः शशीचयदितोमैत्रिदृशालोकते तद्रावो-
त्थस्मरवखिलोव्यमथतद्व्यासतः कतिंतिनीचास्तादिफलचलमवदिदं विहृद्विरूढाधिया ९

नद्वस्यासतः खिलोममिति तद्यथा यदातोदौग्रहोशत्रुदृष्ट्यादृष्टोयुक्तोवाभवतस्तोचिचंद्रोपिशत्रुदृष्ट्यापश्यति तदाखिलोमविपरीततद्रावसंबधिक्रमन्
स्मिन्वासिप्रवतिंक्रियते इदं नीचास्तादिफलचलमवत्पिथिबुल्ल्याविहृद्विरूढज्ञातव्यं तद्यथा तयोद्ग्रयमैत्र्यैकोनीचगः अस्तागोवाप्रवेत्तदात-
द्रावसंबधिदुःखमनुभूयपञ्चासुखप्राप्नोति यदातुहोवपिनीचगावस्तगोवातदातस्मिन्वासिप्रवतिं तद्रावोत्थदुःखप्राप्तिरेवम्यातु ९

अथप्रकारांतरणतत्तद्भावसौख्यमाह लभेतीति लभेतिशेषलभ्यमानमिमेतिशः प्राप्तस्वामी समेभ्योवर्षस्वामी अंशनाथामाभलभ्यशस्वामीएतच्चला
रोयतयस्यप्रत्यभावस्याशाधिपनवाशस्वामिनास्वामिभ्यांस्वामिवाभिन्नदृष्ट्यादृष्टशुतोवा तथैतपुनः शशिनिर्देशाभिन्नदृष्ट्यादृष्टशुतावावनेत्युस्त-
द्भावोद्वेगसौख्यायतस्यतस्यभावस्यधनसहजादःसौख्यस्यात् नचदिनमितिअनिष्टमवति १० अथकवललभनवांशवशाद्भवतद्वाजमु-
भाशक्तमफलमाह निर्वलाइति एषांव्ययवशाश्चशपाः व्ययभाषवप्रभावाद्युमावानामभिधानमंशपाः नवांशस्वामिनश्चनिर्वलाः स्युस्तद-
न

लयेऽशमस्यैः समभेदं त्रान्नाथायं दशाधिपविबुद्ध्या हृष्टा युता वा शशिना च तत्तद्वा वीत्यसौ रव्याथ न चेदनिष्ठम् १७
निर्बला व्ययषष्ठांशपाः स्तफल्दायकाः अन्येष्वीयाः इक्षमादव्यत्यये व्यत्ययाः स्मृतः १९

तमलदायकाः ततद्वावस्थः शुभमफलदायकाः स्मृताः अन्येऽवस्थितिभाषानां वांशस्वामिनः सविधीः बलिषाश्चेत्युत्तदातमद्वावस्थः शुभदाः शुभमफलदाताः स्युः व्यत्यये व्यत्ययइति यदाव्यत्ययेन षष्ठाष्टभाषानां वांशस्वामिनः सबलाश्चेत्युत्तदादुष्टफलदाताः स्युः तथा अन्यभाषानां वांशस्वामिनश्चेन्निर्बलाः स्युः तदादुष्टफलदाता इत्यर्थः ११

अथाधिग्रहाणां विक्रस्यानावस्थित्या निष्फलमाह लभेति लभेशः वर्षलम्बस्वामीभासेशः भासत्वाभिर्गमशोर्वषत्वाभिर्मुयाधिशोभुथाम्नामी एते च त्वारः षडुद्योगताः यष्टाश्चमस्थानस्थिताः संतः सपापाः पापप्रदयुक्ताः खलैः पापग्रहैः शत्रुदशाः चतुर्थदेशभक्तिसप्तमदृष्ट्या दृष्टास्तत्र

लभेशमामे शसमे शमु धा दी शाः षड्मो यताः स पापाः दृष्टाः स्वलाः शत्रुदशाग्रमासे व्याख्यादिविद्विदप्रयदुःखदाः
स्युः १२ केंद्रत्रिकोणायतास्सुलभमासाब्दपविर्गुतानराणाम् नैरुज्यशत्रुक्षेपराज्यलाभमानादयात्यद्भुत
कीर्तिदाः स्युः १३

अस्मिन्मासेव्याधिबिंदुदुःखं व्याधिशत्रूद्वन्द्वदास्युः १२ अथैषामेव अधिकारिग्रहाणां
विहितस्थानावस्थित्याशुभाशुभफलमाह केंद्रविकोणयोनि वर्षलेशशमासश वर्षभ्याः बलिनः केंद्रविकोणायताः १।४।७।१० त्रिकोणनवमा
पंचम आयमेकादशमेतद्व्यतमस्थानस्थिताः क्रमेणान्वयाः सर्वेषां शुभस्थानानां साधारण्यात् शेषस्पष्टम् १३ ७३

अथमतांतरमाह इंधिहालमयोरिति इंधिहामासमुपहलमयोमसिलमयोयासंबंधीबलीराशिः तत्रतस्मिन्राशौयेद्दशस्वामिनः तेष्वंशानु
ल्येर्दिनदशास्वामिनोभवन्ति पाठक्रमेणएवमागमात् मूलशास्त्रात्कैश्चिदुक्तं १४ अथान्यैरतद्वृषितमित्याह रवींहोरिति परेअन्वयाः एतत्
पूर्वमतसूर्यचंद्रयोः असमावेशात्संबंधाभावात् युक्तसत्तन्मत्याहुः अथमासदशातदशयोः फलमाह दशांतरदशान्छेदइति दशांतरदशायाव

इंधिहालमपराशिर्योबलीतत्रहृपाः दशशाः स्वांशानुल्याहोरित्युक्तकैश्चिदागमात् १४ रवींहोरसमावेशा
न्मैतद्युक्तपरेजगुः दशांतरदशान्छेदफलमाब्धतुयुज्यते १५ दिनप्रवेशकालेऽपिग्रहान्भावोअस्माद्य
येत् चद्रलमाशकाभ्यानुफलतत्रवद्बुधः १६

षेदशांतरदशाविभागरीत्याकृतविभागवधोक्तदशाफलवक्तुमुक्त
भवति १५ अथदिनेशफलमाह दिनप्रवेशेति दिनप्रवेशसमयेपिमासप्रवेशकालेनसमुच्चयार्थः खेदानुसूयादिग्रहान्त्वमादिहादशाशा
धिभावान्बुधः कुर्यात् तत्रदिनप्रवेशेचद्रलमयोनवाशाभ्याबुधः पंडितः फलशुभाशुभकथयेत् १६ ७७

अथदिनस्वामिनिर्णयमाह चतुष्कमिति द्विहेशादिचतुष्कदिनमुग्रहशजन्मलग्नशदिनत्रैशिकशदिनप्रवेशदिनरात्रिशङ्कति चतुष्टयदिनमासा
बलमपाः दिनलग्नशमलग्नशवधलग्नशदिनत्रयः इत्येषासमानामध्योर्बलीदिनलग्नप्रवेशदिनस्वामिबुधैरुक्तः १७ १८ १९

चतुष्कमिथिहेशादिदिनमासाबलमपाः एषाबलीतन्त्रप्रथमदिनशःपरिकीर्तितः १७ त्रिकोणकेंद्रप्रगताः
शमश्रुश्चंद्रात्तर्गोवलिनःखलास्तु षट्त्रयायगास्तत्रदिनेस्वरानिधिलासमानार्थप्रशयुतानि १८ षट्
ष्टरिःफोपगतादिनाब्दमासेन्धिहेशःखलखेदयुक्ताः गतप्रदामान्यशाहाराश्चकेंद्रत्रिकोणायगताःस्वरा
स्यै १९ लग्नांशकःसौम्यस्वर्गःसमेतोदृष्टोपिवाभिप्रदशेदुनापि नैरुज्यराज्यादिशरिरपुष्टिमार्गसोक्तिव
दुःस्वमतोऽन्यथात्वे २०

अथदिनग्रहणांशमासुभफलमाह लग्नांशकइति लग्नांशकः दिनलग्नांशराशिः
सौम्यस्वर्गः शमप्रग्रहः समेतोयुक्तोऽथवादृष्टोभिप्रदशादुर्गोयकदशनवपंचमदृष्ट्याचंद्रोणापि युक्तादृष्ट्यादृष्टस्तदनेरुज्यस्यादिस्पृशतः अथ
स्मात्कारणात् अन्यथात्वेमासाक्तिवत् चेत्तौशुभदशतिमासोक्तोत्यावेरित्यदुःस्वम्यात् २० १७ १८ १९

अथोक्तगतिभावफलार्थमितिदिशति यदंशकइति यदंशकः यस्यभावस्यनवांशराशिः शतमग्रहयुक्तः तेहदस्याहोवासाभावांशः तद्भाजनित
सौम्यग्रहस्यात् अन्यथात्वेवैपरीत्योक्तवत् पूर्वोक्तरीत्याहुःस्वदः स्यात् इयंरितिः सर्वेषुभावेषुज्ञेया २१ अथषष्ठ्यादशभावयोर्विशेषमाह
षष्ठांशकइति षष्ठांशकः षष्ठुभावस्यनवांशराशिः सौम्ययुक्तः शुभग्रहयुक्तः रोगदः रोगप्रदः स्यात् पापयुक्तः पापग्रहयुक्तः शस्त्रः शस्त्रफलदः

यदंशकः सौम्ययुतेक्षितोवास्त्रिधेक्षणाद्भावजसौम्यग्रहस्तः दुःखप्रदः शोक्तवदन्यथात्वेसर्वेषुभावेब्बियमेवरीतिः २१
षष्ठांशकः सौम्ययुतोरागदः पापयुक्तशस्त्रः अथशशकमयुक्तदृष्टसंक्षयः पापतत्त्वसत् २२ जायाशाः सौम्ययुक्
दृष्टः स्वस्त्रीसौख्याविलासकत् पापग्रहफलदुःखपापातस्थमृतिवदत् २३ शस्त्रमध्यस्थितेअशबहुलकामि
नीस्तरव स्वस्मारतिगुरावन्यस्वरागऽन्यास्तरतिवदत् २४

अथशेषव्यपभावनवांशराशिशुभदृष्टशस्त्रदृष्ट्यात्-

तौयैकादशपंचमनवमस्थानदृष्ट्याहस्तदाग्रहफलदुःखस्यात् पापांतयेपापग्रहमध्यवर्तनीत् तदामृतिवदत् २१ २१ अथान्यबाहुशु
भ्रमध्यस्थितेअंशइति सप्तमभाववांशराशिः शतमग्रहमध्यस्थितः बहुलकामिनीमुखस्यात् अंशस्थितेगुरोस्वस्थास्त्रकामिव्यारतिप्रतिवदत्

अन्यस्वोऽन्यथासुपरकीयकामिनिपुरतिवदेत् २४ अथाष्टमभावफलमाह मृत्युशङ्कति मृत्युशं अष्टमभावमवाशराशिः मृत्युरौः सौम्यैः
दिनप्रवेशलमे अष्टमस्थानस्थितैः शुभग्रहैर्युग्मद्वेगोभरणमवेत् मित्रैः शुभपापग्रहमिश्रितैर्युग्मद्विमित्रमिश्रितफलवदेत् स्वलैः पापग्रहैर्युग्म
द्वेसौख्यस्यात् वर्षलभानुसारतः २५ अथकर्त्तरोगफलमाह द्विदशशङ्कति द्विदशदिनप्रवेशलमाद्वितीयद्वादशस्थानेखलाः पापग्रहा-

मृत्युशोमृत्युगसौम्यैर्युग्मद्वेगोभरणे मित्रैर्मित्रवर्गैः सौख्यवर्षलभानुसारतः २५ द्विद्विदशेखलाहानि
व्ययसौम्याः शुभव्यय कर्त्तरिपापजारीगकरोतिशुभजशुभम् २६ लमेष्टमवासीणिदुर्मुक्तदः पाप
दृग्युतः रोगोवाग्रहणवापिरिपुतः शस्त्रभीरपि २७

स्तदहाभिद्रव्यादिनाशः व्ययद्वादशस्थानेसौम्याः शुभग्रहाः
तदाशुभव्ययसद्वयमित्यर्थः पापजापापग्रहजनितान्कर्त्तरोगकरोतिशुभजशुभम् २७ अथचन्द्रकद
निष्ठफलमाह लमइति लमेष्टमस्थानवासीणिदुः पापदृग्युतः पापग्रहदृष्टियुक्तः मृत्युदः अन्यस्तपष्टम् २७

अथान्यदाह चंद्रसप्तमिद्वितीयं अथशुभफलमाह शुभाद्यूनइति शुभाशुभग्रहाः द्यूनसप्तमस्थानेसतिद्युनात् जयदाजयप्रदाः अथैहिती
यस्थानेफलवावहाः नवमेनवमस्थानेधर्मैत्यादिस्पष्टं २८ २९ अथदिनप्रवेशेचंद्रावस्थामाह दिनप्रवेशः स्तीति दिनप्रवेशमाहशि अव

चंद्रसप्तमैनिधनारिमस्येनृणांभयशस्त्रकृतरिपोर्वा पापैः स्तवस्यैः पतनं राजभयानात्नीत्याहुहलाचपीडा २८
शुभाद्यूनैविजयदाद्युतादथस्तरवावहाः नवमेधर्मभारथराजगौरवकीर्तिदाः २९ दिनप्रवेशः स्ति विद्युरवस्था
यातुयादृशी तद्वस्थानुल्यमसौ फलदत्तेनसंशयः ३० विहायराशिचंद्रस्यभागादिमाशाराहुताः लब्धग
ता अवस्थाः स्युभाध्यायाः फलमादिशेत् ३१

स्थायीविदुश्चंद्रः अस्तिनवस्थानुल्यफलं असौदत्तेददति नसंश-
यः सदैहोनास्तीत्यर्थः ३० अथावस्थानयनमाह विहायराशिचंद्रस्येति चंद्रस्यराशिबिहायत्यस्काशेषभागादिमादियुगाः कार्यः शरोद्धृताः प
चमिर्पक्ताः लब्धप्राप्तगता अवस्थाः स्युः या भोग्याख्यातस्याः फलमादिशेत्कथयेत् ३१ ध ध ध

अथ श्लोकद्वयेन फलमाह प्रवासइति प्रवासवस्थायांगतरेत्रिनाथे चंद्रप्रवासः स्यात् नष्टोपगोनष्टावस्थायां अर्थनाशः द्रव्यनाशः मृतावस्था-
यां मृत्युर्भीतिः स्यात् जयायावस्थायाजयः हास्यापगोहास्यावस्थायां कामिनीभिरविलासः रतौ रत्यवस्थायांगतिः विषयसौख्यस्यात् क्रीडि-
तावस्थासौख्यदात्री प्रसुताप्रसुतावस्थानिद्राकलंकलहमपिकुरुते मुक्तावस्थादेहपीडाज्वरावस्थाप्रथं पितावस्थातापहानी असुस्थिता

प्रवासः प्रवासोपगोत्रिनाथे र्थनाशस्तु नष्टोपगोमृत्युर्भीतिः मृतावस्थिते स्याज्जयायाजयस्तु विलासस्तु हास्यापगो
कामिनीभिः ३२ रतौ स्याद्रतिः क्रीडितासौख्यदात्री प्रसुतापि निद्राकलं देहपीडा भयतापहानी स्मरवस्थानु मुक्त-
ज्वराकंपितास्मास्थितासुक्रमेण ३३ अथ मृगायाविचारः सर्वायै कुजदोनुपाखेदमिच्छानसिद्धिदावीर्यहीना
विमोक्षः जलाखेदमाहुः सर्वायै ग्रहदेजलाख्येन गारुड्येन गारुडेन माहुः ३४

मुस्थितावस्थासुखं क्रमेण स्यादित्यन्वयः ३३

इति देवाकरविरचिते मासदिनप्रवेशादविचारः अथ मृगाया सर्वायै विति कुजदौ भौमबुधौ सर्वायै बलिष्ठौ तदनुपाखेदमिच्छेयानामृगा
यासिद्धयै भवतः अथ यदातो वीर्यहीनो निर्बलीतदमृगायासिद्धिर्न स्यात् जलाख्यैः जलसंज्ञकाग्निभिः कर्कशैश्चिक्रमैर्नाख्यैः पर्वतसंज्ञकाग्नि

भिः मेघसिंहधनुर्गण्यैः नगारवेदपर्वतसंबधिगयात्राहः ३४ अथान्यदाह लम्नास्तनाथाविति लम्नास्तनाथैलम्नामसमभावस्वामिनेक
द्रः १। ४। ७। १० एतदन्यतमस्थानस्थितौ विबलो निबलो तदाम्नायाद्गुरुदायिनी उक्ता कथिता पुनर्यदितो वीर्याढ्या बलिष्ठौ तदा मुग्धा
श्रमफला ३५ अथ भोजनचिन्ता लम्नाधिपइति लम्नास्वामी भोज्यदाता भोजनदाता सुवेशः चतुर्थस्थानस्वामी भोजन भोजनवस्तु ईरित-

लम्नास्तनाथैर्कंद्रस्थौ निबलो क्लृष्टदायिनी मुग्धा योक्ता शुभफला वीर्याढ्या यदितो पुनः ३५ अथ भोजनचिन्ता लम्ना
धिपो भोज्यदाता सरवे शोभाज्यमीरितं बुभुक्षामदपः कर्मपतिभोक्तेति चिन्तयेत् ३६ लभेलाभेन सत्त्वं दयुतदृष्टुमा
जनम् जीवलम्नोसिते वापि सुभोज्यदुःस्थितावपि ३७ मंदेतमासिवालम्नसूयेणालाकितयुते लभ्यते भोजननवशक्य
मीतिस्तदाक्वचित् ३८ रविदृष्टयुतवापिलम्नप्रदितत्रहि उपवासस्तदावाच्यो नक्तवा विरसाशनम् ३९

उक्तमदपः सप्तमस्थानस्वामी बुभुक्षामोक्तुमिच्छाकर्मपतिः दशमस्थानस्वामी भोक्ता भोजनकर्ता इति चिन्तयेत् विचारयेत् ३६ अथा-
न्यदाह दुःस्थितावपि भोजनप्राप्त्यसंभवदानेपि अकस्मात्सुभोजनप्राप्तिः ३७ ३८ ३९ ७ ७

४० ४१ स्थिरगणिते सति सकृदकवारं हि त्स्त्रिपावराणि गते दिवारं ४२ मूलंति यस्मिन्कस्मिंश्चित् खेदे मूलविकोणस्य लघुस्येति

चंद्रक्रमगते भोज्यमुष्णां शीतफलो कुजे तु यं खेदस्य वसतो भोज्यान्वरसमादिशेत् ४० क्षिप्रमन्मसिते तु यं तलसंस्कृतम्
कजे नीचापगकदशनविरसनचसंस्कृतं ४१ सूयादिभिलग्नगतेः सवर्षे राजा दिगह सुजिमा मनति सुखे सुखे शोसबले
सुभोज्यवरादिकं स्यादसकृत्सहृदिः ४२ मूलविकोणगे खेदलगे पितृगृहेऽशनम् मित्रालये मित्रमस्य शत्रुगृहेऽरिगृहे ४३
शुभे दितयुते लभे बलाद्यस्वगृहमुजिः गृहगतिस्वभावेन यत्नादव्यभचितयेत् ४४ तिलान्मकैर्हिमगोसुतदुलाभौ ममसूरा
श्चणकाश्च भोज्यम् बुधसमुद्राः खलुराजभाषागुरोः सगाधूममुजिः सवर्षे ४५ भुक्त्वा वा वाजरिकायुगधाराः शनो कुलित्यादि स
माषमन्मम् भोज्यतुषान् शिराहवर्षाच्छुभे सणा लोका नतः सहर्षम् ४६ सूर्यमूलपुष्यामिदो कुजस्या तत्र शरावा
पिशाकं सवर्षे शुक्रज्यदौ व्यजनभूरिभेदमदनस्य साभिषाह कृत्वाः ४७ अथ स्वप्नचिन्ता लघुशङ्कोः कृतनुगोऽपि
वास्मिन्दुः स्वप्नमीदृशं विचित्रं रक्तांबरवन्दिमया पिचद्रशुभ्राश्च रत्नांबरपुष्पवज्रम् ४८

पितृगृहे भोजनं ४३ अन्यदा समाप्तिस्पष्टम् ४४

४५ ४६ ४७

४८ ४९

५०

४९ स्त्रियाः स्वरूपाश्च कुजोऽम्बुणो रक्तोऽम्बरस्तद्वन्मणिविदुमाणि बुधे हयस्वर्गतिधर्मवर्तागुरो रतिधर्मकथासुरेसा ४९ संधुसंग
 ५० अस्मिन्तेजलानां पारगातिर्देव्यतिर्विलासः शनावरणयाद्रिगतिश्च नीचैः संगश्च राहौ शिरिनीत्यमेव ५० सहजधीमदनयारिपु
 ५१ स्थितो यदि शीगुरुमानुसितेक्षितः नवमकेन्द्रगतेषु प्रथमग्रहखलया मनुजोरमतेतदा ५१ इति स्वप्रचिता आसीद-
 ५२ सीमगुणमंडितपंडिताश्चो व्याख्याद्भुजगपगवीः श्रुतिर्विस्तृतः सादित्यरीतिनिपुणो गणितागमज्ञश्चित्तमणिर्विपुलगर्भ-
 ५३ लावतसः ५३ तदात्मजनतगुणोऽस्य न तोयोऽधोक् स दुर्लभोऽकिंलकामधेनुम् स तुष्टये जातकपद्विति च न्यरूपयद्दुष्टमतमिर-
 ५४ स्य ५३ पद्मावयासाविनतावेपश्चित्त्रीनीलकठः श्रुतिशास्त्रनिष्ठः विद्वच्छिवधीति करव्यधासीत्समाविवेकमुगया
 ५५ वतंसम् ५४ शाकेन दात्रबाणौ १५०९ मित आश्विनमासके शुक्रेऽष्टम्या समातत्र नीलकठबुधोऽकरोत् ५५
 ५६ इति श्रीगर्गवंशोद्भवश्रीदेवशान्तस्तत्रीनीलकठदेवज्ञाविरचितवर्षतत्रसमासम् ॥२॥ ५६
 ५७ इति दिवाकरदैवशान्तस्तत्रीविश्वनाथदैवज्ञाविरचिताया वर्षतत्रदीकायास्तत्र विचारः समासः ॥ ५७ ॥

श्रीगणेशायनमः अथप्रश्नप्रकरणं निरूप्यते अथप्रश्नविचारस्यप्रयोजनमाह ब्राह्मः देवज्ञास्यहिदेवेनसदसत्फलवाञ्छया
 अवश्यगोचरैर्मर्त्यैः सर्वैः समुपनिधत्ते अश्रौषीचपुराविष्णोर्ज्ञानार्थैः समुपस्थितः वचनलोकनाथोऽपि ब्रह्माप्रश्मादिनिर्णय २ आदिश-
 न्देनत्तरशक्नुनादिकम् तस्मान्मृपः कुत्समरत्नफलाग्रहस्तः प्रातः प्रणम्य वरयेदपि प्राङ्मुखः होरागशास्त्रकुशलान् हितकारि-
 णश्च संहस्य देवगणकान् संहस्येदं पृच्छत् ३ उत्पलः दशभेदं ग्रहणितजातकमधलोभ्यानि रवोऽपि यः कथयति स्युः सप्तभक्त-
 स्यस्य मिथ्या भवेद्व्याणी ४ एतच्चप्रश्ननिरूपणं विनितेभ्यो दीयमानं सत्फलान्येभ्योऽप्युक्तं समरसारं विनयावनताय दीयमाना
 प्रभवेत्कल्पलतेव सत्फलायेति ५ श्रुतिरपि विद्याहवै ब्राह्मणमाजगामगोपयमाशेवधिष्ठे अहमस्मि असूयकायानृजवेऽयतायन
 मां ब्रूयादवीर्यवती तथा स्यामिति शैवधिर्निधिः दीयमानमित्यनेन उपदेशः शिष्येभ्यः प्रष्टव्यो निरूपणमुभयमवबुध्यते अतएव
 श्रुतौ न मां ब्रूयादिति सामान्येनोक्तम् वचिरचप्रतिपादनक्रिया यस्तत्र प्रष्टुकुटिलः सरलो विंतिज्ञानप्रश्नात् अञ्जुरयमनृधयप्रश्ना
 पूर्वपरिद्व्यलभबलात् गणकेन फलवाच्यदेवं तच्चिन्तयामुमुहुरति १ लभ्यस्येश शिनिशो कहेत्येजो दिनेश शशिगते भौमज्ञयोऽस्स-
 मदशालाग्रचन्द्रः अञ्जुः प्रष्टा २ लभेयस्य ग्रहयुते सरलः कुरान्विते भवेत्कुटिलः लभेः स्तैः सौम्यदृशा विद्युगुरुदृश्या च सरलोऽ

१ प्राक्तनकर्मणा. २ श्व. ३ रं. ४ एकीकृत्य.

प्र-३ यदिगुरुबुधयोरेकः पश्यत्यस्ताधिपंचरिपुहृष्ट्या तत्कुटिलः प्रष्टारवल्बनयोरैकस्तयोः साधुः ४ दशभेदीसादयस्ताश्च समन-
 तरमेव वक्ष्यामः अपरे तु मध्यमदेशांतरचरातरादयंतरभुजफलस्फुटीकरणकृमागादयस्ताभेदनशभेदस्तमाहुः यदाचरातरदेशा-
 तरमध्यगतमेवेति मततदानीव संस्कारवशेन दशभेदतोऽद्या अथ यत्र बहवः प्रश्ना युगपत्संभवन्ति तत्र निरूपणप्रकारश्च शुद्धः प्रश्नवि-
 द्यायाम् आदिमलमतो ज्ञानचंद्रस्थानाद्वितीयकम् सूर्यस्थानात्तृतीयस्यानुयुज्यविगृहाद्वेत् बुधशुक्रावर्बलियाः स्यात्तद्गृहास्यं च म-
 पुनरित्यादिरुक्तः सतु न युक्तः सकृदेव पृच्छेदिति वराहवाक्यस्वरासात् नानाकर्तृकानेकप्रश्नोऽप्यपि गणकस्यानेकनिरूपणनिषेधा-
 त् तदुक्तज्ञानमुक्तावल्याम् सम्यग्विचार्य लभ्यया त्वमसकृद्यथाशास्त्रं यस्त्वेकं कृतोऽसौ तस्य न मिथ्या प्रवेदाणी अतएव-
 चितामणी राशिचक्रसमभ्यर्च्य फलैः पुण्यैः सरत्नैः प्रष्टासु भूमादेव ज्ञानेकं पृच्छेद्योजनम् दशभेदं गृह्णाणां च गणितं भावज-
 तथा विमृश्यैकं च कथयेन्नानेकं ग्राहयन् प्रसूतिं दीप्ताद्यदशभेदं च गृह्णाणां भावजफलं विचार्य भवद्दृष्टस्तु तस्योक्तान्यथा
 भवेत् दीप्तो दीनेयमुदितः स्वस्थः सप्तो निपीडितः मुषितः परिहीनश्च सूर्यश्चाधिवर्षिकः स्वांशे दीप्तः समाख्यातो नीचदी-
 नः प्रकीर्तितः मुदितो भिन्नगृहस्थः स्वस्थश्च स्वगृहस्थितः शत्रुगृहस्थितः सुसोजितोऽन्येन निपीडितः नीचाभिमुखगृहीतो

१-न्येय.

मुषितोः स्तंगतोऽग्रहः सुवर्चः कथितः प्राज्ञैः स्वेच्छाभिमुखसंस्थितः अधिवीर्योन्निगदितः सरं शिः शुभमवर्जः दोषमिदि-
 श्वकार्याणादीनेदुःखसमागमः स्वस्थेकीर्तिस्तथा लक्ष्मीरानंदोऽसुदितमहान् सुसुरिपुमपदुःखधनहानिनिपीडिते सुपीते
 परिहृनेचकार्यनाशोऽर्थसंक्षयः गजाश्वकनकावाप्तिः सुवर्णैरत्नसपदः अधिवीर्यरज्यलब्धिग्रहं मित्रार्थसगमः अश्वग्रहस्य
 रूप्सु पूर्वः सत्पन्नपस्तातः क्षत्रग्रीष्मानृपश्चलः मधुदहर्पैर्निकोधातुः शूरः शूद्रमकचोरविः कफावर्षामुदुमतापयोगैरश्वसालिकः
 जीविवैश्यश्चरुवृत्तामरुताशोविधुः सुदहृ ग्रीष्मः क्षत्रतमोरक्तोऽयम्यः सेनाग्रणीश्चरः युवाधातुश्चपिगाक्षः क्रूरः पितृशिवकुजः
 शरदोशोहरिद्विर्धः षंडोमूलकुमारकः लिपिज्ञउत्तरेशश्चशूद्रः सौम्यस्त्रियातुकः सत्पत्तिर्दोहिमः श्लेष्मादीधामत्रीहृजोनरः
 मध्वैशानीकफजीवीमधुपिगलदहृत्तथा शक्रः शातोहृजोनरवैश्योमंत्रोच्चरः सितः आम्रयोर्दिकुकफश्चाश्लः क्रुदलासित
 मूर्खजः कृष्णस्तमः कृशाशूद्रः षंडोमूलात्यजोलसः शिशिरः पवनः क्रूरः पश्चिमोवातुलोशनिः राहुधातुः शिवबीमूलशेषमन्यच्च-
 मंदवत् चिंतनीयविलम्बज्ञातृकेंद्रगाहाबलाधिकान् अथप्रभजातकस्माल्लुग्रादिपावाह्विचारणीयमित्याह सौरव्यमा-

१ सोमश्चर्यशरस्यैर्नवद्वैर्नक्षत्रेषु पंचेन्दुजतेष्वेते सप्तष्टौ भागवैशोमेषंच नीचविह्वेन चक्राच्छुद्धः शुद्धमनोपदाम्यधिकः आसीत्पश्चिमुणितः षट्संकादशमथोपम्यात् पंचेन्दुतोपथापथाधिका-

लत्थातथाशकचकलाधिक्यम्

१ पुषिते १ रुणश्चलः

युर्वयोजातिरागंलक्षणगुणं क्लेशाकृतौ रूपवर्णान्तिनीश्रित्यविचक्षणैः सुक्ताफलचमणिकथ्यन्तधनुनांबरं हयकायाश्चिवि
 दानं वित्तस्थानादिलोकयेत् भुवनदीपके भगिनीभ्रातृभृत्यानादासकर्मकृतामपि कूर्वातिवीक्षणविद्वान् सम्यक्कृतुश्चिन्त्यवे-
 श्मन्तः बाहिकांवलकक्षेत्रमहौषधिनिधीनिपि विवरादिप्रवेशं पश्येत्सालतलतंबुधः गभापत्यविनयनामन्नसधानयोरपि वि-
 द्याबुद्धिप्रबधानास्तस्थानेविनिर्णयः चौरभीरिपुसंघामरवरोष्ठूक्षूरकर्मणाम् मातुलातगभृत्यानांरिपुस्थानादिनिर्णयः वा
 णिज्यव्यवहारचविवादचसंपरैः गमागमकलत्राणिपश्येत्प्राज्ञः कलत्रतः नद्युत्तारिध्ववैषम्येदुर्गशात्रवसंकटे नष्टदुष्टरूपेभ्या
 धौछिद्रंछिद्रंनिरीक्षयेत् वापीक्षुपतडागादिप्रपादेवगृहाणि च दीक्षायात्रामठधर्ममार्गान्निश्चित्यकील्ययेत् राज्यमहारापरपुण्य
 स्थानंतातप्रयोजनम् दृष्ट्यादिव्यामवृत्तांतव्यामस्थानान्निरीक्षयेत् गजाभयानवरत्राणिसस्यकांचनकन्यकाः विद्वान्विद्याध
 योर्लभलक्षयेत्पुष्पाभलभतः त्यागभोगविवादेषुदानेषुलक्षिकर्मस्तु व्यवस्थाभेषुसर्वेषुविद्विद्वन्व्ययव्ययात् षट्पंचाशिकायां यो
 योभावाःस्वामिदृशेयुतोवासौध्वीस्थातस्थतस्यास्तिदृष्टिः पापैरंतस्यभावस्यहार्मिनिदंष्ट्रव्यापृच्छतजन्मतावा १ सौम्यदि-
 लभेयदिवस्ववर्गीषादयेसिद्धिमुपैतिकार्यम् अतोविपर्यस्तमसिद्धिहेतुदृच्छूणसंसिद्धिकारविभिन्नम् २ भुवनप्रदीपे लज्जपति

यदि लभं कार्यार्थं विच्छेदयते कार्यम्, लभार्थं शोकाय कार्यं पश्यति विलम्बम्, लभेशः कार्यशो विलोके यल्लभं पतु कार्येशः शीतरुदशैः
 सत्यां परिपूर्णा कार्यसंमिद्धिः कथयति पादयोगं पश्यति सोम्यो न लभं पालयम्, लभार्थं पश्यति श्रमग्रहश्चादियोगोत्र एकः
 श्रमो ग्रहो यदि पश्यति लभार्थं विलोके कथयति लभं पादयोगमाहस्तदबुद्ध्याः कार्यसंमिद्धेयं लभं पतिदेशं न सति शुभं ग्रहो द्वौ त्रयाथ
 वालयम्, पश्यति यदि तदानीमाह योगं त्रिभागं, क्रूरवक्ष्णवज्यश्चद्रः सौम्यस्वचरालम्, लभेशं दर्शयति पश्यतः पूर्णयोगक्रराः
 क्रूरक्रातः क्रूरयुतः क्रूरदृष्टश्च योगग्रहः विरश्मिताग्रपन्नश्च सौः निष्ठफलदायकः समरसिद्धे, अमुकं गेदति कार्यं कदा भविष्यत्य-
 मुत्र पृच्छया लभं लभार्थं पतिः कार्यं कार्यार्थं धिपः पश्येत्, लभस्थः कार्यशः पश्यति चे लभं पतं देव भवेत्, तत्कार्यं यद्यन्यः स्थित
 सत्वरतदानस्यात् पश्यति यदा चलमग्रदृश्यति चन्द्रं विलम्बपचयदा लभे कार्यं च यदाह्वयश्च योगे तदा समिद्धिः यदि लभं पश्यति का-
 र्यार्थं शो विलम्बमथ तस्य कार्यस्य दानि रक्तं लभं मृतो किमपि नो वाच्यम्, इति सामान्यतो भाव निरूपणं अथ प्रत्येकभावप्रश्नं
 निरूपणम्, ताजिकशास्त्रोक्तप्रश्नत्रये भूतं भवद्, विष्यन्मा किं कथयति जातपृच्छया लभं पतेशः शशि नो वा बलमन्वेष्य बलाभावि
 दृष्टवान् वा शक्यं लभं भूतयोगं च सर्वकालेषु प्रष्टुः शुभमादेशं विपरीतं व्यथा देवा लभेशो भूतारि फयि स्मात्तस्मादतीतमाख्येय

१ धीश १३ १ कार्यशब्दाहार्य ४ योने

म् येनयुतस्तस्माद्भवद्व्ययोरोऽयतेतस्मात् यदिलमेलमपतिः सौम्ययुतोवाविलोकिताः सौम्यैः तत्त्वस्यैकलताशरीरदोषावि-
 नश्यति पापोयदिलमपतिस्तदाकलिव्याधियननाशः सौम्येनिवृत्तिबुद्धिद्व्याप्तिः सौम्यमतुलं च अथाद्वैतीयस्यानपृच्छातत्रैव
 धनलाभास्यप्रयत्नेनशेनदुनाधननाशः कुरुतेयदीत्यशालंशमयुतिदृग्भाषवल्लभाः क्रूरग्रहैर्धनस्यैदूरलाभोऽन्यदध्ययुक्तं
 क्रूरसुशिलेधनेशेप्रष्टाप्रियतेयवाविलमंशे धनधनपेयशालेमंशेगतियत्रभावानाम् तनुधनसहजादीनाप्रभुस्तद्दशातालाभः
 प्रष्टादीपके लमस्यचद्रजचंद्रः क्रूरावायदिप्रयति धनलाभाभवत्याशुकिलनयोपिपृच्छतः चद्रलभधनाधीशादृष्टायुक्ताः पर-
 म्यारम् धनकेंद्रत्रिकोणस्थासद्यालाभकराः स्मृताः क्रूरमदस्वामिषड्गेलमसौम्ययुतेक्षितं प्रभुस्तत्कालिकलब्धिरलब्धितुविषय-
 ये चतुर्थैसप्तमैचंद्रैरेवैवलमंगयुक्ते ग्रहः सद्याः थलाभः स्याल्लभवाप्तुर्मंत्रिणि अयततीयभावपृच्छाप्रश्नतत्र सहजपतियदिस-
 हजपश्यतिचेतद्वयमुभैर्दृष्टम् तद्भूतगतगतकृजः स्वस्थाः क्रूरक्षणवाम यदिसहजपतिः पृष्ठतत्पतिनामुशिशिलः शतन्माद्यम् वषष्ठश-
 सहजस्यै वषष्ठशसहजस्यसहजयतोऽक्रूरितेवापि सूर्यस्यगमिसस्यैप्रयावहप्रभुगदश्यम् वषष्ठद्रक्षपलक्षणम् अस्यस्येपि च
 शाष्टमभावैशीयद्वावशेनेत्यशालिनोस्याताम् पंडातस्यप्रवेदस्यषाष्टमसंस्थर्गवापि एवमवैयथापिनिस्तुयैस्फतानां च मृत्य-
 १ ईक्षणः २ निवृत्तिः प्रमं कुरुः ३ उभः ४ कुमदः चामिसुहोर्लभेनोभ्ययुतेक्षिते । ग्रहः सद्याः थलाभः स्याल्लभवाप्तुर्मंत्रिणि । ५ ज्ञातृणां ६ वषष्ठश्चमैयद्वावसांमितिष्ठतितस्यभावस्यमिहाप्रवर्ति-
 शाष्टमभावैशीयौ वलिन्भावैषोक्तस्तस्मात्त्वस्यैषोडशवर्ग-

चतुर्थादवस्थान्ते स्त्रियाः सप्तदशोपे अथचतुर्थस्थानपृच्छा लभपतीतुचतुर्थयदिमुखाशिलमथवागृहगमनं प्रभुः पृथ्वीलाभद-
 मसोरथ्यदग्यागतोव यदिपृच्छतिरूपिकोमक्षेत्राह्लासोभवन्वा लभरूपिकस्तुयमिद्वान्चरुषित्तरुदशमम् लभकुरो
 पगतेस्याञ्जोरोपद्रवस्तुहृषिकतुः वक्रातिचारवर्ज्यचक्रोचोरस्यरूपिलाभः लभस्यभुमवदसाफल्यकपकस्यरूपितः स्यात्
 तुयचक्रुगतेत्यस्काभूमिप्रयात्यषः दूनेचशभापगतेशभकषस्वन्यथातुविपरीतं दशमेदशमपतौवाशभभुतदृष्टशमावृक्षाः
 भूभाटकपृच्छाथालभप्रश्नान्भाटकदून् तस्योत्पत्तिर्दशमेतथावसानचतुर्थस्यात् लभस्यलभपस्यचक्रभयागशक्तमशभशाभनवा
 मे दूनेकुरोपगतेभस्मादिपिभाटकस्ततोऽनर्थः दशमेकुरोपगतेनोत्पत्तिर्बहुतराभवत्यक्षुः क्रुरादितितुयस्यादवसानेशुभना-
 स्य अथपचमस्थानपृच्छा यदिपृच्छत्येतस्याः स्त्रियाभवेन्मप्रज्ञानवाकश्चित् लभशहाः कृतपतिनामुखाशिलभावेप्रभूतिः
 स्यात् यदिस्तपतिर्विलभपचद्रोक्ततेथावास्याताम् सत्सरितमेववाच्यासविलंबनकथोगेन द्विशरीरचविलयेभशभयुत
 पुत्रेभ्यपत्ययोगोऽस्ति यदिलभपपुत्रपतिपुंराशीतस्तगतोर्भे अथचन्द्रः पुंराशोपुन्रहृहतमुखाशिलयुतस्तदापिसुतः अथ
 वाविधुरपराह्मूर्यात्पृष्टेनदारस्त्रीस्यात् होरास्वामीपुरुषः पुंराशीचैतथापिस्तगतोर्भेः चन्द्रयुक्तोक्षितोर्भेसोम्ययुक्तोक्षितो

पिवा उच्चस्थेभ्युरिततत्रपुण्यापत्यप्रजायते पुण्यापत्यआयुष्मदपत्यम् एषागर्भवतीकिलनवाप्रमाणप्रधातिगर्भाऽयम् प्रभेलम्
 पशुशिनोः स्मृतस्थयोगमिवत्येव यद्येतधामुशिलकद्रस्मृतपनगर्भिणीतदपि आपोक्मिमेत्यशालादनीसिणाह्नुमुत्रयानिवम् च
 रलमेकुरदोमुशिलमावोविनश्यतिद्विगर्भः लम्पशशिनोस्तस्यतिस्थवक्रिमुशिलेपितया जीवितमरणप्रभेबालानाम-
 त्यपेपुर्मदृष्टे कद्रस्येसितपसेशमयुक्तः त्येविधोजीवत् कूरश्चंदत्यपतिदग्धश्चापाकिुमेयुतः कूरस्तुजातमात्रोप्रियते
 बालोऽथवागर्भः प्रसवज्ञानप्रभेमुक्ताह्नुमाशकान्परित्यज्य भोग्याद्विनित्यशेषाननुमित्येववददिवसान् यावतो नवमा-
 शागतास्तावतोगर्भस्यमासागताः यावतोभोग्यास्तावद्विरयतः प्रसवदतिव्याख्या अपरेतु मासदानमुक्तावस्थाना-
 दहः मासज्ञानस्यपृच्छायागर्भिण्याभुग्नदनः लग्नात्त्याद्यावतिस्थानेमासानाख्यातितावतः सुतात्सख्यातदावाच्यायदाध
 मात्सरगतइतिभुवनप्रदीपकोक्तेः लग्नादिनराशिदिवाग्रहोलग्रपञ्चदिनराशौ तद्विवसेजन्मवाच्यविपरीतेत्यत्यथश्चेषाम् अ-
 थरात्रिलम्भमहस्तदधिपतिश्चतुस्तस्यराशिपतेः बलमूह्यदिनहारापुराशिरात्रीग्रह्येवम् अस्मिन्वर्षेऽपत्यमवित्तविलम्पचमा
 धीशौ भजतोयदीत्यशालंतैवाब्देभवतिमूनम् यदिवाभिथाग्रहगतोऽस्यातामेतोचसततित्तदापि वाच्यास्मिन्वर्षेऽप्रभयो-

१ ग्रहस्तदा-

गान्ध्यानपुनः सूताप्रसूतयुवतिज्ञानस्कतपोऽथषष्ठपःसूयात् निर्गत्यादयमायात्ततः प्रसूतेनारीयम् अथजीविसौम्यश-
 क्राआकाशेऽदग्निस्तथाव्यवम् अथषष्ठस्थानपृच्छा रोगादयमुत्थास्यतिनवतिलम्पिषकृद्वन व्याधिदशमरोगीहिवकुम्भेज
 मिह्नाहराचार्याः १ क्रूरदितेविलम्बेवैद्यान्गुणस्तदौषधाद्रोगः दृढिमुपयातिदशमक्रूरनिजबुद्धिताव्यगुणः २ अस्तिचक्रूरुत्तमधा
 न्माद्यतथौषधाद्द्वौ सौम्यापगतैरैरोगतारोगिणोभवति ३ लम्भशहोःसौम्यशालतारगानशनवाच्यम् वक्रतत्रवदभूयापि
 गदःसमुपयाति ४ मृमिस्थलमाथद्वूनस्थशशीमुथशिलम्बेन्यक्तः लम्भस्थरधपतोलम्भपशगिनिविनाशेवा ५ लम्भाधिपचसूपचन्द्रः
 सप्तेशमुथशिलविधायी सप्तेशषष्ठस्थितन्यरणरोगिणोवाच्यम् ६ रंघेणेनविनष्टेनास्तमितिनापिन्द्रस्य लम्भेशस्थमुथशिलमृत्कःस्याद्रोग
 पृच्छायाम् ७ अथवातयोश्चक्रूरमुथशिलतः क्रूरपीडितमरणम् यदिचक्रूरग्रहस्तदापिडा अलम्भेशलम्भेशोचमुथशिलनैतदामृत्युः स्यादि
 तिवाच्यमित्यर्थः सूर्यहादशभागविष्टलम्बेवैषम् ८ लम्भेचरेचरोगिणोऽप्यस्यारुक्कम्भश्चापि द्विशरीरपररोगःस्थिरगदस्यव
 रोगालम् ९ शशिनोवक्रमुथशिलोस्थिररोगोमदमुथशिलपूर्व मूत्रनिर्गधाद्रोगोत्पत्तिज्ञायास्तत्रम् १० अथपृच्छायाःपूर्वसमाहानि-
 चबिलोक्यचत्वारि यदितपुशशांकरवीशमयुतदृष्टतदाशस्तम् ११ अथमदोऽयमथनवेतिप्रमेलम्भेशऽथचन्द्रोवा षष्ठशमुथशिलो

१ लम्भाधिपतिस्तुर्येनद्रसप्तेशोक्तत्वं

स्यात्तदस्त्विति वातदाभदः १२ रोगवानित्यर्थः अथ स्वाभिभृत्य चतुष्पादप्रकरणम् ईशोऽन्योपमभविता न वेति लभ्ये अस्वयदि कंदे नो भवति मुग्धा शिल्पश्रुत्यपतिभ्यां तदानन्दः १ वैकीर्वाण्येन समलभ्यपतिः सहजनवमसस्येन कुरुते यदीत्यशालं दान्यनायो भवेत्यष्टः २ लभपती केद्रस्यैरिपुहृष्टाङ्कुरवीक्षिते पुण्ये रविराग्निगतेषु भवेद्यावज्जीवचनान्यपतिः ३ अयमीशो भद्रो भिपृच्छाया लभपस्य कबूले स्वामी सा एव भव्या धूने शस्य च शोभ्यशः ४ ग्रहभूमिस्थानान् चलनप्रभेधुरोक्ता एव विधिः सम्यक् विचारवान्यं शुभमशुभं पृच्छतः स्वधिया ५ भृत्यचतुष्पदलाभं प्रथे लभ्यशतिगृष्टे षष्ठे शमुग्धा शिलीवालमेष्टुभ्योऽथ तल्लाभः ६ भृत्यस्य वाहनस्य च यद्वा प्रभेचलभलभपती अर्थदाता समसमपौतद्वलात्प्राप्तिः ७ लभ्यस्य समशेन मुग्धा शिले समस्य वालभे शनमुग्धा शिले लभ्यशसमे शयोवापरस्परं मुग्धा शिले भृत्यादिकस्य पृच्छकामिला विषयस्य लाभ इत्यर्थः अथ समसमस्थानपृच्छा स्त्रीलाभस्य प्रभेस्मराधिपेलभ्येन शशिनावा कृतमुग्धा शिले युवत्या अयाचिताया भवेलाभः १ यदिलभ्यपौ विधुवा धूने तदयाचिता स्त्रियलभते लभेशान्मसिरे प्रचंद्रे स्तपमुग्धा शिले स्वयलाभः २ येन सममुग्धा शिले तत्र विनष्टे च पापयुतदष्टे निकटी भूयतदा किल विनश्यति स्त्री गतकार्ये ३ पापेन रश्मिनाथे स्त्री जातौरे व विधदते कार्यम् सहजपती प्रातृभ्यस्तु र्षे शिपितृभ्या एव नान्येभ्यः ४ सौम्यरुतपुक्तिरुभ्यां पूर्वात्तस्थानाः शुभवा

१ अतः प्रतीपा न भवेत्परः प्रभुः

२ कुर्यात् ३ लभपती

४ समसमस्थानः

५ समसमस्थानः

च्य ५ अथस्त्रीस्निहः प्रीतिस्थानमभ्रस्मरपतिलमेशमुशयिलस्निहः झकटकदशाझकटकः शशिकंबूलेतुसापिमुष्मा १ यदियंदोल
 मेश केंद्रचस्यात्तदावलीप्रसा अस्तेभ्यश्चमदकेंद्रमतियादिनोऽस्तिबलम् २ उभयोरकारस्थितयोज्ञातव्याझकटकतयाः प्रीतिः सूर्योन-
 श्रमं विबलेनरस्यशक्तेस्त्रियाद्विधाद्वितीयौ ३ अथरुष्माणमम् ममगृहिणीरुष्टा पुनरेष्यातिनाथमृष्यथस्यारवौ भूपरिगतचन्द्रके
 नेतिपुनर्वक्त्रेऽप्येति ४ सूर्योन्निगतमुक्तेष्वक्रोपिसमेतिचान्यथा रूक्षा क्षीणोदबद्दिवसैः पूर्णविधौ च द्रुतमुपेति ५ भूमिशब्दन
 चतुर्थस्थानं तस्मादर्थः पूर्वलभपयतमिति यावत् लभमारभ्य चतुर्थपयतं हिस्त्रीणाहपस्थाननपुसारविश्वपुरुषग्रहस्तनरुष्माण
 नागमनएव सुवश्चतुर्थादुपरिसमपयतनराणाहपस्थाननस्त्रीणां भुक्कस्थस्त्रीग्रहत्वान्हर्पस्थानं इतिनरुष्माणमनमित्याशयः
 अथकन्यापरिक्षा एषाकुमारिकाकिलनिर्दोषाकिनवेतिपृच्छायाम् लगेस्थिरोस्विरसैलभ्रपशशिनोश्चनिर्दोषा १ चरराशिग
 तैरतैरियंकुमार्यपिचजातदोषास्यात् द्विशरीरस्थेचंद्रचरलगेस्त्वयोदोषास्यात् २ शशिमौमावेकक्षेस्त्रिवर्जतत्परेणगुप्त
 मियम् रमिताशनिचंद्रमसौलभ्रगोः प्रकटमुपभुक्ता ३ यदिमौमशनिर्द्वेविधुदृष्टौश्चिकेऽथशुक्रः स्यात् तद्रूपकाणां
 भ्रतदोनिश्चांतजातदोषेषा ४ अथस्वपरप्रसूतिपरिक्षा एषाकिलप्रसूतासितेधदेद्वेहराचनोभूता अनयारलिष्वगतयोः मृतनारीप

रिदोया १ सिंहस्थबुधेशुक्रस्यकुंभगतत्वमसंभावितेनयोगाद्वयमेतद्वैकल्पितम् एवंषष्ट्यश्रिगतत्वव्याख्यम् प्रौढबुधशुक्रच-
 द्राद्विशरीरेचापवर्जितचेत्स्याः अत्रोऽस्ति तत्प्रसूतिश्चापनायेन प्रसूतः सूता २ क्रूरश्चेच्चराशीपरतः सूतास्थिरेतु निजपत्युः मि-
 श्रतुमिश्रमूलजातकर्मरहृच्छायाम् ३ पंचमशलगेशोरन्यतः क्रूरस्तास्थ्यासहजमुयाशिलीवाक्रूरस्ततइदं फलमादयतदवाये ४
 भिव्यनक्ति गुर्विषेषास्त्वपत्युः परपुरुषादितलनक्षतपत्योः शक्रमयुतिदृष्ट्या स्वपतः शशिभौमदशाऽन्यतोर्गर्वा ४ अथपाति-
 द्रत्यपरिदोया कुलदासतोयमथवेतिलप्रपतिश्चंद्रमाश्चभौमेन एकाशेशुशिललुतदेषभवनभजत्यन्यम् १ यदिगृहनिजगो-
 भौमस्तदान्यदेशप्रयातिजारहते रविणोतिमुयशिलेसत्कपभक्ततुराजपुरुषेण २ सौम्येनलेखकवणिकृनिजमेशुक्रणयाप
 येवश्ची एतयोर्गैरसतीविपरीतसुचरितेतिविदोयम् ३ लघुपतिनाथशशिनामूसारिफेभूस्मतेभवेतजारः त्यक्तः पुनर्गुरुदशापुन
 मथाद्रविदृशाचराजमयात् ४ सितदृष्ट्यापरनारीभयास्मितदौराशिगतदृष्ट्या जारस्यस्थविरत्वाहुज्जित्वात्पततिजारसा ५
 अथाभ्रमस्थानपृच्छा नृपसंगामप्रश्नोर्विलमलग्रसंस्थितात्वेदात् शशिमूसारिफात्पशात्तात्पसंस्थदुमुयशिलाच्छत्रुः १ ते
 पांचबलातयोर्बलमित्यर्थः अथवाशनिपुङ्गुजनीवाः शीघ्रप्रायबलयुताउपरिचराः बुधसितचंद्रास्तेभ्यश्चदुर्बलाद्यश्चाश्चसंचित्याः

१ धैक-

२ घृतकेनपुक्ताः

३ एकदीदृष्ट्या

२ मंदात्प्रभुर्मुद्राः शन्यादयोदिशीघ्रेभ्यः सितादिभ्योऽग्रसराप्रवातितदासितादिभ्यः शत्रुगोहैभ्यस्तेजोलब्धजयभाजोभवतिप्रशान-
रः यदातुप्रभुक्कलशन्यादधानाग्रसरास्तदाशीघ्रेभ्यस्तेजोलब्धमशक्ताः पराभूताभवतीत्यर्थतः सिद्धम् लम्पतावस्तपतेः यद्विशुद्धशास्त्र-
मुथशिलहूयोः स्नेहः वगैह्यमध्यायः पतितः सोऽन्येनबध्यः स्यात् ३ वगैह्याधियानामूसारिः स्तंगतेनरणदैर्घ्यं लम्पामिनिमदेकभू-
लेउपरिगजयः प्रभुः ४ एवंगुणैतुस्मिन्विप्रविनष्टेस्तपतितनेचस्य केद्रेऽस्तेवास्तपतोप्रभुर्द्वानिः प्रवक्तव्या ५ लम्पदैर्घ्यः सुमेसतिउप-
रिचमदैर्घ्यमः सहायः स्यात् लम्पतोरधस्थे रंध्रपमुथशिलेमतिः प्रभुः ६ समसोधनसंस्थेनशकृतमुथशिलोरिपोनाशः लम्पशदशम-
पर्यामुथशिलतः पृच्छकस्यजयवीर्यं ७ तुर्यास्तपयोरंशत्रोयोगजयोर्द्वयः उभयवर्गेष्विकेद्रेतत्पतिकृतमुथशिलेबलद्वयम् ८ बल-
वान्मुथशिलप्रभवगतस्यवर्गस्यजयइत्यर्थः चरशीमबलत्तजित्वाप्रातोविनाशस्तु लम्पतावत्यस्येप्रशानशयतिपरोः स्तपेषष्ठे ९
स्वपतोलमेप्रभुस्तुर्धोः स्तेरिपोः सहायबलम् यस्मुथशिलोरंध्रद्वतस्यबलमूसारिफहानिः १० अथनवमस्थानपृच्छा ममगमन-
प्रविर्तकिनेधौतेलमेध्वरेनवाक्रे नवमेशमुथशिलसतिनवमेशवाग्ध्वेद्वमनं १ लम्पस्थेनवमपतौलमाधिपमुथशिलेचसचा-

१ द्रव्याणदशाः ३ द्वैः ३ युद्धविशेषः ४ एवंगुणैष्वेदोपार्चने चंद्रेणपुथशिलेष्वाधिष्वेसूयमंडलप्रविष्टेऽस्तंगतेपतितनेचस्येतदाप्रभुर्नयइतिपूर्वगान्वयः ५ लम्पदैर्घ्यः नामलम्पाम्प-
कंभागदशमपर्यंतंशोभेसति लम्पारस्यचतुर्थस्थानपर्यंतउपरिगमदेकभेसति - ६ मस्यः ७ चैद्रे - ८ लम्पपोवा-

रात् रद्वितीयातिपुनर्नानवमहाशक्तिर्भोगो २ लभ्यते केंद्रस्थे सद्गजग्रहमुयाशिलेचविभूरे गमनस्यादस्मिन्वाकेंद्ररचनान्तिगतिः ३
 अस्तक्रूरचयस्कार्यनियानिनिधमताएव आकाशस्थेपापराजकुलाज्ज्येषुतोनिजादोपि ४ नवमशमुयाशिलगोलमाधीशन
 पापरिपुहृष्टे गमनेवसानतः स्यात्पुष्टः कष्टहयोऽर्थस्य ५ लभ्येनवमशे मुयाशिलकृतिरधससमकक्षम् उदयेस्मिन्यायाद्वि
 निःसृतिः स्यात्स्वरवकरः पञ्चाः ६ लभ्यान्वागतुं भवार्थोन्मः कार्यसमराद्विस्थानम् भूमिः कार्यपरिणतिरेवंलभ्यशरीरस्वरम् ७ दशमश
 पेनसिद्धिः कार्यस्यास्तेप्रयातिरस्थाने तत्रभुभचचतुर्थपरिणामः सुदराकार्यं ८ लभ्यशशिनवायः क्रूरस्तुदतित्रमनुजर्दो मनुजन्नि
 राशिकेवातदाभयद्विपदतोगतुः ९ जलराशौवारिभयचतुष्पददत्तथाभ्यादः घटचापद्रुमकटकभयहरौव्याम्रसिद्धादः १० नगरप्रवेशतः स्या
 नृफलमस्तिनवाप्रवेशलभ्यमिह तस्मिन्द्यनपेक्कनोहरणकार्यसिद्धिर्वा ११ रूहणं स्थितिरित्यर्थः अतिचरिते बहुदिवसं रहणं नो कार्य-
 सिद्धिरीषदपि नवमत्तरीयगोस्मिन्कार्यकृत्वाशु निजपुरयाति १२ लभ्यकर्मणायधनपयुतेशोभनं प्रपम् सत्क्रूरसमस्थे पथिवि
 ज्ञान्द्राकटकश्चतुर्थस्य १३ अथदशमस्थानपृच्छा राज्यासिप्रश्लमे लभ्येशशशिनवानप्रपत्तिना कृतमुयाशिलेबहदशरा
 ज्यरूपकमाद्भवति १ स्वकुलोचितराज्यभवतीत्यर्थः अन्योन्यभवनगमनाक्रूराभावेऽर्चयितप्रामिः लभ्येनान्यनचसौम्येनावरस्य

१ कार्यनिमित्तः २ दितिः

मुयाशिलेयेवम् २ पापादितुमदनिकदीभूयोतरत्यधोराज्यं मंदगामीयोग्रहोत्राधिकारीतास्मिन्यापथुतेराज्यनाशइतितत्पथमि
 स्थेकूरहशास्वपवादः शुभदशाकीर्तिः ३ मंदग्रहबलवतिकूरविधुक्तेयदाशशीविवलः मंदबलेनभ्रमणात्राज्यभ्रासिर्भवेत्यलुः ४ ल
 ग्राधिपतौस्वग्रहलाभोराज्यस्यतुंगोभौमं लग्नावराधिपौयदिकबूलोकेद्रुमुग्रशिलतः ५ उत्तमराज्यावाप्तिः स्वस्थेचंद्रुतोविपुला
 यत्रसौलभ्यशस्तत्पतिरभुभेग्रहेतदाकार्यम् ६ नस्यादस्तेकष्टादशमहशाकदुक्ताकार्ये राज्यभ्रासौसत्यायादिदृच्छति कोपिपरिण-
 तिचतदा ७ लग्नशरीरकार्यग्रहकमास्तिनभश्चराज्यार्थं लाभोभिन्नस्यार्थचतुर्थकंमणीवसितयेन ८ द्रव्यधनायसहजसूत्येष्य
 रिपुश्चवैरिभ्यः एतैःशस्त्रैःशस्त्रस्यादशभेवाम्नसर्वकार्यणाम् ९ वितस्वामिनिभौमोचिन्त्येपारदारिकेव्ययकृत् जीवधर्माय-
 रिपोगुरुपूजायैसितेविलासाय १० वाणिज्यायद्रुपुनरेदोमुग्रशिलिचैन्यथाज्यायम् लग्नतोपतितस्यैविवलराज्यात्ययस्तुक
 बूले ११ कोपिपुणःस्यत्यापाकांतरंभुभन्व्यतोभवति नरपतिसचिक्स्वहप्रभंकेबूलभ्रमसतपयोः १२ मुग्रशिलयोः शुभदृष्ट्याभुभ्र-
 ताराज्यमिथाःस्नहः राज्यचरस्थितवालभ्रमपगनेशयोःसहयोः १३ यद्येकाभेदःस्यात्कद्रेतस्थितमथोन्यथावान्यम् यदिवाभ्रममा
 र्गभूमौवाप्रच्युतिभवेत्पूर्वम् १४ कंबूलसतिलभ्रतेशीघ्रमूसारिफेतुनपुनः १५ अथैकादशस्थानपृच्छा दृपतोगौरवलाभाशादिममस्यान्न-

१ स्मसीचे - ३ रजौ ३ लग्नाधिपेनमुग्रशिलाभावे अन्यार्थवाणिज्यंकरातिः ४ यदिसमंदग्रहः वामः वक्रिणिसातिमार्गेनिमसप्तमेभूमौचतुर्थपूयप्रच्युतिः

वेतिचप्रश्ने आयेशिलमपत्योः स्नेहदशामुथशिलेद्रुतंभवति १ रिपुहत्याबहुदिवसैः केंद्रेनावेशेनद्रकबले वाच्यापूर्णवाशाचरस्थिरि-
 स्वभावागोस्त्वनामफल २ मंदकूरापहतभूत्वाशामुपणाशमुपधाति भूरायुक्तेशमयुज्याधिकारवशेनलब्ध्याशा ३ मित्रेणसहप्रति-
 भवितालभेश्वरायपत्योश्च प्रियहत्यामुथशिलतः प्रतिवाच्यव्याहयानान् ४ कद्रस्वितयोरनयामेत्रीकिलपूर्वजातेव पणाफग-
 तीपुरस्तादापाकिलमतोमहाभ्रतिः ५ गुप्तकार्यमिदमे सिध्यतिलभेश्वरः शनद्रममि शुभमुथशिलगकेंद्रेनो निरुदेवाशसिद्धिः स्या-
 त् ६ अथहादशस्थानपृच्छा रिपुविग्रहपृच्छायावलवतिषष्ठिरिपुः सबलः द्वादशपशुभहृषवलवतिवाच्यबलप्रभुः १ रिपुविग्रहपृच्छा-
 यानामीचारेरिपोबिलिन्त्यस्ते गुप्तेचद्वादशपेवलवतिवाच्यबलप्रभुः २ शुभपुतहृषसद्वयमशुभेक्षणयोगातोव्ययमनथात् एव-
 भावेचखिलेष्वसदसफलस्यधिया ३ इतिमक्षेपतोद्वादशभावप्रश्नानिच्छणम् अयमेवेतिहिशेषतः प्रश्नाः तत्रावैपथिकाग-
 मनम् तजिकसमरसिद्धे आगमनेपृच्छायालभेशेलममध्यसस्थेन हृतमुथशिलेसमेतिहिसुखमस्तपुरीयगेकक्षात् १
 स्थानाच्चलितप्रभेलमपतौसिद्धजनवमगृहसस्थे लमसथेनमुथशिलेपथानवहतिपथिकोऽयं २ रश्मिथनेतस्मिन्नाकाशमस्थेनमु-
 थशिलेयेवं केंद्रस्थितेद्यशाललभेशेक्षणवज्यमेतिनकदापि ३ लमाधिपतोवक्रलमपश्यत्यमुत्रचंद्रवा वक्रामुथशिलेसतिममेतिप-

धिकः स्मरवशीघ्रं ४ अंशस्थितलभपतोशशिनाकृतमुग्रशिलेद्रुतमुपैत लमाहापिचतुर्थाच्छुभाद्द्वितीयतृतीयावापि ५ कथय
 तिनश्लामप्रवासिनश्चागमत्वरितम् चिंतामणौ ग्रहः षष्ठः श्रजामिवेवाव्यतिः कंठकेस्थितः पथिकागमनश्रुतमितेजोवात्रिकाणा
 गी ६ षष्ठोदयेपापदृष्टशमहवर्जितबुधः लमात्यष्टयदापापायातुश्चनिधनवदेत् ७ यदाङ्गारास्तृतीयस्थादेशादशातरगतः चो
 रणैवहतस्वस्थपथिकः कद्रगायादे ८ पापैः षष्ठत्रिलास्यैः कटकस्थैः क्षमग्रहैः प्रवासीसुखमायातिदूरस्थापिसुनिश्चितम् ९ च
 तुरत्रेविकोणेषापागोहस्थितः शनिः पापदृष्टश्चनियतबंधनयातुगदिशेत् १० शुभयुक्तेस्थिरलनेस्थिराबंधश्चरः न्यथा द्वितनौ
 सोम्यसयुक्तेबंधमोक्षौ क्रमेणानु ११ पापास्त्रिकोणजामित्रविलम्बेपृष्ठकादये शत्रुप्रविद्धमाणाश्चयातुः कष्टवृद्धसुधीः १२
 मार्गस्थानगतैः सोम्यमार्गतस्थसुभनवदेत् १३ दूरेदुःखविलम्बस्थैः पापैः क्लेशमवधुयात् १४ चरलम्बेचरशेषानुचरधनद्वयस्थितः प्र
 वासीस्तरवमायातिदृष्टकायश्चवेभ्यनि १४ कटकः सोम्यसयुक्तेः पापग्रहविवर्जितैः प्रवासीसुखमायातिनिधनस्थसुधाकरे १५ गमा
 गमौतुनस्यातांयोगेदुरुधराकृते शुभैः शुभकृतोराधः पापैस्तस्करतामयम् १६ गमागमौहिनस्यातांस्थिराशौविलम्बगे नरोगोप
 शमोनाशोद्व्याणानपराप्रवः १७ विपरीतचरवास्यफलेमिच्छामुर्तिषु स्थिरवत्प्रथमखंडपादचरराशिवत् १८ प्रवासीशीघ्रमायातिगु-

रन्मुक्तौत्रिविन्गौ चतुर्थस्थानगवैतौश्रीग्रामायतिष्ठायहन्त् १९ इदुःसप्तमगोलमातृपथिकवक्तिमार्गाम् मार्गाधिपश्चादशब्दो
 त्परभारोत्ववस्थितः २० श्रुक्काकजिवसौस्थानामेकोपिथ्यादुरायाः तदाशतमनद्वृथाद्वन्धमानंय्य २१ लमाद्वावतिथेस्थ्या
 नेवलीरवेदाव्यवस्थितः द्रूयताविनिथेमासपथिकस्यनिवर्तनम् २२ एवंकालचराशस्यैद्द्विगुणचस्थिराशके द्वित्वभावांशगणद
 त्रिगुणचिंतयेत्सुधीः २३ यातुर्विलमाज्जामित्रभवनधिपतिप्रदा करोतिवक्रमावृत्तेःकालतुद्वुवतेपरे २४ चतुर्थदशमेवापिप्रदि-
 सौम्यग्रहोभवेत् तदानगमनक्रूरैस्तत्रस्थौगमनंभवेत् २५ लमाद्वालमनाथाहायत्सरव्याक्रूरवचराः नवमहादशेवापितस्त
 स्यात्स्युरुपद्रवाः २६ लमाद्वालमनाथाहायावतःसौम्यरेवचराः मार्गतत्रोदयावान्याः स्थानस्थानविचक्षणैः २७ क्रूरयुक्तेक्षितोभदः
 क्रमद्वयोगवर्जितः धर्मस्थस्तनुव्याधिप्रोषितस्याष्टगोमृतिम् २८ जामित्रस्यभुभाल्ययातानयातिदुरुधरायोग मित्रस्वा-
 मिनिषेधत्यापोत्येशत्रुक्रूचौरात् २९ चंद्राकयाच्छिद्रायाथ्यमेनमदृष्टयोः स्यात्पथिशत्रुभीतिः रंघ्रेक्षितेनचमुखासिरारंभेभ
 यंपापयुगीक्षितैःधर्मे ३० अथदूस्वयाजिविनिमृतेयवेत्यदप्रभः ३१ लमेभ्वरेशीतक्रः यथषष्ठयुः ३२ लमेवाप्यतिनिचगवा अस्त
 गतोच्छिद्रपतस्थिशालयुक्तेषु भेदरातामृतः स्यात् ३३ भूमेरधस्थेनचभक्रमेनयदेल्यशालक्रुतेशशाकाः सौम्यैरहमेमरणप्रकुर्याद्गुस्थित
 १ मोः ३ के.

स्थापि विदेशगस्य ३३ सोम्यैः षष्ठ्यां रथस्यै विबलश्च भोक्षितैः पापयुक्तौ शशांकाकोतददूरस्थितो मृतः ३४ पृष्ठद्वयपापयुते त्रिकाणके
 द्वाष्टपक्षोपगतैश्च पापैः सोम्यैरदृष्टैः परदेशसंस्थो मृतो गदातनवमेव सूर्यः ३५ तुर्योपरि स्थेन रगेन च द्रमाय दैत्यशालकुरुतमुभोक्षितः सो
 म्यैर्युतो वा परदेशसंस्थितः सुसूचिनी वित्यादि सोऽस्य मतिः ३६ अथ पञ्चभागमनपृच्छा षड्पञ्चाशिकायाम् मार्गान्निवर्तितं शत्रुः पापैः श
 त्रुग्रहाश्रितैः चतुर्थे गणप्राप्तः शत्रुभोग्नो निवर्तते ३७ दृष्टालिकुम्भकदारस्मात्तलयदास्थिताः रिपोः पराजयस्तदा चतुर्थद्वयः पलायनम्
 ३८ मेघधनुः सिंहद्वयाद्यदुदयस्थामवर्ति हि बुक्त्वा शत्रुनिवर्तितदाग्रहसंहिता वा विद्युक्ता वा ३९ नागच्छति परस्वक्यदाकचद्रोचतु
 र्ध्रं भवनस्थो गुरुबुधश्च हि बुक्त्वा यदा तदा शीघ्रमायाति ४० स्थिरादयेजविशनैश्च स्थिते गमागमौ नैव वदन्तु पृच्छतः त्रिपचषष्ठा
 रिपुसंगमाय पापाश्चतुर्था विनिवर्तनाय ४१ दशमादयसप्तमगाः सोऽभ्यानागराधिपस्य विजयकराः आराकिद्वागुरुमिताः प्रभंगदो
 विजयदानवमे ४२ नवमे भोग्मशनी मगदो बुधगुरुश्च क्रिजयदा इत्यर्थः उदयदोऽर्द्धद्रोऽभवति चयावद्दिनैश्चतावद्दिः आगम
 नं स्याच्छत्रोद्योदिनमभ्यग्रहः कश्चित् ४३ अन्यत्रापि प्रश्नमदोपे दैत्येन्यवान् स्थिति सोऽपुत्रं कस्मिन् भगते बलाद्वैः ह्याप्यामथ ज्येष्ठगु
 जैः शूलमेहन्याद्रोपधि नृपुंरेशः ४४ सूर्ये दुर्भोग्म कस्मिन् हि कथैः सवैश्चतुर्भिः स्त्रिभिः च लभ्यतेः ह
 न्यानदास्थायिनामाश्रयाद्यधूनस्थितैर्गोधि नृपुंरेशः ४५ शुक्रज्यशीताम्बुधाः सुरज्यैः सर्वैः स्त्रि-

सू. नं.	मं.	बु.	ह. कु.	श.
पूजां नोः	क्षेना पतिः	सुपशतः	मंत्रिणी	दासः

निर्दिनगतैर्बलात्थैः हन्याद्गोस्थायिनमाश्रयाधिसुखास्पदस्थैश्चशर्मैः सुगंधिः ४६ कुजेत्यशालिहिमगौविलम्बेधोऽधमत्युद्युधिना
 गरस्य शोमेत्यशालचविधौकलत्रबंधमृतिवालभतः त्रयायी ४७ लग्नशजामित्रपयाश्चमध्यभवद्दोयः स्वगृहाक्षसंस्थः तद्गरी
 मत्यन्तपयोश्चसंधिर्नयोधेलखकपंडिताभ्यां ४८ राजानोरविशीतगूडत्यादिवर्गः क्रूरकलत्रदधेयुभग्नहोयच्छेद्वृथाधिनुपा
 यनागरः विपयथाद्यायिनुपः पुरेश्वरदुर्गाहिनिष्काश्रयददातिवास्पदम् ४९ रवेत्यशालशशिजेसुगुप्ताश्चशभवेयुश्चकुजसराफात्
 ग्रहाच्छशार्केनभुताश्चतस्मिन्येव्यवेषाश्चभवतिचाराः ५० चिंतामणौदुर्गप्रभूः प्रभूविलम्बेक्रूरवादुर्गभगानजायते विशो
 षताभूमिपुत्रराहोवाहूंगिसति ५१ सप्तमोसिंहिकासूनेदुर्गशीघ्रपालभ्यते जामित्रोदयोगेक्रूररिः फगोलमनायक ५२
 द्वितीयवाष्टमेषष्ठतदादुर्गनलभ्यते सकूललग्नपावकीयुद्धः कद्रसंस्थितः ५३ षष्ठाधिपेद्वृत्तभगतेपापवायुद्रमादिशत् पु-
 न्च्छयाकेंद्रगैः क्रूरैः कोददुर्गवधोनुणाम् ५४ भौमाष्टमेशावकत्रतदानीनिधिननुणाम् स्वायत्तुत्रस्थितजेविकोटमध्यभयनहि ५५
 शनौभौमेनचकेंद्रस्यवहनवधबंधनम् लग्नतोयदिपापः पापेनयुतेक्षितंवास्थात् लग्नसूत्रापरगौपापयुद्धतदाद्योम् ५६
 अथरोगिणः शक्राभुभम् विलम्बेषष्ठपः पापेनभराशिनिरीक्षिते रोगिणस्तस्यमरणं निश्चयेनवदद्दुः ५७ चतुर्थाष्टमगचद्रपा

१ बुधत् २ चंद्रमसिदीर्घः

पमभ्यगतेपिवा मृतिः स्यादलसंयुक्तसौम्यदृष्ट्या चिरात्सुखं ५८ विधौ लभ्यते रमाने रोगी याति यमालयम् प्रभङ्गः प्रहलने रोगवृद्धिश्चिकि-
 त्सकृत् ५९ तथालभ्यगते सौम्ये वधात्काममृतपक्वः लभ्यते वधाद्युनव्याधिः स्वर्गो नुयमोषधम् ६० रोगिणो भिषजामेवैत्रिप्रपञ्चरोग-
 योः व्याधेरुपशमोवाच्यः प्रकोपः शात्रवेच्योः ६१ लभनाय च सवलकैः संस्थः शत्रुग्रहे उच्चैर्गोत्रिकोणधारो गीजिविति निश्चयम्
 ६२ एकः शत्रोर्बली लभेन्नयते रोगपीडितं सौम्याय मारिणामस्थान्त्रितयस्यागदापहाः ६३ अथ देवदोषज्ञानम् बह्वक्लृदशेष-
 सुलभात्पापग्रहायदि हतोगैर्जलशस्त्रैस्तस्य दोषः कुलोद्भवः ६४ प्रतश्चिरोपितरः सारज्यं चंद्रबुधद्वयस्तपने पितृव्यः स्वर्गादव्यश्च-
 शनो बुधश्च मृतानि विद्याद्वयं रघुसंस्थः ६५ शाकिन्यभारपृजुर्बुधव्यो गृह्णाति मल्यं विषमं मुकुदात् ससौ च्छो विरयि युतं वसा आश्रय-
 नीचे विबलेन साध्याः ६६ केंद्रस्थैर्वलिभिः पापैरसाद्य देवतागणाः सौम्यग्रहेश्च केंद्रस्थः साध्यामवस्तावर्तनैः ६७ कटकाम्बुत्रिकोण-
 स्याशुभा उपनये शशी लभेन्न च श्रमसहसुरोगी रोगादिमुच्यते ६८ रोगग्रहणमुपलक्षणम् मतानप्रतिबंधादव्यवधौ निरूपणम्
 अथ स्वाभिमुख्यप्रश्ने त्रैलोक्यप्रकाशे शीर्षादेव सौम्ययुते क्षितौ वा सौम्योर्हितौ याषु मसमस्यैः तु तौ यलाभारिगताश्च पापैः सौरव्या-
 र्थलाभो नृपसंवत्स्य ६९ लग्नाद्द्वितीयमदनक्षमक्षौ विनक्षयं सप्तममिति भूतम् कुर्वन्ति पापाः क्रमशो नरक्षतृभृत्यस्तस्मात्पारिवर्जये-
 त्सम् ७० लग्नाद्द्वितीयाष्टमसप्तमक्षौ पापाः प्रणाशन्पृथ्वयोर्द्वयोः कुर्वन्ति तेष्वेव गताश्च सौम्याः कुर्युर्द्विनरोगयस्मावाभिन्नो भययोः ७१

शशांकोसौख्यरुदयास्तभावाद्दृष्टयुतोवासबलनपायैः प्रष्टस्तदास्याद्दृदिपाधिर्वस्यत्नेहप्रसादावकृपाप्रतीपात् ७३ अद्यान्यइशोममभवि
 व्यतिनवाप्रभे पष्ठेभरणव्ययपनकंद्रयशीत्यशालकुलकृतविलक्षणः प्रष्टस्तदान्यः प्रभुरथेदः स्यादतः प्रतीपात्प्रवेत्यरः प्रभुः ७३ लम्ने-
 भ्वरेस्त्वक्षगतेस्वतुंगकंद्रस्थितेशीतकरत्यशाले शुभप्रहृदेषुयुतबलान्तिप्रष्टुमिजस्वायमिताथलाभः ७४ जायभ्वरेस्वाच्चिनिजक्षिप्त
 स्येकंद्रस्थितेशीतकरत्यशाले शुभप्रहृदेषुयुतबलोकंदैः प्रष्टस्तदान्यः प्रभुरथेदोभवत् ७५ इदं ह वाशमन्यदालयस्थानानि-
 दंवाशमन्यदालय ममाश्रमभद्रङ्गमनातुतत्रवापृष्टोदयेत्यविधिनाविमृश्य ७६ अयनष्टद्व्यलाभः तत्रधनभासोप्रभः चिंतामणौ
 प्रभेचतुर्थाधिपतिस्तत्रस्थोवावलोकते अवश्यं वतितत्रधनचंद्रेऽथवावदत् ७७ वित्तपथेनगेबधोवास्तितत्रधनबहु पापतुयगतद्र
 व्यंस्थिततूनिनलभ्यते ७८ सौम्येसमाष्टराशिस्थेधनम्यत्रनाभ्यते लभ्येतमार्गविच्छिद्रतदाद्रव्यतलभ्यते सप्ताष्टदशपातालशशि
 धुर्धनदोगुरुः ७९ लम्नेभ्वरेधूनगतोविलम्बेजायेभ्वरेनष्टधनस्यलाभः जायशलाभाधिपतीत्यशालेद्युनेविनष्टधनमोतिमर्थः ८० लम्नेशजा
 याधिपतीत्यशालेलेभ्वरंयच्छतितस्कराः शैः सूर्येविलम्बेऽस्तमितेशांकेनलभ्यतयद्रविणंविनष्टम् ८१ कर्मशलाभाधिपतीत्यशाले-
 चोरःस्वमादायपुरासलायते चंद्रेऽस्तपंचाकिकराप्रविष्टेतल्लभ्यतेनष्टधनसतस्कर ८२ अस्तेभ्वरेकंद्रगतेऽस्तिचोरस्तत्रविवान्यप्रपुरादि
 निर्गतिः धर्मशद्विश्रिक्यपतीत्यशालेजायेभ्वरेऽन्यत्रगतः सचोरः ८३ कर्मशलाभाधिपतीत्यशालेतल्लभ्यतेराजकुलाच्चैवैयं विधमपद्यूनपतीत्य

शालेन्यस्यदंशाद्गमनेतदातिः ८४ शर्मस्यशालेहिमगौविलग्नैवस्येयवानधुनस्यलाभः सुस्नेहद्व्यारविणाशुभेनदृष्टविलग्नोहिमगौचला-
 भः ८५ षट्पन्नाशिकायां स्थिरोदयेस्थिरांशेवावर्गोन्मगर्गतिपिवा स्थिरतत्रैवतद्रूप्यस्वकीयेनैवचोरितम् ८६ आदिमध्यावसानेनपुरुष्का
 णेषुविलग्नतः द्वारदेशेतामध्यागृह्णोतिचवेदहनम् ८७ प्रश्नतत्रे यतितधनस्यप्रश्नमिथागृहस्थौविलग्नसत्तेशौ यदिसुथशिलतयाः
 स्यान्तदशुतत्रैववदन्तिधनम् ८८ नष्टकदशिप्रप्तसंपृच्छायालग्नोविधौप्राच्या एवस्थानेयाम्याधामस्ते रुषावाप्तुव्युद्विष्टा ८९ भुवि
 चतुर्थेयदिनंदुःकंद्रेतच्चत्वारिशांशैश्चपंचयुतेः भागोदिकृन्नमउत्तोबन्धवनिवायुवारिराशौवा ९० नष्टवितवितलब्धः पृच्छायचौरसप्त
 मंततोलाभः द्विदुकद्रूप्यस्यानलमचद्रश्चननाथः ९१ लग्नेशोः स्तेस्तपतिनान्नुथशिलिततोलाभः यद्यष्टशोलनतदास्वयतस्करोऽ
 पेयति श्विरश्मयधनेषेवास्तमिततस्करस्यलाभः स्यात् ९२ लग्नेशदशमपत्यामुथशिलतः प्राप्यतस्त्वानचौरः लग्नशदृष्ट्यभाविचो
 रः सहमात्रथायाति ९३ अस्ताधिपतौदधेरविरश्मिगतोऽथलभ्यतेचौरः लग्नपकृतस्यशालेराजमथाहनमिदस्वयदत्त ९४ लग्नस्ता
 पयोनिस्थाद्यादिदृष्टिलग्नपस्तथाविकलः तत्तस्करोस्यदृहस्ताद्द्वानिचौर्येहिंराजकुले ९५ लग्नपमध्यपथाराजकुलप्राप्यलभ्यतेचौर्यम्
 रंघ्रचौरस्यधनंनपेतत्राधनसमेनातिः ९६ रंघ्रपतौधनपस्यतुमुथशिलयोगप्राप्यतेवित्तं रंघ्रपतौदशमपतिमुथशिलयोगचौरपस्तद्वृषः
 धनयेविलग्नपसतिदृष्टिर्विद्वेनेश्रुतिर्भवतिनातिः ९७ चौरज्ञानप्रश्नलग्नोविराशिदशास्वगृहचौरः अनयोरेकदशागृहसमीपवर्तिवसत्यथ ९८

लम्पथेलमपतावस्तपयुक्तेवगृहगतश्चौरः अस्ताधिपतावंदयसहजवास्वीयभृत्योऽयम् ९९ अस्तेशेतुगम्येस्वगृहवातस्कराः प्रसिद्धः स्यात्
 त् लम्पदशमास्तभावाः क्रमेणविस्थिताः स्तुतगप्रवनादौ १०० यः खंदाः स्याद्गृहलवान्मन्त्रेयस्तस्करास्यबली लम्पादिषुयाग्रहः सौच्चिदिव
 लीतिष्ठतिसयज्जातिः सतस्यसहायकं करोतीत्यर्थः एवयोगतविनाद्वानशस्येवबलमभिग्राह्यम् इत्येवौरदानचौरः सूर्यगृहस्मर
 स्यपिता चंद्रेभाताशुक्रभायामंदस्फतोभवेन्मन्त्रे १ जीवेगृहप्रधानभामेपुत्राद्यवाप्ताता नैस्वजनोभिववाज्ञात्वथपुण्यसहमभावेथ
 २ तस्मिन्क्राह्येपुरानचौरः स्तपेपुरागिपस्यात् अस्तेशान्मूसारिफभामेचौरः पुरागिनिर्हीतः ३ समेशरविपुत्रचंद्रशशातस्करा-
 द्विप्राखंडी जीवोविलाप्यलोकाभामेखातेनपालकमत्स्या ४ प्रतिकुंचिपयापहतं सितं तिथिदोषपचकरः चौरस्यवधोदानं सितं पुवा-
 न्नेशिचुरैर्मध्यः ५ तरुणाभामेमंदेद्वर्षेकस्यादितिस्थविरः रविनभयास्वमंदिरस्मरभूषाभूमिलभयोमध्यः ६ चरतिरेवौनवमध्यमद्व
 द्रवयतीतकाः क्रमशः नष्टस्थानेप्रसेतुर्यभूम्याधिवायुजलमध्यात् ७ योमवतिराशिरस्मात्स्थानेनपातधनस्य अधचतुर्थाहृत्येव
 रोथयः स्याद्गृहस्ततोऽयम् ८ मंदमलिनस्थानेचंद्रबुनिगिथ्यतोसुरारामे सोमेवन्हिममोपिरेवौगृहाधीश्वरासनस्थाने ९ तल्पभुक्रसास्यपुस्त
 कविज्ञानयानपार्ष्वेन अंबुपदेनकूपादिमन्त्रिधौस्तपादप्रक्षालनस्थानेवैरथः चौरायमथनवतिभूराहमुथशिलेचचौरः स्यात् १० सो
 म्यशशीमुथशिलेवल्गुनभवतिचौरः प्रवक्तव्यम् किमनेनतस्करत्वकदापिबिहंतं वतिपृच्छायाम् ११ लम्पशशिनीरेकस्मादिपामूर-

विफेऽस्तपोविहितं चौरः स्त्रीपुरुषोवापृच्छायामस्तपोन्विष्टोराशी १२ स्त्रीरवेदस्त्रीदृष्टेचौरः स्त्रीव्यत्ययासुरुषः लभेऽशनवमांशतो
 वयः प्रमाणजातयोनेयाः १३ चौरायमिहानंतं शास्त्रकं धितोयमुद्देशः अथविशेषतः सतानप्रभः लभेऽश्वरेणायमिशाक्रेणयदीत्यशा
 लंकुरुतेस्मृतेशः पंचमशइत्यर्थः शुभः शुभैः संयुतइदितः स्यात्समस्ततिप्रभुरसौ विदध्यात् १४ पुरुषागृहाः पुन्रहृगृहाः विलमात्सथतिया
 वंतिइहातिवियाः तत्सर्वकः स्युस्तनयाश्चकन्याः श्रमशयारास्तफभाशतुल्याः १५ लभशपुत्राधिपतीपरस्परनपश्यतश्चदुदयचपच-
 मं पापत्यशालोस्तलमपौचप्रभुस्तदासततिनास्तितावदेत् १६ पुत्रालयसिंहदृषालिकन्याः प्रभोदयाज्जन्मभ्रतस्तथेदोः अल्पप्र-
 जः संततिपृच्छकः स्यात्पापैः सुतक्ष्महितेदिनेवा १७ स्वक्ष्मस्वितोरधगतोयमाक्रौप्रभुस्त्रियमंदिशतश्चवंध्या छिद्रस्थितौचंद्रबुधो
 मदीषवाकावध्यातनयाप्रसूतिम् १८ अत्रचंद्रबलवतिकन्याप्रसूतिं पुंग्रहदृष्टेकाकवंधयेतिज्ञयम् बुधेबलवतिवंध्या मृत
 प्रजाछिद्रगयोः सितेज्ययोगिर्मस्त्रांशुमिस्मतेष्टमक्षं छिद्रेऽश्वरेछिद्रगतेऽतिवीर्यपुष्पनिविदत्यबलासुतप्रदम् १९ शुक्राक्रयोरस्म-
 मंस्थयवाकूरैर्दनात्वाष्टमराशिसंस्थः जाताः पुरस्तान्त्रियतेप्रजावैप्रभुनचाग्रशप्तसततिः स्यात् २० शिः केऽश्वरेकद्रगतेचमोम्यं
 युतेक्षितेजीवतिबालकश्च आपूर्यमाणशतभयुक्तइदोक्षेत्रे शिशुजीवतिदीर्घकाल २१ चिंतामणौ पंचमेशोऽश्लमनेशोविषम
 क्षगतेयदा पुत्रजन्मप्रदोनेयौकन्यानाममराशिगो २२ स्मृताधिपनृराशिस्थपुराशिस्थोपिलमपः वीक्ष्यतेपुन्रदः प्रोक्तोयुग्म

राशौचदारिका २३ युग्मपराशिगतलमेयदातत्रशुभग्रहाः गर्भपत्यहयवाच्यदेवदेनविपश्चिता २४ विषमोपगतोलान्छनिःपुत्रस्त-
 खभट्टः समभेयोषिताजन्मविशेषाजातकोक्तिवत् २५ अथभोजनचिंता चिंतामणौ कटुकोलवर्णोत्तकोभिश्चितामधुरार-
 सः आम्लः कषायकथितारब्धदीनारसबुधैः २६ लम्पश्यतियः खेदस्तस्ययः कथितोरसः भोजनः सौरसोविचक्रमाहान्याः
 परेरसाः २७ चंद्रोयस्यमुयशिलस्तस्यविशेषवदेतमुक्तौ लनेराहोमंदरविहृषभोजनाभावाः २८ प्रभ्रतत्रे कीदृज्जमा
 द्यमुक्तपृच्छायायदिभवेत्स्थिरलम्प तद्रुक्तमकवलद्यात्मनिषलहयचरत्वमकृत् २९ चंद्रे लगते स्यात्सारंभोभेनचक्रकु-
 मल्लगुरौ मधुरंदिनकृतिर्नित्तकश्लेष्मिथबुधेचसर्वरसं ३० मंदकषायमभुमान्भूसारिफशशिनिमुयशिलेशुभेऽरिदृशा
 उदाहासिपदस्थप्राशुणिकत्वात्समागतभोज्यम् ३१ अयमन्यार्थः चंद्रः शुभेनमुयशिलीपापेसराफृश्चतदेतदुक्तं पापेसरा-
 फेचशुभेत्यशालेचंद्रतुमुक्तश्रमभनमीरा ३२ शुभेसराफलमुभेत्यशालचंद्रकदन्मधुराज्यवज्यं पापेत्यशालः शखलेसरा
 फेचव्यनभांफुपरतापिलब्धम् ३३ चंद्रेस्नाथदृष्टमुखभोजनमन्यथाकृष्टात् गुरुमुयशिलेसगौरवमकणतुमुयशिलेऽतिशुचि-
 तीत्याम् ३४ शुक्रमुस्तादुरससहस्यगीतबुधेजनाकिर्णं शस्त्रकथाद्वयशनिनाकुस्थानगतकुजेचोषाम् ३५ यदिवदतिभोजनाथ-
 निमंत्रितायामिशिशिमहीकृतयोः एकस्थितयोः केंद्रमुयशिलयोर्वीपिपूर्णाताभवति ३६ विधिनानेनशनः स्यात्कुभोजनज्ञसितथोरभी

दानं जीवस्य तुष्टिजनकद्वारे शततुरवारोऽस्य मुपैति ३७ यश्चन्द्रोणमुद्युगिलीतस्मिन्निशेत्तनोः स्युहभोज्यं विन्तेशे स्युहगृहं चादृणां
 सहजपेतथाऽन्यत्र ३८ यश्चन्द्रोणमुद्युगिलीस्यस्य भावस्य शस्तत्सवधेन भोजनमिति ज्ञेयं लभ्यस्थिते सूर्यमुतेऽग्राहोऽस्येक्षिते व
 रिनिमंत्रितस्य स्याच्छस्त्रयातः शशिभौमयोऽश्लक्ष्मस्थयोः सौरिदशास्तिधातः ३९ जीवसिते च द्रुगते बलाद्वे च द्रबुधे कद्रुगते शुभान्ति
 विलाप्रपञ्चास्पदोऽश्वपापैः स्यात्प्रमनिर्वरकरसुभोजनम् ४० भोज्यबुधमुक्ताभोक्ताचमुखासागबलक्रमात् लभ्यभोज्यदत्तत्वा
 बलेन फलमादिशत् ४१ तुयं शलाभाधिपतीत्यशालशुभग्रहेऽसायुतितत्सुभोजन इत्यखलमास्तपतीत्यशालेलाभेश्वरे तत्सुख-
 लाभउद्घः ४२ अथस्वप्नः लभेऽर्कचूणति विन्दिशस्त्रपश्यतिलोहित श्वेतपुष्पसितवस्त्रगन्धनरीचशीतगो ४३ रक्तभास
 प्रवालचक्रवर्णधरणीमुते बुधरेवोभनजीविधनबधुसमागम ४४ जलावाह नशुभ्रानेतुगावराहणम् लभलभाशिवशास्त्र-
 मोवाच्योऽश्वबुधैः ४५ सर्वात्मबलादापि खेदाबुध्याविचिंतयेत् बलसाम्ये फलमिश्रदुःस्वप्नो निबलः स्वर्गोः ४६ उत्तलः
 रविलभेशः शिदृष्टरविशशिसमेतविलमाहा स्वप्नदृष्टप्रवदत्यष्टुलमांतात्कालः ४७ अथारवेदकः लभेशजामित्रपतित्यशा
 ले सुप्ने हृदस्थात्सनादौ योश्च आरवेदकः स्यात्स फलोऽरिदृष्ट्या स्यान्निःफलो वात्य फलोऽतिकप्तात् ४८ लभेश्वरे धूनाग-

१ लभेशः ३ वरणाः

तो विलम्बे जाये श्वोस्थान्मृगाया प्रभृताः जामित्रनाथे हि ब्रुकुलप्रस्थे चारवेतकः स्तल्यतरोऽपिनस्यात् ४९ द्रोणमोसबलो सिद्धिरत्तांशमृ
 गयान्युतिः लम्बदूनेतस्ततो च हतुस्तजलराशिर्गोः ५० जलजं सवदक्रद्धादन्यदेष्वेव न स भवः क्रुराकाता निघावन्ति मध्ये मानी दुलभयोः
 ५१ तावतः प्राणिनां वा न्याद्विनिष्ठाः सारकादिषु अथ कलहः सुवर्णदीपके क्रूरः स चरो लभे विवादपृच्छासु जयति विवादतम् सर्वा
 वस्थास्फुर्णचिः स्तेजयति निद्विषदः ५३ लम्बदूने मुक्त्वा परस्परक्रूरयोर्द्वैकदृष्टौ विषदहोदियुगतच्छुरिकाभ्यामहरति तदवमु ५४
 लम्बदूने च यदिक्रूरः स चरो विवादि नोन्नतदा कलहनिवृत्तिः काले जयति हि बलवानातबलतु ५५ लभेशस्फुतदः सौम्याः केंद्रे संधिनि-
 वात्यथा लम्बदूने शपथे शारिले व्यन्यो विग्रहः ५६ गृहभागतो नयदसौ किंबद्धः किमतवाह तद्वति प्रभे मूर्तो क्रूरो यदि तन्महतीव
 द्वा शचापुरुषः ५७ त्रिकोणचतुरस्त्रास्ता स्थितः पापग्रहा यदि ग्रहे निरीक्षितः पापे नूनबन्धनमादिशत् ५८ सप्तमगोऽष्टमगो वाचेत क्रूर
 स्तद्वतो पिवाबद्धः मूर्तो च सप्तमे वा यद्दालं मृगमोपि भवेत् क्रूरस्तदसौ पुरुषो बद्धश्च हतश्च मुच्यते न पर ५९ बद्धः सप्तमगो क्रूर मृत्युस्ते च
 पुलभगो बद्धो विमुच्यतेऽद्या शुक्रः श्रयास्तनो नदाः ६० अथ बद्धमोक्षप्रभः प्रभदीपके बद्धोऽस्ति तत्किं प्राविनति प्रभो विमुच्यतेऽसौ
 स्वपु मुल्लयोगो कदा विमुच्येदिति पृच्छमानं शतम कदा प्राविचते मृतिः स्यात् ६१ मुक्तिप्रभयदा केंद्रे शोः स्थुनमोक्षदाः तस्मिन्
 र्षेऽथ लभेशः पतितः केंद्रगनच ६२ संबंधेषुः स चेलूरो मृतो शोः स्यात्तदा मृतिः लभेशोऽस्ति मितिः बुस्थे कुजदृष्टे तदा मृतिः ६३ चंद्र-

श्राद्धगुणार्पणमूलकनाथेनयोगकृत् तदागुल्यामृतिश्चन्द्रः केंद्रं मन्दुगीक्षितः ६४ दीर्घपिडाचर्मीमेनयुद्धसौबं धाडने दृश्याहलमप
 श्वेतस्याद्वायुनेत्यशालवान् ६५ पलायततदावद्वायुगोलग्रोपिवा तृतीयनवमस्वामीव्ययगोलमपेनच ६६ यदित्यशालयोगोप्युस्त
 दापिचपलायने दृश्याद्दुपचरणचन्द्रोमुद्यशिलस्तदा ६७ बंधमोदास्त्रियमंशः सग्रहः शीघ्रमाक्षिणत् पतितेदु स्त्रियमस्यग्रहसंबंधा
 हातदा ६८ केंद्रस्थत्रिभवेशनयोगोप्युश्चनदाचिरात् यावच्छुक्रोबलीलमेतावत्कतौबलाधिकः ६९ अस्मगतेनोस्तुक्रेबद्धमाक्षादिसप्त
 वः स्त्रियतेयेनयोगेनतेनयोगेनमुच्यते ७० मेघेतुल्यशीघ्रस्यात्कनकेनकसकृता स्थिरेचिराद्दिहृदस्थमोक्षोपमध्यमकालतः ७१ अ
 थनौकाप्रश्नः क्षमायातवह्निस्यमज्जनवपनजले पण्यव्यवहृतौलाभोनाविप्रभनचतुष्टय ७२ बहित्रमभनौका नौलाभिदास्यान
 न्मामनेतिपृष्ठेकेंद्रशभाश्चदितरपुपायाः ७३ बलोद्धिताः क्षमजयार्थदानाभाविनिवाच्यविदुषाविमृश्य लभाधिपेवक्रिणिचास्यना
 धेव्यावृत्त्यनौरेतिचमार्गतिः सा ७४ चेत्सौम्यदृष्टः कुशलेनपापेदृष्टस्तदावस्तुविनेतिवाच्यम् विलम्बराध्राधिपतीस्वर्गे प्रवेक्ष्यतश्चद्वार
 द्वारलाभः यदाऽग्रमसौम्यरवागबलाव्यास्तदातीलाभस्तत्रप्रदास्यात् ७५ कुशलायातिपृच्छायाप्त्युयोगेसमागते तदानौरेतिशी
 घ्राणलाभाद्यचान्ययोगतः ७६ लमंशचन्द्रनाथेवाचंद्रवाभुत्कपोयदि पश्येत्कूटशानावासमनश्यतिनौपतिः ७७ लमंशशेषपतिः स्त

२ यथाः

- १ मुक्तिदण्डनोश्चफलमसदृशत्रय

स्वर्गहंनलोकतेयदि तदाधानस्यक्तव्यनिश्चितमज्जनबुद्धेः तावुभौसप्तमस्थौचैज्जलेवापनिक्वावदेत् ७८ पूर्वस्मिन्योगवस्तुसहित
 नौकामज्जनेनचतत्रलाभः द्वितीययोगनौकायातिवस्तुनामज्जनमिति विशेषः तदुक्तयवनाचार्यैः दूनवापनिकाकृत्वायानमायातिमदि
 रं नौकायामारोव्यभाषावस्तुवापनिंसाजलेमज्जतीतिभावः लभ्यचंद्रप्रतिक्रूरदृष्ट्याऽन्यान्यदीप्तितां तदापोतज्जनानांमित्राः कलह
 मादिशेत् ७९ अथकिंपदतंजनश्रुतिः किंमवतीतिसत्याप्रश्नो लभ्यतुल्यश्वशतगूदयैः शस्त्रान्वितैः केंद्रगतैस्तुसत्या ८० शुभरहस्यो
 गतः सौम्यावार्तासत्याविनिर्दिशेत् पापदृशयोगतोदुष्टावार्तासत्येति केत्यति ८१ लभ्यश्वरेभाविक्वमिच्छावातांभविष्यति ८२
 अथक्रयविक्रीं केतलमपतिज्ञेयोविकेताग्रपतिः स्मृतः गृह्णाम्यहमिदं वस्तुप्रभएवविधेयमिति ८३ बलशालिविलम्बचेइक्षतेतत्क
 याणकम् तस्मात्क्रयणकाह्लाभः प्रसूभिवतिनिश्चितम् ८४ विक्रीणाम्यमुकवस्तुप्रश्नोएवविधेयमिति आयस्थानबलवतिविकेतव्य-
 क्रयाणक ८५ अथसस्यनिष्यतिः दिशिकस्याभवेत्सस्यनिष्यतिः क्वचसानहि पूर्वदशस्यभगोहिकदिशिक्षतेननहि ८६ चतुर्णाम
 पिकेंद्राणामध्ययत्रुभग्रहः तस्यांचसस्यमिष्यतिः सस्यचैवमविष्यति ८७ तस्यादिशानिःपापैयुतोवायवलोकिताः दिशितस्या
 चतत्त्वास्थ्यदुर्भिसंचमविष्यति ८८ दिशितस्यारविस्तत्रधान्यनाशो नृपाद्वेत् यथापिमंगलस्तत्रधान्यनाशोऽग्निप्रीस्तथा ८९ यस्या
 दिशिशुभाः वेदाः समस्तबलशालिनः निष्यन्मासैव विज्ञेयामस्यसास्थ्यचतत्रहि ९० केंद्रशुभवतः पापाः समस्तबलसंयुताः देशस्तदा-

विनष्टोऽसौ ज्ञातव्यः शास्त्रकोविदैः ९१ अथ प्रकीर्णकाध्यायः भुवनदीपके लग्नपोमृदुपश्चापि मृत्योः स्यातामुभौ यदि स्थितौ द्वौ का
 णाकस्मिन्मृदुलाभस्तदाश्रवं ९२ एवं दशभावेषु द्वेष्काणौ रवेकवलम् बुधे विनिश्चयव्यादौ गेष्वाभ्युषु निस्पृहः ९३ प्रश्नाकाले सौम्य
 वर्गलग्नेयदधिको भवेत् ग्रहभावापनौ ज्ञातव्येयमुभौ फलम् ९४ लग्नाधिपश्चलाभश्चाधीशश्चदायको भवेत् लग्नाधिपस्य योगो
 लाभाधीशेन लाभकरः ९५ भवति परलाभकरस्तदैवस्य दिचंद्रग्लोभे योगाः सर्वे व्यपलाभं द्रुमते व्यक्तमेतच्च ९६ कर्माधीशेन वक्र-
 मीधीशेन च निवृत्त्यधीशेन मृत्युप्रतिनाचयोगे लाभाधीशस्य वक्तव्यम् ९७ तत्तत्स्थाने दानातः पुण्यविशुद्धिश्च कर्मवृद्धिश्च विबुधैस्त
 दानि वृत्तिर्मुत्पुर्णं भावपरे व्यवम् ९८ लग्नेशो यदि षष्ठः स्वयमेत्यारिपुर्भवत्यात्मा मृत्युकृदष्टमगोसा व्ययगोसा सततं व्ययकुरुते ९९
 लग्नस्थचंद्रजचंद्रः क्रूरो वा यदि पश्यति धनलाभो भवत्याशु क्लिप्तनशोऽपि पृच्छतः १०० अथ सामान्यतोभाविचारः इदुःसर्वत्र बी
 जाभोलनचक्रकुक्षमप्रभम् फलनसदृशोऽशश्चाभावस्तादुसमप्रभः १ लग्नपतिर्यदि लग्नकायाधीशश्च बीक्ष्यते कार्ये लग्नाधीशः कार्य-
 कार्यशः पश्यति विलग्नम् २ लग्नेशः कार्यशो विलोक्ये ह्युभयपक्षकार्यशः शतगुह्यौ सत्यापारिपूर्णाकार्यसंसिद्धिः ३ कथय-
 ति पादयोगं पश्यति सौम्यो न्यह्युभम् लग्नाधिपं पश्यति शुभग्रहश्चाद्विद्योगोत्र ४ एकः शुभग्रहो यदि पश्यति लग्नाधिपे विलो-
 कयति पादो न योगमाहुस्तदा बुधाः कार्यसंसिद्धिः ५ अथलाभादौ कालावधिनिर्णयः उसलः उदयोपगतशान्तिस्तत्काले ह्यत्यलि-

सिकागुणयेत् छायां गुलैश्चक्रुषात् हलामुनिमिस्ततः शेषः ६ ग्रहगुणकारो ज्ञेयो देवविदां च विंशतिः सैका मनवो गणैश्चित्रितयं प्रवाश्च
 ५। २१। ११४। ९। ८। ३। १११ सूर्यादितो ज्ञेयाः ७ गणयित्वेव प्राग्वत् हत्वा सौम्यस्य प्रवेदुदयः कार्यः प्राप्तिः प्रष्टुवक्तव्यानेतरे ग्रहे मिव
 ति ८ गुणकारैर्व्याविभक्तः कार्यः सूर्यादिगुणकसंस्तुदः यस्य नमुध्यति वर्गा विज्ञेयस्तद्वशात्कालः ९ आरदिवाकरशेषे दिवाकरपक्षा
 श्च भृगुशशिनोः गुर्ववशे मासं भ्रतवः सौम्याशनश्चरब्दाः स्युः १० आध्यायश्राप्तिगमनागमने परजये विजये रिपुनाशे वा काले
 पृच्छया निश्चितं ब्रूयात् ११ अकचदतपयशवगारविक्रुजसितसौम्यजीवसौराणाम् चंद्रस्य च निर्दिष्टास्ते स्युः प्रथमो द्वैर्वै-
 र्णैः १२ ज्ञात्वा तस्माच्छ्रुविज्ञाप्य भुभाभ्युपचवेदत् वर्गादिमध्यमात्येवर्णैः प्रश्नो द्वैर्विषमराशिः १३ रात्रीलभप्रवेदत् पृच्छायु-
 गमं कुजज्ञजीवानाम् सितरविजये च नैव रविशशिनोरेकराशित्वात् १४ तस्मात्प्राग्वत्प्रवेदत् पृच्छासमये भुभाभ्युपचवेदत् काल-
 लस्य च विज्ञानादतश्चित्य बह्वृत् १५ अथ मासचिन्ता पृथुयशः स्यांशे विलये श्रदिवात्रिकेण स्वांशे स्थितः पश्यति धातु चिन्ता
 परांशस्य च श्रकरातिजि विमूलपरांशोपगतः पराशम् १६ धातुमूलजविमित्येजराशौ युग्मो विद्वादेतदेव प्रतीपम् लभेयोऽशस्त-
 त्कमाज्ञपय एवं संशेपोयं विस्तरात्प्रभेदः १७ उत्पलः बलिनां केशपगतौ रविभौमा धातुक्रां प्रश्ने बुधसौरामूलकरो राशिगुरु-

१ राशिलभप्रवेदच्छेदेयुः

शक्राः समृताजीवाः १८ मेघालि सिंहलं कुजा किमुक्ते निरीक्ष्यते व्यथवा धातोश्चिंतां प्रवेद्युगधटकव्यागतैर्लभैः १९ बुधराजिज्यु-
 र्ते मूलचण्डुलहरिमीनचापकटकैः चंद्रगुरुशक्रयुते दृष्टे जीवो विनिर्देशयः २० अत्र धातु चिंतां प्राधानो बद्धति स्वरूपविशेषनिर्ण-
 यो महाल्लभराशिवशाद्वाज्ञेयः राशिस्वरूपग्रहस्वरूपचजातकप्रश्नोपाद्वातप्रसंगे निरूपितम् एवं जीवचिंताया ब्राह्मणादिजातिगो-
 रादिज्ञानचर्चा अथ कस्य भावस्य संबधेनाय प्रभृति जिज्ञासाया वाज्ञानप्रकाशे लभलाभप्रयोः प्राणितया धर्मावगाः शशी
 तस्य भावस्य चाचिंता प्रभृः साहदिवर्तते १ भावचिंता रूपलक्षणवर्णनानि मित्यादिना निरूपिता एवं बलाधिका चंद्राद्भुम-
 नाथोचतः स्थितः देवज्ञानविनिर्णयः प्रभसद्भावसंभवः २ पृथुयशः आत्मसमलभते स्मृतीयागैश्चातिरः सुतसुत-
 गैः मातावाग्निनिवाशत्रुगैः शत्रुभार्याभ्यात् ३ सप्तमसंस्थे निवमद्भुमाश्चिता गुरुदेशमैः स्वांशपतिभिश्च शत्रुषु तथैव बान्य-
 बलयुतेषु ४ चरलभे चरभागे मध्याद्रूपे प्रवासचिताभ्यात् भ्रष्टः सप्तमभवनसुनिवृत्तयोर्दिनवक्त्रो ५ मायाकास्त्रादि
 पशुक्ता मनसि चिंतिता वाकीदृशी विति प्रभे अस्मेरविमितवक्त्रैः परजायां स्वागुरुबुधेशाम् चंद्रे च वयः शशिवत् प्रवेत्सो
 रं ६ त्यजतीयाम् ६ कुमारिका बालशरीरबुधश्च दृष्टशनिः सूयगुरुप्रसूताम् स्त्रीककशां भौमसितोचन एव वयः स्यादु-
 रूपेषु चैवम् ७ अथ स्मरत प्रभः शुभत्यशालिहिमगी चतुष्टयसंख्यातिरकः सविलासहासः क्रूरत्यशालिहिमगी सरोषे क्रूरा

नितेभूत्फलहानवधयोः ८ पीडाथवासीत्स्फातयुत्वारजोयथास्तसिमुपैतितहत् लमेस्तरजेसृजकलत्रेतुहिमांशोसि-
लामहासो ९ श्रमग्रहल्यैचकबुलयोगीयुतोऽजः पुण्यसुगंधयुक्तम् स्वदीप्तिगोहृत्तरतनिगद्यस्थितेहिदेहवनितात्सकिया १०
चरोदयसारमितेपरस्त्रिकेंद्रशेनोसास्त्रजोदिवारतिम् निशादयेशत्रिवर्गनगोदिवानिशतहलिनोद्विरेवयोः ११ अथमहर्घ-
चिन्ता मेषेष्टेषचमिथुनेरुमयुक्तदृष्टेनग्रैष्मिकमुत्सलमभवतिपृथिव्या सूर्ययुगृगधटपुचसारधान्यकुर्यात्समयमयुषोः सदि-
तोः समर्घ १ लग्नेबलाढ्यनिजनाथसाम्येयुक्तेनितिकेद्रातैः शुभैश्च सर्वैः समर्घविलनेकेंद्रेषुपापैः सकलसमर्घ शका-
कुद्रशशिपमास्वदजप्रवेशलभेस्त्राशुभवर्गयुतवैदित्तिश्चेत् तद्दूस्तरजगतिमौर्यमलप्रकुर्युः पापादिगदनरद्रूपप्रजानो ३
मेषप्रवेशोदयतः स्वरशाः केंद्रेषुपापौडपतीत्यशाल पापग्रहदृष्टयुतः शतस्मिन्वर्षेगार्तिः प्रियमन्नमयुषाम् ४ भानमेषः प्रवेशोद-
यभवनपतिः सद्ग्रहः स्वाच्चसंस्थः स्वदीप्त्योवापिकेंद्रश्रमगानचरदृष्टयुक्ताबलाढ्यः तस्मिन्वर्षेविदध्याज्जगतिशुभसुखभूरिसम्य-
कमुद्दिः क्रूरः क्रूरदिनोवादिशतिनृपपयंकषमन्नमर्हम् ५ अथमनुष्याणाम्चलश्रान्तिवर्षश्रमाशुभज्ञानम् जन्मदयाद्रास्व-
दजप्रवेशलभहियद्वागतश्रमान्वितम् तद्वावृद्धिदिध्यातितस्मिन्वर्णनापापयुततदन्यथा ६ जन्मादयेदेहसुखधनेऽथलाभस्तु
तीयेनकुटुंबवृद्धिः तुर्येस्मृत्तोर्यमथान्मजातिः पुत्रोऽथपुष्टोऽरिपरजयः स्यात् ७ स्त्रीसौर्यामिषवतिमदनेमृत्युरुक्षमीश्वरधे-

पांगाः ७।४।८।५।६। भूस्ततश्चक्रसौम्यगुरुमदाः चापरविबाणाब्धिशरकुसुमाः १२।५।४।५।५। देवगुरुसितद्रुज-
 सूर्यजः मकरः३।द्रिगहिनागाब्धिवदाः ७।७।८।४। बुधज्यदैत्यगुरुशनिभीमाः कुंभेऽङ्गाद्रिबाणबाणाः ७।६।७।५।
 ५। बुधसितज्यकुजमदाः मीनेत्याब्धनिनदहिः १२।४।३।१।२। सितगुरुद्रुजसौराः इतिचैदैवज्ञानतस्तत्रैवज्ञ-
 नीलकठविरचितेनैत्रीलकठ्याप्रश्नतंत्रादृतीयसमाप्तम् ॥ ७ ॥ ७ ॥ समाप्ताः पञ्चकः ॥ ७ ॥ ७ ॥ ७ ॥ ७ ॥

मुंबईत महादेवगोपाळशास्त्री अमरापुरकर यांणी आपले ज्ञानदर्पण छापरवाल्यांत छापिलें . शके १८०८ व्ययनामसंवत्सरे .
 मिती चैत्र शुक्ल १ इंदुवार . ॥ तारीख ५ एप्रिल सन् १८८६ इसवी .

इति सदीक्षाताजिकनीलकंठीसमाप्ता.

